

Ďábelská garda

George Robert Elford

Jih, krutý jih, ty hrozné noci a dny, zelená, nekonečná zeleň, kde po cestách se prohání smrt. Jste unaveni? Táhněte dál! Až k hořkému konci, neboť vy jste ďábelská garda, batalión prokletých.

POCHODOVÁ PÍSEŇ CIZINECKÉ LEGIE

ÚVOD

Když jsem pracoval jako zoolog na Dálném východě, seznámil jsem se s mnoha zajímavými lidmi a občas jsem potkal i opravdu výjimečné jedince. Jedním z nich byl skutečný autor tohoto rukopisu Hans Josef Wagemuller, někdejší SS partisanjäger – lovec partyzánů –, který se později stal důstojníkem Francouzské cizinecké legie v Indočíně. Potkali jsme se v baru v hlavním městě jednoho malého asijského státu, kde dnes žije. Zajímal se o mou narkotickou pušku a další vybavení, které používám při vědeckém výzkumu k uspání divoké zvěře.

„Sám jsem býval lovec,“ řekl mi s úsměvem, na který nikdy nezapomenu. „Byl jsem kopfjäger lovec lebek. Vy lovíte slony, nosorožce, tygry. Já jsem lovil nejbystřejší ze všech zvířat člověka! Ujišťuji vás, že moji protivníci nebyli o nic méně draví než jejich protějšky ze světa zvířat. Má zvěř uměla myslet, uvažovat a oplácet střelbu. Patřila k tomu, čemu dnes říkáme Vietcong. Vydávali se za odvážné bojovníky za svobodu, za spasitele chudých. My jsme jim říkali mechanizované hordy Čingischána kosmického věku. Pokud bylo v Hitlerově krédu o existenci vyšší a nižší rasy alespoň zrnko pravdy, potkali jsme v Indočíně skutečné podlidi. Mučili a zabíjeli pro pouhou radost z toho, že působí bolest a vidí krev. Bojovali jako zuřiví psi a my jsme s nimi podle toho také zacházeli. S nikým z nich jsme nevyjednávali, od těch, kteří se provinili těmi nejstrašnějšími zločiny, jaké si jen člověk nebo ďábel umí představit, jsme kapitulaci nepřijímali. Mluvili jsme s nimi jediným jazykem, kterému rozuměli – jazykem kulometů.“ Životní příběh Hanse Josefa Wagemullera je dlouhým a nepřetržitým záznamem neustálého zabíjení. Během druhé světové války bojoval proti partyzánům v Rusku, přes pět let strávil ve francouzské Indočíně, kde bojoval proti těm, které popsal jako „tytéž nepřátele v jiné uniformě“. Když skončil v Indočíně, přestěhoval se do malé asijské země, aby naučil její zaostalou armádu komplikovaným metodám moderní války a používání moderních zbraní. „Dokázal jsem proměnit hordu primitivních, pověřivých a nedisciplinovaných bojovníků v elitní divizi neohrožených vojáků,“ uvedl s pýchou. „Klidně byste je mohli bez dalšího výcviku začlenit do jakékoli evropské armády.“

Čelný představitel státu, v němž Wagemuller v současné době žije, mu udělil státní občanství. Místní univerzita mu propůjčila titul čestný profesor vojenských věd. Dnes je hinduistou a má asijské jméno. Ve svých šedesáti čtyřech letech je stále ještě v dobré kondici. Jeho den začíná tvrdou rozcvičkou. Střelba na cíl je i nadále jeho oblíbenou zábavou, a když upírá své ocelově modré oči do zaměřovače pušky, nikdy nemine cíl.

V době, kdy se Spojené státy zapletly do vietnamského konfliktu, nabídl Hans Josef Wagemuller americkému velitelství své zkušenosti. Jeho dlouhý dopis zůstal nezodpovězen.

„Asi jsem neměl psát tak domýšlivý a možná i tak trochu poučující dopis,“ řekl. „Měl jsem však ještě příliš čerstvě v paměti dlouhou a nepřetržitou řadu našich vítězství nad tím samým nepřítelem v té samé zemi a zbytečná smrt každého amerického vojáka i každý debakl, kterému se dalo vyhnout, mne hluboce zraňovaly. Nemohl jsem myslet na vietnamskou válku jinak než jako na svou. Američtí vojáci nacházeli v džungli stezky, po kterých jsme předtím mnoho let postupovali my. Tam, kde my jsme přežili, museli mnozí z nich zemřít. Co si uvnitř mě nutilo považovat je za své druhy ve zbrani. A ještě něco. Vůbec mě nepřekvapuje, že mladí Američané trhají své povolávací rozkazy a odmítají do Vietnamu jít. Vztít mladé chlapce ze školy, z jejich precivilizovaného prostředí, a poslat je do zaostalých džunglí Asie není nic jiného než vražda. Vyložená vražda. V asijských džunglích mohou přežít jen odborníci, důkladně vycvičení a zkušené vojáci. Chce to minimálně rok nepřetržitého boje, než se z rekruta stane odborník.“

Po tomto společném večeru, který mnou otřásl a po kterém jsem nemohl celou noc usnout jsem se Wagemullera zeptal, zda by byl ochoten vyprávět mi svůj příběh celý. Přislíbil, že po následujících osmnácti dny bude mluvit do mého mikrofonu. Jen jsem pro větší srozumitelnost pozměnil některé výrazy odborné vojenské frazeologie. Tato kniha je pravdivým dokumentem, kromě jmen jsem v podstatě nic nezměnil. Zavázal jsem se, že identitu Wagemullera i ostatních podržím v tajnosti.

„Nežádám to proto, že jsem válečný zločinec, vyprávěl jsem vám pravdivý příběh. Můžu vám na to dát své čestné slovo. Stále se považuji za německého důstojníka a německý důstojník své slovo drží, ať se děje co se děje. Mám však osmdesátisedmiletou matku, kterou bych nikdy nevystavil nekonečným otázkám úřadů a tisku. V tomto příběhu jsou

navíc zmiňováni jistí lidé, kteří ještě stále žijí v mém rodném městě poblíž švýcarských hranic a kteří pomohli nejen mně. Ale i mnoha dalším prchajícím německým důstojníkům vyhnout se vězení a po válce. Nevím, kdo ti další uprchlíci byli, ale zato vím, že tak jako já v roce 1945 opustilo Německo téměř dva tisíce druhů v nouzi. Úniková cesta byla nesmírně dobře zorganizovaná a je docela možné, že j i použili i někteří významní nacisté.

Dále jsem myslel na to, abych nezpůsobil potíže jistým vysokým činitelům mé nové země, kteří mi od té doby, co jsem sem přišel, pomáhali. A kromě toho,“ dodal s úsměvem, „jsem nebyl příliš v oblíbě u Čínské lidové armády – a Čína odtud rozhodně není daleko.“

Wagcmiller chce věnovat svůj podíl z autorského honoráře vdovám a sirotkům po Američanech, kteří padli ve Vietnamu. „Mám všechno, co pro zbytek svého života potřebuji. Nechci žádné peníze, chci jen spravedlnost pro německé důstojníky a vojáky, kteří byli věrni až do morku kostí, a přesto museli sdílet hanbu, jež jim nepříslušela. Chci ukázat nepříteli zbaveného masky statečnosti a heroických mýtů.“

Zdržel jsem se jakéhokoli vlastního komentáře k Wagemillerově vyprávění. Je na čtenářích, aby si vytvořili vlastní úsudek, stejně jako na historii, aby nad ním, nad jeho druhy i nad jejich činy vynesla své poslední slovo.

George Robert Elford

PŘEDMLUVA

Viděl jsem již spoustu strašných krajín – od pripjatských bažin v Rusku až po džungle ve Vietnamu. Bohužel jsem většinu z toho viděl jen přes mířidla samopalu, neměl jsem čas vychutnat si scenérii. Byl jsem kopijäger „lovec lebek“, jak nás nazývali naši druhové z wehrmachtu. Byli jsme speciální bojovou jednotkou Waffen SS „bojové SS“ které neměly nic společného s koncentračními tábory, deportacemi či s vyhlazováním evropských Židů. Osobně jsem nikdy nevěřil, že by se Židé kdy mohli stát nebo že by se kdy stali hrozbou pro Německo, byl jsem prost nenávisti vůči lidem, dokonce i vůči nepříteli. Nikdy jsem nevěřil v německou světovládu, věřil jsem však tomu, že Německo potřebuje lebensraum. Byl jsem rovněž přesvědčen, že komunismus má být zničen hned v zárodku. Jestliže nazýváte tyto názory nacismem, pak jsem opravdu byl a stále jsem nacistou.

Mým úkolem za druhé světové války bylo paralyzovat partyzánské útoky a potlačovat vzpoury v našem životně důležitém týlu a kolem komunikačních center, jež byla většinou umístěna ve vzdálenosti do osmdesáti kilometrů od přední linie. Bylo pravidlem, že chycení partyzáni byli bez ohledu na věk či pohlaví popraveni. Nikdy mě nezajímala jejich rasa či náboženství a nikdy jsem netrpěl jakékoli násilností vůči vězňům. Měl jsem příkaz je oběsit, těm statečným jsem však dovolil zemřít smrtí vojáků, před popravčí četou. Během těch pěti dlouhých let jsme popravili přes tisíce partyzánů. Pokud mezi nimi byli Židé, popravili jsme je laky nicméně bez jakýchkoli náboženských předsudků.

Z Německa jsem neutekl kvůli svým zločinům, nýbrž proto, že jsem nechtěl vidět to, čemu se říká Německo dnes – zemi ohnutých Jawohl Johanitů, kteří umí jen opakovat „ves, sir“ nebo „dá, tovarišč“, ať už v americkém či ruském područí. Současná německá armáda je pouhým příznakem svého bývalého já. Starý wehrmacht nepotřeboval ani cizí poradce, ani ochránce. Je pravda, že jsme prohráli dvě útočné války, v nichž jsme bojovali sami proti celému světu. Pochybuji však o tom, že by wehrmacht býval prohrál obrannou válku, kdyby byly hranice vlasti napadeny zvenku. Kdysi stavěli naši inženýři nejlepší bojová letadla na světě a věřím, že pokud bychom dostali šanci, uměli bychom je postavit zas. Místo toho však musíme používat Starfighters, v nichž musí naši mladí němečtí piloti létat jako kamikadze. Asi osmdesát z nich již havarovalo, aniž byli sestřeleni. Německo musí kupovat cizí zmetky, například tanky, z nichž mnohé jsou téměř jistě horší než naši váleční tygři a panteři. Naši úžasní spojenci z NATO nedovolí, aby německý průmysl vyráběl vojenské vybavení. Nastává odliv našich nejlepších mozků do ciziny, neboť naše vláda jim nedá takové platy, jaké si zasluhují. Kdyby došlo k další válce, od Německa by se očekávalo, že bude stát na straně spojenců, kteří se nicméně Germánů stále bojí a jakýkoli návrh na německé znovuvyzbrojení pro ně nepřichází v úvahu. Naši západní Spojenci si však musí uvědomit, že mapa světa se změnila. Národy všech kontinentů si dnes mohou vybírat pouze mezi dvěma tábory. Jakákoli myšlenka na neutralitu uprostřed těchto dvou táborů není ničím jiným než sebeklamem, jenž se zhroutí pod prvním vážnějším tlakem zvenčí.

Ani východoněmeckému režimu se naštěstí nevede lépe. Rusové by si také dvakrát rozmýšleli, než by dali lidové armádě nějakou slušnou zbraň. Volksarmee má nicméně ideologii a určitě nemá žádné odpírače vojenské služby. V Indočíně jsem strávil pět let, bojoval jsem proti stejnému nepříteli jako v Rusku, jen v jiné uniformě. Znáám Ho Či Minovův záškodníky dobře. Bojovali jsme proti nim a stokrát jsme je rozdrtili, v horách, v džungli, v bažinách. Porazili jsme jev jejich vlastní hře. Teroristy jsme nikdy nepovažovali za nějaké nesmrtelné polobohy či přízraky. Po letech,

kteřá jsme strávili v Rusku, jsme uměli snášet útrapy a nesnáze. Když jsme přijeli do Indočíny, nebyli jsme začátečníci. Kdykoli jsme se dostali na území ovládané komunisty, byl tam brzy klid. Někdy to byl klid bajonetů, jindy klid hřbitova. Ale klid to byl. Ani ještěřka se neodvážila pohnout. Jestliže historie zná nějaké francouzské vítězství v Indočíně, pak se o něj zasloužili buď francouzští výsadkáři, kteří byli vynikajícími vojáky, nebo my, Němci.

Válka v Indočíně nebyla prohrána na bojištích, ale v Paříži. Američané prohrávají tutéž válku v Paříži – právě teď a Ženeva... jediná bojiště, na nichž západní svět utrpěl debakl a na nichž západní svět vždy prohraje.

Je samozřejmě nesmyslné říkat, že americká armáda nemůže porazit partyzány ve Vietnamu silou zbraní. Američtí vojáci porazili koneckonců Japonsko. Džungle a bažiny Guadalcanalu či Okinawy nebyly o nic lehčím bojištěm než například Mekongská delta. Ostatně, kdo dosáhl v boji v džungli v historii vojenství větší dokonalosti než japonská císařská armáda?

Nyní jsou však američtí generálové nuceni bojovat namísto s Vietcongem se světovým veřejným míněním. Historie se stále opakuje. Na začátku druhé světové války mohli němečtí generálové plánovat a vést své bitvy sami a vyhrávali na všech frontách. Pak převzal velení Hitler a všechno bylo ztraceno. Když mohl generál MacArthur jednat podle svých nejlepších schopností, viděl svět skvěle vyloďení v unčonu a severokorejskou porážku. Když však musel poslouchat rozkazy přicházející ze vzdálenosti deseti tisíc mil, museli američtí vojáci položit své životy, aniž by dosáhli jakýchkoli úspěchů.

C'est la guerre!

Hans Josef Wagemuller

BEZPODMÍNEČNÁ KAPITULACE

O německé kapitulaci jsme se dozvěděli z rádia hluboko v československých horách východně od Liberce. Byli jsme tam nahoře už skoro měsíc, drželi jsme důležitý průsmyk a čekali na Sověty. Ale jak dny ubíhaly, nic naše pozice neohrožovalo a ustaly dokonce i vážnější potyčky s místními partyzány. Nad vrcholky hor a údolími se rozprostřelo neobvyklé ticho ponurý klid, který místo aby duši uklidnil, vystavuje ji jen ještě většímu napětí. Ať to zní sebedivněji, po pěti letech války a po stovkách střetnutí s nepřáteli jak s vojáky, tak s partyzány, jsme nebyli s to snést ticho míru. Zdálo se, že ze všech přirozených lidských funkcí, které jsme kdysi měli, jsme schopni udržet si jen ty, které byly nezbytně nutné pro naše bezprostřední přežití: jíst, spát, hlídkovat v lese a mačkat spoušť.

Nikdo z nás nepochyboval o tom, že konec války je na dosah. Berlín padl a Hitler byl mrtev. Vojenské týlové spoje již dávno nefungovaly, ale stále jsme ještě mohli poslouchat cizí vysílání, včetně vysílání vítězných Spojenců. Věděli jsme, že naše sága neskončí kapitulací wehrmachtu, že unavené vojáky poražené armády nečeká návrat domů, že nebudeme demobilizováni, ale postaveni mimo zákon. Spojenci nebojovali jen o vojenské vítězství. Jejich hlavním cílem byla pomsta.

Poslední hlášení, které jsme dostali z Prahy před osmi dny, nám přikazovalo držet pozice, dokud nedostaneme další příkazy příkazy, které už nikdy nepřišly. Místo nich se objevily skupinky k smrti unavených německých vojáků. Neoholení vojáci s vpadlými očima, kteří kdysi patřili k jedné ze složek wehrmachtu k SS, k luftwaffe nebo k SD (bezpečnostní službě). Byly mezi nimi zbytky zdecimované brigády motorizované pěchoty, týlová skupina luftwaffe, rota tanků, která disponovala jen dvěma použitelnými tanky; dále pět nákladních vozů někdejšího zásobovacího praporu a četa polní policie. Zbytky praporu horských myslivců přežily ústup až z Kavkazu, aby skončily s námi u Liberce. Všichni jsme čekali na poslední rozumný příkaz, příkaz stáhnout se z Československa a vrátit se do Německa. Místo toho přišel příkaz zastavit všechny vojenské akce.

Pro nás, kteří jsme byli daleko na nepřátelském území, znamenala zpráva o příměří rozsudek smrti. Mohli jsme se vzdát jen českým partyzánům nebo domobraně, ani jedni, ani druzí však neuznávali vojenské konvence či závazky cti. Až do samého konce jsme očekávali, že ještě než budou složeny zbraně, dostaneme příkaz vrátit se zpátky do Německa. Od partyzánů jsme nemohli očekávat žádné slitování zabili jsme jich příliš mnoho. A vlastně ani od Rudé armády jsme nemohli očekávat, že s námi bude zacházet jako s válečnými zajatci. Řidičům nákladních vozů zásobovacího praporu by možná ještě mohli odpustit, Waffen SS, úhlavnímu nepříteli, však nikoli. Cítili jsme se tak trochu podvedeni. Kdybychom věděli předem, že budeme takto ponecháni svému osudu, stáhli bychom se, a to i přes příkaz zůstat. Pro válku jsme toho udělali už víc, než je povinností vojáka, a tak by nás býval nikdo nemohl vinit ze zbabělosti.

Na pět dlouhých let jsme se vzdali všeho: domovů, rodin, práce i budoucnosti. Nemysleli jsme na nic jiného než na vlast. Ale vlast se teď proměnila v hřbitov. Byl čas myslet na vlastní budoucnost a na naše drahé na to, zda přežili poslední dva roky války, kdy Německo sténalo pod údery obřích létajících pevností. Naše velitelství nám přikázalo: „Zůstaňte na místě a udržujte pozice.“ Pak se naše velitelství vrátilo do Německa. Tak jako římská stráž, která zůstala na místě, zatímco Vesuv pohřbil Pompeje, dočkali jsme se i my hořkého konce.

Přežili jsme největší válku v dějinách lidstva, ovšem pokud jsme chtěli přežít i mír. Nejkrvežíznivější mír v dějinách lidstva, museli jsme se dostat do americké zóny tři sta dvacet kilometrů odtud. Ne že bychom si nějak cenili americké šlechetnosti, ale Američané byli alespoň Anglosasové, svým způsobem civilizovaní a křesťanští. V údolí kolem nás byly jen hordy Mongolů, Tatarové mechanizovaného Čingischána Stalina. Měl jsem dojem, že jsme si mohli vybrat jen mezi tím, zda se necháme ubít k smrti jeskynnými lidmi, či zda se podvolíme civilizovanějšímu způsobu smrti popravě. Abychom se dostali do Bavorska a do americké zóny, museli jsme přejít přes Sověty kontrolované Labe. Stále jsme si však věřili. Přežili jsme už horší věci než to, co na nás mohlo čekat na cestě domů. Němečtí vojáci se jen tak lehce nevzdávají. Mohli jsme být poraženi, nikoli však rozdrceni. Kapitán dělostřelectva Rull se celý den snažil dovolat na velitelství polního maršála Schornera. Nikdo na jeho snahy o spojení neodpovídal, nakonec se mu však podařilo zkontaktovat vrchní velitelství ve Flensburgu. Stál jsem blízko něho a viděl jsem, jak zbledl. Když položil sluchátko, celý se trásl a stěžl ze sebe vypravil slovo. „To je konec... wehrmacht se vzdává na všech frontách... Keitel už podepsal příměří... Bezpodmínečná kapitulace.“ Otřel si tvář a vzal si cigaretu, kterou jsem mu zapálil. „S vlastní je konec,“ zamumlal s očima nepřítomně upřenýma do dalekého údolí. „Co teď?“

Najednou nám došlo, proč Sověti neútočili na naše pozice. Sovětský velitel věděl, že konec války je už na spadnutí, a nechtěl proto obětovat své vojáky sotva minuty před koncem. O naší přítomnosti v průsmyku však věděl. Šest hodin po oficiálním oznámení německé kapitulace se nad námi objevila sovětská letadla Polikarpov. Kukuruzníky shodily nad našimi pozicemi spoustu letáků se zprávami o příměří. Zadaly nás, abychom složili zbraně a abychom sestoupili s bílou vlajkou dolů do údolí. „Němečtí důstojníci a vojáci,“ stálo na letácích, „jestliže uposlechnete příkazy velitele Rudé armády, bude se s vámi dobře zacházet, dostanete jídlo a lékařskou péči, které podle článků Ženevské konvence přísluší válečným zajatcům. Ničení válečného materiálu a vybavení se přísně zakazuje. Místní německý velitel je zodpovědný za pokojné stažení svých oddílů.“

Kdyby naše situace nebyla tak kruté vážná, mohli bychom se Sovětům odvolávajícím se na Ženevskou konvenci, tedy na něco, co Kreml nikdy nepodepsal ani neuznal, od srdce zasmát. Rudá armáda nám mohla ve jménu Ženevské konvence slíbit v podstatě cokoli, nebyla totiž jejími klauzulemi vázána.

Následujícího rána zpozorovaly naše hlídky sovětské průzkumné vozidlo, jak si po klikatící se silnici razí cestu nahoru k našim pozicím. Na blatníku se mu třepetala velká bílá vlajka. Přikázal jsem svým vojákům, aby si vzali pušky, a svolal jsem četú k nástupu. Všichni byli oholeni a řádně oblečení. Chtěl jsem přijmout sovětské důstojníky s náležitou úctou. Překvapilo mě, když jsem uviděl, že auto zastavilo necelých tři sta metrů před našimi prvními zátarasý a že nepřítel k nám nevyslali vyjednaváče, nýbrž nám megafony sdělovali tuto výzvu.

„Důstojníci a vojáci německého wehrmachtu... Sovětské velitelství ví, že jsou mezi vámi nacističtí fanatici a váleční zločinci, kteří by se mohli pokusit odradit vás od přijetí podmínek příměří a následného návratu domů. Odzbrojte zločince ze SS a SD a vydejte je sovětským zplnomocněncům. Důstojníci a vojáci německého wehrmachtu... Odzbrojte zločince ze SS a SD. Budete štědře odměněni a bude vám dovoleno vrátit se domů k vašim rodinám.“

„Hnusný lhář!“ poznamenal pohrdavě untersturmfuhrer Eisner, když pozoroval dalekohledem skupinku Sovětů. Dovolí jim vrátit se domů! To je dobrej vtíp.“

Pobavilo nás, jak špatně nepřítel německé vojáky znají. Po tolika letech války by nás sovětské velitelství mělo znát lépe. Zbabělost a zrada k německým vojákům nikdy nepatřily. Ani naivita. Nazývali nás „fašistickými zločinci“ a „nacistickými psy“ už od operace Barbarossa. V minulosti mezi jednotlivými složkami vůbec nerozlišovali.

Wehrmacht, SS a luftwaffe byly pro Stalina jedno a to samé, a přesto se teď snažil poštvat wehrmacht proti SS a naopak.

Megafony se opět ozvaly. Eisner se postavil do pozoru. „Herr Obers– lurmfuhrer, žádám o povolení zahájit výstražnou palbu.“

„Ne! Nic takového, pane,“ protestoval plukovník Steinmetz, velící důstojník malé skupiny motorizované pěchoty. „Na vyjednaváče bychom neměli střílet.“

„Schovávají se za bílou vlajkou, aby šířili komunistickou propagandu.“

„I tak,“ trval na svém plukovník. „Můžeme je požádat, aby se stáhli, ale neměli bychom na ně začít střílet.“

Jakožto důstojník wehrmachtu neměl plukovník Steinmetz nad SS žádnou pravomoc. Byl nicméně úzkostlivě zásadový a byl našim nejstarším a co do hodnosti i nejvyšším důstojníkem. Nechtělo se mi vyvolávat zbytečné hádky a už vůbec ne s vysokým důstojníkem. Aniž by v mém hlase zazněl sebemenší urážlivý tón, upozornil jsem ho, že odpovědnost za průsmyk a všechny oddíly v něm nesu já. Plukovník přesto při mé poznámce ztuhl a odpověděl: „Jsem si vašeho velení vědom, Herr Obersturmführer, a doufám, že tuto situaci vyřešíte se zodpovědností velitele.“ Sovětské megafony se stále ozývaly. Eisner pokrčil rameny a znovu začal pozorovat nepřátele. Vyměnil jsem si pohled s Erichem Schulzem a v jeho očích jsem uviděl vzdor. Oba byli již mnoho let mými přáteli. Bernard Eisner byl mou pravou rukou od roku 1942. Byl to chladný a tvrdý voják. Pocházel z rodiny zámožného statkáře, jeho otec a starší bratr byli během krátké „proletářské revoluce“ po první světové válce ubiti komunistickou luzou. Bernard byl přesvědčen, že by na světě neměl zůstat jediný živý komunista. Schulze, který se k mému praporu přidal v roce 1943, měl tak trochu horkou hlavu, ale byl vždy zdvořilý a ohleduplný.

Pár kroků od nás seděli za těžkým kulometem dva mladí vojáci a mířili jím na sovětské průzkumné vozidlo. Jejich tváře byly napjaté, ale bez výrazu, jako kdyby to byly sochy či součásti kulometu. Oba byli mladí, bylo jim teprve devatenáct. Byli odvedeni v roce 1944 a žádné opravdové útrapy války už nezažili.

Požádal jsem o megafon a oslovil jsem Sověty: „Tady je německý velitel. Neobdrželi jsme oficiální potvrzení příměří a budeme tedy držet pozice, dokud takové potvrzení nedostaneme. Zádám sovětského velitele, aby nám poskytl důvěryhodný dokument ohledně příměří. Dále žádám, aby se sovětská propagační jednotka do té doby zdržela používání bílé vlajky k šíření podvratné propagandy. Žádám, aby se sovětská propagační jednotka do pěti minut stáhla z našich pozic. Po uplynutí této doby je již nebudu považovat za vyjednaváče chráněné proti střelbě.“

„Němečtí důstojníci a vojáci... Odzbroyte zločince z SS a SD a vydejte je sovětským zplnomocněncům. Budete štědře odměněni a bude vám dovoleno vrátit se domů.“

„Žádám, aby se sovětská propagační jednotka zdržela používání bílé vlajky k šíření podvratné propagandy,“ zopakoval jsem. Chvilí bylo ticho a pak se megafony ozvaly znovu. „Němečtí důstojníci a vojáci... Odzbroyte zločince z SS a SD...“ Vyjednaváče, Herr Oberst!“ vykřikl Eisner s hořkým

Přikázal jsem: „Pal!“

Průzkumné vozidlo bylo rázem v plamenech, pak explodovalo. Když se kouř a prach usadil, viděli jsme dva rudoarmějce, jak běží dolů po cestě. „To by je prozatím mělo zkrotit,“ poznamenal Eisner a zapálil si cigaretu. „Kulky jsou jediný jazyk, kterému rozumějí.“

Za hodinu se z mraků vynořila letka šturmovíků. Rusové měli v úmyslu ostřelovat a bombardovat naše pozice. Aby se k nám však letadla dostala, musela proletět mezi skupinkou vysokých hřebenů a pak se prudce snést nad malou plošinu, na níž jsme se rozmístili.

Sovětské piloty letěli dobře, ale měli smůlu. Rozmístil jsem osm osmaosmdesátek a deset těžkých kulometů tak, aby pokryly úzký průsek, a naši střelci byli zkušení. Během několika minut sestřelili pět letadel. Dvě další zpozorovala kouř a odletěla směrem k údolí, třetí naletělo přímo na stometrovou skálu a vybuchlo, palivo, bomby, munice a vůbec všechno. V tu chvíli se čtyři zbývající letadla vzdala a odletěla, aniž vypálila jedinou střelu. Zahlédli jsme dva ruské piloty seskakující na padáku. Jeden z nich narazil na skálu, vyklouzl z padáku a dopadl mrtvý na dno strže. Druhý, mladý poručík, přistál přímo na jednom z našich nákladních aut a byl zajat.

„zdrtivstvujtě, tovarišč!“ pozdravil našeho překvapeného návštěvníka kapitán Rilke, který mluvil bezvadně rusky. Moji muži pilota prohledali. Nahlédl jsem do jeho vojenské knížky, ale zase jsem mu ji vrátil. Když mi Schulze podal jeho pistoli Tokarev, jen jsem z ní vyprázdnil náboje a vrátil jsem ji důstojníkovi zpět. Byl mým neočekávaným jednáním tak překvapen, že mu poklesla čelist. Snažil se usmát, ale nemohl. Podařilo se mu jen stáhnout rty do strnulého úsměšku.

„Válka skončila,“ mumlal. „Už žádné střelení,“ dodal po chvíli a snažil se napodobit zvuk samopalů. „Žádné tatatatata.“ Na jeho tváři bylo vidět takový strach, že jsme se museli smát. Určitě mu řekli, že Němci jsou kanibalové. „Žádné tatatatata, co?“ napodoboval Rusa Erich Schulze s potlačovaným smíchem. Pilot rychle přikývl. „Da, da... Už žádnou válku.“

Schulze ho šťouchnul do břicha. „Už žádnou válku, ale před chvílí jste z nás chtěli udělat řešeto.“

„Ja, ja,“ opakoval Rus s očima upřenými na Schulzeho odznak SS.

Erich do něho znovu lehce šťouchnul a Rus zbledl.

„Nech ho bejt,“ prohodil kapitán Riill. „Strachy by se posral.“

„Jasně,“ přidal se Eisner, „nemáme tu moc náhradních kalhot, Erichu.“

Kapitán s pilotem krátce promluvil a zdálo se, že jeho přítomnost Rusův strach trochu zmírnila. „Důstojníku, nenechte SS, aby mě zastřelili,“ prosil. „Létal jsem jen osm měsíců a chci se vrátit domů k matce.“

„My jsme bojovali pět let. Umíte si tedy představit, jak bychom se chtěli vrátit domů my,“ odpověděl kapitán Riill se zahořklým úsměvem.

„Nenechte SS, aby mě zastřelili...“

„SS vás nezastřelí.“

Schulze nabídl Rusovi cigaretu. „Na, vem si! To ti pomůže.“

„Děkuju,“ usmál se pilot a roztřesenou rukou si cigaretu vzal.

Erich otevřel svou polní láhev, napil se kořalky, pak láhev otřel do rukávu a nabídl ji pilotovi, „Tady, tovarišč... Napij se dobrý esesácký vodky.“

Rus si uvědomil, že mu smrt nehrozí, a uklidnil se.

„Náš velitel říká, že se nechcete vzdát,“ řekl, dívaje se z jedné tváře na druhou, jako kdyby na nich hledal souhlas.

„Musíte se vzdát... V údolí jsou dvě divize a za den za dva má přijet čtyřicet tanků a těžké dělostřelectvo.“

„Tovarišč, už jsi nám toho řekl tolik, že by to stačilo na vojenskej soud,“ vykřikl Schulze a poplácával pilota po ramenou.

„Neměl byste říkat nepříteli, co máte nebo nemáte,“ přeložil mu kapitán Riill.

„Jen jsem řekl, že těžké dělostřelectvo je na cestě.“

„A koho to zajímá?“ pokrčil rameny Eisner. „Mezi vašim dělostřelectvem a námi jsou hory.“

„Hory vám nepomůžou,“ potřásl hlavou Rus. Otočil se a ukázal směrem na jihovýchod, na hřeben vzdálený osm kilometrů. „Dělostřelectvo pojede támhle nahoře.“

„To je nesmysl!“ ozval jsem se. „Tam není cesta.“

„Je tam cesta,“ vložil se do toho kapitán Riill, „až na kótu 506. Na začátku března jsme tam měli čtyři protiletadlová děla.“

Když jsem se podíval na mapu, uvědomil jsem si, že kapitán Riill má pravdu a že to, co říkal sovětský pilot, v sobě taky mělo zrunko pravdy. Kdyby sovětský velitel rozmístil těžké dělostřelectvo na zmiňované hoře, mohl by opravdu ostřelovat naši plošinu přímou palbou.

Dali jsme Rusovi pořádně najíst a pustili ho. Byl nesmírně šťastný a slíbil, že pro nás udělá vše, co bude v jeho silách, jestliže se snad ještě někdy po kapitulaci sejdem. „Jídlo, vodku, cigarety, Kamerad.“

Jmenuju se Fjodor Andrejevič. Řeknu veliteli, že jste dobří vojáci a aby s vámi dobře zacházel.“

„Jo, to určitě,“ zabručel Eisner, když se díval, jak Rus odchází. „Řekneš něco takovýho veliteli, a než se naděješ, zastřeje tě samotnýho jako mizernýho fašistu.“

Pilot šel pomalu pryč, každou chvíli se ale otočil, jako by čekal, že mu někdo vypálí kulku do zad. Když minul naše poslední zátarasy, asi mu došlo, že je pořád naživu a bez zranění, a rozběhl se dolů, jak jsem ještě nikdy nikoho běžet neviděl. Eisner nebyl Rusovým propuštěním nijak nadšen.

„Viděl všechno, co tu máme,“ poznamenal se stěží skrývaným nesouhlasem.

„Nemohli jsme udělat nic jiného než ho pustit,“ namítl ostře plukovník Steinmetz. „Válka skončila, Herr untersturmfiihrer.“

„Pro mne ne, Herr Oberst,“ odpověděl tiše Eisner. „Pro mne skončí, až zase pozdravím svou ženu a dva syny, které jsem neviděl od roku 1943, a pro toho Rusa neskončila taky. Nepřiletěl sem s bílou vlajkou, ale s bombardérem.“

„Já jsem svou rodinu neviděl od června 1943,“ poznamenal plukovník.

Odvedl jsem Eisnera stranou. „Neměl by sis s tím Ivanem dělat hlavu,“ řekl jsem mu sebevědomě. „Co by mohl říct? Že máme muže, zbraně, tanky a dělostřelectvo? Čím víc toho řekne, tím méně se jim sem bude chtít.“ Položil jsem mu ruku kolem ramen. „Bernarde, zabili jsme už tolik Rusů. Určitě si můžeme dovolit nechat jednoho jít.“

Usmál se. „Hansi, někde jsem četl, co říkali američtí kolonisté

Indiáneh. Jediný dobrý Indián je mrtvý Indián. Myslím, že to platí o bolševicích.“

„A co když ten pilot nebyl bolševik?“

„Možná že ne ještě ne. Ale když už se mě, Hansi, ptáš, řeknu ti, že pro mne je každý, kdo pracuje pro Stalina, zvíře.“

Zapálil si cigaretu, jednu mi nabídl a pak pokračoval. „Já vím, že jsme poraženi a že tu teď dlouho nebude žádná vlast, která by stála za řeč. Protože podle mě Spojenci rozdrobí říši na padesát malých knížectví, jak tomu bylo před pěti sty lety. K smrti se nás bojí, dokonce i odzbrojených, dokonce i poražených. Nemohu se však smířit s myšlenkou, že jsme byli poraženi prohnitou, primitivní a zavšivenou komunistickou luzou. Víím, že žádný vítěz v dějinách se nikdy nechoval k poraženým nepřítelům v rukavičkách. Možná, že bychom přežili Američany nebo Brity, ale Sověty nikdy.“

Stalin se nespokojí tím, co ukořistí teď. Nevezme si jen svou válečnou kořist, bude usilovat i o naše duše, naše myšlenky, naši národní identitu.

Znám je. Byl jsem v jejich zajetí. Byl jsem tam jen pět dnů, ale i tak se ze mne pokoušeli udělat mizerného zrádce. Rusové jsou zloději duší, Hansi. Nejen že naše ženy znásilní, ale pak z nich ještě udělají komunistky. Stalin ví, jak na to, a teď bude mít dost času. Postupně bude svůj tlak stále stupňovat. Byl bych schopen zastřelit každého, kdo mu pomáhá.“

„To bys musel zastřelit celkem hodně, Bernarde. Brity počínaje, Američany konče. Nejenže Stalinovi pomohli, ale vyzvedli ho i ze smrtelné postele a udělali z něho obra.“

„Stalin bude nejvíc zavázán svým buržoazním spojencům,“ ušklíbl se Eisner. „Jen počkej a uvidíš, jak Stalin zaplatí za americké konvoje. Dej mu pár let. Churchill a Truman si ještě kvůli Rooseveltově pošetilosti užijí pěknou řádku bezesných nocí.“

„To nám teď ale moc nepomůže, Bernarde!“

„Myslím, že ne,“ souhlasil. Po chvíli dodal: „Jestli se, Hansi, rozhodneš pro kapitulaci, nech mi jen pistoli a pár granátů. Já už si cestu domů najdu.“

„Nepůjdeš sám,“ ujistil jsem ho a poklepal mu na rameno. „Mně se taky nechce viset na hlavním libereckém náměstí.“

„Nemám chuť podrobit se tomu, k čemu by došlo mezi kapitulací a oběšením,“ dodal se sarkastickým úsměvem. Brzy odpoledne se polikarpovy vrátily, my jsme však na omšelá propagační letadla, která neměla žádné zbraně, nestříleli. Sověti nám posílali další kupu letáků, mezi nimi i novinové výstřižky oznamující příměří a fotokopie protokolu s podpisem generála polního maršála Keitelera. Znovu jsme byli žádáni, abychom složili zbraně a přemístili se pod bílou vlajkou do údolí.

„Tady to je!“ řekl tiše plukovník Steinmetz a žmoulal v prstech sovětský leták. „Tady to je!“ A jako by měl jít příkladem, rozepnul si opasek, na kterém měl zavěšené pouzdro na pistoli, stočil ho a hodil ho na plochý kámen. Nic jiného jsem od plukovníka Steinmetze ani nečekal. Byl to úzkostlivě korektní důstojník, šlechtic ze staré školy, jenž se za všech okolností držel litery služebního řádu. Neviděl jiné řešení než uposlechnout posledního příkazu německého velitelství, či spíše toho, co z něho zbylo. Jeho důstojníci a vojáci, kterých bylo kolem tří set, se jako stroje začali řadit za naší vzdorující skupinkou a postupně odhazovali své pušky a pistole na narůstající hromadu. Ale dělostřelci, malá jednotka tankistů a horší myslivci si své zbraně nechali a uvolněné pozice bravurně převzaly SS.

„Je mi to líto,“ řekl tiše plukovník Steinmetz a já jsem si všiml, že se mu v očích zaleskly slzy. „Nemohu udělat nic jiného.“

„Velitelství již neexistuje, Herr Oberst, a Vůdce je mrtev. Přísaha věrnosti vás už nijak nezavazuje,“ připomněl jsem mu.

Unaveně se usmál. „Kdybychom chtěli porušit rozkazy, měli jsme to udělat mnohem dřív,“ řekl. „Hned po Stalingradu. A ne na frontě, ale v Berlíně.“

„Myslíte úspěšný dvacátý červenec, Herr Oberst“

„Ne,“ zakroutil hlavou. „Myslím, že to, co Stauffenberg udělal, byla ta největší zbabělost. Pokud si byl tak jist správností své věci, měl se postavit, vytáhnout pistoli, zastřelit Hitlera a nést následky svého činu. Já ale na vraždy vysokých důstojníků nevěřím. Vůdce měl být prohlášen za nezpůsobilého vést národ a odstraněn. Kdyby převzal velení nad Říší Rommel nebo Guderian, mohli jsme vyhrát – když už ne válku, tak alespoň čestný mír“

„Je buď už příliš pozdě, nebo ještě příliš brzy na to, abychom diskutovali o Vůdcově vedení, nemyslíte, plukovníku Steinmetzi?“

„Máte pravdu. Teď už můžeme jen vztyčit bílou vlajku.“

„Nemáme žádné bílé vlajky, Herr Oberst,“ poznamenal sarkasticky kapitán Riill. „Bílé vlajky nikdy nepatřily do standardní výbavy wehrmachtu.“

Plukovník chápavě přikývl. „Vím, že je to bolestné, Herr Hauptmann, ale jestliže odmítneme kapitulovat, Sověti s námi budou moci zacházet, jako jsme my zacházeli s jejich partyzány.“

„Čekáte snad od Sovětů něco jiného, Herr Oberst zeptal se Exner.

„Válka skončila. Není důvod k dalším násilnostem,“ odpověděl plukovník. Otočil se ke mně. „Co hodláte dělat?“

Navrhl jsem, že bychom se mohli pokusit urazit tři sta dvacet kilometrů a dostat se do Bavorska, ale plukovník se mi vysmál. „Sovětské divize už s největší pravděpodobností táhnou k demarkační čáře,“ řekl. „Sověti obsadí všechny cesty i mosty a nejvíc vojáků budou mít právě u hranic s americkou zónou. Stalin nevěří ani Churchillovi, ani Trumanovi. Vždyť vyhladil i svůj vlastní generální štáb. Myslíte, že by věřil Eisenhowerovi či Montgomerymu? Doby

našich hrdinských západních spojenců pro Stalina už skončily. Za několik týdnů bude nazývat západní spojence buržui, dekadenty a imperialisty a na západní hranici území, jež dobyl, rozmístí milióny svých vojáků. A kromě toho," dodal po chvíli mlčení, „od Američanů byste toho neměl moc očekávat, Herr Obersiurmfihrer. Často jsem poslouchal jejich vysílání.“

„My také," poznamenal Eisner.

„Pak byste tedy měli znát jejich záměry. Zajatec je vždy zajatcem. Vítěz je vždy v právu a poražený vždy v nepravu!“

„Nemáme v úmyslu se vzdávat, Herr Oberst, ani tady, ani v Bavorsku," řekl jsem klidně.

„Hodláte tedy pokračovat v boji?“

„Jestliže to bude nutné..., dokud se nedostaneme na nějaké bezpečné místo.“

„Například kam?“

„Do Španělska, do Jižní Ameriky... čert ví kam.“

„Na Franka nespolehejte. Franko je teď úplně sám a vítězové na něho brzy zatlačí. Po Hitlerově a Mussoliniho smrti je posledním silným vůdcem v západní Evropě a Stalin jeho existenci tolerovat nebude. Ví totiž, že bude moct komandovat kohokoliv kromě Franka. Bude proto považovat Španělsko za potenciální rodiště, či spíše místo znovuzrození nacistického fénixe. A na to, abyste se dostali do Jižní Ameriky, budete potřebovat dobré papíry a spoustu peněz. Ale abychom se vrátili k současnějším problémům, máte dostatek jídla, abyste se do Bavorska dostali? Víím, že máte dost zbraní, ale cesta přes hory může trvat dva měsíce. Muži nemohou žít z nábojů.“

„Jídlo nám vystačí na dva týdny. Něco k jídlu si seženeme vždycky. Blíží se léto," řekl jsem. „I v horách jsou vesnice a statky.“

Plukovník nesouhlasně zakroutil hlavou. „Chcete přepadat statky a vesnice? Budete střílet lidi, když vás odmítnou ubytovat?“

„Je to otázka našeho přežití, plukovníku Steinmetzi..." řekl Eisner, než jsem stačil odpovědět. Na chvíli se odmlčel a pak větu dokončil: „Už jste někdy viděl nějakou humánní válku?“

„To už nebude válka, ale obyčejné rabování," řekl plukovník upřímně. „Máte na to samozřejmě ještě stále dost sil, ale nepůjde to v tichosti. Češi o vás budou vědět. A o cíli vaší cesty se dozví i Sověti. Zprávy o vás by se tak mohly dostat do Bavorska dřív než vy.“

„Možná, že na nás bude na hranicích čekat americký uvítací výbor. To jste chtěl říct, Herr Oberst" přerušil jsem ho.

„Přesně tak!" odpověděl. „A jestli jste dosud nespáchal něco, co by Spojenci mohli považovat za válečný zločin, neměl byste jim tu šanci dávat teď!"

„Herr Oberst," řekl jsem klidně, ale pevně, „jestliže opravdu dojdeme až do Bavorska, už nám nic nezabrání dostat se dál. Ani Američané, ani sám ďábel. Vzdali jsme se mnoha věcí, s nimiž by se člověk dobrovolně nerozloučil, a jsme připraveni vzdát se dalších, včetně našich životů. Nikdy se však nevzdáme práva vrátit se domů. V téhle věci budeme naprosto nekompromisní.“

„Škoda že nejsem tak mladý jako vy," řekl plukovník Steinmetz rezignovaně. „Jsem unavený, Herr Obersiurmfihrer... tak unavený.“

I přes pesimismus starého vojáka jsem nějak cítil, že máme opravdovou šanci projít nebo alespoň spasit holé životy. Představa, že mě partyzáni oběsí nebo v nejlepším případě odvečou do sibiřského tábora smrti, mě vůbec neuchvacovala. Plukovník měl šanci přežít. Jednoho dne by se snad mohl dostat i zpátky domů. Příslušníci SS si však nemohli dělat o své budoucnosti žádné iluze. Žádný sovětský velitel by nehnul ani prstem, aby nás zachránil. Kdyby se Češi rozhodli, že si s námi vyřídí sami, Sověti by rychle zapomněli na nějaké humánní zacházení a na závazky Ženevských konvencí. Jejich čeští spojenci čekali na tenhle den sedm let a ani jsem jim to nemohl mít za zlé. Jen v roce 1944 jsme zabili přes tři tisíce jejich partyzánů.

„Měli bychom se držet vysoko v horách, abychom se vyhnuli styku s nepřítelem. Máme výborné mapy těchto oblastí, a když to bude nutné, proboujeme se i sovětskou brigádou.“

„S několika sty muži?" zeptal se plukovník skepticky.

„Máme minimálně sto lehkých kulometů, plukovníku Steinmetzi," skočil mu do řeči Eisner. „Máme takovou palebnou sílu, že si Ivanové budou myslet, že přichází celá divize.“

„Ale jak dlouho?“

„Můžeme si s nimi hrát v lesích na schovávanou až do soudného dne, Herr Oberst'." vykřikl Schulze. „Měli bychom to aspoň zkusit! Vzdát se tady, to je úplná sebevražda. Co můžeme ztratit? Zabít se můžeme vždycky.“

Bernard Eisner a kapitán Rill byli téhož názoru.

„Cesta do Bavorska vede horami a lesy," řekl Riill. „Každý z nás už určitě absolvoval stovky podobných výletů.“

Plukovník pomalu potřásl hlavou. „Schovávat se v lese? Plazit se nocí jako smečka vlků...krást a loupit jídlo s pistolí v ruce, střílet lidi, když se budou bránit? Ne, pánové, byl jsem celý život vojákem a jako voják ho chci také skončit, uposlechnu příkazů těch, kteří jsou oprávněni je vydávat.“

„Například sovětského velitele dole v údolí?“ poznamenal Eisner zahořkle. Plukovník se zamračil. „Mluvím o polním maršálu Keitelovi a veloadmirálu Dönitzovi,“ řekl.

„Keitel a Dönitz nemají ani ponětí, v jakém jsme svrabu, Herr Oberst.“

„Myslím, že ne,“ souhlasil. „Mají teď na starosti dalších osmdesát miliónů Němců. Nás je jen pár stovek. Nejsme tak důležití, pánové. Nejsme ani hrdinové, ani mučedníci. Jsme jen čísla ve statistikách. Smrt jednoho člověka může být velmi smutná. Když umře sto lidí, říká se tomu tragédie, ale když umře deset miliónů, je to jen statistika. Stále věřím v disciplínu, dokonce v porážce. A my jsme poraženi.“

„Já se ale pořád nějak nemohu vžít do role poraženého,“ poznamenal s úsměvem Schulze a poklepal na pažbu samopalu. „A dokud mám tuhle věc, tak už vůbec ne. Chtěl bych vidět Ivana, který mi to přijde říct.“

„Sklapni, Erichu!“ okřikl jsem ho odměřeně a on ztichl s okamžitým 'Jawohl'. „Tohle není ten pravý čas na vtipkování!“

Obrátil jsem se k plukovníkovi. „Herr Oberst, jsem přesvědčen, že jestliže se vzdáte Američanům, vaše šance na přežití budou větší.“

„Už jsem vám radil, abyste toho od Američanů moc neočekával, Herr Obersturmführer. Všechno, co se teď bude dít, bylo vítězi již dávno předtím odsouhlaseno. Připouštím však,“ dodal s úsměvem, „že americká vězení by mohla být poněkud civilizovanější než ta Stalinova. Stalin by zabil milióny Němců s klidným srdcem. Američané budou úzkostlivě dokazovat, že dělají spravedlivou a legální věc. Ráno před popravou vám dají snídani, nechají vás oholit, vykoupat se, a bude-li to vaše poslední přání, oběsí vás na růžovém navoněném provaze. Ale skončíte stejně.“

Promluvil jsem ke zbytku vojáků, řekl jsem jim upřímně, že podle vojenského řádu je rozhodnutí plukovníka Steinmetze jediným správným řešením. Německá armáda však přestala existovat, a já je proto už nadále nepovažuji za své podřízené, nýbrž za své druhy v nebezpečí, kteří mají právo mluvit sami za sebe. „Já,“ dodal jsem, „odejdu do Bavorska!“

Dělostřelecké čety, osádky tanků a horší myslivci se raději rozhodli následovat SS než se vzdát. „Možná jste banda zkurvysynů,“ řekl kapitán Rill s úsměvem, „ale málokdy prohráváte. Jsem s vámi!“ Motorizovaná pěchota a zásobovací skupina byla pro plukovníka Steinmetze.

Plukovník nám potřásl rukou, a když přidušeným hlasem promluvil, vypadal dost sklíčeně. „Chápu vás. Pro SS to tu bude těžké. Vítězové se rozhodli, že jste prachšproští zabijáci, vaše řidiče nákladních aut a polní kuchaře nevyjímaje. Přeju vám, abyste šťastně dorazili, ale buďte rozumní a nedělejte si to těžší, než to máte už teď, Herr Obersturmführer.“

S lehce ironickým úsměvem mi podal své zlaté pouzdro na cigarety, hodinky a dopis. „Postarejte se, prosím, o tyto věci,“ poprosil mě tiše. „Dejte je mé ženě, jestli je ještě naživu a jestli se vám ji podaří najít.“

„Spolehněte se, Herr Oberst“

Jeho důstojníci a vojáci následovali plukovníkova příkladu a začali rozdávat své cennosti těm, kteří měli zůstat.

„Ivanové by nám stejně všechno vzali,“ poznamenal někdo s pokrčením ramen. My jsme jim naopak dali náhradní trička a spodky, nějaké jídlo, cigarety a většinu lékařského vybavení. Plukovník Steinmetz shromáždil své muže. Se všemi jsme se rozloučili a oni odešli.

Ještě dlouho jsme slyšeli, jak pochodují dolů po klikatící se silnici a zpívají: plukovník, Šest důstojníků a poddůstojníci s improvizovanou bílou vlajkou 7. prostěradla. Za nimi dvě stě sedmdesát mužů. Poražení, ale nezlomení. Muži zpívali.

Tři kilometry po silnici dolů, u opuštěného statku, byli na hřbitvě Sověti a prapor domobrany se šesti tanky a tuctem houfnic. V údolí poblíž vesnice jsme zahlédli další rudoarmějce.

Milované staré písně se začaly ztrácet ve vzdáleném údolí, kde silnice zahýbala do lesa a sledovala malý potok. Zpěv náhle přerušilo ostré staccato tuctu kulometů. Exploze, které následovaly krátce po sobě, otřásly skalami a vracely se v ozvěnách mezi vrcholky hor, za ohybem jsme uviděli stoupající plameny a kouř. Trvalo to slabých pět minut. Houfnice a kulomety ztichly. Zaslechli jsme ještě sporadické výstřely z pušek a pak se všude rozhostilo ticho.

Kapitán Riill, který stál na balvanu a díval se do údolí, sklopil polní dalekohled a pomalu zvedl ruku k pozdravu. Na Železný kříž mu po tvářích stékaly slzy. Viděl jsem, jak Schulze sklonil hlavu a schoval ji v dlaních. Jen Eisner stál zpřímá a s tváří bronzové sochy se upřeně díval do údolí. I já jsem viděl rozmazaně, jak se mi do očí draly slzy. Sevřel

se mi žaludek. Obrátil jsem se ke svým mužům a chtěl jsem něco říct, ale nevypravil jsem ze sebe ani slovo. Chtělo se mi zvracet. Eisner promluvil za mne.

„Tak takhle vypadá sovětské příměří. Znam jednodušší způsob, jak spáchat harakiri!“

Nad poli se objevily tři polikarpovy a s hukotem se blížily k horám. Poschovávali jsme se a byli jsme odhodláni neukázat se, ať se děje co se děje. Omšelá letadla pomalu kroužila nad průsmkem a snesla se nízko nad stromy. Kapitán Rull zapnul náš přijímač a rychle ho přeladil na ruské vlnové délky. Překládal nám zábavnou konverzaci probíhající mezi velitelem letky a velitelským stanovištěm kdesi v údolí.

„Igre, Igre... Tady Znamja... panimaješ! Zádni Němci tu už nejsou,“ hlásil pilot. „Dostali jste je všechny!“

„Znamja, Znamja! Zádni z těch, co máme, nepatřili k SS. Prohledali jsme všechna těla. Fjodor Andrejevič říká, že ten velitel SS a jeho dva důstojníci mezi mrtvými nejsou! Znamja, Znamja!... Podívej se ještě!“

Fjodor Andrejevič, ruský pilot, kterého jsme pustili. Cigarety, jídlo, vodka. Eisner mi musel číst myšlenky, protože tiše poznamenal: „Co jsem ti říkal, Hansi?“

„Pozice jsou opuštěné!“ hlásil pilot. „Vidím stanoviště děl a dva tanky. Znamja, Znamja! Jestli tu bylo víc vojáků, museli se stáhnout do lesa.“

„Igre! Igre! Zkus je vypátrat... Panimaješ da. čtvrt hodiny polikarpovy odletěly a brzy poté jsme zahlédli sovětskou pěchotu, jak se přesunuje nahoru po silnici, d“c roty v čele se třemi tanky. Blížily se pomalu, protože deset metrů před tanky šli pyrotechnici a hledali miny. Nechali jsme je dojít až k páté zatáčce pod průsmkem, kde se silnice zužovala a vedla pod malým mostem mezi tyčícími se skalami. Pyrotechnická četa tam strávila více než hodinu hledáním min a skrytých elektrických drátů, ale ani most, ani silnice pod ním nebyly podminovány. Naši ženisté měli lepší nápad. Zvětšili přírodní jeskyni na strmém svahu a rozsedlinu vyplnili téměř dvěma tunami trhavin. Bernard Eisner pozoroval se zdviženou rukou nepřátele svým dalekohledem. Několik metrů od něho seděl mladý voják, v ruce držel odpalovací zařízení a upíral oči na Eisnerovu ruku. Dole se rozléhaly obhroublé výkřiky Sovětů. Tank v čele se rozjel. Nepřátelé přecházeli most.

Eisner dal znamení rukou.

„Los!“

Chvilí bylo úplné ticho, jako kdyby se nálož neodpálila, a pak se země otřásla. Zdálo se, že se zvedají skály, a ze vzdouvající se masy plamenů a šedého kouře vyletělo kamení a dřevo. Tanky se zastavily. Pěchota se rozutekla do krytů, nebo do toho, co jim jako kryty mohlo posloužit. Vysoko nad silnicí se nahnuly skály, chvíli zůstaly ve zvláštním úhlu a pak se zřítily dolů. Kaskáda zeminy, kamení a kusů borovic se rozprskla a tanky, auta i vojáci skončili dole v propasti. Jedno auto a asi padesát rudoarmějců uniklo lavině a teď se vrhli na zem, na silnici, která se proměnila v holou plošinu, ve vyčnívající strmou stěnu, z níž se nedalo uniknout jinak než s pomocí padáků. Počkali jsme, až se kouř a prach usadí, a pak jsme na ty, kteří přežili, zahájili palbu ze dvou osmaosmdesátek. Přímá střelba s tříštivými granáty z tří set metrů. Vystřelili jsme jen osm granátů. Nikdo to nepřežil.

„Myslím, že tohle je konec druhé světové války,“ poznamenal Erich Schulze, když naše zbraně utichly.

„Jasně!“ řekl Eisner a ukázal dolů na trosky. „Tam dole leží první oběti třetí světové války!“

Strhli jsme si hodnostní odznaky, odznaky pluku a vyznamenání, roztrhali jsme své doklady a vojenské knížky a spálili jsme vše včetně dopisů z domova. Tanky Panther a děla jsme shodili dolů do propasti. Byli to naši věrní druhové, sloužili nám dobře. Nechtěli jsme, aby padli do rukou nepřátel.

Munici do pušek, kulometů a samopalů jsme si mezi sebou spravedlivě rozdělili. Nábojů a granátů jsme měli víc než dost. Každý muž nesl pět náhradních zásobníků a sto volných nábojů spolu s šesti granáty. Zásoby sýra, slaniny, margarínu a ostatního jídla byly rovněž rozděleny. S vodou jsme problémy neměli. V horách tekla spousta různých potůčků a pramenů.

Byli jsme už skoro pět kilometrů odtamtud, když šturmoviky přiletěly nad planinu. Tentokrát proletěly úžlabinou bez škrábnutí. Letadla celou hodinu bez ustání bombardovala a ostřelovala naše prázdné pozice. Jedna letadla střídala druhá a jejich útok, kterému se nikdo nebránil, byl proveden s nefalšovaným komunistickým zápalem a odhodláním. Sovětské válečné historikové by jistě tuto akci hodnotili jako velké sovětské vítězství.

Následovalo sedm týdnů namáhavé cesty. Drželi jsme se v horách, přesunovali jsme se hlavně v noci, odpočívali jsme v odlehlých průvrách nebo jeskyních, pokud jsme ovšem narazili na nějakou tak velkou, abychom se do ní vešli. Malý oheň, na němž bychom si mohli uvařit kafe nebo ohřát maso a zeleninu z konzervy, jsme si mohli rozdělat jen v jeskyních. Mužům nebylo třeba připomínat, aby jedli střídmo. Sami jsme si určili dávku jednoho jídla na den.

Každý den létaly na průzkum celé roje polikarpovů, někdy nám přelétly nad hlavou ve výši vrcholů stromů. Vždycky jsme je našťestí uslyšeli z dálky, takže jsme se ještě stihli rozptýlit a zamaskovat. Na sebe i na helmy jsme si připevnili

zelené větvičky a vypadali jsme spíše jako pohybující se křoviska než jako muži. Jakmile se voják přestal hýbat, nikdo by ho nezapozoroval, ani kdyby stál dvacet metrů od něho.

Asi po týdnů nám letadla přestala? Znepříjemňovat život. Sověti se konečně vzdali marné snahy objevit nás ze vzduchu. Místo toho se teď snažili zablokovat všechny mosty a průsmyky, kterými jsme museli projít, čímž nás nutili použít těch nejnemožnějších stezek. Když jsme za noc ušli sedm kilometrů, považovali jsme to za úspěch. Byla to hra na kočku a na myš. Smrt byla stále nablízku, byla jen otázkou času.

Nepřátelé vlastně nikdy nevěděli, kde jsme, a my jsme tak byli schopni s prvkem překvapení čelit celému praporu Sovětů. Mohli jsme se dostat i přes jejich zátarasy, ale to by prozradilo naši přítomnost v oblasti a stejně tak i směr naší cesty. Tím, že jsme se vyhýbali přímému kontaktu, jsme udržovali sovětského velitele v napětí. Mohl se jen dohadovat nad mapou, kam asi míříme. Moment překvapení jsme si chtěli schovat na nejnebezpečnější část celého „výletu“ – na přechod Labe. Rozhodl jsem se proto, že se nepřátelským zátarasům vyhneme a budeme se držet stezek horských koz. Nesmírně nám přitom pomáhal Erich Schulze, který se narodil a vyrostl v Alpách, a někteří rakouští horští myslivci.

Nedaleko stezky, po níž jsme šli, jsme na malé mytíně narazili na polorozpadlou loveckou chatu. Eisner si povšiml dvou nákladních rudoarmějských aut zaparkovaných pod stromy velice nemilý pohled. Dva americké nákladáky značky GMC uvezly až osmdesát mužů a obejít to místo bylo možné jen za cenu třicetakilometrové objížďky. Rozhodl jsem, že počkáme a uvidíme, zdaje to jen náhoda, nebo léčka. Pak jsme náhle uslyšeli rány seker a padající stromy. Nepřátelé jen mýtili les!

Původně jsme měli v úmyslu počkat, až Sověti odejdou, ale osud tomu chtěl jinak. Z lesa se vynořila skupinka německých zajatců, kteří byli eskortováni asi deseti rudoarmějci. Tahali a postrkovali těžké klády a snažili se je naložit na nákladní auta. Zatímco se zajatci takhle dřeli, Sověti se bavili tím, že jim sprostě nadávali a vysmívali se jim. Když zajatci mýjeli zubící se stráž. Sověti do nich kopali.

Schulze zaklel. „Mott verdammte noch mal... podívejte se támhle!“ vykřikl a podal mi svůj dalekohled. „Támhleto jsou důstojníci!“

Mezi pracujícími zajatci jsem rozeznal dva důstojníky. Byli to ti, které Sověti uráželi nejvíc. „Ten vyšší je kapitán,“ oznamoval Eisner. „Ten druhý to nevidím.“

„Jak těm chudákům pomůžeme?“ zeptal se Schulze. „Nemůžeme tu jen tak sedět a přihlížet.“

Pohlédl jsem na své muže stojící na kraji lesa. Jakkoli byli špinaví, neoholení a odraní, přesto jsem jim viděl na tvářích, že by mi zazlívali, kdybychom nezasáhli. „Jsem pro, abychom je osvobodili,“ zodpověděl jsem rychle jejich nevyřčené otázky. „Ale jestliže se i nadále chceme dostat do Bavorska, měli bychom pak pro jistotu změnit směr cesty.“

Už několik dnů jsme šli na severozápad, mířili jsme do německého městečka Sebnitz, kde nám, jak jsme doufali, naši lidé pomohou přejít Labe. Zajatce jsme však nemohli osvobodit, aniž bychom při tom Sověty zabili, tím bychom ovšem nepříteli prozradili svou přítomnost, tedy přesně to, čemu jsem se chtěl celou tu dobu vyhnout. Spojnice mezi průsmykem, z něhož jsme odešli, a malou mytinou tam dole by na mapě výmluvně ukazovala k hranici poblíž Sebnitzu. Znovu a znovu jsem tu věc převracel v hlavě, ale pokaždé mi připadala jen ještě beznadějnější.

Kapitán Riill přišel na jediné schůdné řešení.

„Chtěli jsme jít k Sebnitzu,“ začal vzrušeně a postrkoval nás k mapě. „Na Sověty jsme narazili tady, takže než sem dorazí nepřátelé, kteří to tu prohledají, máme ještě celou noc. Jsme někde... tady!“ Položil prst na mapu a podíval se na nás. „Po osvobození zajatců půjdeme na jih. Pryč od Sebnitzu a německých hranic. Tady je malá vesnice. Dostaneme se k ní v noci. Stejně potřebujeme nějaké civilní oblečení. Myslím, že naši lidé doma nebudou mít moc oblečení nazbyt. Rychlý útok na vesnici by mohl Sověty zmást, zvláště když vezmeme všechny české doklady, na které přijdeme.“

„České doklady!“ vykřikl Schulze. „Na co?“

Rull se ušklíbl. „Sověti usoudí, že míříme do vnitrozemí, do Rakouska. Vždyť proč bychom jinak brali české doklady?“

„Myslím, že je to dobrý nápad, Herr Hauptniann,“ poznamenal vesele mladý poručík rakouských horských myslivců.

„Předně tam totiž chceme. Po útoku můžeme jít přece stejně tak na jih.“

„A narazit na sovětský zátaras,“ zabručel Eisner. „Měli byste raději zůstat s námi. jdeme sice delší cestou, ale máme aspoň šanci bezpečně dojít k cíli.“

„Po přepadení vesnice se vrátíme zpátky na sever a u Sebnitzu přejdeme hranici,“ dokončil svůj výklad Rull. „Dobře!“ řekl Eisner. Já jsem s tím také souhlasil. Plán kapitána Rulla nám připadal uskutečnitelný. Do pěti odpoledne byla naložena obě nákladní auta a zajatci nastoupili k přepočítání. Bylo jich dvacet tři a doprovázelo je dvanáct Sovětů. Schulze určil na každého rudoarmějce tři ostřelovače. „Zabijte je prvním výstřelem, aby nezranili zajatce.“

„Nebojte se,“ poznamenal jeden 7 vojáků. „Z dvou set metrů trefíme mezi oči polní myš.“

Schulze počkal, až zajatci vylezou na nákladní auta. Sověti, kteří postávali ve skupinkách okolo, je pozorovali s namířenými samopaly.

„Pal!“ zvolal Schulze.

Najednou vypálilo šestatřicet pušek. Zmatení zajatci se v domnění, že budou zabiti, vrhli k zemi. Naši ostřelovači však mířili dobře. Rusové na střelbu neodpověděli.

Zjistili jsme, že naši osvobození druhové byli zajati pět dní před kapitulací. Většinou to byli důstojníci. Kapitán, jehož hodnost Eisner předtím poznal, byl bývalým velitelem spojovacího praporu. Naivně věřil, že jeho protest proti tomu, že zajatí důstojníci jsou nuceni odstraňovat zátarasy, zasypávat protitankové příkopy a vůbec manuálně pracovat, se u sovětského velitele setká s pochopením. Sovětský velitel, jehož jméno se kapitán Waller nikdy nedozvěděl, byl opilý. Namísto odpovědi kapitána Wallera nakopl a nařídil svým vojákům, aby strhli „fašistickým psům“ jejich důstojnické hodnosti a odznaky. Pak se s opileckým smíchem rozkřikl: „A teď nejste žádný důstojníci, ale obyčejný vojáci.“ Kapitán Waller a poručík Mayer si nicméně své hodnostní odznaky ponechat mohli, aby každý hned viděl, jak dopadnou fašističtí důstojníci, kteří si stěžují. „Běžte do lesa a porážejte stromy, potřebujeme telegrafní sloupy. Všechny jste zničili,“ zaklel sovětský velitel. „Teď pěkně postavíte nové až do Moskvy.“

„Máte štěstí, Herr Hauptmann, že jsme sem přišli,“ řekl jsem, když jsme se navzájem představili.

„A vy jste měli ještě větší štěstí, že jste sem vůbec došli,“ odpověděl s úsměvem. „S příslušníky SS se nezachází jako s válečnými zajatci, Herr Obersturmführer. Na vlastní oči jsem viděl, jak Rusové nechali nastoupit čtyři sta vašich mužů a do posledního je postříleli.“

„To že udělali?“ zavrčel Eisner.

„Kromě důstojníků,“ dodal kapitán. „Důstojníci mají být souzeni a oběšeni. Na tom se Američani domluvili se Stalinem.“ Sarkasticky se zasmál. „Určitě to bude jediná sovětsko-americká smlouva, kterou Stalin dodrží. Měli byste si dávat pozor.“

„Nás nedostanou, Herr Hauptmann...alespoň živé ne,“ dodal jsem víc než kdy předtím odhodlán do Bavorska dojít.

„Mě nedostanou, tím jsem si jistý!“

Schulze přikývl a zvedl svou zbraň. „Nejdřív by mi museli vzít tuhle hračku.“

„Nic jiného jsem nečekal,“ zuřil Eisner. „Ted, pánové, přijde opravdový masakr...pomsta. V Říši teď nastane takové krveprolití, že všechno, co SS dosud udělaly, bude v porovnání s tím jen chmurná církevní ceremonie.“ „Poděkujte Himmlerovi,“ řekl Waller. „Zabíjet židy byla hloupost, přátelé. Měl se zbavit všech až na Židy... Židi jsou významnou silou, ale ne ty zatracené všiváci, který Himmler s takovým zápalem vyhlazoval. Ti nikdy Říši nic neudělali a nic jí od nich ani nehrozilo. Ted se vracejí jejich přízraky, mnohé v uniformách vítězů, v soudcovských talárech.“

„Co s tou krvavou věcí ale máme společného my?“ křičel Schulze. „Já jsem lovil partyzány v ruských bažinách a v lesích kolem Belgorodu. Měli by všichni einsatzkommando nebo gestapáky. To oni, ne já, zabíjeli Židy. Jsme snad my zodpovědní za to, co ti flákači dělali?“

„Neptej se mě, zeptej se Stalina.“

„Proč se Stalin stará o Židy? Vždycky je považoval za prohnulý kapitalisty. Většina ukrajinských Židů byla přece odsunuta a popravena ukrajinskou milicí.“

„O čem se to dohadujete?“ vyjel na nás Eisner. „Himmler zabíjel Židy. Svět teď potřebuje obětního beránka a tím jsou SS. Světu je jedno, zda jsme stiskli spoušť, nebo zda jsme vesnice jen obcházeli, zatímco milice či gestapo na ně dělaly razie. Za všechno můžou SS. Zabíjeli jsme každého, kdo nám přišel do cesty, okrádali jsme mrtvolky a teď se vracíme domů s kapsami nabitými nakradeným židovským zlatem. Jsme bič boží, vtělený ďábel, Germáni. Rusové zatím na Sibiři zabíjejí milióny německých zajatců, nestřílejí je, Stalin je jednoduše nechává umřít hladu. Ale je v tom nějaký rozdíl? My jsme postříleli stovky zajatců. Oni vybírají ze zajateckých táborů důstojníky, předstírají, že s nimi vedou procesy, a pak je věší. Pokud to mohu posuzovat, je to to samé.“

Co bychom pak měli říkat Hamburku, kde letouny Spojenců v několika hodinách zabily osmdesát tisíc civilistů? A co Drážďany se sto tisíci mrtvými? Těsně před koncem války... Máme snad nazývat Spojence svatými jen proto, že zabíjeli bombami a ne kulomety? Hajzlové jsou to,“ nadával a utíral si pot z čela, „naživu nás držela jen myšlenka na přežití a návrat domů. Pokud ještě vůbec nějaké domovy, do nichž se můžeme vrátit, máme,“ pokračoval. „Každý nám jen opakuje, že budeme viset. Málem nás to dohání k šílenství.“

„Promiňte,“ řekl kapitán Waller omluvně. „Nechtěl jsem vás rozčítit. Zvlášť po tom, co jste pro nás udělali. Myslel jsem si jen, že byste měli znát pravdu, abyste doma nenaletěli do nějaké léčky.“

Jen ať si to zkusí, chytit mě do pasti," rozčiloval se Eisner. „Zatím jsem řádného Američana nezabil, ale nemyslím si, že by byli silnější než Ivanové – a já jsem Ivanů oddělal už dost.“ „To stačí," přerušil jsem ho rázně. „Máme teď naléhavější starosti než rozebírat poválečnou politiku. Měli bychom odtud vypadnout.“

„To je dobrý nápad," souhlasil kapitán Riill. „Ale ještě než odejdeme, připravíme do těch nákladáků nějaké nástrahy. Pomůžou Ivanům dolů kratší cestou.“ Vojáci se smáli.

Uvědomoval jsem si, že naše cesta pro ně znamenala nervové vypětí, které bylo až na hranici únosnosti, a že každý voják byl potenciální časovanou bombou, která mohla kdykoli vybuchnout. Moji vojáci nebyli vyložení zabijáci, cítili se však ohroženi, postaveni mimo zákon. Byli to odvážní muži, kteří krváceli za vlast. K SS byli většinou povoláni tak jako ostatní k jiným ozbrojeným složkám. Každý z nás byl samozřejmě nacist, ale kdo jím v Hitlerově třetí říši nebyl? Všichni, kdo v Říši zastávali nějakou funkci, museli být nacisté. A pokud někdo nějakou funkci zastával, jeho syn se musel přihlásit k SS k „elitnímu kádru“ NSDAP. Ostatní se k SS hlásili proto, že bylo ctí u nich sloužit. Kromě toho byly u SS lepší uniformy, jídlo, plat a zacházení a vojáci dostávali častěji propustky. Nikdo se však k SS nehlásil proto, aby mohl zabíjet židy nebo hlídat koncentrační tábory. Nepopírám, že SS byly asi nejbrutálnějšími bojovými silami v historii všech válek. Byli jsme houževnatí, možná dokonce fanatičtí. Nikoho a ničeho jsme se nebáli. Byli jsme k odvaze vychováni. Naše brutalita byla jen železná disciplína a neotřesitelná víra v Říši.

Vycvičili nás a naučili nás poslouchat příkazy, a kdyby mi přikázali zabíjet židy, cikány nebo válečné zajatce, zabíjel bych je, jako bych zabíjel jeleny, kdybych k tomu dostal příkaz. Jestli je to zločin, pak by měli pověsit každého vojáka, který nevytáhne pistoli a nezastřelí svého nadřízeného, kdykoli se mu zachce neuposlechnout příkazu. Já jsem dostával příkazy jako zajistit bezpečnost zásobovacích vlaků, zabránit nepříteli, aby pronikl do lesa kolem důležitého mostu, nebo vystopovat partyzány po útoku na pevnost. A to jsem taky dělal! Když jsem dostal příkaz zajmout nepřátele, zabil jsem je, za každého zabitého německého vojáka jsem zabil deset partyzánů. Když partyzáni někde zastřelili německou hlídku nebo hodili granát na zásobovací auto, hned jsme popravili určitý počet jejich zajatých druhů. Jejich jména jsme vždy předem veřejně oznámili. Partyzáni dobře věděli, že pokud někoho zabijí, mnohonásobně jim to oplátíme.

Partyzáni nikdy předem německému vojákovi neřekli, že ho chtějí zabít. My jsme však partyzány vždycky varovali zabijete německého vojáka, zemře za to Pjotr či Andrej. My jsme jim šanci dali, oni nám ne. Kdo byl tedy vinen? Kdo vlastně ty zajaté zabíjel? Byli partyzáni nevinní? Byli asi tak nevinní jako západka na gilotině. Západka nezabíjí. Jen spouští ostří!

Jakmile se setmělo, vyrazili jsme, abychom uskutečnili plán kapitána Rilka. Našli jsme pěkně širokou silnici, která vedla lesem, a postupovali jsme za předsunutou hlídkou. K vesnici jsme dorazili kolem půlnoci, rychle jsme se rozmístili podél okraje lesa a já jsem do vesnice vyslal průzkumnou hlídku pod vedením Schulzeho. Schulze hlásil, že žádné sovětské oddíly nejsou nablízku a že ve vesnici je jen skupina české domobran, která je ubytována ve staré hasičské stanici. U vchodu stálo vojenské nákladní auto wehrmachtu, kterého se partyzáni patrně někde zmocnili, po nějakých strážích však nebylo ani vidu ani slechu a vesnice vypadala blahobytně. Vybral jsem devadesát mužů, které jsem rozdělil do třech skupin vedených Schulzem, Eisnerem a mnou. Zbytek mužů měl zůstat v záloze pod vedením kapitána Rulla. Kdyby snad nastaly nějaké problémy, neměli zasahovat, měli se naopak vydat směrem na sever podle našeho původního plánu.

Plížili jsme se přes pole do vesnice, v níž bylo tolik štěkajících psů, že by museli vzbudit i mrtvého. „Střílejte jen v nejkrajnějším případě," přikázal jsem svým mužům. „Když už budete muset zabít, použijte bodáky. A když už je použijete, tak ať neminete.“

„Když někde uvidíte rozsvícené okno, obsadte dům!" dodal Eisner. „Chyťte každého, koho najdete vzhůru.“

Ke své velké radosti jsem zjistil, že ani bitva u Stalingradu by nevyrušila zpité domobrance z tvrdého a spokojeného spánku, v němž jsme je našli. Spali na holých matracích poházených po dřevěné podlaze. „Ty nic netrápí," poznamenal mladý voják vedle mne, když jsme jim tiše brali zbraně. „Klidně bych si to s nima vyměnil. Mocht takhle spát“

Ted, když jsme odzbrojili milicionáře, bylo obsazení vesnice už jen věcí rutiny. Moji vojáci nečekali na další instrukce. Věděli, co dělat, a svého úkolu se zhostili s obratností veteránů. Jedna jednotka přerušila telefonní dráty, dvě čtyři rozmístily podél silnice kulometry, čtyři muži obsadili zvonici důležité bezpečnostní opatření, neboť kostelní zvon bijící na poplach zaslechnete na kilometry daleko. Přerušili jsme i dráty poplachových sirén.

Rozdělili jsme se do skupin po pěti mužích a prohledali každý dům, zabavili jsme civilní oblečení, jídlo, doklady a vesničany opravdu vyděsili. Někteří mluvili německy, a tak jsme jim řekli, že jsme Rakušané, kteří jdou domů, že se

moc omlouváme za nepříjemnosti, které jsme jim způsobili, ale že potřebujeme jejich doklady, abychom přežili cestu přes Československo. Věděl jsem, že nejbližší sovětský velitel se o naší akci dozví ještě před svítáním.

Konečně na německé půdě u Labe, ale stále ještě na nesprávné straně. Na kraji lesa stál starý polorozpadlý statek a v troskách stodoly byly vidět zbytky ohořelého tanku Tiger. U tanku si hrály děti a z komínů stoupal kouř. Několik hodin jsme to místo pozorovali, ale po Sovětech tam nebylo ani památky. Schulze se rozhodl, že se na statek vydá po setmění. Vrátil se se statkářem, Hansem Schrollem, válečným invalidou. Byl to malý, hubený a zahořklý muž, bylo mu něco kolem padesáti a belhal se k nám o berlích.

„Pokusím se vám pomoci,“ řekl se zájmem. „Ale držte se proboha v lese. Sověti sem jezdí každý den a člověk nikdy neví, kdy se objeví.“

„Musíte to tu mít těžké,“ poznamenal účastně kapitán Rull.

„Těžké?“ ušklíbl se Schroll. „Život je tu jen samý útok, krádeže, znásilňování a zabíjení. Jsem tady široko daleko jediný člověk. Poloviční člověk,“ dodal zahořkle.

„To není pravda, pane Schroll,“ potřásl hlavou Schulze a opatrně položil ruku na jeho pahýl. „Jste víc než člověk.“

„Sověti odtud odvedli všechny muže,“ pokračoval Schroll. „Mě nevzali kvůli té noze. Teď aby se člověk považoval za šťastného, když přišel o nohu. Žena je tu v bezpečí, jen když je v sedmém měsíci nebo když je jí sedm let.“

Chvilí s námi poseděl a my jsme si z jeho smutných slov udělali první obrázek o naší zbídačené vlasti. Prapor wehrmachtu ještě bojoval na hřebenech ani ne půl kilometru odtud, když „osvoboditelé“ poprvé znásilnili Schrollovu ženu.

„Jeden mi držel pistoli na spánku,“ řekl statkář. „Hrozil, že jestli se hnu, zabije mě. Já se ostatně nemůžu moc hýbat, i když zrovna nemám pistoli u hlavy. Byla to jednotka z přední linie. Pak přišel major a řval na ty hajzly, aby šli bojovat. A víte, co s ním udělali? Chytli ho, vzali mu pistoli a nakopali ho... vykopli ho ze dveří...“

„A jak to vypadá teď?“ zeptal jsem se unaveně.

„Na ja,“ usmál se rezignovaně. „Okupanti jsou už zdvořilejší. Když přijdou navštívit mou ženu, odvedou mě i děti z místnosti.“

„Neříkejte, že –“

„Jawohl, Kameraden. Z domovů Němců se staly bordely Rudé armády. Naše ženy a dcery za to ale nemohou. Je to všechno naše vina. Měli jsme lépe bojovat. Měli jsme bojovat jako Japonci se svými sebevražednými piloty a lidskými torpédy. Zabili jsme holt málo Rusů.“

Schroll nám řekl o pontonu poblíž Pirny. „Přístup k němu hlídají čtyři tanky T34 a několik kulometných hnízd. Němci však bez zvláštního povolení přes most nesmějí,“ varoval nás Schroll. „Nedostali byste se přes něj, mohu vám ale dát svůj člun.“

Do člunu teklo a mohlo v něm jet maximálně osm mužů. Museli jsme počkat v lese, dokud ho statkář nezalepil.

Schoval ho v křoví u břehu na smluveném místě. Našli jsme v něm pět bochníků tmavého chleba, pytlík sušenek a dvě lahve šnapsu. U toho byl vzkaz: Glück auß Hodně štěstí!

Každý dostal jen tenký krajíček chleba a malý lok brandy, ale byl to po týdnech náš první chleba a brandy byla dobrá. To tedy byla drobná pozornost od Hanse Schrolla velkého muže ve velké pustině.

Přes řeku jsme převezli jen oblečení a zbraně. Muži ji museli přeplavat, protože jinak by to trvalo příliš dlouho a bylo by to příliš riskantní. Devět mužů našlo v řece svou smrt.

Pokračovali jsme směrem k americké zóně. Čtyřikrát jsme narazili na sovětské hlídky a českou domobranu. Museli jsme je zabít, jinak bychom nepřežili. Nepřátelských vojáků každým dnem přibývalo, ale čím víc jsme se blížili k Bavorsku, tím jsme byli odhodlanější k cíli dorazit. Už jsme se nesnažili nepřátelské zátarasý a stanoviště obcházet, přímo jsme je napadali a stříleli jsme, jako bychom měli nevyčerpatelné zásoby munice. Když jsme se konečně dostali u Wunsiedelu do Bavorska, bylo nás čtyřicet dva. Abychom se mohli dostat domů, muselo padnout tři sta sedmáct našich druhů.

Asi pět kilometrů od hranic jsme narazili na první americkou hlídku: na džíp plný mladých vojáků s poručíkem. Byli čistí, elegantně oblečení a očividně dobře živení, seděli kolem džípu s rozestavenými kulomety a jedli. Vedle v trávě měli gramofon, který vyhrával řízný pochod německých štuk.

Seděli tam jako kachny, neviděl jsem však důvod, proč bychom je měli tak jako každého Rusa, který nám blokoval cestu, zabít. Rozhodl jsem se, že je navštívím, sám a neozbrojený.

Nechal jsem tedy Eisnera, Schulzeho a jednoho poddůstojníka, aby sledovali situaci z křoví a vydal jsem se k Američanům. Američtí vojáci na mne nejdřív udiveně zírali a pak se vrhli po zbraních. Poručík vypnul gramofon. Byl to

pěkný mladý muž kolem třicítky, byl vysoký a blondatý jako Germán. Měl sluneční brýle, které si sundal, aby na mě lépe viděl.

„Vidím, poručíku, že tu máte pěkný piknik,“ promluvil jsem nonšalantně a ukázal jsem na jejich zbraně, kterými mě málem píchali do břicha. „Nechcete mě zastřelit, že ne? Válka skončila.“

„Kdo kruci jste?“ vyhrkl, podíval se na své muže a pak zpátky na mě. „Co tu děláte?“ V duchu jsem si říkal: Díky bohu, že jsem poslechl svou matku, která vždycky trvala na tom, že se mám učit anglicky.

„Co asi tak může dělat Němec v téhle zemi?“ zeptal jsem se ho na oplátku. „Jdu domů.“

„Kdo jste?“

„Jen německý důstojník, který se vrací zdaleka domů.“

„Jak to, že mluvíte tak dobře anglicky?“

„Jsme docela civilizovaní lidé, poručíku. Jak vidíte, někteří z nás umí dokonce i anglicky.“

Všiml jsem si, že byli z mého náhlého příchodu úplně pryč a důstojník byl chvíli na pochybách, co má říct či udělat.

„Máte nějakou zbraň?“ zeptal se nakonec.

„Jen kapesní nůž.“ „Dejte nám ho!“ přikázal mi rychle. Věděl jsem, že to řekl, jen aby nemlčel. Podal jsem mu nůž a on dal pokyn svým mužům, aby mě prohledali. Výsledek ho uklidnil. Nabídl mi cigaretu, sám si zapálil, pak si vzal z džípu zápisník a zahrnul mě otázkami.

„Vaše jméno, hodnost a jednotka?“

„Hans Josef Wagemüller,“ odpověděl jsem. „Obersturmführer, dvacáté první speciální partisanjäger komando.“

„Co to je?“ skočil nám do řeči pihovatý, vytáhlý voják.

„Lovec partyzánů,“ vysvětlil mu poručík a trochu se uklonil. „To stačí.“

„Vaše poslední bojové stanoviště?“

„Liberec, Československo.“

„Zabil jste nějakého Američana?“ vložil se do toho desátník.

Usmál jsem se. „Jestli v Rudé armádě sloužili nějakí američtí vojáci, tak určitě.“

Poručík udělal rychlé, netrpělivé gesto. „Říkal přece, že byl v Československu,“ řekl desátníkovi.

„Wehrmacht, nebo SS?“ zeptal se znovu desátník. Jen stěží jsem zakrýval své pobavení. Jen v SS byli obersturmführeri. Ve wehrmachtu byli poručíci. Pokrčil jsem rameny.

„Wehrmacht, SS, luftwaffe jaký je v tom rozdíl?“ řekl desátník.

„V tom je sakra rozdíl, kamaráde,“ vyjel na něho poručík. „Příslušníci wehrmachtu a luftwaffe mohou jít domů, ale esesácké hrdlořezy věšíme.“ Natáhl ke mně ruku. „Ukažte mi svou vojenskou knížku!“

„Žádnou nemám.“

„Jak to?“

„Myslel jsem si, že naše banky budou teď asi chvíli zavřené, a tak jsem ji zahodil.“

Zamračil se. „Rád žertujete, že jo?“ poznamenal odměřeně a obrátil se k desátníkovi, který měl na nose brýle s kostěnými obroučkami. „Joe, radši zavolej na velitelství.“

„To bych na vašem místě nedělal, poručíku,“ řekl jsem mírně a rukou jsem odstrčil pistole, kterými na mne mířili.

„Neohrožujte mě, prosím vás. V tuto chvíli na vás míří aspoň tucet pušek. Moji muži jsou výborní střelci a jsou trochu nervózní. Nechci s vámi bojovat nechci vás vidět mrtvé.“

Vojáci očividně zbledli. Poručík si olízl rty, ale jeho zmatek netrval dlouho. Moji vojáci se vynořovali z lesa a jejich namířené zbraně tomu všemu dodávaly dramatický podtext. Američanům poklesly brady i zbraně. Poručík si začal odepínat pouzdro na pistoli, ale já jsem ho zastavil.

„Nám nevadí vaše zbraně, poručíku. Nechceme na vás střílet. Válka skončila.“

Vzali jsme jim džíp, pistole a gramofon. „Nicht schiessen, Kamerad“ mumlal špatnou němčinou desátník Joe.

„Nestřílejte.“

Trochu zahořkle jsem konstatoval, že i esesáckí hrdlořezové se mohou rychle změnit v přátele, když se odvrátí hlavně samopalů. Poručíkova tvář prozrazovala vnitřní zápas. Určitě si myslel, že je všechny na místě postřílíme. Dal jsem Američanům pokyn, aby si sedli na kládu na zemi a stručně jsem jim vyprávěl o kapitulaci plukovníka Steinmetze a o naší cestě přes Československo. Zdálo se, že to na ně zapůsobilo.

„Opravdu je Sověti postříleli s bílou vlajkou nad hlavou?“ zeptal se poručík. „To je zvláštní zacházení s válečnými zajatci.“

„Vážně, poručíku?“ odvětil jsem úsečně. „Považujete oběšení za civilizovanější?“

„Nikoho nevěšíme bez spravedlivého procesu,“ protestoval.

„Nazýváte proces, v němž je poražený souzen vítězi, spravedlivým, poručíku? Domnívám se, že objektivita procesů by se zajistila jen tak, že by se konaly v nějaké neutrální zemi... třeba v Ženevě. Poslouchali jsme vaše vysílání a víme tedy, co zamýšlíte s takzvanými válečnými zajatci. Nová třída odsouzených, každý, kdo sloužil u SS, teď patří...Když mluvíte o těch, kteří nenáviděli Židy, nebo o těch, kteří místo aby bojovali proti Rudé armádě, dali přednost hlídání koncentračních táborů, máte pravdu. Víte však, že podle Hitlerova rozkazu si mohl každý voják, který sloužil v týlu, zvolit službu v přední linii? A když chtěl voják jít do přední linie, jeho velitel nemohl tuto žádost odmítnout. Myslíte, že my jsme neopovrhovali zbabělci, kteří chtěli přežít válku mučením Židů patnáct set kilometrů od zákopů? Byl jsem, poručíku, důstojníkem SS a bojoval jsem s teroristy. Jen jejich stíny by vás dostaly do nejbližšího blázince. Nebyli to žádní vězňové z koncentračních táborů, byli to ozbrojení povstalci, kteří kašlali na veškerá pravidla hry. A řekněte mi, vy neposkrvněný americký poručíku, co uděláte s partyzány v civilním oblečení, které chytíte v týlu, když vyhazují do vzduchu mosty, vykořeňují vlaky, vraždí vaše kamarády nebo házejí ruční granáty na důstojnické jídelny? Nepověsíte je?“

„Ale SS... během ofenzívy v Ardenách...“

„Slyšel jsem o tom, poručíku,“ přerušil jsem ho. „Nějací parchanti zabili v Malmedy skupinu amerických zajatců. Jestli je to pravda, pak je chyťte. Pověste je. Pak ale běžte a pověste také Američany, kteří zastřelili německé zajatce s rukama nad hlavou. Jen se kolem sebe podívejte a taky je najdete. Nehrajte si tu na svaté. Dávno před SS jste přece měli své Chicago a svého Al Capona. Měli byste si spíš uvědomit, že mezi námi byly tisíce odvedených mužů, obyčejných lidí, kteří byli povoláni a oblečeni do uniforem SS. Nebo si snad myslíte, že se proti tomu mohli vzepřít? A co esesáckí řidiči tanků, spojaři a dělostřelci? Považujete i ty za válečné zločince? Pověsili byste je všechny, poručíku?“

BEZPODMINEČNA KAPITULACE

„Budou postaveni před soud... každý z nich,“ odpověděl chabě poručík.

„Samozřejmě, každý. Půl miliónu lidí nebo i víc.“

Pak nastalo dlouhé mlčení. Věděl jsem, že můj vášnivý výbuch před pěti americkými vojáky k ničemu nebude, mně se však ulevilo. Američané zase znejistěli.

„Kam jdete teď?“ zeptal se nakonec poručík. Mluvil váhavě, jako by se bál mé odpovědi. Věděl jsem, co si myslí.

„Jdeme domů,“ odpověděl jsem mu.

„To se vám nikdy nepovede. U každé silnice máme zátaras. Každý most hlídá vojenská policie a Němci mohou cestovat jen s propustkami.“

„Sověti měli taky zátaras a přesto nás nezastavili,“ řekl jsem pevně.

Přistoupil k džípu, vzal kartón camelek a pokoušel se usmát. „Chcete nějaké cigarety?“

„Nemusíte nás uplácet, poručíku.“

„Máme jich hodně.“

„To jsem slyšel. Vy Američani máte hodně téměř všeho – kromě zdravého rozumu a politické moudrosti. Nechte si své cigarety. Bez kouření jsme se obešli celou cestu, a tak se bez něj obejdeme i teď.“

Zamračil se. Odmítnutí vněm znovu vyvolalo předešlé obavy z jejich dalšího osudu. „Co s námi chcete udělat?“ zeptal se váhavě.

„To záleží na vás. Doufám, že chápete, jak byste pro nás s vaším džípem a rádiem mohli být nebezpeční. Když už jsme došli tak daleko, nechce se nám skončit ve vašich vězeních a čekat na provaz.“

„My vám nebudeme bránit!“ řekl rychle. „Opravdu nebudeme!“ Ostatní souhlasně přikyvovali.

„Tak o tom se budeme muset pořádně přesvědčit, poručíku!“

Znovu zbledl a nervózně si přejel rukou po obličeji. „Nezastřelíte nás, že ne?“

Desátník Joe řekl třesoucím se hlasem: „Právě jste se distancoval od válečných zločinců. Řekl jste, že chcete domů. To já chci taky.“

Vzal jsem si Schulzeho a Eisnera stranou, abychom se dohodli na dalším postupu. Shodli jsme se na tom, že nadešel čas, abychom se rozdělili. Dva tři muži mají mnohem větší šanci opatřit si nějaké doklady a dostat se domů.

Kdybychom se drželi pořád spolu, dřív nebo později by došlo ke střetu s Američany, kterému jsem se chtěl rozhodně vyhnout.

Náš tichý rozhovor jen zvýšil zděšení Američanů, kteří už nemohli naše šeptání déle vydržet.

„Poslyšte, důstojníku!“ vykřikl poručík a přistoupil k nám. „Nebudeme vám ve vaší cestě domů nijak bránit. Zabavili jste nám zbraně, a protože jste voják, tak určitě víte, že se nemůžu vrátit na základnu a nahlásit svému veliteli, že jsme byli odzbrojeni skupinou zbloudilých Němců. Přišel bych za to o hodnost.“

„Na tom něco je, poručíku,“ souhlasil jsem. Zdálo se, že se mu ulevilo. „Proč bychom si nemohli být kvit?“ trval na svém. „Vy nás necháte jít a my jsme vás neviděli.“

Chvilí jsme tam tak proti sobě stáli a pak jsem mu náhle řekl, aby šel se mnou. Šel jsem k okraji lesa. Ukázal jsem směrem k lesu asi tři kilometry odtud a podal jsem mu dalekohled. „Támhle je dřevěný posed, kam myslivci chodí na jeleny,“ vysvětlil jsem mu.

„Už ho vidím,“ řekl poručík.

„Necháme tam vaše zbraně, abyste nepřišli o hodnotu. Platí, poručíku?“

Přikázal jsem svým mužům, aby z dřípů odmontovali víčko rozdělovače a dráty radiovysílače. „Obávám se, poručíku, že tam budete muset dojít pěšky. A nechoďte moc rychle.“

Rychle jsem zsalutoval, odcházeli jsme. Byli jsme asi dvanáct kroků od dřípů, když za námi poručík zavolal.

„Důstojníku!“

Otočil jsem se.

„Vyhnete se dálnicím a nechoďte k Bayreuthu,“ křičel za námi. „Velitelem kontrarozvědky je tam židovský major, jemuž esesáci v Polsku vyvraždili celou rodinu.“

ZBÍDAČENÁ VLAST

V opuštěném kamenolomu v bavorském lese poblíž Chámu jsme snědli svou poslední společnou večeři. Někteří se tiše dohadovali o kladech a záporech naší cesty domů, do různých částí zpuštěné vlasti. Ti kteří byli z Bavorska či Švábska, mohli být optimističtější než ti, kteří museli projít ještě celým Německem, aby se dostali ke svým rodinám v Hamburku či v Cáchách. Nikdo z nás však nevěděl, co se mu všechno ještě může na cestě domů přihodit a co může očekávat doma. Pokud tam vůbec nějaký domov a rodina, kterou by mohl obejmout, bude.

Rozchod tížil každého z nás. Ušli jsme spolu dlouhou cestu a spolu jsme se také cítili silní. Po tolika letech jsme si teď v civilním oblečení a se zbraněmi na dně rybníka připadali bezbranní a ohrožení.

Na rozloučenou jsem svým bývalým vojákům dal ještě několik rad. „Nechoďte po více než dvou mužích,“ doporučoval jsem jim, „a nezapomeňte, že jste čeští uprchlíci, kteří v Německu hledají své bratry, sestry a přátele. Kdyby na vás někdo nečekaně zakřičel německy nějaký rozkaz, ne abyste se postavili do pozoru, pokračujte klidně v cestě nebo se kolem sebe zmateně rozhlédněte. Pamatujte, že německy nemluvíte. Moc Američanů česky neumí. Určitě se vám to povede. Chovejte se nenápadně a splyňte s ostatními,“ řekl jsem jim. „Venkovani vám pomůžou vždycky, dávejte si ale pozor na města, kde mohou být ubytováni okupační vojáci. Může tam být mnoho převlékačů kabátů, kteří vás za plechovku piva nebo bochník chleba budou ochotni zradit.“

Kdykoli to bude možné, předstírejte, že se zaobíráte nějakou pokojnou prací. Noste na ramenou lopatu nebo prkna a zkracujte si cestu přes pole. Nepřátelé si budou myslet, že patříte k vedlejšímu statku. Když někde uvidíte trakař, chopte se ho, naložte ho senem nebo hnojem a nenechte se odradit ani tím, že bude strašně smrdět. Čím víc bude smrdět, tím míň se k vám Američani pohnou. Jsou to čistotní hoši. Nejezděte autem, klidně ale naskakujte na americké dřípky. Práví čeští uprchlíci by to udělali. A pokud vám bude život připadat příliš těžký, přijďte do mého rodného města, do Kostnice. Je to u švýcarských hranic. Jsou tam lidé, kteří vám pomůžou.“ A dal jsem jim svou adresu.

Já jediný jsem si mohl být jist svým domovem. Kostnice totiž nebyla nikdy bombardována, její obyvatelé měli štěstí, nemuseli snášet takové útrapy jako obyvatelé jiných měst. Kostnice ležela jen pár kilometrů od švýcarského města Kreuzlingen a hranice vlastně vedla středem zastavěné oblasti, takže to ze vzduchu vypadalo, jako by tu bylo jen jedno nerozdělené město. Kostnice byla jedním z mála německých měst, kde za války nedocházelo k výpadkům proudu. Byla neustále osvětlená jako sousední švýcarská města a vesnice, aby zmátla nepřátelské bombardéry.

Slunce zašlo a my jsme se rychle rozloučili. Potřásli jsme si rukama a ti, co se navzájem znali už léta, se objali. „Glück auf!... Hodně štěstí!“ Když se všude rozhostila tma, muži začali odcházet, buď sami, nebo po dvojicích či trojicích.

Nořili se jeden po druhém do lesa a ztráceli se v jeho temnotě. Objal jsem Bernarda Eisnera a Ericha Schulzeho. Měli před sebou dlouhou cestu do Frankfurtu a Mlinsteru. „Když tak máte moji adresu,“ připomněl jsem jim. „Moji lidé vám vždycky řeknou, kde mě najdete.“ Věděl jsem, že u sebe pořád mají své zbraně, a tak jsem jim znovu opakoval, aby byli opatrní.

„Neboj, Hansi.“ Eisner mi krátce, konejšivě stiskl ruku. „Domů dojdeme, i kdyby to mělo být jen na hodinu. Dokážeme to.“

Za okamžik jsem osaměl, byl jsem uprchlíkem ve své vlastní zemi. Posadil jsem se na pařez a studoval na mapě cestu, kterou jsem měl jít. Snažil jsem si ji zapamatovat, jak nejlépe to šlo. Pak jsem mapu roztrhal, neboť na ní byla spousta značek, které se vztahovaly k naší předešlé cestě přes Československo. Rozhodl jsem se, že půjdu podél řeky Naab a

pokud to půjde, přejdu v Režně přes Dunaj a budu pokračovat směrem k Augsburgu, kde mám, alespoň jak jsem doufal, příbuzné.

Taková „pokud“ doprovázela každého německého vojáka, který se vracel domů. Pokud budu moci přejít řeku...Pokud budu moci jít touto cestou... Pokud se dostanu domů... Pokud jsou ještě naživu... Pokud... Pokud... Pokud...

Na kameni nad řekou seděl jakýsi muž. Byl vysoký, tmavý, mohlo mu být něco kolem dvaceti, ale protože měl hustý knírek a vousy, neodvažoval jsem se odhadnout jeho věk přesně. Měl na sobě tyrolské lederhosen a rolák, starý klobouk měl posunutý do čela. Kouřil fajfku a vypadal, jako by se plně soustředil na plující korek, který nadnášel jeho doma vyrobený rybářský prut z dlouhého rákosu. Vedle něho stál proutěný košík se šesti malými kapry, někteří sebou ještě házeli. Byl dokonale schovaný v křoví u břehu, a kdybych se býval nerozhodl, že se vykoupu, minul bych ho bez povšimnutí.

„Vidím, že berou,“ prohodil jsem. Podíval se na mě. Změřil si mě pohledem a pak mi pokynul, abych se posadil.

„Jmenuju se Pfirtenhammer.“ Podal mi ruku. „Hans Wagemüller,“ představil jsem se. „Říkejte mi Hansi.“

„Nápodobně,“ přikývl. „Já jsem Karel. Jdeš zdaleka?“

„Dost zdaleka.“

„Máš hlad?“

„No, pečenou rybu bych si klidně dal.“

„Vem si jich kolik chceš. Už je nemůžu ani vidět. Nemáš nějaký chleba?“

„Jenom sušenky. Ale mám margarín.“

„Skvělý!“ vykřikl a vzal si jednu kostku. Vyhodil ji radostně do vzduchu a jednou rukou ji chytil.

„Odkud jdeš, Hansi?“

„Od Liberce v Československu. Je to nějakých čtyři sta kilometrů odtud.“

„Probojoval ses?“

„Občas. Trvalo nám to skoro osm týdnů.“

Pokýval hlavou. „Myslím, že rychlík Praha-Mnichov ještě nejezdí. Kam půjdeš teď?“

„Do Kostnice, na Bodamském jezeře. Nejsi náhodou z gestapa?“

„Naštěstí ne,“ smál se a vytahoval z vody prut. „Měl by ses radši starat o sebe, Hansi. Američané všude hledají esesáky.“

„Jak víš, že jsem od SS?“

„Kdo jinej by se dostal z Liberce až sem? Jen esesák nebo výsadkář. Já jsem na cestě od března.“

„Odkud?“

Z Poznaně v Polsku.“

„Tam to znám, byl jsem tam dvakrát.“

„Hnusná díra, že jo. Už jsem byl v zajateckém vlaku. Málem jsem se dostal na Ukrajinu.“

„A?“

„Ukrajinu znám a nijak zvlášť se mi nechtělo vidět ten Stalinův ráj znovu. Udělal jsem, co se od dobrého výsadkáře očekává. Vyskočil jsem. Přímo z jedoucího vlaku a nebyl jsem sám, bylo nás víc.“

„Počkej!“ vykřikl náhle a tahal za rákos. „Mám dojem, že bere.“ Hodil na břeh další rybu, navinul vlasec na kus dřeva a strčil ho do kapsy. „To stačí pro oba. Musíme nasbírat nějaké větve.“

„Máš pánev nebo něco podobného?“

„Na co? Namažeme ryby tvým margarínem a opečeme je. To bude stačit.“

„Mně to stačit bude, Karle. Už dlouho jsem kromě polívky nejedl nic teplého.“

Ryby byly výborné. Spokojeně jsem se natáhl do trávy. Karel mi podal košík.

„Vem si i tyhle,“ řekl a zapálil si fajfku. „Já si můžu kdykoli nachytat další. Kouříš?“

„Cigarety ale žádný nemám.“

„To je špatný, můžeme oba kouřit moji fajfku.“

Na chvíli zavládlo ticho, pak jsem se zeptal: „Jaký město je tu nejbližší?“

„Ingolstadt,“ odpověděl a ukázal proti proudu. „Přesněji to, co z něho zbylo. Dunaj bysme měli přejít támhle.“

„Zkoušel jsem to v Režně, ale byly tam zátarasy a každého, kdo chtěl projít, kontrolovala vojenská policie.“

Karel pokyvoval hlavou. „Já vím. Před pěti dny jsem to taky zkoušel. Sbírají každého, kdo jim byť jen připomíná převlečeného vojáka.“

„Jsou doklady k něčemu?“

„To záleží na tom, jaký doklady,“ řekl Karel a pokrčil rameny. „Vojenská policie obvykle člověka odvede do tábora a tam ho pořádně vyslechne. Může to taky trvat měsíce, než se dostaneš na řadu, ale oni mají dost času. Jsou tu přece proto, aby tu byli.“

„Nemůžou tu být napořád.“

„To jsem taky neřekl. Nakonec budou stejně pochlebovat nějaký protinacistický, demokratický vládě, která bude vyžadovat jen samý ano pane pro Spojence a Schweinhund pro německé bratry. Kromě toho se Stalin nevzdá ani píď území, které získal. To je jistý. Vlast je kaput... je s ní konec.“ Na chvíli zmlkl, ale pak dodal: „Jaký papíry máš?“

„Český.“

„Jestli umíš česky, mohlo by ti to projít.“

„Umím asi padesát českých slov.“

„To bude těžký, Hansi. Vojenská policie má takový knížky s nejdůležitějšími obraty ve dvanácti jazycích. Máš štěstí, že jsi došel až sem.“

„A co ty?“

„Já jsem z Vratislavi ve Slezsku, polsky mluvím jako farář při kázání ve Varšavě. A navíc mám polskou kartu pro odsunuté.“

„Co to je?“

„Karta pro vysídlené, kterou Spojenci v Německu dávají jen skutečným nacistickým obětem a uprchlíkům.“

To jsem nevěděl. „Jak ses k ní dostal?“

„Praštil jsem kvůli ní do hlavy jednoho Poláka,“ řekl Karel klidně. „Na ja, život je těžkej, Hansi. Polák si vždycky může opatřit novou.“

„Narodil jsem se v Drážďanech.“

„Dneska už existují jen na mapě. A stejný je to s Hamburkem, Diisseldorfem a Mannheimem a spoustou dalších měst. Za nás to bylo v pořádku, Američani a Briti mají aspoň nějakou disciplínu, ale Stalinovi Tataři vůbec nevědí, co to disciplína je. V sovětské zóně panuje černá mor, Hansi. Ivanové si tam dělají, co chtějí. A já ti můžu říct, že jsou horší než gestapo. Život je tam jednou velkou noční můrou.“

„Máš ještě ve Vratislavi rodinu?“

„Měl jsem,“ odpověděl se zachmuřenou tváří. „Moje matka a starší sestra jsou mrtvé, moje mladší sestra je u našich příbuzných v Hannoveru. Můj otec byl kapitánem pěchoty. Rusové ho chytili u břehů Oršy. Přinutili ho, aby ve dvaceti stupních pod nulou vylezl nahý na strom a křičel Heil Hitler, dokud nezmrzl.“

Mrzelo mě, že jsem mu připomněl něco tak smutného. Položil jsem mu ruku na rameno a mumlal cosi o válce a je jích obětech, ale Karel jen pomalu potřásl hlavou a řekl s trpkým úsměvem: „Moje matka a sestra nezemřely kvůli válce. Rusové je znásilnili a pak je zastřelili. Mé mladší sestře bylo jen třináct a unikla jen zázrakem.“

„To je mi líto, Karle...“

„Za to ty nemůžeš. Budu si to pamatovat, dokud bude na zemi jediný komunista. Ještě jsme s nimi neskončili. Příště budeme moudřejší.“

„Kam teď půjdeš?“

Karel pokrčil rameny. „Kdo ví? Jisté je jen to, že nemůžu zůstat v Německu. Byl bych tu jako jelen v lovecké sezóně. A tahle lovecká sezóna bude trvat roky. Bude se tu, Hansi, ještě hodně věšet.“

„To by mělo zajímat mě a ne tebe,“ řekl jsem. „Nikdo nebude věšet výsadkáře.“

„Nebud, prosím tě, tak naivní,“ zasmál se krátce Pfirtenhammer. „Každý bude viset. SS jsou jen první na řadě. Velitelé budou viset, protože vyhrávali bitvy, ale byli tak neopatrní, že prohráli válku. Příslušníci luftwaffe budou viset, protože rozbombardovali Coventry na padrť válečný zločin, členové kriegsmarine budou viset, protože potápěli lodě, zdravotnický sbor, protože uzdravil spousty ničemných nacistů, Hitlerův kuchař bude viset, protože Vůdce v roce 1939 neotrávil. Na Hitlerových zločinech se, Hansi, podílel každý. Jsme jako velká továrna, kde vedení drží kapitál. Společná zodpovědnost a žádný dlužnický soud.“

„Nemohou přece uvěznit nebo oběsit dvě třetiny Německa.“

„To ani nebudou muset,“ podíval se na mě Karel. „Za rok za dva tu bude spousta loajálních německých vlastenců, kteří tu špinavou práci udělají za ně. Každá země má své zrádce. Proč by ta naše měla být výjimkou? Někteří nacisté určitě sítím projdou a ti budou nejvíc křičet a žádat spravedlnost, denacifikaci a demokracii. Počkej, až opadne vlna zděšení. Pak uvidíš dvacet miliónů protinacisticky smýšlejících občanů a deset miliónů oddaných bojovníků proti nacismu, kteří budou samé ano pane, kdykoli jen nějaký americký desátník luskně prsty. Budou větší antifašisté než hlavní jeruzalémský rabín.“

„Ty už, Karle, naší vlasti nevěříš, vid’?“ zeptal jsem se pomalu a vzal si od něho dýmku.

„Naší vlasti?“ zopakoval mou otázku a nechal ji viset ve vzduchu. „Karle,“ řekl jsem po chvíli, „nechceš jít se mnou?“

„Do Kostnice?“ zeptal se. „Taje ve francouzské zóně.“

„A to je výhoda, nebo nevýhoda?“

„Řekl bych, že je to docela dobrý. Francouzi jsou moc líný na to, aby někoho pronásledovali. A navíc, když už budou někoho pronásledovat, budou to holky.“

„Tak půjdeš se mnou?“ naléhal jsem.

„Kostnici mám po cestě,“ odpověděl s úsměvem.

Ještě ten večer jsme přeplavali Dunaj a ušli půl cesty k Augsburgu. V noci jsme šli a ve dne spali. Opuštěné bunkry, trosky, tanky, vyhořelá auta a odlehlé statky nám poskytovaly úkryt. Díky štěstí, obezřetnosti, ale nejvíc asi díky dobré vůli lidí se nám podařilo vyhnout se občasným pronásledovatelům a kontrolám. Rolníci, často to byly ženy a děti, nás vedli od statku ke statku, od lesa k lesu. Jeden mladý statkář, válečný veterán, který přišel o obě ruce, nás bezpečně provedl Landsbergem, kde měla americká armáda jedno z největších vězení pro nacisty. Celá oblast proto byla obzvláště ostražitě hlídána.

„Dnes večer oslavuju. Jste moje číslo dvě stě!“ Přes Landsberg převedl už dvě stě německých uprchlíků.

Dvanáctikilometrový výlet úplně zadarmo, za pouhé dobré slovo.

Rolníci nám říkali, že i Američané dělají náhodné razie do vesnic, vesničané je však vždycky upozorují včas na to, aby ještě stihli uklidit uprchlíky do lesa nebo do polí. To ve městě to bylo jiné, neboť pronásledovatelé mohli přijít bez varování. Obvykle uzavřeli ulici a pak ji pročesávali dům po domu, místnost po místnosti, od sklepa až po půdu.

Používali cvičené psy a vojenská policie prohledávala dokonce i rozvaliny. Pomáhala jim přitom spousta zrádců. „V naší vesnici žádní zrádci nejsou,“ řekl pyšně statkář. „Hned bychom se o nich dozvěděli.“ Utěšovala nás myšlenka, že se vítězům nepodařilo zkorumpovat aspoň vesničany.

Rozhodl jsem se, že své příbuzné v Augsburgu hledat nebudu. „V lesích se nám jde dobře. Proč tolik riskovat tím, že bychom šli do města?“ řekl Karel a já s ním souhlasil. Pokračovali jsme dál poli a lesy. Prošli jsme mnoha místy, která svědčila o naprosté zkáze, ale nepotkali jsme nikoho, kdo by odsuzoval Vůdce.

„Tady nemůžeš zůstat, synu,“ šeptal mi otec s pláčem, když mne objímal. Stále nemohl uvěřit, že jsem se ve zdraví vrátil. „V tvém pokoji teď máme dva důstojníky, obvykle se vracejí před půlnocí. Jeden je docela přátelský, ale ten druhý, kapitán, je plný nenávisti. Zajal by tě, hned jak by tě uviděl.“

„Ve Švýcarsku budeš bezpečnější a budeš tam blízko nás,“ řekla mi matka a utřela si slzy. „Měl bys jít za Josefem Weberem. Pomůže ti přes hranice.“

„Za tím bývalým ponorkovým kapitánem? Rád slyším, že se vrátil.“

„Pořád se na tebe ptal.“ Zdrželi jsme se jen chvíli, abychom se oholili a umyli. Matka zatím přinesla dvoje oblečení, jedno pro mě a druhé pro Karla.

„Kalhoty mu budou asi trochu krátké,“ řekla omluvně, „ale pořád jsou lepší než ty, co má na sobě.“ Dala nám s sebou kufřík s oblečením a pár obložených chlebů. „Vím, že toho je málo, ale jídlo se dnes tak těžce shání.“

„Nedělej si o nás starosti, mami.“

Do ruky mi vtiskla malý kožený uzlík, byl tvrdý a těžký. „Tady máš moje šperky a otcovy zlaté mince,“ řekla mi.

„Já nic nepotřebuju...“

„Ale potřebuješ,“ nenechala mě domluvit. „My je nepotřebujeme, Hansi. Bude to chvíli trvat, než Němky zase začnou nosit šperky.“

Věděl jsem, jak si můj otec na své sbírce mincí zakládal, teď však trval na tom, abych si je vzal. „Věděl jsem, že se ti jednou budou hodit, Hansi – a tohle je ten den.“ Dal jsem jim Steinmetzovy zlaté hodinky, pouzdro na cigarety a jeho dopis a poprosil jsem otce, aby se, až se život zase vrátí do normálních kolejí, pokusil najít plukovníkovu ženu.

Krátké objetí, poslední polibek na rozloučenou, starostlivé „dávej na sebe pozor“ – odešli jsme tak tiše, jak jsme přišli.

„Jsem rád, že je tvoje rodina v pořádku,“ poznamenal Karel, když jsme obcházeli město kolem jezera. „Kam jdeme?“

Josefa Webera jsem znal od dětství, pracoval jako kapitán trajektu mezi Friedrichshafenem a Romanshornem na švýcarské straně. V roce 1941 se stal důstojníkem válečného námořnictva, a když jsem ho v roce 1943 během své dovolené potkal, byl již velitelem ponorky. Byl to malý statný muž s bojovným čelem, jasně modrýma očima a nazrzlými vousy.

„Vítej na palubě,“ přivítal mě s nelíčenou radostí. „Jsem rád, že tě zase po letech vidím a dokonce celého pohromadě.“ Karlovi potřásl rukou. „Chcete se dostat přes jezero, že jo. Chytré rozhodnutí. Zvlášť v tvém případě, Hansi,“ řekl a nechal ta slova vyznít.

„To jsem poslouchal celou cestu domů.“

„A taky je to pravda!“

„K čertu, kapitáne já jsem židy nestřílel!“

„To ti rád věřím, ale bude asi ještě chvíli trvat, než o tom budou přesvědčeni i Spojenci, Junge.“ Vešel do vedlejší místnosti a vrátil se s nějakými bundami a kravatami. Ze šuplíku vzal malý foťák.

„Převlečte se,“ přikázal nám rychle. „Vyfotím vás na nové doklady, tak ať na nich nevypadáte, jako byste je měli teprve od včera.“ Převlékli jsme se a on nás vyfotografoval.

„Udělejte si pohodlí,“ řekl Weber a vzal si klobouk. „Támhle najdete nějaké pití a skleničky. Vráťím se asi za hodinu. Záclyony jsou zatažené, a kdyby někdo klepal, neotvírejte, zhasněte svíčky a počkejte na mě. Pokud to budou Francouzi, budou klepat dál. A teď pojdte se mnou.“

Zavedl nás do malé místnosti a ukázal nám poklop, který dokonale splýval s podlahou. „Kdyby nastaly nějaké problémy, sejďte dolů a zůstaňte tam, dokud na vás nezavolám.“

„Myslíte, že by mohly nastat nějaké problémy, pane Weber?“ zeptal se Karel.

„Čtyřicet hodin denně očekávám nějaké problémy,“ odpověděl Weber lhostejně. „To patří k věci. Dole najdete další východ. Je schovaný za tou starou skříní a vede k jezeru.“

„Máte tu hotový fiihrerbunker, kapitáne,“ poznamenal vesele Karel, když jsme se vrátili do jídelny.

„Je lepší, než měl Vůdce,“ řekl hrdě Weber. „Můj bunkr má pojistnou záklopku.“ Na stole stál model silného motorového člunu. „Na konci téhle chodby za skříní je jezero a starší sestřička tohohle člunu. Udělá sedmdesát kilometrů za hodinu.“

Byla půlnoc, když se bývalý ponorkový kapitán vrátil. Nebyl sám. Přísný šedovlasý muž středního věku, který ho doprovázel, nám podal ruku, ale nepředstavil se. Po několika zdvořilých slovech vytáhl zápisník a bez dalšího otálení se nás odměřeně začal vyptávat.

„Potřebuji znát vaši hodnost, osobní číslo, divizi a poslední stanoviště.“ Řekli jsme mu to a on si udělal pár poznámek. Chvilí se nás ještě ptal, pak si vyměnil pohled s Weberem a přikývl. „To stačí!“

Podal nám dvě podlouhlé žluté obálky. Byly v nich švýcarské rodné listy, občanské průkazy a další dokumenty.

„Najdete tam i pět set švýcarských franků a adresu. Pan Weber vás převezme přes jezero a vy se co nejdříve přihlásíte na dané adrese. Hodně štěstí!“

Poté odešel.

„Asi jste překvapeni,“ prohodil Weber s úšklebkem, když jsme si prohlíželi naše nové doklady. Byly dokonalé.

„Kapitáne,“ řekl jsem mu, „kdybyste tu nebyl a kdybych vás neznal, myslel bych si, že nás právě vyslýchalo gestapo. Kdo to byl?“

„Nebud' tak zvědavý,“ – to byla jediná odpověď, kterou jsem od něho dostal.

Adresa z obálky nás zavedla do renesanční vily u Curychu. Na vyleštěných dubových dveřích visela mosazná jmenovka: Ing. H. M. Dveře otevřela malá bělovlasá paní. „Pan inženýr ještě není doma, ale pojdte prosím, dál. Čekáme ho každou chvíli.“ Nezeptala se ani kdo jsme, ani co chceme. A ani pan inženýr se na to neptal. Zavedl nás pouze do nádherných pokojů s výhledem na jezero.

„Pension Particukiire,“ stálo na ceduli u dveří.

„Chvilí se tu zdržíte.“ informoval nás. „Ubytování a jídlo je už zapláceno. něco málo jako pozornost pro personál však dát můžete.“

„Kdo to všechno zaplatil?“ vyhrkl Karel.

„Proč se o to staráte?“ odpověděl náš hostitel. Z jeho řeči jsme poznali, že je rodilý Švýcar.

Paní domu, vysoká, energická žena kolem padesátky, nebyla o nic sdílnější než pan inženýr. Na krku měla dlouhý náhrdelník z perel se zlatým motýlem, který se třepetal nad jejími malými prsy. Pohrávala si s ním a při tom nám oznamovala: „Potkáte tu mnoho dalších pánů, někteří budou přijíždět, jiní odjíždět. Nikdo tu nezůstane dlouho a nikdo se nebude starat o nějaká jména či příběhy. Máte za sebou těžké chvíle, tak si teď odpočiňte. Běžte se podívat do města, v parku si můžete zahrát tenis a v knihovně šachy, ale na nic se neptejte. A ještě něco,“ dodala, když vešla služka, aby nás odvedla nahoru, „jestli máte foťáky, nechte je, prosím, v recepci. Tady se fotografovat nesmí. Doufám, že to chápete.“ Chápali jsme.

Za tři týdny přijel Eisner a Schulze. Prošli stejnou procedurou. „Mé děti jsou mrtvé. Loni v dubnu spadla na jejich školu bomba,“ řekl na vysvětlenou Bernard. „Z mé ženy je děvka amerického seržanta.“

„Tam, kde býval můj dům, je teď pětikilometrový rybník,“ řekl Erich. „Moje rodina je od prosince 1944 vedena jako >pohřešovaná*.

Nepodařilo se mi ji nikde najít.“ Rozhlédl se po nádherné přijímací hale. „Co je to tu zač. Hansi?“

„je to Prinz Albert Strasse přestavěná na šachový klub,“ odpověděl Karel, než jsem stačil cokoli říct. Jeho narážka na bývalé centrum gestapa nás rozesmála. „Užívejte si života a na nic se neptejte,“ pokračoval. „Buďte rádi. že jste byli přijati do rodiny. U snídaňe uvidíte spoustu důstojných pánu ve středních letech. Neznáme je. ale určitě nebyli feldvébly u wehrmachtu.“

„Aha.“ řekl Schulze, „Vynasnažíme se přizpůsobit se zdejšími pravidly.“

„Bohužel budete muset opustit Švýcarsko,“ oznámil nám policejní důstojník v civilním oblečení. je na nás vyvíjen silný diplomatický tlak. Naše úřady jsou možná ochotně přehlížet projíždějící německé cestující, nejsou však spokojeny s vašimi doklady.“ Už jsem si ostatně všiml, že mnozí „hosté“ během posledních deseti dnů odjeli.

„Kdy a kam máme odjet?“ chtěl vědět Eisner.

„Nemusíte propadat panice,“ odpověděl důstojník benevolentně.

„Řekněme... do dvaceti dnů?“ Pak dodal konejšivě: „Vaše doklady jsou s výjimkou Švýcarska dobré pro jakoukoli zemi. Svět je velký.“

„Víte, co se mi zdá?“ řekl Eisner, když policista odešel. „Mám pocit, že někdo tuhle švýcarskou skupinu vydírá. A ať visím, jestli to není gestapo!“

„Gestapo má už všechnu slávu za sebou,“ nesouhlasil s ním Schulze.

„Za sebou? Nikoho z gestapa jsme viset neviděli. Divil bych se, kdyby šéf vašeho milého Josefa Webera v Kostnici nebyl jedním z nich. Někoho mi připomínal, jen si nemůžu vzpomenout

„A je to opravdu tak důležité?“ zeptal jsem se.

PRAPOR PROKLETÝCH

Stará klenutá brána s třepetající se trikolórou byla otevřená a zvala dovnitř. Konečně jsme byli na konci trýznivé cesty přes polovinu válkou zbláčené Evropy bezpečně schovaní nebo jsme si to alespoň mysleli. Když se to tak vezme, byli jsme opravdu v bezpečí, schovaní jsme však nebyli. Naše falešné pasy, občanské průkazy a rodné listy nemohly Francouze oklamat na dlouho. Naše pečlivě připravené krycí příběhy byly přijaty, ale jen v duchu staré tradice francouzské cizinecké legie: neptej se na ničí minulost, na to, aby člověk zemřel, je vždycky dost dobrý. Z krátké přivítací řeči majora Jacquese Barbiera to zcela jasně vyplynulo.

„Podle vašich dokladů pocházíte z Holandska, Polska, Švýcarska a bůhví odkud ještě. Nemyslete si, že jsme tak hloupí, že vám na to skočíme. Jste prachobyčejná nacistická chátka všichni. Profesionální zabijáci, kteří nemohou přestat střílet a kteří dávají přednost kulce před provazem. V Indočíně můžete střílet, jak budete chtít, a můžete tam dostat tolik kulek, kolik budete chtít. Nezajímá nás, jestli přežijete nebo zemřete. Patříte do téhle armády. Nosíte její uniformy. Ale pamatujte si, že o vaší věrnosti trikolóre si neděláme nejmenší iluze. Chtěli jste jen podvést kata, a to se vám povedlo, alespoň prozatím. Ale nijak se z toho netěšte, protože v Indočíně není smrt nikdy daleko.“

Odchodem Japonců z Indočíny vzniklo nebezpečné vakuum, které nebyla poválečná francouzská armáda schopna hned zaplnit. Britské ozbrojené síly byly na odchodu a oddílů veteránů generála de Gaulla bylo třeba doma, aby zabránily anarchii a hrozícímu komunistickému převratu v Paříži. Japoncům se podařilo předválečnou koloniální armádu pokořit a ti z ní, kdo přežili, toužili jen po tom, aby mohli co nejrychleji odejít: vrátit se domů. Jestliže si Francie měla udržet svou koloniální moc, potřebovala tedy naléhavě velké množství zkušených vojáků. Cizinecká legie proto vítala každého, kdo byl ochoten sloužit pod trikolórou – někdejší nacistickou chátu nevyjímaje.

Němečtí veteráni, jimž se podařilo utéct, měli těžký život. Vojáci poražené armády se málokdy mají dobře, zvláště když se nemají kam vrátit. Údělem těch, kteří se vydali na milost vítězům, bylo jen neutuchající pronásledování a věznění.

Výslechy, ponižování, denacifikační procesy... Vae victis\... „Běda poraženým!“ Vítězové dokonce zavedli novou definici, aby postavili mimo zákon ty, kteří tvořili jádro někdejší německé vojenské síly: „váleční zločinci“. Žádný vítěz v historii nevěšel poražené nepřátelské generály, dokonce ani hunský vojevůdce Attila či Vizigóti. Pomsta Spojenců ve dvacátém století připomínala středověké upalování kacířů Svatou inkvizicí. Tato odsuzující definice se automaticky vztahovala na každého generála, každého štábního důstojníka, každého funkcionáře. Všichni důstojníci, kteří sloužili u SS, ať už v koncentračním táboře Dachau nebo v tankové divizi SS Viking, byli hromadně souzeni a odsouzeni jako váleční zločinci. Ve spojenecké okupační zóně propukl hon, jehož cílem bylo dostat příslušníky SS buď za mříže, nebo na šibenici. Francouzi dostali lepší nápad. Uvězněnému důstojníkovi SS dali na vybranou: dát se k francouzské cizinecké legii, nebo být oběšen!

Francie si prostě nemohla dovolit ignorovat bohatý zdroj, který pro ni představovali zkušení němečtí veteráni. Nepotřebovali dlouhý výcvik a ještě méně jim bylo třeba vysvětlovat, co se od nich očekává. Těch pár desítek francouzských vojenských slovíček se naučili rychle.

Všechny zbraně mluví stejnou řečí.

Po několika měsících v nových uniformách jsme se už nestarali o to, co Francouzi o naší minulosti mohou či nemohou vědět. Nebylo možné dál předstírat vojenskou neznalost nebo si hrát na hloupé rekruty, když jsme mohli našim seržantům a desátníkům předvést skutečný kriegspiel a ukázat jim, jak se zachází s vojenským materiálem. Byli jsme zkušenými veterány nespočetných bitev a vše, co se nás Francouzi pokoušeli učit, nám připadalo naprosto směšné. Erich Schulze například získal jako ostřelovač dvakrát za čtyři roky Železný kříž. Do legie se hlásil s falešnými doklady jako švýcarský úředník městských elektrických závodů v Curychu. Zpočátku jsme si dávali pozor a předstírali nešikovnost, aby se naše vojenské chování nedostalo do rozporu s našimi vymyšlenými životními příběhy. „Proboha, Erichu, jen se nepředváděj,“ varovali jsme Schulzeho na prvním střeleckém cvičení. „Nezapomeň, že jsi švýcarský úředník, ne Vilém Tell.“

„Ale, k čertu se vším,“ odsekl Schulze a vzal si pušku. „Málokdo pořádá tolik vojenských her jako Švýcaři. Každý měsíc vystřelí víc kulek, než kdy vystřelila šestá armáda v bitvě u Stalingradu. Jak dlouho budeme ještě hrát amatéry? Myslíte si, že nás Francouzi vykopnou za to, že se trefíme do černého? Z tří set metrů nemůžu minout, i kdybych sebevíc chtěl.“ A bez mrknutí se trefil všemi kulkami do černé

„Co jste dělal v civilu?“ zeptal se Schulzeho seržant Maurier.

„V civilu, seržante? Byl jsem v armádě!“

„Ve které armádě?“ (Jako kdyby to nevěděl.)

„V té špatné!“ zavrčel Erich.

Maurier se ušklíbl. „Já vás tak nenávídím, vy svině německý,“ dodal. Byl to jeho oblíbený výraz, když s námi mluvil. Používal ta slova, i když se zdálo, že chtěl říct „bravo“ nebo něco podobného. Nesmírně ho těšilo častovat nás urážkami a kyselými poznámkami, ale nepamatuji se, že by kdy byl úmyslně nepoctivý nebo nespravedlivý. Jen nenáviděl Němce a snažil se, abychom to měli pořád na paměti. Ani my jsme Francouze nemilovali. Naše spojení nebylo ani sňatkem z rozumu. Bylo to manželství z donucení.

Pět dní před Vánoci jsme byli posláni cvičit s těžkými kulomety. Stříleli jsme z osmi set metrů na pohyblivý cíl. Bernard Eisner rozstřílel asfaltového holuba na kousky. Seržant Maurier se podíval dalekohledem na cíl a procedil mezi zuby „Já vás tak nenávídím, vy německý svině.“ Uplivl si a zeptal se Eisnera. „A co jste dělal v civilu vy?“

„Pěstoval jsem drůbež!“ odpověděl Eisner a bral si další zásobník.

„Já vás tak nenávídím,“ složil mu znovu kompliment Maurier, „ale střílet umíte. Není divu, že se Spojencům nepodařilo všechny vás postřílet. Chtěl bych být u toho, až si to rozdáte s Vietminhem... s těma lidožroutama,“ smál se. „Víte čím ty žlutý opice střílejí?“

Otrávenýma šípama! Dostanete to a už vás nezachrání ani Duch svatý. Za patnáct minut je po vás. Vám to možná bude trvat trochu dýl, vy jste dost tuhý. Měli jste být už dávno pod drnem a přitom tu pořád jste... merde Znovu si uplivil. „Jak já vás nenávídím, vy hajzlové německý... Rompez“

Obrátil se a vracel se k malému valu, z něhož řídil střelbu. Jak seržant odcházel, Eisnerův kulomet ho pomalu sledoval. Eisner sevřel rty a já jsem v jeho očích zahlédl chuť vystřelit.

„Nestřílejte, ty idiote!“ vykřikl Schulze a skočil k němu. Bernard chce oddělat Mauriera, blesklo mi hlavou. V příští minutě zarachotil kulomet a vychrlil řadu stopovek. Bernard val milosrdně vynechal a naducané bříško seržanta Mauriera minul o pouhých třicet centimetrů. Okraj jeho uniformy pod silným proudem vzduchu prudce zaválal. Na jeho obranu musím říct, že se seržant nevrhl k zemi, jen zbledl a zůstal stát jako solný sloup. Kulky zasáhly malou borovici daleko v poli a přesekly ji v půli. Eisner vstal. Došel k borovici, přinesl ji zpět a zarazil ji do země před Mauriera.

„Brzy budou Vánoce, seržante. Svátky lásky. Víím, že ze svého malého příjmu živíte velkou rodinu. Tady je vánoční stromeček pro vaše děti... Nemusíte už žádný kupovat!“

Od té doby nám seržant Maurier už nikdy nenadával do německých sviní.

Oran, Colomb Béchar v africké poušti... nikdo nemůže říct, že vojáci francouzské cizinecké legie neprošli tím nejnamáhavějším výcvikem, jaký kdy vojenští rekruti mohli zažít. Bojová připravenost legionářů se mohla směle měřit s úrovní jakéhokoli německého vojáka, který bojoval za války v přední linii. Neměli bychom však zapomínat na to, že když rekruti do legie vstupovali, byli již v převážné většině případy zkušenými veterány.

Celé měsíce jsme se osm až deset hodin denně připravovali. Bylo to vlastně pochopitelné. V poušti se totiž nedalo nic jiného dělat, naši desátníci a seržanti tudíž dali před nudou v dusných a stísněných kasárnách přednost polnímu výcviku. Žádného štábního důstojníka nikdy nenapadlo, že výcvik v poušti bude vojákům určeným k bojům na Madagaskaru, v Kongu či Indočíně k ničemu. Musím však připustit, že Francouzi nebyli tak úplně předpojatí, neboť i ten nejzatvrzelejší odpůrce Němců na velitelství připustil, že bývalý německý důstojník by toho o vedení války měl vědět mnohem víc než například severoafrický desátník. Povýšení německých veteránů za dobré výsledky nebylo tedy tak úplně od věci a zanedlouho z nás byli poddůstojníci.

Když jsme odjížděli z Afriky do Indočíny, byli jsme rádi. Pro většinu z nás totiž představoval Dálný východ jen příjemný výlet na státní útraty: zlaté pagody, exotické dívky, hojný stín a věčně zářivé slunce a možná i diamanty rozeseté po rozsedlinách džungle, které jen čekají, až je někdo sebere. Boje? Co to je pár tisíc ubohých povstalců proti výkvetu celé armády? Možná budeme zataženi do několika prudších policejních akcí, nikdo z nás však neočekával skutečné boje. A kromě toho, kdo se bál skutečných bojů? Přežili jsme jich už stovky. Pár nájezdů do hor a zbytek už bude procházka růžovým sadem. Sarkastická poznámka majora Barbiera, že „smrt budeme mít stále nadosah,“, nikoho neděsila. Major očividně nenáviděl Němce tak, že mu dělalo radost neustále nás zastrašovat. A co se týkalo seržanta Mauriera a jeho „divochů s otrávenými šípy“, byl to starý mluvka, který se považoval za veterána, ačkoli jediné nebezpečí, které kdy zažil, byla, jak to správně vystihl Eisner, chronická dyspepsie způsobená nedostatkem pohybu. Věděli jsme, že byl sedm měsíců na Maginotově linii u Štrasburku, metr a půl pod zemí, a pak strávil zbytek války v zajateckém táboře v Sasku.

Francouzi nikdy nebyli dobrými správci, ale jejich správa v Indočíně se vždycky vyznačovala tím nejzamotanějším politickým, ekonomickým a sociálním zmatkem, do něhož se kdy koloniální velmoc mohla dostat. Komunismus s tím neměl co dělat. Byl to ryzí francouzský nepořádek! Za celé ty roky, které jsem tam strávil, jsem nikdy nepochopil, co Francouzi chtějí či nechťejí a jaké alternativy připravují. Na severu to bylo něco jiného. Přes všechny své chyby tam Ho Či Min udržoval pořádek, takový, jaký udržovalo sovětské GPU po bolševické revoluci. Pořádek to nicméně byl. Mrtví si nestěžují, a když někoho šimráte bodáky na bříse a přikážete mu, aby se radoval, tak se raduje! Na jihu bylo obyvatelstvo rozděleno do tuctu politických stran, náboženských sekt, klanů a náčelníků. Každý pohlížel na věc jinak – různé cíle a modus operandi – ale všechny byly do morku kostí zkorumpované. Každá strana měla svou vlastní armádu složenou z obyčejných banditů, překupníků a podobných existencí, která často čítala až dvacet tisíc mužů. Byli ochotni bojovat spolu i proti sobě anebo proti Francouzům. Tyto politické skupiny nebyly vlastně ničím jiným než orientální verzí sicilské mafie, tvořili je bossové města, pasáci i obchodníci s narkotiky. Když chtěla nějaká soukromá armáda porazit partyzány či skupinu nepřátelských povstalců, spojila se s Francouzi. Po několika měsících přešla zase na druhou stranu a klidně pomáhala Vietminhu vyhlazovat francouzské vojáky. To bylo v Indočíně na denním pořádku. Místní armády nevedlo žádné politické přesvědčení, bojovaly jen o kořist. Vrchní velitel takové armády obvykle vyseďoval v saigonském nočním klubu a vyměňoval si přípitky s francouzským generálem, jehož vojáci byli právě v tu chvíli sedmdesát kilometrů odtamtud zabíjeni. Za pár týdnů se mohla ta samá skupina znovu přidat k Francouzům, aniž by její členové byli odzbrojeni, souzeni a oběšeni. Byl to zkrátka totální chaos, který nemohla spořádaná německá mysl nikdy pochopit, natož pak schválit.

Němci vydrží mnohé útrapy, nikdy však chaos. Občas jsme měli chuť popadnout kulomety a to zatracené město vyčistit, jít od baru k baru, od vily k vile, od bordelu k bordelu, začli bychom u šéfa místní policie a pokračovali bychom takovými stranickými špičkami jako Diem a jeho kabinet a vyhladili bychom celý ten prohnitý systém, který uvrhl zemi do bahna a který jen polykal peníze, materiál i lidi. Bylo to pro nás vysvobození, když nás poslali bojovat do džungle. Hnusný zápach korupce a naprostá neschopnost, jež visely nad Saigonom, nás už dusily. Invazi na sever jsme mohutně oslavovali, byla to první významnější akce, kterou Francie v Indočíně podnikla. Toto snadné vítězství však tehdy (a poté ještě mnohokrát) nedoprovázely žádné důležité politické ani společenské změny, které by dobytou oblast zkonsolidovaly. Místo aby si Francouzi uklidili, přidali jen ještě další smetí k už tak dost velkému nepořádku.

Sídlem velitelství legie se stala malá vesnice na severu Hanoje, Viet Tri. Dobyť severu pro nás mělo jen jednu výhodu: totiž že Hanoj byla, jak se zdálo, méně zamořená červenými mravenci, kteří nám na jihu tak otravovali život. Byli jsme stále ve smíšené jednotce, do níž patřili vojáci nejrozumnějších ras a přesvědčení, z nichž většina se k válce stavěla značně pochybovačně.

Partyzánské hnutí nabývalo na síle. K útokům teď docházelo častěji a my jsme utrpěli těžké ztráty. Smíšené jednotky nemohou nikdy bojovat dobře. Muži, kteří mají různé zkušenosti, vytrvalost a temperament, si mohou jen překážet. Jednou jsme byli nasazeni k boji o malou osadu západně od Hanoje, kde mělo podle zpráv výzvědné služby dojít v

nejbližších hodinách k partyzánskému útoku. Bernard Eisner poslal tři africké legionáře s džípem o několik kilometrů dál po silnici, aby cestu prozkoumali. Najednou jsme spatřili hustý dým a v něm jejich džíp, jak se žene s hořícími pneumatikami zpátky. Jeli jako o závod. „Už jdou!“ křičeli, když džíp prudce zabrzdil. „Musíme zpátky do lesa.“ „Kolik jich je?“ chtěl vědět Eisner.

„Tisíc!“ křičel severoafrický desátník.

Bernard si jen zapálil cigaretu, požádal o šálek kávy a poznamenal: „Jestli jich je jen sto, rozdrtíme je jedna dvě.“

„Říkal jsem tisíc“ opravil ho desátník.

„Rozuměl jsem vám,“ ujistil ho Eisner. „Ale jestli jste vy viděl tisíc, jejich nanejvýš sto.“

A Eisner se nemýlil. Rozmístili jsme se podél cesty a vietminhskou jednotku sestávající ze sedmdesáti mužů jsme hravě rozdrtili. Kdybychom tam bývali nebyli, Severoafričané by se bezmyšlenkovitě stáhli z důležité křižovatky a konvoj, který tudy za hodinu projížděl, by byl rozstřílen na kusy.

Většinu času nám zabralo posilování oslabených čet a zachraňování těch, jejichž pozice dobyli partyzáni. Eisner to nazýval „věčná povinnost Němců“. Posílit oslabené spojence, Rumuny a Maďary v Rusku, Italy v Africe a Francouze v Indočíně. Pořád totéž.

Vietminh brzy poznal, na které oblasti má soustředit své útoky. Málokdy útočili na oblasti, kde jsme byli rozmístěni my. Podle účinnosti palby, s níž jsme na jejich útoky odpovídali, poznali, že střílí oni nenávidění Němci. Nám se vyhýbali a soustředili se na Afričany. Když se jim podařilo zaútočit na Afričany z boku, už jsme jim nebyli nic platní ani my.

Na jaře 1948 jsme dostali nového velitele. Byl malý, podsaditý a nosil úzký knírek ala Clark Gable, měl tmavé vlasy i oči. Byl to tvrdý, ale spravedlivý důstojník, který byl ochoten naslouchat radám odborníků, dokonce i když tito odborníci byli bývalými nacistickými důstojníky. Vojenská služba a politické záležitosti byly pro plukovníka Simona Houssonga dvě různé věci. Čtyři dny po převzetí velení brigády si nás s Eisnerem zavolał do kanceláře.

„Sedněte si, pánové,“ oslovil nás přísným, ale přátelským hlasem. Jmenuji se plukovník Simon Houssong. Mám zde velet. Pročetl jsem s;

několik zpráv o vašich akcích tady v Indočíně a myslím, že si spolu budeme rozumět. Nacisty nemám nijak zvlášť v lásce, ale jsem voják, který proti vám za války čestně bojoval a umím ocenit statečnost v boji. Jak asi víte, byli jste přijati do legie, abyste v Indočíně zemřeli. Nepodlehli jste tam, kde stovky jiných zemřely. Vím, že vás posílali plnit téměř nemožné úkoly, a přesto jste přežili a vrátili se. Odtěďka tedy budeme plánovat jen rozumné akce, a to společně. Čím jste byli a co jste dělali, než jste se dali k legii, mě nezajímá. Tady jsme Evropané, kteří se snaží zamezit východnímu přívalu, který ohrožuje jak moji, tak vaši zem. Pokud by tu zvítězili komunisté, zamořili by smrtí a zmarem celou Evropu. Zapomeneme na minulost, teď jsme všichni na jedné lodi.

Pak jsme dlouho neformálně probírali situaci. Zdálo se nám, že některé naše návrhy na plukovníka zapůsobily. Po chvíli už náš rozhovor vypadal spíš jako porada generálního štábu než jako naslouchání podřízených nadřízenému důstojníkovi. Plukovník objednal sendviče a pití a celou dobu nás oslovoval „pánové“. Bylo to opravdu povzbuzující. Houssong pro nás byl tím, čím je pro ztroskotance maják, který zahlédne v dáli.

„Necítím žádné sympatie k nacistům a už vůbec ne k příslušníkům SS,“ opakoval. „Ale taky jsem SS viděl v akci – ve vojenské akci,“ dodal s úsměvem. „Pokud budete bojovat se stejným západem, budeme spolu vycházet dobře,“ pokračoval. „To, co jste mi před chvílí řekli, má hlavu a patu. Vietminh se opravdu leccos naučil od sovětských a čínských partyzánů. Mám za to, že pokud byste dostali šanci, uměli byste si s nimi poradit lépe než za daných podmínek.“

Koneckonců, znáte je už dlouho.“ Vzal ze stolu desky a podal mi tenký, na stroji psaný rukopis. „Tohle je překlad Mao Ce-tungova pojetí partyzánské války. Určitě zjistíte, že většinu toho už znáte z Ruska, že je to jen přizpůsobené zdejšími podmínkami. Prostudujte si to, a až se tím proberete, přineste mi to zpátky. Já se mezitím pokusím postavit bojovou jednotku jen z Němců. Jestli se mi to povede, postarám se o to, abyste dostali zpět své bývalé hodnosti.“ Pak nám potřásl rukama. Byl to první francouzský důstojník, který něco takového udělal. Byli jsme ohromeni a téměř jsme křičeli radostí. „Kdyby se vám to povedlo, mon colonel, byl byste nejúspěšnějším důstojníkem v Indočíně,“ řekl jsem plný nadšení, než nás propustil.

„Nedělám to ani pro to, abych byl úspěšný, ani vám pro radost,“ odpověděl tiše, ale pevně plukovník Houssong.

„Dělám to pro Francii. Nechci, aby utrpěla další porážku – porážku od necivilizovaných divochů. Spojil bych se i se samotným ďáblem, kdyby to mělo Francii prospět. Nechci se dožít toho, aby z Eiffelovy věže zavlály rudé vlajky.“

Příslušníci Vietminhu nebyli v Indočíně žádnými nováčky. Nevynořili se až po válce, jak se mnozí lidé domnívají. Toto hnutí se zrodilo v čínském městě Tienšui v roce 1941, jeho cílem byl boj s japonskými vetřelci a snaha získat po válce

právo na sebeurčení. V čele Vietminhu stál kovaný profesionální komunista Ho Či Min, který se těšil velké podpoře Spojenců. Ho měl během války k dispozici americké zbraně, poradce a dokonce i americká komanda. Vietminh s Japonci bojoval s rozhodností a odvahou. Po porážce Japonců obsadily britské oddíly jižní polovinu země, ale brzy předaly moc a správu francouzským kolonialistům. Ho Či Min si právem připadal podveden. Jeho Vietminh nebojoval s Japonci proto, aby se vrátili Francouzi. Když pochopil, že Spojenci s ním nehodlají o nezávislosti ani jednat, rozpustil komunistickou stranu a pod rouškou osvobození apeloval na všechny vlastence, aby se spojili. „Pojďte s námi, ať jste jakéhokoli přesvědčení, ať patříte k jakékoli sociální třídě,“ hlásal Ho Či Min. A lidé šli.

Francouzi do země znovu dosadili zkorumpovaného a slabého císaře Bao-Daie. Tento krok jen ještě vyostřil rozpory mezi Francouzi a Indočíňany. Tehdy však bylo ještě možné všeobecné válce zabránit.

V srpnu 1945 nepopulární císař rezignoval, moc předal Ho Či Minovi a ten na severu sestavil vládu složenou nejen z komunistů, ale i z vůdců různých politických frakcí a náboženských sekt. Na hanojském hlavním náměstí se sešly stovky tisíc lidí, aby oslavily vznik Vietnamské demokratické republiky. Světe div se – Ho Či Minovými čestnými hosty nebyli sovětsí komisaři, ale američtí důstojníci, kteří se tvářili, že jim stav věcí na severu naprosto vyhovuje.

Ho Či Min musel překonat obrovské potíže. Postupimská konference rozdělila Indočínu do dvou okupačních zón a Ho si mohl dělat jen malé naděje na to, že se mu podaří spojit jih se severem. Ještě po prvních všeobecných volbách v roce 1946 byly ve vietnamském parlamentu některé vyložené antikomunistické politické strany, komunisté již nicméně měli pod kontrolou všechny klíčové pozice. Poté, co byl Ho Či Min zvolen prvním prezidentem nové republiky, přivlastnil si diktátorskou moc a už mu nic nebránilo v tom, aby uspořádal záležitosti v zemi podle svých představ. Jako každá komunistická vláda tak i ta Ho Či Minová dlouho opozici netrpěla. Ho si zvolil cestu komunistických diktátorů. Chtěl ještě zachovat mír, obzvláště pak s Francií, a byl dokonce připraven dělat ústupky a slíbit, že bude udržovat nezávislou Indočínu v rámci francouzského Společenství národů. Francouzský hrdina a předseda vlády, generál de Gaulle, si ovšem umínil, že obnoví Francii v celé její bývalé slávě. Ztráta jediné pídě francouzského území byla za těchto okolností nemyslitelná. Po neúspěšné konferenci ve Fontainebleau začali Ho Či Minovi partyzáni napadat odlehlé francouzské pevnosti. Generál Valluy se rozhodl (určitě se souhlasem francouzské vlády), že dá komunistům jednou provždy pořádnou lekci, a přikázal rozsáhlé bombardování Haiphongu. Výsledkem bylo více než čtyři tisíce zabitých civilistů. Ho Či Minovu generálovi Nguyen Giapovi stačilo jen pár týdnů na to, aby shromáždil partyzány, a jako odvetu vyhladil tucet pevností na jihu. Cizinecká legie zaútočila na sever. Ho Či Min se stáhl do Číny a příslušníci Vietminhu ustoupili do svých bývalých útočišť, do hor.

Válka v Indočíně tak vlastně neměla žádný začátek a člověk musel připustit, že Vietminh nebyl jediným iniciátorem tohoto rozsáhlého konfliktu. Velkou vinu na vypuknutí této „války bez konce“, jak jsme ji nazývali, nesla britská a americká politická nevědomost, jejich senilní strategie a spolu s nimi i francouzská arogance. Masakr z ní však udělal až obvyklý komunistický sadismus a nelidské násilí. Ty proměnily Indočínu v hotová jatka, kde se bojovalo bez jakéhokoli soucitu a kde vlastně soucit ani nikdo neočekával.

Bylo 'o tak od samého začátku a já vím, že s násilnostmi a s tím, co můžeme směle nazývat genocidou, nezačali Francouzi. Genocida je komunistickou specialitou. Vždyť i Hitlerovy vyhlazovací tábory byly vytvořeny po vzoru Stalinových táborů smrti na Sibiři. GPU existovalo dávno před tím, než nacisté vůbec pomysleli na gestapo. Ho Či Min a Nguyen Giap se zvěrstvům a vraždění učili v sovětských školách, a to dávno před tím, než se začalo kouřit z osvětelských komínů.

Zajímavá epizoda...

Do našich kasáren přijela zvláštní návštěva – dva přísně vypadající civilisté a nadporučík Derosier, doprovázený plukovníkem Houssongem a jeho pobočníkem. Zdrželi se jen chvíli, ale když odjížděli, brali s sebou Karla Stahnkeho i se všemi jeho věcmi. Chudák, mysleli jsme si. Stahnke byl za války agentem gestapa, jediným, kterého jsme znali. Jeho život byl záhadou, dokonce i v legii. Stahnke o své minulosti nikdy nemluvil. Až na pár živých popisů různých způsobů mučení, které se v „Organizaci“ používaly, o sobě nikdy nic neřekl. „Byl jsem u gestapa,“ řekl jakoby nic a to bylo všechno.

Stahnke nemohl být moc chytrý, protože opravdu jen málo chytrých agentů gestapa bylo po válce chyceno a stíháno. Možná pár nižších, ale ze zkušených expertů nikdo. Agenti gestapa měli perfektní doklady a dobré konexe doma i v cizině, země vítězných Spojenců nevyjímaje. Mohli se obrátit na kteréhokoli ze svých válečných „spolupracovníků“. Byla mezi nimi spousta vlivných lidí, na něž mělo gestapo kompromitující materiály. Eisner byl přesvědčen, že na našeho někdejšího curyšského uprchlíka, pana inženýra, paní domu a možná i na několik dalších vyšších úředníků v kantonu stejně jako na tamější policisty vyvíjelo tlak právě německé gestapo. Gestapo mělo dlouhé prsty a bůhví jaké

materiály vlastnilo o našich švýcarských „přátelích“. Švýcaři patřili vždycky k dobrým obchodníkům a málokdy dělali něco zadarmo. Stahnke musel být opravdu hloupý, když jeho jediná úniková cesta vedla do cizinecké legie.

„Už ho víckrát neuvidíme,“ poznamenal Eisner. „Neměl sem vůbec chodit. Teď ho má Deuxieme Bureau v hrsti. Pracoval přece i ve Francii!“

Ale Eisner se mýlil. Za několik měsíců jsme Stahnkeho potkali tam, kde bychom ho hledali ze všeho nejmíň, v hanojském baru. Měl na sobě čistě bílou tropickou uniformu, měl spoustu peněz a byl už dost opilý.

„Merde alors, kameraden,“ pozdravil nás srdečně, potřásl nám rukama, poplácal nás po ramenou a přistrčil nám židle. „Nekoukejte na mě, jako bych byl nějaký přízrak... Sedněte si. Jak se máte?“

„Jak se máš ty, Karle?“ zeptal se místo odpovědi Schulze. „Mysleli jsme, že tě dostali.“

„Dostali? Kdo?“

„Deuxieme Bureau.“

„Aha, vy mluvíte o tamtěch chlápčích,“ vybuchl. Vstal. Zhluboka se nadechl a narovnal si klopy své drahé uniformy.

„Co říkáte tomuhle, co?“

„Neříkej, že tě propustili,“ divil se Eisner.

„Propustili? Z legie se člověk jen tak nedostane.“ Obrátil do sebe pivo a objednal další rundu pro všechny. „Ne, kamarádi, starý strýček Stahnke dělá zas svou oblíbenou práci. V Hué mají desítky zajatých teroristů, kteří toho, jak se zdá, spoustu ví, ale nechtějí zpívat. Francouzi měli za to, že bych jim mohl pomoci.“

„Zatracenej chlap!“ vyhrkl Schulze. „Říkáš nám tu, že Francouzi vědí o tvé minulosti u gestapa a že tě nechaj bejt?“

„Nevím, co Francouzi vědí nebo nevědí,“ vybuchl Stahnke. „Ale určitě vědí něco, jinak by mě nevozili do Hué,“ smál se. „Mají tam všechno, co patří k věci. Chybí jim tam jen Vůdcův portrét na stěně.“

„A co ti Francouzi, na kterých jsi pracoval v Calais, Karle?“ Stahnke se pohrdavě ušklíbl. „Francouzi? Pro ty, pro které pracuju teď, to nebyli Francouzi, ale prašiví komunisté.“

„Neříkej!“

„Nebuďte tak naivní,“ smál se Stahnke. „Je Grand Chef má kompletní seznam těch, s nimiž jsem si v Calais pohrával.“

Víte, co na to řekl? Ušetřil jste nám, Stahnke, spoustu práce a kulek. To řekl. Teď přinuťte zpívat tyhle komunisty,“

„A udělal jsi to?“

Stahnke se opilecky zasmál. „Ještě nikdo u strýčka Stahnkeho neodmítl mluvit. S komunisty, které drželi Francouzi v Hué, jsem vedl velice plodnou diskusi. Tedy pro mne plodnou. Jeden z nich byl v agitační škole v Rusku. Ten byl ale tvrdohlavěji Trvalo mi to šest hodin, než jsem ho přesvědčil, aby zazpíval. Ale zavinil si to sám. Hned na začátku jsem mu řekl: Ty jsi skončil, měl bys radši rovnou říct strýčkovi Stahnkemu všechno, co chce slyšet. Umřeš rychle a bezbolestně. Nebudeš nic cítit. Ale jestli mluvit nebudeš, tvoje smrt bude jedním dlouhým, nekonečným utrpením.) Myslíte, že mou nabídku ocenil? To určitě. Musel jsem na něm pracovat celou noc, a když jsem s ním skončil, omílal pořád totéž. Zpíval jako slavík, dokonce i když jsem mu drtil koule louskáčkem na ořechy. Pak se najednou vyprostil z provazů, popadl z krbu rozžhavenou ocelovou tyč a šel s ní na mě. Musel jsem ho zastřelit.“

Stahnke dopil pivo a rozhlédl se. „Kamarádi, radši se připravte. Brzy přijdou pěkný problémy. Légion Etrangère bude potřebovat každého němčoura jinak se svět jednoho rána probudí a na každém sloupu od Hanoje po Londýn a od Stockholmu po Řím bude vlát rudá vlajka.“

Karel Stahnke měl dobré informace, o nadcházejících problémech i o narůstající ceně němčourů v legii. V létě roku 1948 byli všichni němečtí vojáci znovu pečlivě prověřeni (tentokrát důkladně, francouzský kapitán v brýlích se nás zpoza nakupených hromad zelených, žlutých a červených desek ptal na nejrůznější podrobnosti naší skutečné činnosti za války) a vyslechnuti. Z někdejších výsadkářů, lovců partyzánů, záškodníků divize Brandenburg, polní policie, horských myslivců, příslušníků komand, wehrmachtu a SS byl vytvořen nový prapor. Sestával přibližně z devíti set mužů rozdělených do tří rot. Francouzskému velitelství na budoucím osudu tohoto praporu záleželo pramálo. Byli jsme jakousi jednotkou zvláštního určení, která byla minimálně podporována, od které se však očekávalo nemožné. Severoafričané nám přezdívali 'prapor kamikadze' a zdravili nás zdviženými pěstmi a pokřikem „Banzááj“ Plukovník Houssongovi se povedlo soustředit nás do jedné bojové jednotky a dokonce nám opravdu „navrátil“ některé z našich bývalých hodností. Víc pro nás už udělat nemohl. Pro Paříž a francouzské velitelství jsme byli praporem prokletých. A tak jsme si jejich úctu museli teprve získat.“

KONVOJ MUSÍ PROJET!"

Partyzánské hnutí nabývalo na síle. K útokům teď docházelo častěji a my jsme utrpěli těžké ztráty. Smíšené jednotky nemohou nikdy bojovat dobře. Muži, kteří mají různé zkušenosti, vytrvalost a temperament, si mohou jen překážet. Jednou jsme byli nasazeni k boji o malou osadu západně od Hanoje, kde mělo podle zpráv výzvědné služby dojít v nejbližších hodinách k partyzánskému útoku. Bernard Eisner poslal tři africké legionáře s džípem o několik kilometrů dál po silnici, aby cestu prozkoumali. Najednou jsme spatřili hustý dým a v něm jejich džíp, jak se žene s hořícími pneumatikami zpátky. Jeli jako o závod. „Už jdou!“ křičeli, když džíp prudce zabrzdil. „Musíme zpátky do lesa.“ „Kolik jich je?“ chtěl vědět Eisner.

„Tisíc!“ křičel severoafrický desátník.

Bernard si jen zapálil cigaretu, požádal o šálek kávy a poznamenal: „Jestli jich je jen sto, rozdrťme je jedna dvě.“

„Říkal jsem tisíc“ opravil ho desátník.

„Rozuměl jsem vám,“ ujistil ho Eisner. „Ale jestli jste vy viděl tisíc, jejich nanejvýš sto.“

A Eisner se nemýlil. Rozmístili jsme se podél cesty a vietminhskou jednotku sestávající ze sedmdesáti mužů jsme hravě rozdrtili. Kdybychom tam bývali nebyli, Severoafričané by se bezmyšlenkovitě stáhli z důležité křižovatky a konvoj, který tudy za hodinu projížděl, by byl rozstřílen na kusy.

Většinu času nám zabralo posilování oslabených čet a zachraňování těch, jejichž pozice dobyli partyzáni. Eisner to nazýval „věčná povinnost Němců“. Posílit oslabené spojence, Rumuny a Maďary v Rusku, Italy v Africe a Francouze v Indočíně. Pořád totéž.

Vietminh brzy poznal, na které oblasti má soustředit své útoky. Málokdy útočili na oblasti, kde jsme byli rozmístěni my. Podle účinnosti palby, s níž jsme na jejich útoky odpovídali, poznali, že střílí oni nenávidění Němci. Nám se vyhýbali a soustředili se na Afričany. Když se jim podařilo zaútočit na Afričany z boku, už jsme jim nebyli nic platní ani my.

Na jaře 1948 jsme dostali nového velitele. Byl malý, podsaditý a nosil úzký knírek ala Clark Gable, měl tmavé vlasy i oči. Byl to tvrdý, ale spravedlivý důstojník, který byl ochoten naslouchat radám odborníků, dokonce i když tito odborníci byli bývalými nacistickými důstojníky. Vojenská služba a politické záležitosti byly pro plukovníka Simona Houssonga dvě různé věci. Čtyři dny po převzetí velení brigády si nás s Eisnerem zavolał do kanceláře.

„Sedněte si, pánové,“ oslovil nás přísným, ale přátelským hlasem. Jmenuji se plukovník Simon Houssong. Mám zde velet. Pročetl jsem s;

několik zpráv o vašich akcích tady v Indočíně a myslím, že si spolu budeme rozumět. Nacisty nemám nijak zvlášť v lásce, ale jsem voják, který proti vám za války čestně bojoval a umím ocenit statečnost v boji. Jak asi víte, byli jste přijati do legie, abyste v Indočíně zemřeli. Nepodlehli jste tam, kde stovky jiných zemřely. Víím, že vás posílali plnit téměř nemožné úkoly, a přesto jste přežili a vrátili se. Odteďka tedy budeme plánovat jen rozumné akce, a to společně. Čím jste byli a co jste dělali, než jste se dali k legii, mě nezajímá. Tady jsme Evropané, kteří se snaží zamezit východnímu přívalu, který ohrožuje jak moji, tak vaši zem. Pokud by tu zvítězili komunisté, zamořili by smrtí a zmarem celou Evropu. Zapomeneme na minulost, teď jsme všichni na jedné lodi.

Pak jsme dlouho neformálně probírali situaci. Zdálo se nám, že některé naše návrhy na plukovníka zapůsobily. Po chvíli už náš rozhovor vypadal spíš jako porada generálního štábu než jako naslouchání podřízených nadřízenému důstojníkovi. Plukovník objednal sendviče a pití a celou dobu nás oslovoval „pánové“. Bylo to opravdu povzbuzující. Houssong pro nás byl tím, čím je pro ztroskotance maják, který zahlédne v dáli.

„Necítím žádné sympatie k nacistům a už vůbec ne k příslušníkům SS,“ opakoval. „Ale taky jsem SS viděl v akci – ve vojenské akci,“ dodal s úsměvem. „Pokud budete bojovat se stejným západem, budeme spolu vycházet dobře,“ pokračoval. „To, co jste mi před chvílí řekli, má hlavu a patu. Vietminh se opravdu leccos naučil od sovětských a čínských partyzánů. Mám za to, že pokud byste dostali šanci, uměli byste si s nimi poradit lépe než za daných podmínek.“

Koneckonců, znáte je už dlouho.“ Vzal ze stolu desky a podal mi tenký, na stroji psaný rukopis. „Tohle je překlad Mao Ce-tungova pojetí partyzánské války. Určitě zjistíte, že většinu toho už znáte z Ruska, že je to jen přizpůsobené zdejšími podmínkami. Prostudujte si to, a až se tím proberete, přineste mi to zpátky. Já se mezitím pokusím postavit bojovou jednotku jen z Němců. Jestli se mi to povede, postarám se o to, abyste dostali zpět své bývalé hodnosti.“

Pak nám potřásl rukama. Byl to první francouzský důstojník, který něco takového udělal. Byli jsme ohromeni a téměř jsme křičeli radostí. „Kdyby se vám to povedlo, mon colonel, byl byste nejúspěšnějším důstojníkem v Indočíně,“ řekl jsem plný nadšení, než nás propustil.

„Nedělám to ani pro to, abych byl úspěšný, ani vám pro radost,“ odpověděl tiše, ale pevně plukovník Houssong. „Dělám to pro Francii. Nechci, aby utrpěla další porážku – porážku od necivilizovaných divochů. Spojil bych se i se samotným ďáblem, kdyby to mělo Francii prospět. Nechci se dožít toho, aby z Eiffelovy věže zavlály rudé vlajky.“ Příslušníci Vietminhu nebyli v Indočíně žádnými nováčky. Nevynořili se až po válce, jak se mnozí lidé domnívají. Toto hnutí se zrodilo v čínském městě Tienšui v roce 1941, jeho cílem byl boj s japonskými vetřelci a snaha získat po válce právo na sebeurčení. V čele Vietminhu stál kovaný profesionální komunista Ho Či Min, který se těšil velké podpoře Spojenců. Ho měl během války k dispozici americké zbraně, poradce a dokonce i americká komanda. Vietminh s Japonci bojoval s rozhodností a odvahou. Po porážce Japonců obsadily britské oddíly jižní polovinu země, ale brzy předaly moc a správu francouzským kolonialistům. Ho Či Min si právem připadal podveden. Jeho Vietminh nebojoval s Japonci proto, aby se vrátili Francouzi. Když pochopil, že Spojenci s ním nehodlají o nezávislosti ani jednat, rozpustil komunistickou stranu a pod rouškou osvobození apeloval na všechny vlastence, aby se spojili. „Pojďte s námi, ať jste jakéhokoli přesvědčení, ať patříte k jakékoli sociální třídě,“ hlásal Ho Či Min. A lidé šli.

Francouzi do země znovu dosadili zkorumpovaného a slabého císaře Bao-Daie. Tento krok jen ještě vyostřil rozpory mezi Francouzi a Indočíňany. Tehdy však bylo ještě možné všeobecné válce zabránit.

V srpnu 1945 nepopulární císař rezignoval, moc předal Ho Či Minovi a ten na severu sestavil vládu složenou nejen z komunistů, ale i z vůdců různých politických frakcí a náboženských sekt. Na hanojském hlavním náměstí se sešly stovky tisíc lidí, aby oslavily vznik Vietnamské demokratické republiky. Světe div se – Ho Či Minovými čestnými hosty nebyli sovětsí komisaři, ale američtí důstojníci, kteří se tvářili, že jim stav věcí na severu naprosto vyhovuje. Ho Či Min musel překonat obrovské potíže. Postupimská konference rozdělila Indočínu do dvou okupačních zón a Ho si mohl dělat jen malé naděje na to, že se mu podaří spojit jih se severem. Ještě po prvních všeobecných volbách v roce 1946 byly ve vietnamském parlamentu některé vyloženě antikomunistické politické strany, komunisté již nicméně měli pod kontrolou všechny klíčové pozice. Poté, co byl Ho Či Min zvolen prvním prezidentem nové republiky, přivlastnil si diktátorskou moc a už mu nic nebránilo v tom, aby uspořádal záležitosti v zemi podle svých představ. Jako každá komunistická vláda tak i ta Ho Či Minová dlouho opozici netrpěla. Ho si zvolil cestu komunistických diktátorů. Chtěl ještě zachovat mír, obzvláště pak s Francií, a byl dokonce připraven dělat ústupky a slíbit, že bude udržovat nezávislou Indočínu v rámci francouzského Společenství národů. Francouzský hrdina a předseda vlády, generál de Gaulle, si ovšem umínil, že obnoví Francii v celé její bývalé slávě. Ztráta jediné pídě francouzského území byla za těchto okolností nemyslitelná. Po neúspěšné konferenci ve Fontainebleau začali Ho Či Minovi partyzáni napadat odlehlé francouzské pevnosti. Generál Valluy se rozhodl (určitě se souhlasem francouzské vlády), že dá komunistům jednou provždy pořádnou lekci, a přikázal rozsáhlé bombardování Haiphongu. Výsledkem bylo více než čtyři tisíce zabitých civilistů. Ho Či Minovu generálovi Nguyen Giapovi stačilo jen pár týdnů na to, aby shromáždil partyzány, a jako odvetu vyhladil tucet pevností na jihu. Cizinecká legie zaútočila na sever. Ho Či Min se stáhl do Číny a příslušníci Vietminhu ustoupili do svých bývalých útočišť, do hor.

Válka v Indočíně tak vlastně neměla žádný začátek a člověk musel připustit, že Vietminh nebyl jediným iniciátorem tohoto rozsáhlého konfliktu. Velkou vinu na vypuknutí této „války bez konce“, jak jsme ji nazývali, nesla britská a americká politická nevědomost, jejich senilní strategie a spolu s nimi i francouzská arogance. Masakr z ní však udělal až obvyklý komunistický sadismus a nelidské násilí. Ty proměnily Indočínu v hotová jatka, kde se bojovalo bez jakéhokoli soucitu a kde vlastně soucit ani nikdo neočekával.

Bylo 'o tak od samého začátku a já vím, že s násilnostmi a s tím, co můžeme směle nazývat genocidou, nezačali Francouzi. Genocida je komunistickou specialitou. Vždyť i Hitlerovy vyhlazovací tábory byly vytvořeny po vzoru Stalinových táborů smrti na Sibiři. GPU existovalo dávno před tím, než nacisté vůbec pomysleli na gestapo. Ho Či Min a Nguyen Giap se zvěrstvům a vraždění učili v sovětských školách, a to dávno před tím, než se začalo kouřit z osvětelských komínů.

Zajímavá epizoda...

Do našich kasáren přijela zvláštní návštěva – dva přísně vypadající civilisté a nadporučík Derosier, doprovázený plukovníkem Houssongem a jeho pobočníkem. Zdrželi se jen chvíli, ale když odjížděli, brali s sebou Karla Stahnkeho i se všemi jeho věcmi. Chudák, mysleli jsme si. Stahnke byl za války agentem gestapa, jediným, kterého jsme znali. Jeho život byl záhadou, dokonce i v legii. Stahnke o své minulosti nikdy nemluvil. Až na pár živých popisů různých způsobů mučení, které se v „Organizaci“ používaly, o sobě nikdy nic neřekl. „Byl jsem u gestapa,“ řekl jakoby nic a to bylo všechno.

Stahnke nemohl být moc chytrý, protože opravdu jen málo chytrých agentů gestapa bylo po válce chyceno a stíháno. Možná pár nižších, ale ze zkušených expertů nikdo. Agenti gestapa měli perfektní doklady a dobré konexe doma i v

cizině, země vítězných Spojenců nevyjímaje. Mohli se obrátit na kteréhokoli ze svých válečných „spolupracovníků“. Byla mezi nimi spousta vlivných lidí, na něž mělo gestapo kompromitující materiály. Eisner byl přesvědčen, že na našeho někdejšího curyšského uprchlíka, pana inženýra, paní domu a možná i na několik dalších vyšších úředníků v kantonu stejně jako na tamější policisty vyvíjelo tlak právě německé gestapo. Gestapo mělo dlouhé prsty a bůhví jaké materiály vlastnilo o našich švýcarských „přátelích“. Švýcaři patřili vždycky k dobrým obchodníkům a málokdy dělali něco zadarmo. Stahnke musel být opravdu hloupý, když jeho jediná úniková cesta vedla do cizinecké legie.

„Už ho víckrát neuvidíme,“ poznamenal Eisner. „Neměl sem vůbec chodit. Teď ho má Deuxieme Bureau v hrsti. Pracoval přece i ve Francii!“

Ale Eisner se mýlil. Za několik měsíců jsme Stahnkeho potkali tam, kde bychom ho hledali ze všeho nejmíň, v hanojském baru. Měl na sobě čistě bílou tropickou uniformu, měl spoustu peněz a byl už dost opilý.

„Merde alors, kameraden,“ pozdravil nás srdečně, potřásl nám rukama, poplácal nás po ramenou a přistrčil nám židle. „Nekoukejte na mě, jako bych byl nějaký přízrak... Sedněte si. Jak se máte?“

„Jak se máš ty, Karle?“ zeptal se místo odpovědi Schulze. „Mysleli jsme, že tě dostali.“

„Dostali? Kdo?“

„Deuxieme Bureau.“

„Aha, vy mluvíte o tamtěch chlápčích,“ vybuchl. Vstal. Zhluboka se nadechl a narovnal si klopy své drahé uniformy.

„Co říkáte tomuhle, co?“

„Neříkej, že tě propustili,“ divil se Eisner.

„Propustili? Z legie se člověk jen tak nedostane.“ Obrátil do sebe pivo a objednal další rundu pro všechny. „Ne, kamarádi, starý strýček Stahnke dělá zas svou oblíbenou práci. V Hué mají desítky zajatých teroristů, kteří toho, jak se zdá, spoustu ví, ale nechťejí zpívat. Francouzi měli za to, že bych jim mohl pomoci.“

„Zatracenej chlapel!“ vyhrkl Schulze. „Říkáš nám tu, že Francouzi vědí o tvé minulosti u gestapa a že tě nechaj bejt?“

„Nevím, co Francouzi vědí nebo nevědí,“ vybuchl Stahnke. „Ale určitě vědí něco, jinak by mě nevozili do Hué,“ smál se. „Mají tam všechno, co patří k věci. Chybí jim tam jen Vůdcův portrét na stěně.“

„A co ti Francouzi, na kterých jsi pracoval v Calais, Karle?“ Stahnke se pohrdavě ušklíbl. „Francouzi? Pro ty, pro které pracuju teď, to nebyli Francouzi, ale prašiví komunisté.“

„Neříkej!“

„Nebudte tak naivní,“ smál se Stahnke. „Je Grand Chef má kompletní seznam těch, s nimiž jsem si v Calais pohrával. Víte, co na to řekl? Ušetřil jste nám, Stahnke, spoustu práce a kulek. To řekl. Teď přinuťte zpívat tyhle komunisty,“

„A udělal jsi to?“

Stahnke se opilecky zasmál. „Ještě nikdo u strýčka Stahnkeho neodmítl mluvit. S komunisty, které drželi Francouzi v Hué, jsem vedl velice plodnou diskusi. Tedy pro mne plodnou. Jeden z nich byl v agitační škole v Rusku. Ten byl ale tvrdohlavěji Trvalo mi to šest hodin, než jsem ho přesvědčil, aby zazpíval. Ale zavinil si to sám. Hned na začátku jsem mu řekl: Ty jsi skončil, měl bys radši rovnou říct strýčkovi Stahnkemu všechno, co chce slyšet. Umřeš rychle a bezbolestně. Nebudeš nic cítit. Ale jestli mluvit nebudeš, tvoje smrt bude jedním dlouhým, nekonečným utrpením.) Myslíte, že mou nabídku ocenil? To určitě. Musel jsem na něm pracovat celou noc, a když jsem s ním skončil, omílal pořád totéž. Zpíval jako slavík, dokonce i když jsem mu drtil koule louskáčkem na ořechy. Pak se najednou vyprostil z provazů, popadl z krbu rozžhavenou ocelovou tyč a šel s ní na mě. Musel jsem ho zastřelit.“

Stahnke dopil pivo a rozhlédl se. „Kamarádi, radši se připravte. Brzy přijdou pěkný problémy. Légion Etrangère bude potřebovat každého němčoura jinak se svět jednoho rána probudí a na každém sloupu od Hanoje po Londýn a od Stockholmu po Řím bude vlát rudá vlajka.“

Karel Stahnke měl dobré informace, o nadcházejících problémech i o narůstající ceně němčourů v legii. V létě roku 1948 byli všichni němečtí vojáci znovu pečlivě prověřeni (tentokrát důkladně, francouzský kapitán v brýlích se nás zpoza nakupených hromad zelených, žlutých a červených desek ptal na nejrůznější podrobnosti naší skutečné činnosti za války) a vyslechnuti. Z někdejších výsadkářů, lovců partyzánů, záškodníků divize Brandenburg, polní policie, horských myslivců, příslušníků komand, wehrmachtu a SS byl vytvořen nový prapor. Sestával přibližně z devíti set mužů rozdělených do tří rot. Francouzskému velitelství na budoucím osudu tohoto praporu záleželo pramálo. Byli jsme jakousi jednotkou zvláštního určení, která byla minimálně podporována, od které se však očekávalo nemožné. Severoafričané nám přezdívali 'prapor kamikadze' a zdravili nás zdviženými pěstmi a pokřikem „Banzáááj“ Plukovníku Houssongovi se povedlo soustředit nás do jedné bojové jednotky a dokonce nám opravdu „navrátil“ některé z našich bývalých hodností. Víc pro nás už udělat nemohl. Pro Paříž a francouzské velitelství jsme byli praporem prokletých. A tak jsme si jejich úctu museli teprve získat.“

OPERACE "TROJÚHELNÍK"

Plukovník Simon Houssong byl klidný, uznalý důstojník, který se jen málokdy přestal ovládat. Ale vyhlazení praporu pod velením kapitána Arnolda Lorilleauxe ho hluboce ranilo. Kromě toho, že nešťastný kapitán byl za druhé světové války mnohokrát vyznamenán, byl také plukovníkovým švagrem.

Bylo už dobře po půlnoci, když pro mě plukovník Houssong poslal desátníka a žádal mne, abych ihned přišel.

„Plukovník je ve své kanceláři,“ informoval mě desátník. „Dnes večer se kromě toho, že si šel pro další láhev, od svého stolu ani nehnul. Celou dobu pije.“

Už jsem byl v posteli, ale rychle jsem se oblékl a spěchal jsem na velitelství. Na chodbě jsem narazil na plukovníkova pobočníka, nadporučíka Derosiera. Nesl malý podnos s kávou. „Tohle mu vezměte,“ řekl a podal mi podnos. „Možná že vás poslechne.“

„Co plukovníkovi je?“

Derosier pokrčil rameny. „Lorilleaux!“ řekl. „Starý pán se s tou zprávou ještě nevyrovnal.“

Vstoupil jsem do kanceláře a zavřel za sebou. Plukovník Houssong stál jen v tričku u okna a čelem se opíral o moskytiéru. Držel už téměř prázdnou láhev calvadosu, podlaha byla posetá papíry a střepy z rozbitých skleniček.

Položil jsem podnos na stůl a ohlásil jsem se. „Nadporučík Hans Wagemuller, se otočil, otřel si tvář ručníkem a přistoupil ke mně. Znovu se napil z láhve a hodil ji do koše.

„Nadporučík Hans Wagemuller,“ zopakoval posměšně. „Sedněte si, Wagemuller...Sturmfihrer Wagemuller, nejvyšší popravčí Waffen SS nebo francouzské cizinecké legie... Na tom nezáleží čeho, že?“

„Dáte si kávu, mon colone

„Běžte s kávou víte kam,“ zařval a odstrčil kafe, až ho rozlil po stole. „Nechte to bejt,“ zastavil mě, když jsem vyskočil, abych chytil padající papíry. „Měli bychom se spíš zabývat jiným nepořádkem.“ Zarazil se, posadil se za stůl, zapnul větrák a podíval se na mě. „Víte, proč jsem vás dal zavolat?“ „Oni, mon colonel.“ ti, jež zaznívala z každého jeho slova.

„Celou tu vesnici... radovali se nad mrtvolami Lorilleauxe a jeho mužů.“ Bouchl pěstí do stolu. „Sedm set dvanáct mužů, Wagemullere. Všichni jsou mrtví! Běžte a dostaňte ty svině, co zabili Arnolda... Zatočte s nimi jako správní esesáci. Nešeřte nikoho kromě dětí v kolébce. Jestli jste v Sovětském svazu bojovali proti takovým nepřítelům, pak byla spousta vašich esesáckých kamarádů pověšena nevinně. Bojoval jsem proti vám v Ardenách, u Meusy, v severní Africe, ale teď si začínám myslet, že jsem celou tu dobu bojoval proti špatnému nepříteli.“

„mon colonel...“

„Mlčte, Wagemullere! Ti ubozí vojáci musí být pohřbeni a vrazi musí shnit. Víím, co jste chtěl říct. Co s nima uděláte, to je vaše věc. Vy už to nějak zvládnete. Vždycky jste to zvládli.“

„Chcete zajatce, mon colonel?“

„K čertu s nima!“

„Oui, mon colonel“

Takové rozkazy jsem měl rád. „Co s nima uděláte, je na vás.“ Tohle byl podle mého názoru jediný rozkaz, podle něhož mohl polní velitel v Indočíně zodpovědně jednat a který mohl úspěšně splnit. Poté, co jsme prostudovali mapy a fotografie pořízené z letadla, nám už příprava operace „Trojúhelník“, jednoho z našich nejúspěšnějších útoků na vietminhskou pevnost, netrvala ani tři hodiny. Každému orientačnímu bodu na našich mapách jsme dali německé krycí jméno. Cílová vesnice, těžce opevněná teroristická pevnost hluboko v horách (dole v Laosu), byla přejmenována na „Altdorf. Podobně jsme přejmenovali i Hanoj na „Hansastadt“ a Saigon na „Schwaben“. Reku Nam Ou, kterou jsme museli přejít, jsme pojmenovali „Schelde“. Naše výprava měla být dlouhá, přes tři sta kilometrů, přičemž poslední úsek jsme museli absolvovat pěšky.

Nepřítel o naší výpravě věděl. Tři dny jsme postupovali na váš rozkaz, mon colo nešťastného francouzského praporu po nechráněné silnici. Průzkumný letoun hlásil, jak jsem předpokládal, že dřevěný most přes řeku stále stojí. Proč by teroristé demolovali most, přes který kapitán Lorilleaux a jeho sedm set mužů tak pohodlně vpochoďovalo do zapomnění? Vietminhské pozvání platilo i pro nás. Výzvědná služba odhadovala počet partyzánů ve vesnici a kolem ní na více než tisíc.

Kdyby za tím dřevěným mostem neleželo sedm set mrtvých těl, musel bych se partyzánské naivitě vysmát. Vietminh vlastně vždycky počítal s jistou naivitou, málokdy měl nějaký složitý plán. I dnes používají partyzáni Vietcongu jen dobře vyzkoušené uskoky svých předchůdců z Vietminhu. Nebyla to vynalézavost partyzánů, ale jen francouzská neznalost, jež umožnila velkolepé teroristické kousky. Lepší zbraně v džungli nic neznamenají a kvantitativní převaha

je stejně nedůležitá. Tisíc zocelených expertů může nepříteli způsobit větší škody, vyvolat větší strach a zlikvidovat víc partyzánů než divize nezkušených rekrutů. Moji lovci lebek dokázali často zničit třikrát větší vietminhské jednotky a s bodáky dokázali víc než všechny jednotky cizinecké legie s dělostřelectvem.

Most byl v pořádku a přímo nás vyzýval k přejití. Chyběla mu už snad jen cedulka „Prosím, přejděte“. Na cestě k řece jsme se znovu přesvědčili o tom, že nás teroristé ani na minutu nespustí z očí.

Nikomu jsme nevěřili a každého rodilého Indočíňana, kterému zrovna Vietminh nevyvraždil celou rodinu, jsme považovali za potenciálního nepřítele. Z řad těch perzekvovaných jsme si vybrali pár věrných průvodců. Vysoce jsme si jich vážili a oni nám byli až za hrob věrní. Měli jsme jistá rutinní bezpečnostní opatření, jakási „pravidla přežití“. Kdykoli jsme například procházeli kolem rýžových polí, na nichž pracovali rolníci, Eisner řekl: 'ibwehrmannschaft abtreten' a šest našich ostrostřelců s teleskopickými puškami, na nichž měli tlumiče – byly to mimochodem úžasné zbraně tiše zalehlo do křoví u silnice. Zbytek jednotky pochodoval dál, jako by se nic nestalo. Někdy se rolníci, hned jak armáda zmizela z dohledu, proměnili v ozbrojené teroristy a okamžitě za ní vyrazili. Naši ostřelovači je dostali dřív, než se stačili doplazit k džungli.

Tenhle trik jsme používali, i když jsme chtěli projít Vietminhem kontrolovanou vesnicí. Armáda zmizela v horách, ostřelovači však zůstali, aby nám chránili únikové cesty. V devadesáti procentech všech případů se ve vesnici objevili vietminhští poslové, nebo dokonce celé skupiny partyzánů, které ji spěšně opouštěly. Pušky s tlumiči je však rychle a tiše dostaly. Naši střelci byli schopni zasáhnout za několik sekund až deset teroristů. Erich Schulze jednou pěkně vyřídil pět běžících partyzánů. Opakoval nahlas „Mitte-mitte-mitte-mitte-mitte“ – „Střed-střed...“ a při každém slově, které odpovídalo jednomu výstřelu za sekundu, zmáčkl spoušť. Tentýž úskok jsme používali i v Rusku a vždycky to fungovalo.

Nemohli jsme však zlikvidovat všechny vietminhské pozorovatele. Ty nejdůležitější informace jako přesnou sílu, vybavení a bojovou formaci jsme je však zjistit nenechali. Tam, kde nepřátelé zpozorovali tři sta mužů s lehkými zbraněmi, bylo ve skutečnosti sedm set vojáků s minomety, kulomety, plamenomety a dvěma puškami 4CM. Tři dny jsme postupovali způsobem, který jsme nazývali Frachtzug – nákladní vlak neboť to byl velmi pomalý, nicméně efektivní postup.

Skupina číslo jedna s krycím jménem ATA, jíž jsem velel já, byla tou jedinou, kterou jsme komunistům dovolili zpozorovat. Pohybovali jsme se přes den, ale za den jsme vždycky urazili jen patnáct až dvacet kilometrů a v noci jsme nepokračovali. Tábor jsme ale založili jen naoko, protože hned jak se setmělo, rozmístila se většina vojáků kolem něho.

Obě skupiny číslo dvě s krycím jménem ROTKAPCHEN a číslo tři s krycím jménem PERSIL sestávaly z dvou set padesáti mužů. Přes den se ani nehnuły a zůstávaly schované v džungli. Zatímco ATA postupovala, dvě další odpočívaly. ROTKAPCHEN a PERSIL postupovaly jen v noci, někdy k předem smluvenému bodu, jindy prostě jen „podle paprsku“, podle rádiového spojení vysílaného skupinou číslo jedna. Zpočátku jsme k orientaci v noci používali psy, ale ti nám brzo pošli, protože partyzáni nechávali na cestách kousky otráveného masa. Nikdy se nám nepovedlo vycvičit psy tak, aby jídlo na cestě nežrali.

Do úsvitu dorazily skupiny číslo dvě a tři na místo, kde trávila noc skupina číslo jedna. Vojáci druhé a třetí skupiny se do východu slunce rozptýlili a schovali, zatímco ATA pronikala stále hlouběji do hor, kde byla partyzánům plně na očích. Skupina jedna návnada.

Skupině ROTKAPCHEN velel Helmut Riedl, někdejší záškodník divize Brandenburg. Byl to vysoký štíhlý Prus, tvrdý a vynalézavý voják, který toho moc nenamluvil, ale zato hodně nastřílel. Za války bojoval v Jugoslávii a Řecku a poslední dva roky strávil v Itálii. Během náletu na Erfurt v roce 1943 přišel o ženu i děti. Po této tragické ztrátě mu už na životě nezáleželo, což bylo patrně i důvodem, proč se mu až na pár povrchních ran nikdy nic nestalo.

Na jaře roku 1944 obsadili Američané malou italskou vesničku, z níž Riedl řídil palbu dělostřelecké baterie vzdálené několik kilometrů odtamtud. I přes to, že se vesnice doslova hemžila shermany a polopásovými vozidly, Helmut chladnokrevně zůstal a pokračoval v rádiovém řízení palby z věže. Když se ho velitel dělostřelectva zeptal vysílačem na největší hustotu nepřátelských nákladních aut v místě, Riedl se jen podíval na tu spoustu aut dole pod zvonící a klidně odpověděl: „Zaměřte palbu na mě.“ Nejenže to přežil, ale ještě za to získal Železný kříž. V Indočíně své vyznamenání hrdě nosil a totéž dělala většina mých mužů, nosili své odznaky wehrmachtu, bojové odznaky, odznaky SS, námořní dýky, opasky a podobně. Téměř každý si suvenýry ze starých dobrých dnů slávy schoval. Zdálo se, že je ty staré památky inspirují a že je jen ještě utvrzují ve víře v přežití. Vždycky když jsme vyráželi na nějakou obzvlášť nebezpečnou misi, říkali žertem: „Hodně štěstí a číňte se. Starý Adolf se na vás dívá.“

Skupinu persil vedl Karel Pfirstenhammer. Byl to veteránský lovec lebek, který byl zvyklý plnit rozkazy, ať se děje co se děje. Nikdy se nevymlouval a nikdy si na nic nestěžoval. Když šlo o nějakou nebezpečnou akci, Karel vždycky řekl: „V tom tunelu jsou krysy. Budeme je muset vykouřit. Kdo jde se mnou?“

Měli jsme svá německá krycí jména, což byla velká výhoda. Nepřátelská tajná služba (či spíše čínští a sovětsí poradci) totiž šifry francouzské armády často rozluštili. Další důležitá zásada, na kterou jsme přišli: i když jsme chtěli komunikovat s nějakou sesterskou jednotkou třeba jen čtyři kilometry od nás, nikdy jsme nepoužívali příruční krátkovlnnou vysílačku, ale silné vysílače s dosahem několik set kilometrů. Vietminh, a obzvláště jeho čínští patroni, totiž na počátku padesátých let vlastnili jistě elektronická zařízení včetně radiolokátoru. Když se nepřátelé napojili na naše krátkovlnné vysílačky, lehce vydedukovali, že někde v dosahu pár kilometrů je další nepřátelská skupina, s níž musejí počítat. Tím, že jsme používali dlouhovlnné vysílače ke komunikaci s jednotkami vzdálenými sotva tři kilometry, jsme zmátli i nepřátelské odborníky. A i když se Vietminhu někdy podařilo rozluštit šifry v němčině (což se stávalo málokdy), co mohl mít například z takovéto zprávy vysílané před velkým útokem operace „Trojúhelník“? „pozor válečné hry: ata rotkápchen persil. smér krokodýl! sauna u schelde čtyři proti altdorfské mu trojúhelníku v provozu. velké kolo! pětkrát se otáčí pod žlutými hvězdami.“

„Sauna“ znamenala v našich šifrách přechod řeky. „Krokodýl“ byl dřevěný most. „Velké kolo“ značilo úplné obklíčení, „pětkrát“ nahrazovalo v pět hodin, kdy měl po vystřelení žlutých světlic začít útok.

K řece jsme došli podle plánu vpodvečer. Nezpозorovali jsme žádné nepřátele, ale to jsme předpokládali. Vietminh nám chtěl dát „dobrou noc“ až na druhé straně řeky a dál ve vnitrozemí. Nepřátelé samozřejmě zaznamenali příchod skupiny jedna, ale všechno ostatní zůstalo díky postupující tmě utajeno. O skupině dvě a tři neměli ani ponětí, alespoň jsme v to doufali. Když se setmělo, rozdělil jsem skupinu číslo jedna na dvě části. První, sestávající z dvou set mužů pod Eisnerovým velením, měla za úsvitu přejít most a pokračovat „řádně“ dál do partyzánské pasti, do strmé rokle tři kilometry od řeky. „Sebevražedné komando,“ poznamenal ne zcela bez důvodu Eisner. Do rozednění se však mělo mých sto mužů a dvě další skupiny rozmístit za nepřítelem v horách kolem Altdorfu. Riedl a Pfirstenhammer měli přejít řeku o osm kilometrů výš proti proudu. Mých sto mužů ze skupiny ATA mělo přebrodit řeku pět kilometrů za mostem, zatímco Eisnerovi muži měli upoutat pozornost nepřátel na sebe. Dokonalé obklíčení nepřátel ještě předtím, než začal vlastní útok, bylo naším hlavním taktickým cílem. Partyzáni se totiž nejvíc obávali právě toho, že jim obsadíme a rozdrtíme tyl. Byli opravdu stateční, vydrželi toho hodně, ale jen tehdy, když věděli, že mají své únikové cesty volné. ve chvíli, kdy měli „únikové východy“ uzavřeny, se jejich řady proměnily v cosi, co se podobalo spíše zpanikařenému davu, ne bojové jednotce.

Správné načasování bylo jedním z nejdůležitějších faktorů. Museli jsme se na určené pozice kolem vesnice dostat do svítání. Jinak by měl Eisner a jeho dvě stě mužů pramalou šanci, že přežijí hlavní vietminhský nájezd do údolí. Rozptýlení kolem vesnice se mělo uskutečnit v době, kdy Eisner přecházel řeku. „Makejte na trojku,“ řekl mi Bernard, než jsme se rozdělili, „jinak z nás nic nezbyde!“

Eisnera jsem nechal u mostu a odešel jsem se svými muži dolů po proudu k místu, které bylo tak mělké, že se dalo přebrodit. Když jsme se dostali přes řeku, ihned jsme se uchýlili do lesa a šli úzkou rozsedlinou, kterou jsme objevili na starých japonských válečných mapách. Bylo zvláštní, že tato nanejvýš důležitá rozsedlina na všech novějších francouzských mapách chyběla. Nejednou jsme ocenili špičkovou kvalitu map japonské armády, které byly mnohem podrobnější a přesnější než mapy francouzské. Poskytovaly nám cenné informace o zdrojích pitné vody, místech možných přechodů řek, neustále zamlžených oblastech, skalách dominujících dané oblasti, opuštěných vesnicích, ruinách a mnoha dalších neocenitelných věcech. Byly na nich pečlivě označeny i hustě či naopak sporadicky zalesněné oblasti. Díky puntičkářsky přesným japonským kartografům se nám podařilo urazit patnáct kilometrů asi za šest hodin. A jak obtížným terénem!

V Japonsku byl pořádek tak jako býval v Německu. Zato francouzská správa byla jedním velkým bordelem, mapami počínaje a kulomety konče. Za Francouzů nic pořádně nefungovalo. Dokonce ani záchody.

Až na rozlehlé skalnaté oblasti, které nás neustále zdržovaly, jsme po mokré zemi plné spadaneho listí postupovali relativně přímo a slušnou rychlostí. Kulomety, pušky, plamenomety, lehké minomety a bedny munice moje muže tížily, a tak jsem, abych je neunavil, nařídil udělat vždy po pěti minutách výstupu přestávku.

Asi hodinu po tom, co jsme přešli řeku, se z plujících mraků vynořil měsíc, což nám značně usnadnilo orientaci. Občas jsme narazili na nechráněné mýtiny, které jsme pak museli obcházet při okraji lesa, skryti ve stínu stromů. Nikdo nesměl mluvit nahlas, mohli jsme jen šeptat. Napodobením sykotu ještěrek nám náš předvoj dával zprávu, že je všechno v pořádku. Zvuky, které v džungli vydává sova, naopak znamenaly nebezpečí.

Přibližně pět kilometrů od řeky les náhle končil a my jsme se ocitli na vrcholu holého kopce, po němž jsme došli až na hřeben kóty 124, který byl naším prvním cílem. Podle leteckých fotografií dominovala kóta 124 údolí, v němž byli do jednoho pobiti muži kapitána Lorilleauxe. Hřeben jsme obsadili a nechali jsme tam četu desátníka Karla Stolze. Pak jsme pokračovali k druhému a třetímu cíli, ke kótám 125 a 126. Připadalo nám, že zbraně a munice jsou teď jednou tak těžké, a litoval jsem v duchu i Riedlovu skupinu, která se někde na protějším kopci vlekla s těžkými kulomety, rozmontovanými 4CM puškami a náboji. Urazili jsme ještě tři kilometry a octli na hřebeni kóty 125. V dálí jsme z vesnice zahlédli několik pohasínajících světél. Údolí, v němž na nás čekalo přes tisíc partyzánů, leželo v temnotě. Byla teplá noc a při výstupu do prudkého kopce jsme se hrozně zpotili. Drželi jsme se na vzdálenější straně hřebene, aby nás nebylo vidět, jak se jako dlouhá čára temných stínů pohybujeme na pozadí měsícem osvětlené oblohy. Prikázal jsem na chvíli zastavit a zkoumal jsem dalekohledem stříbrné panoráma. Rád bych býval věděl, jak postupuje Pfirstenhammer a Riedl na protější straně údolí. Chyběl mi Erich Schulze, který byl před týdnem lehce zraněn do boku a musel proto ještě tento týden zůstat v posteli.

Na kótě 125 jsem nechal dalších třicet mužů s kulomety a minomety a se zbývajících padesáti jsem se vydal dál. Naš poslední cíl, kóta 126, se tyčila nějakých dvě stě metrů nad vesnicí, zhruba jeden kilometr odtud. Byly tři hodiny ráno a východní horizont už pomalu začínal prosvítat. Měsíc zářil nízkou nad kopci a já už rozeznával dlouhé rákosové budovy a chatrče. Od vesnice se táhl další řetězec zvlněných, hustě zalesněných hor s mírně se svažujícími kopci a osadou. Viděl jsem temný, bělavý okraj úzké silnice, která procházela vesnicí směrem na západ k Neue. Rozmístil jsem své muže a patnáct z nich poslal k hlídce ze skupiny číslo dvě, aby kilometr a půl za vesnicí odřízli silnici do Neue. Krátce po čtvrté s námi hlídka navázala spojení. Obklíčení bylo úplné. Riedl a Pfirstenhammer kontrolovali kóty 127 a 128 na odlehle straně údolí. Ve čtyři hodiny dvacet pět minut o sobě dal vědět Eisner. Přešel již most a octl se pod silnou nepřátelskou palbou.

Pak už šlo všechno jako po másle. Žlutá světla se rozsvítila a ze všech kopců se ozvaly výstřely. Stříleli jsme ze všeho, co jsme měli k dispozici. Tam, kde ještě před chvílí panovalo naprosté ticho, teď hvízdaly stovky projektilů, min a zápalných pum, které ostřelovaly silnici, chatrče a vodní jímky tak, že rázem proměnily veškeré dřevo i bambus v moře šlehajících plamenů. Ve vesnici stálo přibližně dvě stě chatrčí a každá z nich se stala ohniskem sbíhajících se střel trasovací munice. Viděli jsme shluky lidí, kteří se vynořovali z chatrčí a v marné snaze uniknout náhlému běsnění utíkali na všechny strany. Za šest minut zavolal Eisner znovu. Partyzáni se stahovali zpět do údolí.

„Začíná se to tu podobat blitzkriegu v Polsku,“ poznamenal Eisner. „Už byl nejvyšší čas, Hansi!“

V jeho hlase jsem zaslechl smutek. „Co se děje?“ zeptal jsem se.

„Ztratili jsme dvaatřicet mužů,“ odpověděl tiše. Oitrack“

Byla to těžká ztráta.

Svítilo pomalu, svítání se podobalo postupnému osvětlování temného jeviště, odporného jeviště, na němž se po ulicích, ze dveří a dokonce i po polích plazila těla. Ti, co to přežili, šíleli uprostřed všech těch vybuchujících granátů a zářících stopových střel, ovšem za chvíli byli rovněž převálcováni. Z údolí se začaly vynořovat skupinky stahujících se partyzánů. Stříleli na všechny strany a ustupovali směrem k vesnici. Bylo jich přes tisíc – pořád ještě bojovali, ale jejich osud byl už zpečetěn. Neměli, kam by se stáhli, a obklíčení vždycky patřilo k německým specialitám. Pfirstenhammerovy čtyři chráněné kulomety a plamenomety vstupovaly do vesnice a střílely a zapalovaly všechno, co ještě stálo. Slunce už na obloze postoupilo výš a vyslalo své paprsky do údolí, z něhož se ozývaly jen výkřiky bolesti a utrpení a z něhož se ozvěnou vracel zpět řev, proklínání a exploze. Asi dvě stě partyzánů se pokoušelo zaútočit na kótu 125, kterou bránilo jen dvacet vojáků. Těch dvacet vojáků však mělo dvanáct kulometů. Pootočili je zleva doprava a zpátky a partyzáni na to ošklivě doplatili.

Eisner volal potřetí. V údolí našel rozházené, už dost rozložené, vnitřností zbavené a vůbec hrozně zohavené mrtvolky asi čtyř set francouzských vojáků, některé z nich visely ze stromů a skal. Mnohé mrtvolky neměly hlavu nebo byly vykastrované. Jejich hlavy byly vystaveny podél silnice jako řada děsivých milníků. Označovaly však metry, nikoli kilometry – jen metry! Tak takhle nás chtěli teroristé přivítat!

Namířili jsme na partyzány, kteří teď v zoufalé snaze uniknout ze smrtelné pasti uháněli úzkou stezkou, minomety a dvě pušky 4CM. Nad lesy visel těžký štiplavý kouř korditu, a jak kulomety střílely, viděl jsem desítky mužů, kteří se mrtví či umírající řítili ze skal či kutáleli ze svahů. Muži s rukama a nohama rozstřílenými na padrť, v hořícím oblečení dopadali na hromadu těch, kteří se tam skutáleli před nimi. Pfirstenhammer chráněný kulomety a plamenomety postupoval. Jeho muži zapalovali všechny a všechno, na co narazili. Riedlova jednotka, která sestupovala po východním svahu dolů, past uzavřela.

Sestupovali jsme ze všech kót dolů do údolí a systematicky vyhlazovali všechny partyzány. Ušetřili jsme jen děti a ženy. Každý, kdo byl vyšší než metr, byl bez milosti zastřelen nebo spálen na prach. Nechtěli jsme jen pozabít pár partyzánů, chtěli jsme je všechny vyhladit, území pro nás nemělo žádnou cenu. Žádné území bychom tam ostatně ani neudrželi. Naším hlavním cílem bylo zničit nepřátelskou lidskou sílu. Zastřelili jsme každého muže bez ohledu na to, zda byl ozbrojen či neozbrojen. Stejně patřili všichni do jednoho hadího hnízda. A pokud byli mezi partyzány dvanáctiletí chlapci, zastřelili jsme je také. Pro nás to byli jen potenciální teroristé. Ho Či Minová zlatá rezerva! Bitva trvala zhruba tři hodiny. Čtyři sta partyzánů, kteří přežili, se nakonec vzdalo. To nebyl nejlepší nápad. Pfirstenhammer v horách zajal asi sto partyzánů z celkového počtu. Přivedli jsme je k strmé propasti a jednoho po druhém svrhli dolů. „Kulky si nezaslouží,“ komentoval to Karel. Zajatí straničtí vůdci, propagandisté, komisaři a velitelé čet, kteří byli přímo zodpovědní za masakr a mučení vojáků francouzského praporu, byli popraveni způsobem, kterému Eisner říkal „rozstřílení na kousky“. Prsty oběti byly jeden po druhém odštělovány. Pak následoval nos a uši a poté se popravenému nastřílely kulky do kolen a chodidel. Přitom nebyl zasažen žádný životně důležitý orgán a popravený tak zemřel až na vykrvácení. Nebyl to jen nesmyslně brutální čin. Bylo to oko za oko, zub za zub. Chtěli jsme v nich vyvolat takovou hrůzu, že by vzali nohy na ramena, kdykoli by nás jen slyšeli přicházet. Ušetřili jsme jen padesát zajatců. Ty jsme všechny nechali nastoupit proti namířeným kulometům. Nemohli a ani jsme se nechtěli starat o zajatce. Potřebovali jsme jen padesát mužů, aby sebrali mrtvolu našich mrtvých druhů, které jsme pak se všemi vojenskými poctami pohřbili. Ve společném hrobě, který jsme pomocí granátů zasypali tunami kamení, abychom nepříteli znemožnili těla exhumovat, našlo svůj odpočinek i čtyřicet osm Němců z našich řad. Po pohřbu jsme zbytek zajatců popravili, naživu jsme nechali jen jednoho. Potřebovali jsme, aby od nás vyřídil vietminhskému velení vzkaz. „Běž a vyříd' Giapovi, aby si pořádně prostudoval Ženevskou konvenci o zacházení se zajatci,“ řekl jsem partyzánovi. „Dokud se podle ní nezačne chovat, naložíme takhle se všemi vesnicemi, které jsou mu nakloněny.“ Mrtvolu kapitána Lorilleauxe jsme nenašli. Když jsem procházel kouřícími zbytky oné „rudé“ vesnice, vzpomněl jsem si náhle na to, co řekl Schulze partyzánskému emisarovi na cestě do Jen Bay: „Jen se schovávejte v lese, když nás uvidíte přicházet, až nás ale uvidíte odcházet, nemusíte už taky najít žádné vesnice, do nichž byste se mohli vrátit.“ Po tomto incidentu vypsali Vietminh odměnu pětadvacet tisíc piastřů za dopadení jakéhokoli německého vojáka z mé skupiny. Já jsem měl tu čest, že jsem byl oceněn na dvě stě tisíc piastřů s dovětkem „mrtvý či živý“. Od té doby si mě Schulze a Eisner dobírali: „Hansi, než odejdeme z legie, stoupne tvoje cena určitě nad milión. Odkráglujeme tě a prodáme tě Ho Či Minovi. Laskavě nám to připomeň...“ Schulze, Eisner, Pfirstenhammer a Riedl se museli spokojit s pouhými padesáti tisíci piastřů na hlavu, což bylo „urážlivé podcenění“, jak se vyjádřil Karel. „Budeme se holt muset snažit, aby si nás cenili víc,“ ušklíbl se.

HUMÁNNÍ A NEHUMÁNNÍ EPIZODA

Na hlídce podél železnice z Hanoje do Lang Sonu. Sto dvacet kilometrů tam, sto dvacet zpátky. Za normálních okolností by zpáteční cesta netrvala déle než čtyři hodiny. Byli jsme na cestě už šestý den, díkybohu jsme už jeli zpátky a stále jsme ještě byli naživu. Železnici lemovaly malé bunkry, stály na každé křižovatce. Kolem hlídkovaly posílené čety. Dominantní návrší byla opevněna a na okraji lesa byly vymýceny stromy, aby se v lese nemohl skrýt nepřítel. Několik exponovaných míst chránil ostnatý drát. Do zpuštěné oblasti táhnoucí se podél železnice civilisté nesměli a ti, kdo tento zákaz porušili, byli bez dalšího varování zastřeleni. Velké nápisy ve francouzštině a třech místních jazycích varovaly obyvatelstvo, aby nevstupovalo do zakázaných oblastí. Přejít železnici bylo možné jen na místech kontrolovaných armádou, poblíž bunkrů a opevněných strážních budov. Velké procento obyvatelstva však neumělo číst. Negramotnost byla příčinou většiny incidentů. Staří lidé či děti se pokoušeli přejít koleje a byli přitom ze skrytého stanoviště zastřeleni. Hlídky byly dost nervózní. Kdykoli se v zakázané oblasti něco jen šustlo, zvláště po setmění, reagovaly na to zmáčknutím spouště. Partyzáni Vietminhu se opakovaně pokoušeli na různých místech vyhodit železnici do povětří. Nezřídka se stávalo, že někde vykolejili vlak. Hlavním partyzánským cílem byla cesta vedoucí podél kolejí. Neuplynul ani týden, aby někde mezi Bac Ninhem a Lang Sonem nevyletělo do vzduchu aspoň jedno vojenské vozidlo. Abychom se vyhnuli palbě nepřátelských ostřelovačů, kteří útočili převážně v noci, namontovali jsme si na auta kromě standardních světlometů ještě jedny. Druhý pár světel byl namontován na třímetrových ocelových tyčích, které jsme po setmění připevnili k blatníkům aut. Auta s

dvojími světly jela vepředu. První partyzánské výstřely šly tedy vždycky vedle, protože mířily za falešná světla, na místa, kde měl podle teroristů být motor. My jsme zatím stihli vypnout všechna skutečná světla a rozptýlit se podél silnice dřív, než jí teroristé opravdu zasáhli.

Auta jela třicet metrů za starým americkým nákladním autem značky GMC a za nimi pokračovaly dva džípy s kulomety, lehké obměně auto a dva transportéry. Téměř tři metry před přední pneumatiky GMC jsme namontovali dvě těžká ocelová kola, kterými se dalo pohybovat nahoru a dolů. Byla to kola, která kdysi poháněla mechanismus starého mlýna a byla dost pevná na to, aby vydržela i výbuch nášlapné miny. Při výbuchu nálože se jen nadzvedla. Před střepinami chránily řízení a pneumatiky zahnuté, pět centimetrů tlusté ocelové destičky. Přední okno nákladáku bylo omotáno pletivem a po stranách byl nákladák vyztužen pancířem. Ochrana proti minám odpalovaným na dálku byla obtížnější, ale s takovými minami jsme se téměř nesetkávali. Přišli jsme ještě na jednu chytrou věc – na masivní motyku s úzkým koncem, kterou tlačil nákladák před sebou a která zachycovala dráty dálkově odpalovaných min. Motyka se nemohla zlomit ani o kámen, ani o kořen, protože měla otočnou tulej s pružinou.

O všech našich „vynálezech“ jsme podávali hlášení, byly to většinou staré triky, které se nám osvědčily už v Rusku a teď znovu i v Indočíně. Nikdo na velitelství je však neocenil, natož aby je začal používat. Naši generálové byli stále přesvědčeni, že vojenská akademie v Saint Cyru je vybavila veškerými znalostmi, které by člověk o vedení války měl mít, a že Napoleonovi následovníci by se neměli řídit nápady obyčejných vojáků a už vůbec ne německých vojáků. Poslední dva generálové, kteří se účastnili nebezpečných průzkumných misí na nepřátelské území, Rommel a Patton, byli již mrtví. Francouzští generálové vedli válku způsobem, jakým by ji mohli vést ve francouzských lesích či na Sahaře. Indočínské džungle je nezajímaly. Byli to přece jemní, kultivovaní a důstojní muži. Znali nazpaměť všechny významnější práce o vedení války kromě jedné – Maových zápisků o partyzánské válce. Žádný francouzský důstojník by se Maa ani nedotkl. Džungle pro ně byla jen přerostlým Boulogneským lesíkem a partyzánská válka byla jen partyzánskou válkou.

Na silnici stála jakási žena a mávala. Zastavili jsme a ona si zastínila oči, oslněné našimi světlomety. Měla na sobě otrhaný dělnický kabát, přepásaný tenkým páskem, a hrubé gumové sandály. Vedle ní ležela v trávě malá papírová taška. Když jsem zastavil, přistoupila k džípu, odhrnula si uvolněné vlasy z čela a váhavě řekla: „Promiňte důstojníku, jedete do Hanoje.“ „Mluvila spisovnou francouzštinou. Už z hlasu bylo poznat, že je unavená.

„Ano, jedeme,“ přikývl jsem a zkoumavě jsem si ji prohlížel.

„Nesvezli byste mě? Jsem už strašně unavená.“

Podíval jsem se na Riedla a řekl jsem německy: „Veronika Lakeová to není, ale snad bychom ji mohli vzít. Zkontroluju tu její tašku.“

„Máte u sebe nějakou zbraň?“ zeptal jsem se, ale hned jak jsem to vyřkl, připadal jsem si hloupě. „Já?“ vykřikla s vykulenýma očima. Pak potřásla hlavou a s úsměvem odpověděla: „Ne, monsieur. Já s francouzskou armádou nebojuji.“ Její poslední slova mne zaujala, neboť rodilý Indočíňan by řekl s legií, nikoli s francouzskou armádou. Pomohl jsem jí do džípu.

„Děkuji vám,“ řekla, „mohu si dát tašku dozadu?“

Riedl jí tašku vzal a podíval se do ní. „Doufám, že se nezlobíte, máme své předpisy.“ Nezlobila se.

„Moc vám děkuji,“ řekla znovu. Dal jsem příkaz, abychom pokračovali.

Chvilí jsme mlčeli. Z její francouzštiny jsem usuzoval, že by to mohla být uprchlice, pravděpodobně ze střední vrstvy. Byli jsme zvyklí na to, že se nás domorodci pokoušeli stopovat, měli jsme však příkaz nebrat je. Hrozilo nám příliš mnoho léček, sebevražedná komanda totiž nebyla jen japonskou specialitou, měl je i Vietminh. Zrovna jsme se dozvěděli o mladém teroristovi, kterého Francouzi vzali do auta s municí hrubá nedbalost ze strany ozbrojeného doprovodu. Tichý chlapec, kterého vzali, jim vyprávěl smutný příběh o tom, jak mu komunisté v Kambodži umučili a popravili rodinu a jak pak dlouho cestoval džunglí. Prohlásil, že by se chtěl přidat k armádě a pomstít tak smrt své rodiny. Vojáky to dojalo. Dali mu jídlo, peníze a pár rad do začátku.

Když dojeli doprostřed důležitého mostu, chlapec najednou vytáhl dva granáty, a než se překvapení vojáci nadáli, hodil je do úzké mezery mezi krabicemi munice. S výkřikem „Smrt francouzským kolonialistům!“ se vrhl do řeky. Auto samozřejmě explodovalo a vyhodilo do vzduchu most a rotu pěchoty, která zrovna procházela po nedaleké stezce.

„Jdete z daleka?“ zeptal jsem se konečně dívky, abych přerušil mlčení.

Ani se neotočila, ale unaveně odpověděla: „Ano, mám za sebou dlouhou cestu.“

Ne, rozhodně to není vesnická dívka, říkal jsem si. Mohlo jí být něco mezi pětadvaceti a třiceti, byla štíhlá, ba téměř hubená, a to navzdory onomu divnému kabátu, který měla na sobě. Připadala mi až dětsky nevyvinutá a nebyla ani moc výřečná.

„Kam jedete?“ zeptal se po chvíli Riedl.

„Do Hanoje,“ odpověděla, „jestli mě vezmete až tam.“

„Už jste někdy v Hanoji byla?“ „Jednou – už je to dávno,“ dodala melancholicky.

Dohořivala mi cigareta, a tak jsem sáhl po popelníku. „Netípejte ji, prosím vás,“ vykřikla a natáhla se pro ni.

„Omlouvám se,“ řekl jsem trochu zmateně a nabídl jsem jí ze své krabičky. „Měl jsem se vás zeptat, jestli nechcete.“

Cigaretu si vzala. Když si ji zapalovala, všiml jsem si jejích rukou. Byly malé, hrubé, s polámanými nehty, plné starých jizev a ran. Na těžkou manuální práci neměla postavu, její ruce však přesto připomínaly ruce dělnice. Bylo na ní něco zvláštního. Její kultivované vystupování bylo v prudkém kontrastu s jejím vzhledem.

Zhluboka vdechla cigaretový kouř, zaklonila se a opřela si hlavu o sedačku. „Jmenuji se Hans a tady můj přítel je Helmut,“ učinil jsem zadost formalitám.

„Já jsem Lin,“ představila se. „Vy nejste Francouzi, že?“

„Ne, Lin, jsme Němci,“ odpověděl jsem překvapeně.

„Poznala jsem to podle vašeho přízvuku.“

„Vážně?“

„Ehm...“

„Ale ani vy jste se tu nenarodila, že?“

„Jsem Číňanka,“ řekla.

„No, jestli vy jste Číňanka, jsme my Papuánci.“

Riedl rozsvítil baterku a prohlédl si dívčinu tvář. Lin měla jisté čínské rysy, obzvlášť její tmavé mandlové oči vypadaly čínsky, neměla však kulatý obličej ani vystupující lícni kosti, tak charakteristické pro čínské ženy. I přes nedostatečné světlo jsem si všiml, že má oválnou tvář a téměř bílou pleť.

„Můj otec byl Brit,“ vylezlo z ní nakonec. „Narodila jsem se v Hongkongu.“

„Hongkong není Čína, ale Anglie,“ poznamenal jsem. „Ale pořád ještě nechápu, jak jste se ocitla na cestě mezi Lang Sonem a Hanojí.“

„Je to důležité?“ zeptala se.

„Docela jo. Nezapomínejte, že jste šla přes zakázanou oblast, kde hlídky po setmění střílejí na každého, kdo se tam jen mihne.“

„To jsem měla štěstí,“ řekla na to.

„Dost velké!“

Povzdechla si. „Můj příběh je strašně dlouhý.“

„Máme před sebou dlouhou cestu.“

Zvedla ke mě oči. „Nejste náhodou vojáci, které čínská milice nazývá Jang-Kou-Ce – bílí ďáblové?“

„Možná...“ pokrčil jsem rameny. „Čínské milice nás zrovna v lásce nemají.“

„Já vím,“ prohodila.

„Jak to víte, Lin?“

„Já jdu z Číny.“

„Předpokládám, že bez víza.“

„Byla jsem v zajateckém táboře milice,“ dodala unaveně. „Přes rok.“

„Jak to?“ zajímal se Riedl.

„Neptali se mě, jestli tam chci. Byla jsem válečným zajatcem.“

„Vy jste proti nim bojovala?“

„Já?“ odsekla příkře. „Kolik myslíte, že mi je?“

Upřel jsem na ni pohled, dvakrát jsem zatroubil, aby ostatní zastavili, zajel jsem ke kraji a rozsvítil malou lampičku u mapy. Za námi zastavil obrněný transportér. Vyklonil se z něho Karel a křikl na mě: „Co se děje. Hansi?“

„Všechno je v pořádku, Karle!“ zavolal jsem na něho. „Jen krátká zastávka.“

„To je ale blbý místo na zastávku,“ zabručel a mávl rukou směrem k temným kopcům, které se táhly po obou stranách silnice.

„Jsme přehrátky,“ zavolal na něho Riedl.

„To vám věřím, když tam máte takovou kočku,“ poznamenal Karel německy. Vojáci v obrněném transportéru se zasmáli.

Natočil jsem nastavitelnou lampičku na dívku. Upírala na mne oči. Jen trochu tázavě pokrčila obočí. Její pootevřené rty odkrývaly dvě řady malých, bílých perliček. Zkoumal jsem Lininu tvář, ale jejím věkem jsem si stále nebyl jist.

Kolem očí už měla vrásky, připadaly mi však jaksi nepatřičné, téměř až parazitické. Její tvář vypadala křehce a oči měla tmavé a jasné. Skromné příděly potravin v čínských táborech udělaly své. V určitém ohledu vypadala až dětsky, vzápětí se mi ale zase zdála úplně dospělá. Tmavé vlasy jí v rovných pramenech volně splývaly na ramena, vypadala dost zanedbaně. Přesto jsem měl dojem, že kdysi to musela být krasavice. Křivka jejích úst byla dokonalá. Měla malé úzké rty, které by jistě uměly vyloudit okouzlující úsměv. Kdyby byla pěkně oblečená a upravená, byla by určitě velice atraktivní.

Mé oči spočinuly na jejích rtech, které se zahořkle pousmály. Vzdechla a odvrátila se. „Vím, že je to neuvěřitelné, ale v září mi bude osmnáct,“ řekla tiše. Odhadoval bych ji nejméně na dvacet pět.

Vypnul jsem lampičku a nastartoval džíp. Lin zírala do tmy. „Vy mi nevěříte, že?“ promluvila konečně.

„Proč byste mi lhala, Lin?“

„Nemám žádný důvod lhát.“

Fascinovala mě. Možná právě tou svou tichou rezignací, jež zaznívala z jejího hlasu, tím smutkem, způsobem vystupování. V jejím záhadném úsměvu jsem cítil jakési tajemství. Chtěl jsem toho o ní vědět víc.

Po deváté jsme už byli na periferii Hanoje. Zastavil jsem a řekl Riedlovi, aby jel dál sám. „Vezmu Lin někam na jídlo,“ řekl jsem mu německy. Pomohl jsem jí z džípu. Riedl si přesedl za volant a podal Lin její tašku.

„Co v ní máte, Lin?“ zeptal jsem se a natáhl se po ní.

S úsměvem mi tašku podala. „Jen nějaké staré oblečení. Zádňě bomby.“

„Nic cenného?“

„Vůbec nic.“

Zahodil jsem ji. „Proč jste to udělal?“ zeptala se. „Budu to oblečení potřebovat.“

„Dovolte mi, Lin, abych se o to, co budete potřebovat, postaral sám,“ řekl jsem věcně a obrátil se k Riedlovi. „Do šesti budu zpátky.“

„Dávej na sebe pozor, Hansi!“

„Jasně.“

Taxíkem jsme dojeli na náměstí Ba Dinh, dál jsme pokračovali pěšky, dokud jsem nenašel obchody, které jsem hledal. Za půl hodiny už na sobě Lin měla krásné, světle modré šaty a boty, které s nimi perfektně ladily.

„Jste spokojená?“ zeptal jsem se a ona se začervenala.

„Spokojená? Opravdu nevím, jak bych vám poděkovala.“

„Co jste dnes jedla?“

„Moc toho nebylo,“ připustila zdráhavě. „Obloženým chlebem bych nepohrdla.“

Vzal jsem ji do malé restaurace. U vchodu se zastavila a zeptala se mě: „Nebudete se za mě stydět?“

„Stydět? Proč?“

„Nejsem... moc... čistá.“

„Je tam umývárna a času máme spoustu.“

Lin to opravdu trvalo, ale když se za půl hodiny vrátila, vypadala opravdu mladě a byla krásná. „Vypadám teď přijatelněji?“ zeptala se a otočila se jako dítě kolem dokola.

„Přijatelněji, Lin? Vypadáte úžasně!“

„Děkuji, nadporučíku.“ uklonila se a dlouze na mne pohlédla. Nastavil jsem jí rámě a ona se do mě vesele zavěsila.

„Půjdeme?“

Restaurace byla téměř prázdná. Zamířil jsem ke stolu v rohu, který skýtal soukromí. „Hansi, mně stačí nějaký obložený chléb,“ oslovila mě poprvé křestním jménem.

„Musíte se pořádně najíst.“

Objednal jsem kuře na kari a rýži, zeleninový a ovocný salát, víno a kávu. Lin se kolem sebe užasle rozhlédla, oči jí úplně zářily. „Je to tak povzbudivé být zase mezi lidmi.“

Číšník postavil na stůl láhev vína a nalil nám. Lin si rozepnula horní knoflíček u šatů a já jsem si všiml, že má na krku na tenkém stříbrném řetízku malý starožitný křížek. „Dala mi ho jedna stará misionářka, s níž jsem pracovala v cihelně,“ vysvětlila mi. „Tvrdila, že díky tomuhle křížku se jí otec vrátil z burské války, manžel z války ve Flandrech a syn z druhé světové války. Dala mi ho, aby mě vyvedl na svobodu.“

„A zdá se, že vám pomohl... Kde v Číně jste byla, Lin?“

„U Kweipingu.“

„Jsem rád, že jste nebyla někde v Sinkiangu.“

Pomaloučku potřásla hlavou. „Myslím, že odtamtud bych se nikdy nevrátila.“

„Bylo to těžké?“

„Byli to barbaři!“ vyhrkla. „Vy jste voják, ale vsadila bych se, že jste za celý svůj život neviděl tolik mrtvých jako já za dva roky. Milice chodila z jedné vesnice do druhé, inscenovala procesy a popravovala lidi – někdy i dvě stě lidí za půl hodiny...“

Číšník se vrátil a já jsem byl rád, že přišel. Náš hovor už totiž začínal sklouzávat k bolestivým tématům a já jsem Lin nechtěl trápit smutnými vzpomínkami. Když číšník odešel, všiml jsem si, že Lin se zděšeně dívá do svého talíře. „Co se děje, Lin?“ Vzhledla ke mně. Do

očí jí vhrkly slzy a bylo vidět, jak se vši silou snaží zadržet pláč. Jemně jsem ji vzal za ruce. „Co se stalo?“

„Nic,“ potřásla hlavou. „Jen... víte, už jsem tak dlouho neviděla takovýhle stůl a...“ Koutky úst se jí začaly stahovat k pláči.

„Jen se do toho pusťte,“ povzbuzoval jsem ji jemně.

Lin jedla, jako by už týdny nevzala nic do úst. Nejdřív byla na rozpacích, čím má začít. Zkusila všechno, vzala si sůl i cukr a málem převrhla skleničku s vínem. Pak se na mne podívala a zrudla. „Já...já jsem zapomněla, jak mám jíst...“

„Nespěchejte, Lin.“

Do tváře se jí znovu vehnal ruměnec.

„Vy se za mne stydíte, že?“

„Vůbec ne.“

Když Lin se spokojeným výrazem dojedla, na stole toho už moc nezbylo. „Dáte si teď něco k pití?“ zeptal jsem se a sáhl jsem po láhvi.

„Děkuji.“

„Usmějte se trochu, Lin... Teď už to bude lepší.“ Popíjeli jsme víno a já jsem ji pozoroval. V tom jasném světle mi připadala mnohem mladší než předtím. Bylo mi jasné, že pochází ze slušné rodiny. Rád bych se dozvěděl o její minulosti něco bližšího. Co se týkalo její blízké budoucnosti, už jsem se rozhodl. Napadlo mě, že bych ji mohl vzít do domu plukovníka Houssonga. Byl jsem si jist, že mu to nebude vadit. Mezitím zkontaktujeme britské velvyslanectví. Lin se přece narodila v Hongkongu a její otec byl Brit. O své rodině se nezmínila. Usoudil jsem, že rodiče má po smrti, ale její otec přece musel mít nějaké příbuzné.

Omluvil jsem se a šel si zatelefonovat. Plukovník Houssong mě vyslechl, aniž by mě přerušoval, a pak mě poprosil, abych chvíli počkal u telefonu. Věděl jsem, že to probírá se svou ženou. Měli šestnáctiletou dceru Yvette a patnáctiletého syna Jacquese. Věděl jsem, že paní Houssongová je laskavá a že většinu svého volného času a úspor věnuje právě uprchlíkům.

V telefonu to zapraskalo a vzápětí se ozval plukovníkův dobře známý chraplavý hlas. „Tak ji přiveďte, Wagemullere,“ řekl. Neodpustil si však uštěpačnou poznámku: „Vaše humanitární aspirace jsou opravdu ohromující. Měl jste se dát k Armádě spásy a ne k Wajfen SS.“

„Oui, mon colonel... To mě mělo napadnout dřív.“

Vrátil jsem se ke stolu a usedl jsem. „Lin, půjdete se mnou.“

„S vámi?“ vykřikla. „Kam?“

„Někam, kde se budete moct vyspat.“

Začervenala se. Podíval jsem se na ni tajemně; oči se jí rozšířily.

„Já... já, to nemohu,“ mumlala nesrozumitelně. „Já... prosím vás...“

„Doufám, že se mě nebojíte, Lin?“

„Ale...“ Nervózně si zapálila cigaretu, odvrátila oči a zeptala se, žijete sám?“

Už jsem se smíchy neudržel: „Nechci vás vzít k sobě domů ani do hodinového hotelu, jestli myslíte tohle, Lin.“

Očividně se jí ulevilo. „Chci vás vzít do nesmírně milé rodiny, kde najdete dívku stejně starou jako vy a dočasný domov. Pak uvidíme, co se dá dělat s vaším britským pasem.“

„Jste tak laskavý...“

„Já vám rozumím, Lin. Ničeho se nebojte.“

Plukovníkova rodina na nás už čekala. Všichni si Lin oblíbili, už jak si sedla na kraj židle a nevěděla, kam s rukama.

Vypadala jako malé vylekané ptáče. „Moc se omlouvám.“ Obtížně hledala slova. „Já jsem... opravdu vám takhle nerada zasahuji do soukromí... Kdybych tu jen mohla zůstat přes noc...“

„Samozřejmě že tu zůstanete!“ ujistila ji paní Houssongová vesele. „Místa tu máme dost.“

Yvette k Lin přistoupila a podala jí ruku. „Já jsem Yvette,“ představila se. „Ty jsi byla v Číně?“

„Ano,“ odpověděla Lin.

„To muselo být strašné...“

„Bylo to hotové peklo!“ vykřikla Lin. Překvapení na Yvettině tváři přešlo ve vlídný úsměv. Objala Lin a já jsem si všiml, jak se na sebe manželé Houssongovi podívali. „Už to bude dobré, chcie,“ dodala chlácholivě. „Zůstaneš u nás.“

Lin se rychle odvrátila a zakryla si oči. Ačkoli se snažila ovládnout, roztrásla se jí z toho všeho ramena.

„Nech ji odpočinout!“ naznačila diskrétně paní Houssongová své dceři.

Plukovník na to navrhl: „Nepůjdeme do salónu?“

Lin se otočila. „Já si připadám... tak špinavá...“ mumlala. Její slova se kdesi rozplynula a Lin se začervenala.

„Chceš se vykoupat?“ zeptala se jí Yvette.

„To by bylo báječné,“ odpověděla Lin celá rudá. Byla na rozpacích, ale paní Houssongová jí přispěchala na pomoc. Zavolala služku a přikázala jí, aby Lin připravila koupel. Služka ji odvedla do koupelny a my jsme si sedli. Plukovník nám nabídl pití a stručně se mě zeptal, jak probíhala cesta. Pak se ke mně obrátila Yvette.

„Kolik je Lin let?“

„V září jí bude osmnáct.“

Yvette se otočila a odběhla do vedlejšího pokoje. Když se vrátila, nadšením jen zářila. Nesla hromadu šatů, které rozverně hodila na pohovku. „Můžeme je dát Lin, máme podobnou postavu,“ vysvětlila nám. „Já je nepotřebuji.“ Její laskavá nabídka mě potěšila. Všiml jsem si, že paní Houssongová se souhlasně usmívá. „Zítra jí koupím nějaké boty,“ prohodila Yvette.

„A máš nějaké peníze?“ zeptal se jí shovívavě plukovník.

„Mám své úspory.“

„Myslel jsem, že sis chtěla koupit magnetofon.“

„To jo,“ povzdychla si Yvette a pokrčila rameny. „Ale chudák Lin potřebuje důležitější věci.“

Když se Lin vrátila z koupelny, všichni jsme na ni zůstali překvapeně koukat. Měla růžové tváře, z očí jí zmizela únava, a jak si umyla a vyfénovala vlasy a svázala si je modrou stuhou, její tvář se dočista změnila. Z rysů se vytratila všechna tvrdost a Lin teď vypadala dokonce mladší než Yvette. Měla krásně tvarované nohy a lehké letní šaty, které jí věnovala Yvette, ji ještě více zeštíhlovaly. Měla tak štíhlý pas, že by jí ho mohla leckterá dívka závidět.

Po kávě se Lin rozhovořila o svém životě – a naše dobrá nálada byla rázem ta tam. Atmosféra v místnosti byla čím dál tíživější.

„Bydlívali jsme poblíž Hankowa u nádherného jezera,“ začala vyprávět Lin. „Můj otec tam postavil dům. Byl architekt. Stavěl v Hankowě nemocnici. Jmenoval se Carver, John Carver. Moje maminka byla Číňanka. Měla jsem ji tak ráda, byla hodná a krásná jako anděl. Byla jsem jedináček a rodiče mě milovali. Maminka mi říkávala, moje malá, modrá obloha. Zahrnovali mě vším možným a každý rok jsme jezdili k moři u Šanghaje. Když do Hankowa přišli komunisté, můj otec odmítl odejít. Nechtěl se vzdát všeho, na čem tak dlouho pracoval. Chtěl tu nemocnici dokončit a řekl, že ani komunisté mu nezabrání v tom, aby pro jejich vlastní lidi nemocnici dostavěl.“

„Když nemocnici začali obléhat, otec mě odvezl ke svému známému, k lékaři a misionáři, který žil se svou ženou, rovněž lékařkou, v malé křesťanské kolonii. Moji rodiče si mysleli, že na misionářské stanici budu v bezpečí. Bydleli tam jen samí učitelé, kněží, sestry a lékaři, kteří se starali o staré lidi a o děti. Nemysleli vůbec na sebe, jen na mě. Můj otec se rozhodl zůstat v nedostavěné nemocnici. Ve sklepech měli spoustu krabic plných drahých chirurgických přístrojů, které nové nemocnici darovali Američané a Britové. Otec se totiž obával, že vojáci by jinak krabice vyrabovali a drahé přístroje zničili. Domníval se, že když celou věc vysvětlí komunistickému veliteli, bude svou práci moci dokončit. To se ale strašně mylil...“

Vzdychla a v očích se jí objevil smutek. „Otcové a sestry v misionářské Stanici pracovali ve dne v noci. Každým dnem tam přibývalo pacientů, většinu tvořili ranění. Mnozí museli spát venku a lékaři operovali na stolech pod širým nebem. Viděla jsem tam tolik utrpení – čím víc se fronta blížila...“ Znovu zmlkla a nervózně si přejela rukou obličej. Paní Houssongová na ni naléhala, aby nevyprávěla dál, pokud se cítí unavená. Ale Lin jen potřásla hlavou. „Ale ne, jen jestli vás nenudím...“

Plukovník Houssong ji ujistil, že ne.

„Jednou ráno přišli na stanici zranění vojáci a řekli nám, že komunistická armáda už na tři hodiny nemocnici obsadila, ale pak z ní byla opět vyhnána. O mých rodičích však nevěděli nic. Když mi to řekli, popadla jsem svou panenku a vyběhla ze stanice. Celou cestu jsem běžela jako blázen. Nevnímala jsem ani výbuchy ani kulky, nevíšmala jsem si hořících domů. Běžela jsem, přeskakovala sutiny, rozbitý nábytek, hluboké krátery mnohé plné mrtvol.“

Lin zrudla a dech se jí zrychlil. Celá se třásla, ale pokračovala statečně dál. „U dveří nemocnice jsem spatřila našeho domovníka.“

Hned jsem si všimla, že má na sobě koženou bundu mého otce, ale nevěnovala jsem tomu žádnou pozornost. Byla jsem ráda, že ho vidím živého, a chytila jsem ho za ruku. „Huangu, to jsem ráda, že vás vidím. Kde jsou moji rodiče? Co s nimi je? Prosím vás...“ Odstrčil mě a choval se tak divně a chladně, tak nepřátelsky. Ale já jsem myslela jen na své rodiče. »Prosím vás, křičela jsem, kde jsou? Ukázal na hlavní budovu. Najdeš je vevnitř, řekl se smíchem. Jeho smích mě vyděsil. Nevěděla jsem, co to s ním je. Vběhla jsem do hlavní budovy a uviděla jsem...uviděla jsem svého otce...v kaluži krve...Když jsem na něho sáhla, byl strašně studený..., a pak moje maminka...ležela ve vedlejší místnosti a v prsou měla kulky... a... a...“ Dál už pokračovat nemohla. Její slova utlumil přívál slz. Celá se třásla a tvář si skryla v

dlaních. Paní Houssongová k ní přistoupila a objala ji, ačkoli sama plakala. Yvette brečela taky a plukovník si zakryl tvář a pomalu potřásl hlavou. Zaslechl jsem, jak paní Houssongová řikala: „Už nemluvte, chérie. Pro dnešek to už stačilo.“

Lin zavřela uplakané oči, uchopila ruku paní Houssongové a přitiskla si ji na obličej. „Musím... musím vám to doříct. Chováte se ke mně tak laskavě...Nikdy nebudu moct vypovědět, jak jsem trpěla.“

Lin trvala na tom, že nám svůj příběh dopoví. Nemohli jsme ji zastavit. Vypadalo to, jako by chtěla ty tragické vzpomínky už navždy vypudit z hlavy. „Když jsem z nemocnice vycházela, všimla jsem si, že Huang mluví s nějakými divnými vojáky. Byli to komunisté. Pořád nechápu, proč byl najednou tak příkrý. Vždycky jsme na něho byli hodní. Když měl nemocného syna, můj otec je oba odvezl až do Šanghaje do nemocnice. Dávali jsme mu jídlo, oblečení a hračky pro děti. Pak jsem ale uviděla, že na sobě má velkou rudou hvězdu – stejnou jako ostatní komunisté. Dala jsem se na útěk, ale vojáci mě chytli a... vlekli mě... do...“ Znovu propukla v pláč. „Ani vám nedokážu říct, co mi udělali... pak mě spolu se spoustou dalších lidí nacpali do nějakého vagónu...Odvezli nás do tábora, kde jsme museli pracovat v cihelně. Každý den jsme chodili tam i zpátky pěšky – bylo to pět kilometrů. Do konce roku tam zemřelo přes sto lidí. Bydleli jsme v chladných a vlhkých chatrčích a to, co nám dávali jíst, se dalo žvýkat a polykat, ale do jídla to mělo hodně daleko. Neustále nám opakovali, že pokud budeme víc pracovat, přemístí nás do lepších ubytoven v jiném táboře, kde nám budou dávat lepší jídlo. Pracovali jsme jako zvířata, abychom se do toho lepšího tábora dostali, ale nikdy tam nikoho nepřestěhovali. Museli jsme pohřbívat ty, které komunisté zastřelili. Každý týden popravili tisíce lidí...Jednou v noci přišla obrovská bouře, vítr poničil strážní věže a částečně i plot. Utekla jsem.“ Podívala se na mě. „Byla jsem dva týdny na útěku a jedla jsem jen to, co jsem našla po cestě. Přešla jsem hranice a pokračovala dál, až jsem narazila na vaše auta.“

Pootevřenými okenicemi už do místnosti prosvítaly paprsky světla, když Lin konečně dopověděla svůj příběh. „Teď byste se měla pořádně vyspat,“ navrhla jí paní Houssongová. „Pojďte, chérie – a zkuste to úplně pustit z hlavy.“ Lin vstala a dlouze se na mě podívala. „Děkuji vám,“ řekla. „Děkuji...“

Linin příběh měl vskutku dobrý konec. Plukovník Houssong o ní napsal britskému konzulovi, který zprávu o Lin obratem zaslal kompetentním úřadům v Hongkongu. Za tři týdny dostala Lin britský pas a dopis oznamující, že bylo zahájeno pátrání po jejích anglických příbuzných,

V následujících dvou měsících jsme se s Lin vídali velmi často. Brával jsem ji na večere a velice jsem k ní přilnul. Myslím, že i ona se na mě upnula. „Trápí tě něco, Hansi?“ zeptala se mě jednou večer po dlouhém, vášnivém polibku. „Děje se něco?“

Jen jsem ji znovu objal a pevně ji držel v náruči. Dělo se toho spousta, říkal jsem si. Bylo jí osmnáct. Mně třicet šest a neustále mi šlo o život. Když se Lin narodila, já už jsem vstupoval do armády. Byli jsme od sebe tak daleko – v čase i v prostoru. Když týden před Lininými narozeninami přiletěl z Británie její strýc, bolelo mě to, zároveň se mi však ulevilo. Byl to žoviální anglický podnikatel ve středním věku. Byl radostí celý bez sebe, že po třech smutných letech konečně našel svou neteř. Dozvěděl se, že Carverovi byli v komunistické Číně zabiti. Lin se pohřešovala, klidně mohla být mrtvá.

„Kdybyste někdy něco potřeboval nebo kdybyste někdy přijel do Anglie, rozhodně mi zavolejte,“ řekl mi, než odletěli do Singapur a odtamtud do Londýna. Dal mi malou obálku a potřásl mi rukou. Objal jsem Lin a ona mě před ním políbila. Šeptala: „Napiš mi brzy...Piš mi pořád,“ a do očí se jí draly slzy.

„Cest la vie,“ řekl tiše plukovník Houssong, když se letadlo vzneslo do vzduchu. „Kdyby to všechno takhle dobře nedopadlo, adoptovali bychom Lin sami... ale takhle je to lepší.“

V obálce jsem našel krásný dopis plný vděku a šek na pět set liber. Na kartičce od Lin stálo: „Miluji tě... miluji tě... miluji tě.“

Nelítostná válka pokračovala.

Nedaleko Hoi Binh jsme našli dvě zohavené mrtvolky německých legionářů. Obě těla byla zbavena vnitřností a vykastrována. Uříznutá pohlaví držela v rukách. Děsivý vietminhský vtip.

Za dva dny jsme chytli dva teroristy, kteří byli za smrt a zohavení vojáků naší legie zodpovědní. Svlékli jsme je do naha a kolem pohlaví jsme jim omotali tenký provázek, jehož druhý konec jsme připevnili k dříp. Dříp se rozjel takovou rychlostí, aby za ním zajatci mohli běžet, aniž by jim to ony choulostivé orgány utrhlo. Takhle jsme je dovedli až k mrtvým legionářům, jejichž zohavená těla ležela asi o tři kilometry dál. Pak řidič dřípu zrychlil. Dříp vyrazil kupředu a zajatci zavrávali. Váleli se v prachu a řvali bolestí. Jakmile začali krváčet, probodli jsme je. Byli jsme si fifty fifty.

Bomba za bombu! Kulka za kulku! Smrt za smrt!

Se zajatými teroristy jsme se nikdy nemazlili, ale zabití a zohavení jsme opláceli tím nejbrutálnějším způsobem, jaký kdy kdo vymyslel. V tomto směru jsme se mnohému přiučili od Karla Stahnkeho. Bývalý agent gestapa a náš někdejší druh nám totiž krátil dlouhou plavbu přes moře z Oránu do Indočíny líčením nejrůznějších gestapáckých praktik jak se nám teď hodily! Stahnke ony praktiky nazýval „vzdělávací cvičení“. Všechny byly neuvěřitelně necivilizované a nehumánní, ale všechny zabíraly. Po Stahnkově vyprávění nám bylo jasné, jak to, že naše bývalá státní tajná policie vždycky získala všechny ty důležité informace. Ale existovala vůbec někdy nějaká neúspěšná tajná policie? Neznám nikoho, kdo odmítl podepsat přiznání třeba takové francouzské Deuxieme Bureau. Ve slovnících tajné policie se taková slova jako „neúspěch“, „klopýtnutí“ či „nevinný“ vyskytují přinejmenším sporadicky.

Tajné policie chtějí vidět výsledky, vědomě nepřipustí žádné selhání. Je všeobecně známo, jak se svými oběťmi zacházely sovětské GPU či NKVD. Brutalita gestapa je popisována v nespočetných publikacích. Já jsem však mluvil i s německým vojákem, kterého zajali Američané. Podrobili ho takovému výslechu, že na něj nikdy nezapomněl. Americká tajná policie zkrátka za svými sovětskými a německými protějšky v ničem nezaostává.

Zmíněného zajatce sice nebili, zato však o něj zhášeli cigarety. Přivázali ho nahého k rozpálenému radiátoru tak, aby se nemohl ani hnout, a takhle ho tam drželi devadesát šest hodin.

Druhý den začaly zajatci natékat kotníky. Ke konci je měl velké jako grepy a nebyl schopen stáhnout sval. Během těch devadesáti šesti hodin mu dávali velice ostré jídlo a jen jednu malou skleničku vody denně. Půl metru od hlavy mu nainstalovali megafony, ze kterých ve dne v noci vyhrávala nesnesitelná hudba. Čas od času hudba ustala a z megafonů se ozval zoufalý křik a nářek nějaké Němky z vedlejší cely. Očividně ji mučili a ponižovali tím nejhorším způsobem. Každou chvíli vešel do zajatcovy cely agent CIC, který mu vyprávěl o psychickém a fyzickém stavu jeho ženy vězněné ve vedlejší cele. Agent utrousil i několik uštěpačných poznámek o intimních částech jejího těla a o jejím sexuálním chování. Zajatec dokonce opakovaně zaslechl, jak agenti oslovují dotyčnou ženu Sigrid, což bylo opravdu jméno jeho ženy. Až za měsíc se dozvěděl, že jeho žena byla celou tu dobu doma a že ani nebyla vyslýchána. Ve vedlejší cele nebyla vůbec žádná žena a ty otrěsné výkřiky mučené byly jen chytře nahranou páskou. Tento krutý trik způsobil zajatci hrozná, týdny trvající muka a nakonec ho dohnal k tomu, že se americké kontrarozvědce přiznal, jen aby uchránil svou ženu od dalšího mučení, ke všemu, co chtěli.

Kdo ví, kolik válečných zajatců skončilo na šibenici na základě takto získaných „přiznání“. Člověk položí za záchranu svých drahých i vlastní život. Američané dokázali, že výsledky se mohou dostavit i bez toho, aby byl vězeň zbit jako pes. Místo aby vězňům drtili pohlaví, drtili jim duši. Američtí rodiče by měli vidět, co dělají jejich slušní synkové při výsleších v celách CIC. Všechno se to však odehrává za metr silnými betonovými zdmi a ocelovými dveřmi. O americké kontrarozvědce snad nikdy žádná kniha nevyšla – s výjimkou několika napínavých dobrodružných příběhů na způsob Jamese Bonda.

Německý zajatec byl odveden nahoru, aby tam podepsal „přiznání“. Celou dobu musel stát nahý u zdi a dívat se, jak dva vyšetřovatelé CIC a jakási nesmírně přitažlivá sekretářka zapisují jeho „přiznání“, kouří a pijí kávu. Za pár měsíců se tomuto muži podařilo své pronásledovatele obelstít a utéct k francouzské cizinecké legii. Teď sloužil v mém praporu.

Podobných brutalit se dopouštěly všechny národy. Jediným, který jsem si v této souvislosti neuměl představit, byli Britové. MI-2 či MI-5 však mělo na všechna svá vyšetřování a vyslýchání dost času. (A kromě toho každý den doprávali svým klientům odpočinek, dodržovali totiž patnáctiminutové přestávky na čaj, které by žádný Brit za nic na světě nezkrátil.) Bylo mezi námi mnoho Němců, kteří byli na konci války zajati britskou armádou. Několik jich dostalo pár kopanců do zadku, aby nezapomněli, že jsou „zatracenými nacistickými parchanty“, s nikým však špatně nezacházeli. Násilí a britský temperament prostě nějak nejdou dohromady.

V obsazeně vietminhské vesnici jsme objevili dlouho hledaného teroristu. Desátník Trang Ghi Muong byl zodpovědný za smrt osmi Francouzů a jednoho Němce. Vždycky nás rozzušilo, když jsme někde našli těla francouzských legionářů, ale když jsme narazili na tělo Němce, kterému chyběl nos, uši, jazyk, pohlavní orgány, byli jsme zlostí úplně bez sebe. Byl jsem si přitom vědom toho, že Muong není zdaleka jediným teroristou, který byl v této oblasti za podobná zvěrstva zodpovědný.

Vzhledem k tomu, že sotva patnáct kilometrů od nás operoval další partyzánský prapor, jsem si nemohl dovolit zdoluhavě vyšetřování. Uchýlil jsem se tedy k osvědčeným metodám Karla Stahnkeho. Náš úkol spočíval koneckonců v likvidaci nepřátel. Byl jsem si jist, že zajatí teroristé řeknou všechno, co budeme chtít, a tak jsem se rozhodl dát Muongovi, co si zasluhoval výslech třetího stupně.

Svlékli jsme ho do naha. Nahý člověk se totiž obvykle cítí v přítomnosti dalších oblečených osob méněcenný a o orientálcích, kteří jsou od přirozenosti stydlivější než Evropané, to platí dvojnásob.

Kdykoli měl být dotyčný příslušně „zpracován“, byl nejdříve svlečen do naha.

„Tak, Mungu, skončil jsi,“ poznamenal seržant Schenk a strkal ho látkovými dveřmi do prázdné chatrče. „Běž dovnitř... a jestli odtud ještě odejdeš, to záleží jen na tobě.“ Zajatec se vpotácel dovnitř, mrkal v šeru a instinktivně si rukama chránil pohlaví. Jeho oči těkaly z Karla k Eisnerovi a Krebitzovi.

„Neumíš říct aspoň čieu hoi, když přijdeš na návštěvu?“ zahřímal seržant Krebitz a uvítal ho přímou, tvrdou ranou, po níž upadl terorista na

Pfirstenhammera, který si právě ohrnoval rukávy. Oba narazili na stěnu, nahý partyzán zaklesnutý do Karla.

„Dej si pozor, Karle!“ smál se Eisner. „Chce tě znásilnit.“

Karel zajatce odstrčil a předstíral, že ho chce kopnout pravým kolenem do břicha. Když se muž instinktivně skrčil, Karel mu dal ránu pěstí. Muong se s výkřikem skotálel zase ke Krebitzovi, který ho odrazil zpátky k Eisnerovi. Eisner se opřel zády o zeď a vši silou Muonga kopnul. Ten vyletěl do vzduchu a spadl Karlovi k nohám. Ještě chvíli si ho mezi sebou přehazovali, aniž mu kromě natrženého koutku úst a krváčení z nosu způsobili nějaké vážnější zranění. Eisner, Karel a seržant Schenk si udržovali dobrou náladu tím, že na teroristu, který neuměl německy ani slovo, pokřikovali německé nadávky a častovali ho vtipnými poznámkami. Zajatec zavrával, spadl na tvrdou zem a zůstal na ní skrčený s hlavou mezi koleny ležet. Rukama si chránil hlavu a přirození. Schenk popadl Muonga za vlasy a postavil ho.

Prásk!

Muong narazil na zeď ze slámy a hlíny takovou silou, že málem spadla střecha, znovu upadl a zasténal. Krebitz posunul nízkou stoličku kopnutím doprostřed místnosti. „Vstávej!“ rozkázal a přistrčil vzlykajícího partyzána k židli.

„Ještě se nasedíš, až ti zlomíme obě nohy... Vylez na tu židli!“

Třesoucí se Muong vylezl na židli. „Kdo z vás je Dang Vien?“ křičel na něho Eisner. „Kdo je tajemník pro propagandu?“ vložil se do toho Karel a přistoupil blíž, pohrávaje si s páskem. „Kdo je tvůj komisař, Muongu?... Kdo je hlavním kádrem v Lao Dongu?“

Krebitz a Schenk popadli metr dlouhé bambusové tyče a začali jimi do teroristy bušit. Eisner se chopil bodáku a přitiskl ho Muongovi na břicho.. Rozmysli si, kam skočíš, Muongu,“ smál se Eisner.

„Milost...milost...“

„Tak ty bys chtěl milost, Muongu? A byl jsi ty milosrdný k francouzským legionářům?“

Následovalo další bití a další otázky.

„Kdo je tvým komisařem?“

„Kdo je to Dang Vien?“

„Kdo se účastnil červencového masakru v Bo Hacu?“

„Kde je agitátor z Lao Dongu?... Kdo je tam hlavním kádrem?“

Eisner ho chytl za vlasy. „Budeš zpívat, nebo ti máme dát ještě lekci?“

„Tak budeš zpívat?!“ křičel seržant Schenk. „Řekni, že Ho je zasraná svině.“

Jeho tyč dopadla na Muongův zadek a zanechala na něm rudý pruh. „Tak zpívej!“

Seržant Krebitz s Muongem smýkl. „Měl bys začít mluvit, kamaráde, jinak budeš mít zadek brzo rudej jako prvomájovej průvod v Moskvě.“

„Hoje zasraná svině,“ zopakoval Schenk.

Natahej ho za vousy a on už bude mluvit,“ přisadil si Pfirstenhammer. Eisner a Schenk propukli v smích. Muong zavrával a spadl ze židle, vzápětí na ni však byl znovu dovlečen.

„Koukej stát!“ Eisner mu přimáčkl bodák mezi stehna. „Jestli ještě jednou spadneš, přijdeš o své koule, Liebchen.“

Partyzán vykřikl bolestí. „Nevyj, mluv!“ naléhal na něho Karel. „Tak koukej zpívat!“ Praštil Muonga do nosu. Ten se zaúpěním spadl ze židle. Tvář měl celou od krve, která mu z nosu stékala až na prsa. Sténal. Jak padal ze židle, mezi nohy ho páchl bodák.

„Já jsem ti říkal, abys koukal stát,“ ušklíbl se Eisner. „Co budeš dělat, když přijdeš o koule?“

„Ano...Ho se na tebe bude zlobit, Muongu, žádná holka se na tebe ani nepodívá. Tak měj rozum.“

„Já nic nevím,“ vzlykal partyzán. „Opravdu.“

Legrace skončila, teď začala opravdová práce. Eisner zavolal do místnosti další dva vojáky, Muong byl svázan a znovu zbit. Všichni ho zasypávali otázkami. „Kde máte zbraně?... Kde schováváte rýži?... Kde máte tunely?“

„Tak ty nebudeš mluvit?“

„Ty ještě nemáš dost?“

Po patnácti minutách nepřetržitého bití terorista omdlel. Eisner na něho vylil vědro vody a poté začalo vyšetřování nanovo. Partyzánova tvrdohlavost byla skutečně udivující. Po celou tu dobu jsme z něho nedostali nic jiného než sténání a výkřiky bolesti.

„Merdel“ zanačoval Pfisterhammer. „Necítí snad bolest?“

„Možná že je fakír,“ žertoval Krebitz.

Bití pokračovalo. Zajatci náhle povolil svěrač, začal čůrat a vyprazdňovat střeva. Schenk s klením poodstoupil.

Partyzánova tvář vypadala jako jakási napuchlá, zdeformovaná maska. Eisner přinesl kleště a zblízka je Muongovi ukázal.

„Poslyš, ty špíno, buď teď začneš mluvit, nebo ti rozmačkám koule a polámu ti všechny prsty. Teď se z toho ještě můžeš uzdravit, ale jestli nás přinutíš pokračovat, bude z tebe nadosmrti mrzák.“

„Jestli budeš mluvit, pustíme tě,“ řekl jsem mu, aby neztratil naději na přežití, což bylo nesmírně důležité. Muong si už totiž začínal myslet, že ho stejně zabijeme – ať promluví či nepromluví.

„Vy mě... pustíte?“ mumlal.

„Pustím tě,“ opakoval jsem pevně.

Chystal se promluvit. Hystericky vysokým hlasem ze sebe vyrážel krátká slova. Eisner vstal a odložil kleště. „Dejte mu napít,“ řekl Schenkovi, vzal mýdlo a začal si mýt ruce. Pach krve, moči a výkalů byl skoro nesnesitelný. Závěs ve dveřích se nadzvedl a dovnitř nakoukl Riedl.

„Fuj,“ vykřikl a zacpal si nos. „Tady to smrdí! Jak to můžete vydržet,“ Obrátil se na Eisnera a zeptal se ho: „Jak to vypadá s tou špinavou prací?“

„Drž hubu a vypadni!“ zařval na něho Bernard. „Někdo to udělat musí. Buď rád, že jsi to nebyl ty.“

Riedl se ušklíbl. „Já jsem rád. Něco takového jsem v životě neviděl.“ Uštěpačně si držel zacpaný nos, otočil se a odešel ven.

„Doneste ještě nějakou vodu a zavolejte vesničany, aby ho umyli.“ Mávl jsem směrem k Muongovi.

„Na co divil se Schenk. Zastřelit ho můžeme i takhle zaneřádného.“

„My ho nezastřelíme,“ řekl jsem mu tiše.

„Bože můj, Hansi, ty nějak měkneš.“

„Domluvili jsme se s ním, tak to dodržíme... A kromě toho, je statečný, Viktore. Jak dlouho bys vydržel to, co on?“

„Já? Vychcal bych se ti do očí v prvních pěti minutách,“ odpověděl. „Jsem přece malý, slabý... velmi slušný a...“

Karel Schenka přátelsky nakopl. „Ty bys nás určitě prozradil.“

„Prozradil?“ vykřikl Schenk. „Nejen že bych teroristům všechno vyklopil, ale ještě bych jim pomohl, když by ti dávali kolem krku oprátku, Karle.“

„Pusťte ho,“ přikázal jsem vojákům, když jsme vycházeli z chatrče. „Po tom, co nám řekl, si na hrdinu už dlouho hrát nebude. Vietminh ho zabije.“

Udělali jsme razii na členy strany a na vietminhské aktivisty, které Muong jmenoval. Bylo jich kolem dvaceti. Zapíchli jsme je bodáky na malé plošině za vesnicí.

Nelítostná válka pokračovala.

INCIDENT U MAN-HAO

Člen obecní rady odmítl ubytovat komunistické agitátory, teď ležel ve dveřích své vlastní chalupy s roztříštěnou lebkou. Drobná, malá žena se pokoušela zabránit teroristům v tom, aby odvedli jejího syna. I ona ležela mrtvá v doutnajících troskách toho, co kdysi bývalo jejím domem. Syn ležel v příkopě plném odpadu a rukou ještě svíral sekeru, s níž se snažil ochránit svou matku. V malé bambusové chatrči jsme našli sedm těl, otce, matku, dědečka a čtyři děti - všichni zabití, ubití a pořezaní, dokonce i nejmladší oběť, dítě v kolébce. Mladá, štíhlá dívka zůstala viset přes plot, přes který se snažila utéct, když ji zasáhla kulka. V ruce ještě držela rozbitou panenku, rty však už měla promodralé. O kus dál vyl nad mrtvolou svého pána vesnický voříšek. U nízké palisády jsme objevili nahé mrtvolky jedenácti legionářů. Následkem bití se jejich těla podobala jakési oteklé namodralé hmotě, která postrádala veškeré lidské rysy. Mrtvá těla byla příšerně zohavena. Všichni to byli Němci, naši dlouholetí kamarádi. Před pár dny jsem od starosty vesnice obdržel naléhavou žádost o evakuaci, a tak jsem tam poslal své muže, abych vyděšené vesničany uklidnil. Obyvatelé vesnice totiž odmítli spolupracovat s Vietminhem, vyhnali partyzánské agitátory a jednoho z nich dokonce v hádce zbili. Ne že by byli nějak profrancouzští či že by nenáviděli komunisty, prostě se jim zatím válka vyhýbala a oni chtěli tento mírový stav ve své vesnici zachovat i nadále. Pomsta Vietminhu byla blesková a zuřivá.

Komunisté, kteří mohou existovat pouze tam, kde vládne teror, se rozhodli, že všem už jednou provždy ukážou, jak skončí nepřátelé Ho Či Minových "vojáků", partyzánů. Malá německá četa nemohla čelit přívalu partyzánů, který nešťastnou vesnici doslova smetl. Moji vojáci byli rozdraceni několikanásobnou přesilou. Narazili jsme na pozůstatky jejich posledního, zoufale hájeného stanoviště. Hromady vypálených nábojů kolem palisády nám řekly vše. Nikde jsme neobjevili žádné mrtvoly nepřátel. Partyzáni však vždy, pokud nebyli zrovna pronásledováni, odnesli mrtvoly svých bližních do hor, aby je tam tajně v blízkosti jejich domovů pohřbili. Z krvavých skvrn na zemi jsme odhadovali počet nepřátelských ztrát na životech celkem na sto šest. Walther Grobauer z Mnichova, Adolf Greilinger z Kielu, Kurt Heinzl, veterán bitvy o Leningrad, Hans Aigner, Erich Stumme, Erich Windischmann z Berlína, Rupert Winkler, Max Hartmann, Hans Weber, někdejší řidič tanku v Afrika Korps, Friedrich Zimmermann a Alois Krupka, dva veteráni poslední velké bitvy na Visle. Přes deset let bojovali s komunismem a nešetřili dlouhé cesty, aby s ním mohli bojovat znovu a nakonec i zemřít. Čeká je osud zapomenutých hrdinů. Vesničané, kteří útok přežili, z vesnice odcházeli, neboť jim už nemohla poskytnout ani obživu, ani úkryt a už vůbec ne bezpečí - plačící, skleslí lidé, jejichž minulost, přítomnost i budoucnost byla smetena jedním krátkým, nenávistným běsněním, přišli o všechno, o majetek i o své blízké. Naše tři tanky zaujaly pozice na úpatí nejbližší hory. Při pohledu na ty ubožáky nás přemohl soucit. Náš konvoj třiceti amerických vojenských aut působil zvláštním dojmem novoty a síly a kontrastoval s lidmi, kteří se rýsovali na obzoru mezi zbořenými a ohořelými troskami chatrčí - současnost v kontrastu s dobami dávno minulými, s dobou kamennou. A přesto, tito lidé toužili jen po jednom - moci si v klidu, žít primitivně a nikdy nepřijít do styku s ničím "civilizovaným". Civilizace pro ně znamenala tanky, kulometry, válečné letouny, smrt! Všechny ty "civilizované" národy s těmi svými humanitárními organizacemi jako OSN nebyly schopny splnit jedno jediné přání těchto jednoduchých lidí: nechat je být, ničím je neotravovat, zachovat jim mír. Civilizovaný svět je nesmírně laskavý. Stará se i o ty, kteří o jeho péči nestojí. Ať jsme se podívali kamkoli, všude se válely mrtvoly, tady jedna, onde pět i více. Ti, kteří masakru unikli, se snažili sebrat vše, co jim zbylo, prohledávali spálené sutiny, pořád tak trochu v šoku. Muži, ženy i děti naříkali nad svými mrtvými nebo nad nimi jen strnule stáli a němě na ně zírali. Živí vesničané se shromáždili kolem buddhistického chrámu. Erich a Helmut zrovna otvírali a rozdávali konzervy hovězího masa, kondenzované mléko, rýži a pitnou vodu. Voda z vesnické studny se použít nedala. Teroristé do ní naházeli mrtvoly. Za chrámem zřídil Eisner jakousi stanici první pomoci, kde ošetřoval raněné. Někteří byli zranění ošklivě a seržant Zeisl, náš hlavní lékař, už pro ně mohl udělat jen to, že jim dal na zmírnění bolesti morfium. Jiní, kteří byli zranění jen lehce, seděli bez hnutí na zemi, na své rány si drželi ruku nebo nějaký špinavý hadr a čekali, až přijdou na řadu. Kolem jedenácté začalo slunce opravdu pálit. V devadesátiprocentní vlhkosti se pot nevypařoval. Byli jsme zpocení, až z nás teklo, a z davu čekajícího na ošetření byl cítit silný zápach. Vzduch byl prosycen pachem potu, krve a lidské špíny. Z trosek se vynořila skupinka lidí. Muži tlačili káry a ženy je táhly na provazech. V kárách se vezly děti a starci. Někteří naříkali, jiní jen kamsi nepřítomně zírali. Najednou jsem si vzpomněl na vesnice, které jsme v minulosti zničili my. Vždycky trpěli civilisté, ať už se přikláněli na kteroukoli stranu. Válka je zasáhla, i když se na žádnou nepřikláněli, i když chtěli zůstat neutrální. Odmítli ubytovat vietminhské partyzány a Vietminh je nemilosrdně zlikvidoval. Přidali se k "rudým, a vyhladila je legie - přímo či nepřímou. Vesničané uvízli mezi ozubenými koly vražedného mechanismu, která se neúprosně otáčela a rozdrtila přitom každého, koho zachytila. Ono se snadno řekne "C'est la guerre". Nebyli jsme o nic lepší než Vietminh a byli jsme si toho vědomi. My jsme však chtěli bojovat čestně, my jsme se zvěrstvy nezačali. Jen jsme jim všechno opláceli. Jinak to nešlo. Francouzové se pokoušeli zůstat humánní a umírali jako mouchy. My jsme v Indočíně zemřít nechtěli. Dobře jsme věděli, že pokud vůbec něco komunisty může přinutit, aby respektovali válečné konvence či alespoň základní principy lidského chování, bude to jejich vlastní teror. Jedině terorem jsme je mohli přesvědčit, aby bojovali jako lidé a ne jako vlci. Než začal Vietminh uznávat a respektovat červený kříž, musel toho nejdřív hrozně vytrpět. Komunisté prostě nerozumí jinému jazyku než jazyku bolesti a utrpení - na ten jsou zvyklí. Laskavost, soucit a lidské zacházení jim byly jen podezřelé. Věděli, že je svět nenávidí a že mohou existovat jen silou zbraní, vydíráním, povstáními, destrukcí a zabíjením! Byli jsme tedy odhodláni udělat jim z života peklo. Pořád však mezi námi byl jistý rozdíl. My jsme přece jen cítili výčitky svědomí, oni ne. My jsme ještě byli schopni uronit nad mrtvým druhem slzu. Vietminh zahazoval své muže, jako my špačky od cigaret. Teror pro nás byl jen prostředkem k přežití. Vietminh zabíjel a mučil pro radost ze zabíjení a prolévání krve. Pozoroval jsem Schulzeho a Riedla, jak rozdávají jídlo, jak se smějí a rozveselují apatické děti. Vybavilo se mi, jak kdesi jinde tytéž ruce, mé nevyjímaje, bez zaváhání podobné děti zastřelily. Bylo to všechno tak nesmyslné, připomínalo to schizofrenickou vizi, která nás už nikdy nepřestane pronásledovat. Je těžké zachovat si chladný rozum, když člověk na každém kroku nachází zohavené mrtvoly svých druhů, pro které nebyla podle nepřátel dostatečným trestem ani smrt. Naše činy mohla ospravedlnit snad jen touha po přežití; nemilosrdnou genocidu páchanou Ho Či Minovými vlastenci neomluví ani ten

nejvznešenější komunistický slogan o "osvobození" a "nezávislosti". Věřím, že komunisté za to budou jednou potrestáni. Ani my nebudeme v Indočíně věčně. Až odejdeme, vrazi z Vietminhu se budou muset znovu a znovu dívat do očí svým obětem, budou muset čelit těm, kteří se budou chtít pomstít. O pomstu budou jednou usilovat desítky tisíc lidí, otcové, synové, dokonce i matky, jejichž milované budou mít "osvoboditelé" na svědomí. Lidé se poddají teroru, nikdy však nezapomenou. Nezapomenou ani na bodáky, ani na tajnou policii. Četa vojáků pod vedením desátníka Altreitera sebrala žalostné pozůstatky našich druhů. Pohřbili jsme je do společného hrobu, nad kterým Schulze vztýčil jednoduchý dřevěný kříž. Nebyla na něm žádná jména, jen krátký nápis: "Jedenáct druhů. Německo-Rusko-Severní Afrika-Indočína" a datum. My na ně nikdy nezapomeneme. A nikdo jiný se o ně stejně starat nebude. Vrahy potrestáme, neměli jsme však nijak naspěch. Vesnice ležela jen dvanáct kilometrů od čínských hranic a vrazi měli nedostatek munice. Rozhodně nezůstanou někde nablízku. Většina obětí byla zapíchnuta či u2lučena. Teroristická jednotka byla už na cestě domů, k základně v Man-Hao v Číně. Určitě už překročila hranice. Vesničané nám řekli, že mezi vietminhskými vojáky bylo mnoho čínských důstojníků. Vesnice byla napadena nejméně třemi sty partyzány. "Odhadoval bych to na Ming Čen-poa," poznamenal Eisner a já jsem s ním souhlasil. Vesničané se shodovali na tom, že teroristické skupině velel jakýsi jednoruký Číňan. Ming skutečně o ruku přišel, a to v roce 1939 při útoku japonského dělostřelectva. Už jsem viděl pár vesnic, které přepadli vojáci tohoto lidového komisaře. Ming býval prachobyčejným banditou. Nebylo žádným tajemstvím, že čínští "experti" a milicionáři se ve francouzské Indočíně aktivně podílejí na teroristických akcích. O čínských ak6vitách v příhraničních oblastech jsem do Hanoje poslal několik zpráv, vrchní velitelství však nemělo zájem zaujímat k nim jakékoli stanovisko. "Zabijte každého, na koho přijdete," řekl nám plukovník Houssong. "Žádného Číňana však nezajímejte. Mao se nevzrušuje, když v Indočíně padne mili3n jeho dobrovolníků, kdybychom však měli jediného čínského zajatce, musel by se k tomu před světem nějak vyjádřit. A Mao by nikdy nepřiznal, že na francouzské území posílá ozbrojené oddíly. Žádal by propuštění čínského důstojníka, kterého unesli francouzští vojáci z čínského území (kde se s největší pravděpodobností zabýval sázením brambor na zahrádce za strážní budovou)." Komunisté umějí lhát jedna báseň. Klidně vám do očí řeknou vyloženou lež a brání ji tak přesvědčivě nebo alespoň tak vehementně, že si i jejich oběti začnou myslet, že se přece jen zmýlili. Ming měl za hranicemi základnu. Byl však dost opatrný na to, aby se pouštěl hluboko do Indočíny. Předpokládali jsme, že teroristé mají někde v okruhu sedmdesáti kilometrů od Man-haa jakési předsunuté velitelství, kde operují čínští poradci a které zároveň slouží vietminhským partyzánům jako základna, z níž podnikají nájezdy do vzdálenějších míst. Kdykoli je legionáři pronásledovali, Mingovi muži se stáhli do své svatyně, kam už za nimi žádný francouzský voják nešel. Ming byl starý lišák. V posledních měsících jsme z tohoto důvodu museli už dvakrát upustit od pronásledování. Ming vždycky unikl za hranice. Ted ale nastal čas s Mingem se vyrovnat - ať byl kdekoli. Rozhodl jsem, že zničíme jejich domovskou základnu v Číně asi třicet kilometrů od indočínských hranic. Když se nám to povede, necháme si to pro sebe a budeme se v tichosti radovat z toho, že jsme se Minga zbavili. A když se nám to nepovede, bude nám už úplně jedno, co na to Hanoj či Peking řekne. S kulkou v hlavě vás už nic netrápí. Hanoj i Peking byly navíc daleko. Zato náš nepřítel byl lákavě blízko. Důkladně jsem tu věc promyslel, zkontroloval jsem naše zásoby a mapy a nakonec jsem došel k závěru, že je to uskutečnitelné. Prapor se myšlenkou přejít hranice už zaobíral, pokaždé se jí však vzdal. Ted nás ale nepřítel nebude z něčeho takového podezírat. Svolal jsem své druhy do ambulantního stanu a poprosil jsem je, aby usedli kolem stolu. "Co je, Hansi?" chtěl vědět Schulze. "Něco se děje?" "Všechno v pořádku," odpověděl mu Eisner, než jsem stačil cokoli říct. "Myslím, že si brzy uděláme výlet," a ukázal směrem k čínským hranicím. "Támhle tím směrem!" Přikývl jsem a vyrukoval jsem se svým plánem. "Vyhodíme do vzduchu Mingův tábor!" Pfirstenhammer polkl. "V Man-hau?" "Přesně tam."

Riedl hvízdal a Karel se ušklíbl. Schulze se podrbal na hlavě. "Tak co?" zeptal jsem se. "Co si o tom myslíte?" Riedl pokrčil rameny. "Vždycky jsem se chtěl do Číny podívat." "Moc toho tam neuvidíš," smál se Schulze, "ale jestli chceme dát Mingovi dobrou noc, je na to ten pravý čas. Nemusíme chodit daleko." To je pravda," souhlasil s ním Karel. "Velitelství z toho bude vzteky " bez sebe."

"No a co?" Schulze si přisunul židli blíž. "Podívejme se na mapy." Pohlédl na mne. "Předpokládám, Hansi, že to bude náš soukromý podnik?" "Samozřejmě. Nemůžeme žádat o povolení k vstupu do Číny a nemůžeme také přiznat, že jsme tam byli." "A co plukovník Houssong?" zeptal se Karel. "Jsem si jist, že by se mu ten plán hodil. S tou podmínkou, že za sebou nenecháme žádné mrtvolky... naše mrtvolky."

INCIDENT V MAN-HAO

Člen obecní rady odmítl ubytovat komunistické agitátory a teď ležel ve dveřích své vlastní chalupy s roztráštěnou lebkou. Drobná, malá žena se pokoušela zabránit teroristům v tom, aby odvedli jejího syna. I ona ležela mrtvá v doutnajících troskách toho, co kdysi bývalo jejím domem. Syn ležel v příkopě plném odpadu a rukou ještě svíral sekeru, s níž se snažil svou matku ochránit. V malé bambusové chatrči jsme našli sedm těl, otce, matku, dědečka a čtyři děti všichni ubití a podřezaní, dokonce i nejmladší oběť, dítě v kolébce. Mladá, štíhlá dívka zůstala viset přes plot, přes který se snažila utéct, když ji zasáhla kulka. V ruce ještě držela rozbitou panenku, rty však už měla promodralé. O kus dál vyl nad mrtvolou svého pána vesnický voříšek.

U nízké palisády jsme objevili nahé mrtvoly jedenácti legionářů. Následkem bití se jejich těla podobala jakési oteklé namodralé hmotě, která postrádala veškeré lidské rysy. Mrtvá těla byla příšerně zohavena. Všichni to byli Němci, naši dlouholetí kamarádi. Před pár dny jsem od starosty vesnice obdržel naléhavou žádost o evakuaci, a tak jsem tam poslal své muže, abych vyděšené vesničany uklidnil. Obyvatelé vesnice totiž odmítli spolupracovat s Vietminhem, vyhnali partyzánské agitátory a jednoho z nich dokonce v hádce zbili. Ne že by byli nějak profrancouzští či že by nenáviděli komunisty, prostě se jim zatím válka vyhýbala a oni chtěli tento mírový stav ve své vesnici zachovat i nadále.

Pomsta Vietminhu byla bleskoví a zuřivá. Komunisté, kteří mohou existovat pouze tam, kde vládne teror, se rozhodli, že všem už jednou provždy ukážou, jak skončí nepřátelé Ho Či Minových „vojáků“, partyzánů. Malá německá četa nemohla čelit přívalu partyzánů, který nešťastnou vesnici doslova smetl. Moji vojáci byli rozdraceni mnohanásobnou přesilou.

Narazili jsme na pozůstatky jejich posledního, zoufale hájeného stanoviště. Hromady vypálených nábojů kolem palisády nám řekly vše. Nikde jsme neobjevili žádné mrtvoly nepřátel. Partyzáni totiž vždy, pokud nebyli zrovna pronásledováni, odnesli mrtvoly svých bližních do hor, aby je tam tajně v blízkosti jejich domovů pohřbili. Z krvavých skvrn na zemi jsme odhadovali počet nepřátelských ztrát na životech celkem na sto šest.

Walter Grobauer z Mnichova, Adolf Greilinger z Kielu, Kurt Hemži, veterán bitvy o Leningrad, Hans Aigner, Erich Stumme, Erich Windischmann z Berlína, Rupert Winkler, Max Hartmann, Hans Weber, někdejší řidič tanku u Afrika Korps, Friedrich Zimmermann a Alois Krupka, dva veteráni poslední velké bitvy na Visle. Přes deset let bojovali s komunismem a nešetřili dlouhé cesty, aby s ním mohli bojovat znovu a nakonec i zemřít. Čeká je osud zapomenutých hrdinů.

Vesničané, kteří útok přežili, z vesnice odcházeli, neboť jim už nemohla poskytnout ani obživu, ani úkryt a už vůbec ne bezpečí plačící, skleslí lidé, jejichž minulost, přítomnost i budoucnost byla smetena jedním krátkým, nenávisným běsněním, v němž přišli o všechno, o majetek i o své blízké. Naše tři tanky zaujaly pozice na úpatí nejbližší hory. Při pohledu na ty ubožáky nás přemohl soucit. Naš konvoj třiceti amerických vojenských aut působil zvláštním dojmem novoty a síly a kontrastoval s lidmi, kteří se rýsovali na obzoru mezi zbořenými a ohořelými troskami chatrčí – současnost v kontrastu s dobami dávno minulými, s dobou kamennou. A přesto, tito lidé toužili jen po jednom moci si v klidu žít primitivně a nikdy nepři jít do styku s ničím „civilizovaným“. Civilizace pro ně znamenala tanky, kulomety, vojenské letouny, smrt! Všechny ty „civilizované“ státy s těmi svými humanitárními organizacemi jako OSN nebyly schopny splnit jedno jediné přání těchto jednoduchých lidí: nechat je být, ničím je neotravovat, zachovat jim mír. Civilizovaný svět je nesmírně laskavý. Stará se i o ty, kteří o jeho péči nestojí.

Ať jsme se podívali kamkoli, všude se válely mrtvoly, tady jedna, onde pět i více. Ti, kteří masakru unikli, se snažili sebrat vše, co jim zbylo, prohledávali spálené sutiny, pořád tak trochu v šoku. Muži, ženy i děti naříkali nad svými mrtvými nebo nad nimi jen strnule stáli a němě na ně zírali.

Živí vesničané se shromáždili kolem buddhistického chrámu. Erich a Helmut zrovna otvírali a rozdávali konzervy hovězího masa, kondenzované mléko, rýži a pitnou vodu. Voda z vesnické studny se použít nedala. Teroristé do ní naházeli mrtvoly. Za chrámem zřídil Eisner jakousi stanici první pomoci, kde ošetřoval raněné. Někteří byli ošklivě zranění a seržant Zeisl, náš hlavní lékař, už pro ně mohl udělat jen to, že jim dal na zmírnění bolesti morfium. Jiní, kteří byli zranění jen lehce, seděli bez hnutí na zemi, na ráně si drželi ruku nebo nějaký špinavý hadr a čekali, až přijdou na řadu.

Kolem jedenácté začalo slunce opravdu pálit. V devadesátiprocentní vlhkosti se pot nevypařuje. Byli jsme zpocení, až z nás teklo, a z davu čekajícího na ošetření byl cítit silný zápach. Vzduch byl prosycen pachem potu, krve a lidské špíny. Z trosek se vynořila skupinka lidí. Muži tlačili káry a ženy je táhly na provazech. V kárách se vezly děti a starci. Někteří naříkali, jiní jen kamsi nepřítomně zírali.

Najednou jsem si vzpomněl na vesnice, které jsme v minulosti zničili my. Vždycky tím trpěli civilisté, ať už se přikláněli na kteroukoli stranu. Válka je zasáhla, i když se na žádnou nepřikláněli, i když chtěli zůstat neutrální. Odmítli ubytovat

vietminhské partyzány a Vietminh je nemilosrdně zlikvidoval. Přidali se k „rudým“ a vyhladila je legie přímo či nepřímo. Vesničané uvízli mezi ozubenými koly vražedného soukolí, které se neúprosně otáčelo a rozdrtilo při tom každého, koho zachytilo. Ono se snadno řekne „C'est la guerre“. Nebyli jsme o nic lepší než Vietminh a byli jsme si toho vědomi. My jsme však chtěli bojovat čestně, my jsme se zvěrstvy nezačali.

Jen jsme jim všechno opláceli. Jinak to nešlo. Francouzi se pokoušeli zůstat humánní a umírali jako mouchy. My jsme v Indočíně zemřít nechtěli. Dobře jsme věděli, že pokud vůbec něco komunisty může přinutit, aby respektovali válečné konvence či alespoň základní principy lidského chování, bude to jejich vlastní zbraň. Jedině terorem jsme je mohli přesvědčit, aby bojovali jako lidé a ne jako vlci. Než začal Vietminh uznávat a respektovat Červený kříž, musel toho nejdřív hrozně vytrpět. Komunisté prostě nerozumí jinému jazyku než jazyku bolesti a utrpení – na ten jsou zvyklí. Laskavost, soucit a lidské zacházení jim byly jen podezřelé. Věděli, že je svět nenávidí a že mohou existovat jen silou zbraní, vydíráním, povstáními, destrukcí a zabíjením! Byli jsme tedy odhodláni udělat jim ze života peklo. Pořád však mezi námi byl jistý rozdíl. My jsme přece jen cítili výčitky svědomí, oni ne. My jsme ještě byli schopni uronit nad mrtvým druhem slzu. Vietminh zahazoval své muže, jako jsme my zahazovali špačky od cigaret. Teror pro nás byl jen prostředkem k přežití. Vietminh zabíjel a mučil pro radost ze zabíjení a prolévání krve.

Pozoroval jsem Schulzeho a Riedla, jak rozdávají jídlo, jak se smějí a rozveselují apatické děti. Vybavilo se mi, jak kdesi jinde tytéž ruce, mé nevyjímaje, bez zaváhání podobné děti zastřelily. Bylo to všechno tak nesmyslné, připomínalo to schizofrenickou vizi, která nás už nikdy nepřestane pronásledovat.

Je těžké zachovat si chladný rozum, když člověk na každém kroku nachází zohavené mrtvolky svých druhů, pro které nebyla podle nepřátel dostatečným trestem ani smrt. Naše činy mohla ospravedlnit snad jen touha po přežití; nemilosrdnou genocidu páchanou Ho Či Minovými vlastenci neomluví ani ta nejvznešenější komunistická hesla o „osvobození“ a „nezávislosti“. Věřím, že komunisté za to budou jednou potrestáni. Ani my nebudeme v Indočíně věčně. Až odejdeme, vrazi z Vietminhu se budou muset znovu a znovu dívat do očí svým obětem, budou muset čelit těm, kteří se budou chtít pomstít. O pomstu budou jednou usilovat desítky tisíc lidí, otcové, synové, dokonce i matky, jejichž milované budou mít „osvoboditelé“ na svědomí. Lidé se poddají teroru, nikdy však nezapomenou.

Nezapomenou ani na bodáky, ani na tajnou policii.

Četa vojáků pod vedením desátníka Altreitera sebrala žalostné pozůstatky našich druhů. Pohřbili jsme je do společného hrobu, nad kterým Schulze vztyčil jednoduchý dřevěný kříž. Nebyla na něm žádná jména, jen krátký nápis:

„Jedenáct druhů. Německo-Rusko-Severní Afrika-Indočína“ a datum. My na ně nikdy nezapomeneme. A nikdo jiný se o ně stejně starat nebude.

Vrahy potrestáme, neměli jsme však nijak naspěch. Vesnice ležela jen dvanáct kilometrů od čínských hranic a vrazi měli nedostatek munice. Rozhodně nezůstanou někde nablízku. Většina obětí byla zapíchnuta či utlučena.

Teroristická jednotka byla už na cestě domů, k základně v Man-Hao v Číně. Určitě už překročila hranice. Vesničané nám řekli, že mezi vietminhskými vojáky bylo mnoho čínských důstojníků. Vesnice byla napadena nejméně třemi sty partyzány.

„Odhadoval bych to na Ming Čen-poa,“ poznamenal Eisner a já jsem s ním souhlasil. Vesničané se shodovali na tom, že teroristické skupině velel jakýsi jednoruký Číňan. Ming skutečně o ruku přišel, a to v roce 1939 při útoku japonského dělostřelectva. Už jsem viděl pár vesnic, které přepadli vojáci tohoto lidového komisaře. Ming býval prachobyčejným banditou.

Nebylo žádným tajemstvím, že čínští „experti“ a milicionáři se ve francouzské Indočíně aktivně podílejí na teroristických akcích. O čínských aktivitách v příhraničních oblastech jsem do Hanoje poslal několik zpráv, vrchní velitelství však nemělo zájem zaujímat k nim jakékoli stanovisko. „Zabijte každého, na koho přijdete,“ řekl nám plukovník Houssong. „Žádného Číňana však nezajímejte. Mao se nevzrušuje, když v Indočíně padne milión jeho dobrovolníků, kdybychom však měli jediného čínského zajatce, musel by se k tomu před světem nějak vyjádřit. A Mao by nikdy nepřiznal, že na francouzské území posílá ozbrojené oddíly. Žádal by propuštění čínského důstojníka, kterého unesli francouzští vojáci z čínského území (kde se s největší pravděpodobností zabýval sázením brambor na zahrádce za strážní budovou).“ Komunisté umějí lhát jedna báseň. Klidně vám do očí řeknou vyloženou lež a brání ji tak přesvědčivě nebo alespoň tak vehementně, že si i jejich oběti začnou myslet, že se přece jen zmýlili.

Ming měl za hranicemi základnu. Byl však dost opatrný na to, aby se pouštěl hluboko do Indočíny. Předpokládali jsme, že teroristé mají někde v okruhu sedmdesáti kilometrů od Man-haa jakési předsunuté velitelství, kde operují čínští poradci a které zároveň slouží vietminhským partyzánům jako základna, z níž podnikají nájezdy do vzdálenějších míst. Kdykoli je legionáři pronásledovali, Mingovi muži se stáhli do své svatyně, kam už za nimi žádný francouzský

voják nešel. Ming byl starý lišák. V posledních měsících jsme z tohoto důvodu museli už dvakrát upustit od pronásledování. Ming vždycky unikl za hranice.

Ted' ale nastal čas s Mingem se vyrovnat – ať byl kdekoli. Rozhodl jsem, že zničíme jejich domovskou základnu v Číně asi třicet kilometrů od indočínských hranic. Když se nám to povede, necháme si to pro sebe a budeme se v tichosti radovat z toho, že jsme se Minga zbavili. A když se nám to nepovede, bude nám už úplně jedno, co na to Hanoj či Peking řekne. S kulkou v hlavě vás už nic netrápí. Hanoj i Peking byly navíc daleko. Zato náš nepřítel byl lákavě blízko. Důkladně jsem tu věc promyslel, zkontroloval jsem zásoby a mapy a nakonec jsem došel k závěru, že je to uskutečnitelné. Prapor se myšlenkou přejít hranice už zaobíral, pokaždé se jí však vzdal. Ted' nás ale nepřítel nebude z něčeho takového podezírat. Svolal jsem své druhy do ambulantního stanu a poprosil jsem je, aby usedli kolem stolu „Co je, Hansi?“ chtěl vědět Schulze. „Něco se děje?“

„Všechno v pořádku,“ odpověděl mu Eisner, než jsem stačil cokoli říct. „Myslím, že si brzy uděláme výlet,“ a ukázal směrem k čínským hranicím. „Támhle tím směrem!“

Přikývl jsem a vyrukoval se svým plánem. „Vyhodíme do vzduchu Mingův tábor!“

Pfirstenhammer polkl. „V Man-hau?“

„Přesně tam.“

Riedl hvízdal a Karel se ušklíbl. Schulze se podrbal na hlavě. „Tak co?“ zeptal jsem se. „Co si o tom myslíte?“,

Riedl pokrčil rameny. „Vždycky jsem se chtěl do Číny podívat.“

„Moc toho tam neuvidíš,“ smál se Schulze, „ale jestli chceme dát Mingovi dobrou noc, je na to ten pravý čas. Nemusíme chodit daleko.“

„To je pravda,“ souhlasil s ním Karel. „Velitelství z toho bude vzteky bez sebe.“

„No a co?“ Schulze si přisunul židli blíž. „Podívejme se na mapy.“ Pohlédl na mne. „Předpokládám, Hansi, že to bude náš soukromý podnik?“

„Samozřejmě. Nemůžeme žádat o povolení k vstupu do Číny a nemůžeme také přiznat, že jsme tam byli.“

„A co plukovník Houssong?“ zeptal se Karel. „Tomu by se ten plán určitě líbil. S tou podmínkou, že za sebou nenecháme žádné mrtvolky... naše mrtvolky.“

Eisner soudil, že útok je v našich silách, a Riedl řekl, že jemu je alles Wurst. Navrhoval, abychom si, pokud se nám útok na Man-hao povede, vzali vlak do Pekingu a osvobodili rovnou celou republiku. „Koneckonců, Mao má jen asi sedm tisíc divizí, z nichž jen sedm má pušky, ostatní mají klacky,“ dodal.

Rozhodli jsme se, že do Číny nepůjdeme ve svých uniformách a že tu necháme i všechny doklady a osobní písemnosti. Pfirstenhammer nadával, že jsme ho vybrali, aby zůstal u konvoje a dával pozor na vesničany. „Potřebujeme, aby tábor hlídal někdo spolehlivý. Nemůžu tu s konvojem nechat jen desátníka,“ vysvětloval jsem mu. „Někdo z nás tu musí zůstat, Karle.“

„A proč ne Riedl?“ ptal se rozhořčeně Pfirstenhammer. „Je stejně spolehlivý jako já.“ Obrátil se k Riedlovi. „Nejsi snad stejně spolehlivý, Helmut?“

„Proč tu mám zůstat zrovna já? Já už mám tu nohu v pořádku. A kromě toho umím střílet líp než ty.“

„Vsaď se, že ne,“ vybuchl Karel.

„Nechte toho!“ vyštěkl jsem na ně. „Tohle nebude žádný výlet do bordelů v Man-hao. Tady rozhoduju já.“

„Proč ne Eisner?“ hádal se dál Karel. „Je starší.“

„Kdo, já?“ otočil se prudce Bernard a vstal. „Chceš to, Karle, vyzkoušet? Co kdybychom si to vyjasnili tady za těmi auty?“

„Sednout!“ zatlačil jsem ho zpátky na židli. „A bude tady ticho. Karle, ty máš ještě nemocnou nohu a neušel bys devadesát kilometrů tam a zpátky.“

„Jsem rád, že se o mě tak staráš, Hansi,“ mumlal si pod vousy Pfirstenhammer, ale posadil se.

Expedice měla podle mých odhadů trvat asi čtyři dny. Akce se však nedala uskutečnit bez místního průvodce.

Potřebovali jsme rovněž mapu nebo aspoň náčrtek dané oblasti, abychom si mohli udělat hrubý plán. Kšeftování bylo naštěstí v příhraničních vesnicích běžnou a úctyhodnou profesí a francouzské zboží bylo v Číně ceněno. Eisner měl za to, že by nemělo být těžké najít lidi, kteří se na druhé straně hranice vyznají. Zavolał si našeho tlumočníka a odešel s ním ke chrámu, aby promluvil se zbylými vesničany.

Za chvíli se vrátili se dvěma muži a asi dvacetiletou dívkou. Ačkoli měla halenku s vysokým límcem propálenou a ušpiněnou, hned jsem si všiml, že patří k vyšším vrstvám.

„Těm můžeš věřit,“ řekl mi Eisner německy. „Phu právě přišel o ženu a děti, Caovi rodiče byli zastřeleni a ta dívka, jmenuje se Suoi, ztratila šestičlennou rodinu. Nikoho jiného už na světě nemá. A v Man-hao to zná.“

„A co ti muži?“ Znají stezky na druhé straně hranice.“

Suoi chodila před válkou do francouzské misionářské školy v Lao Kay a mluvila dobře francouzsky. Byla krásná, měla dlouhé černé vlasy, které nosila svázané v copech. Byla malá, ale měla pěknou postavu, oválné mandlové oči a nos tak trochu nahoru. Teď měla oči zarudlé, ale suché, neboť už nemohla plakat. Jak tam tak seděla a zírala na stůl, pořád ještě v šoku, připomněla si Lin. Jak podobné měly osudy. I když byly daleko od sebe, obě byly oběťmi téhož nepřítele. Mrzelo mě, že jsem ji musel trýznit otázkami.

Muži byli hluboce otřeseni, v očích jsem jim však viděl chuť zabíjet. Vždycky mě udivovalo, kolik utrpení byli orientálci schopni unést, aniž se zhroutili. Bolest, z níž by bílí zešíleli, vydrželi bez jediného zasténání. Bylo to pravděpodobně dědictví dlouhých staletí. Smrt přicházela do jejich domovů často a neočekávaně, dokonce i v dobách míru.

„Jdeme s vámi,“ řekl Phu rezolutně. „Dáte nám zbraně, abychom mohli také zabíjet?“

„Nechceme nic jiného než zabíjet...zabíjet... zabíjet partyzány Vietminhu i Číňany,“ dodal Cao vehementně.

„Odpočineme si teprve, až jich zabijeme tisíc... dřív ne.“

„Taky budete moci zabíjet,“ přikývl Schulze a vyndal na stůl čistý arch papíru. „Chceme potrestat teroristy, kteří zabili vaše lidi. Mají tábor v Číně, cítí se tam v bezpečí. Můžete nám je pomoci vyhladit, ale nejdřív nám musíte říct všechno, co víte o oblasti mezi hranicí a Man– haem.“

Erich nakreslil na papír čáru, která zhruba sledovala hranici. „Tohle je Lao Kay a tady máme Č'ima-pa.“ Nakreslil na papír několik kroužků. „Tady je Muong... a tahle čára, to je řeka Song... v Číně jí říkají Kiang.“ Rychle podle mapy zakresloval na papír další údaje. „Tohle je Man-hao a železnice, která vede na sever a spojuje Lao Kay s Meng– cu.“ Podíval se na oba domorodce.

Phu přikývl. „Kreslíte dobře,“ poznamenal uznale, na což Schulze zareagoval krátkým úsměvem.

„Tak a teď mi řekněte o každém kopci, stezce, potůčku, prameni, rozsedlině, osadě či opuštěné chatrči mezi vaší vesnicí a Man-haem, o kterých víte. Zkuste si vybavit, i jak jsou od sebe daleko.“

Schulze se s pomocí tlumočníka vyptával na všechny, byť nedůležité detaily a zkušeně je zakresloval na papír. Čas od času muže přerušil, aby si znovu ověřil, kolik kilometrů, metrů či dokonce kroků jsou jednotlivá místa od sebe vzdálena. Phu i Cao výborně znali oblast kolem hranice, nikdy se však neodvážili až k Man-hau. „Tady jsou čínské milicionářské stanice,“ řekl Cao a ukázal na Erichův náčrtek.

„Kolik jich tam je?1

„Dvě. Jedna přímo na silnici, druhá trochu dál nahoře na tomhle malém kopci.“ Schulze nakreslil nepravidelný kroužek, jímž označil kopec. „Jak daleko jsou ty stanice od sebe, Cao?“

„Asi pět set metrů.“

„Na které straně silnice je první stanice?“

„Na pravé,“ řekl Cao bez zaváhání.

„Aha,“ prohodil Erich a ptal se dál. „Jak vysoký je ten kopec?“

„Moc ne. Něco kolem čtyř set metrů.“

„Je zalesněný?“

„Ne, žádné stromy tam nejsou. Milice je pokácela, aby měla pod kontrolou silnici a železnici.“

„Stromy jsou tady, ale jen do poloviny kopce,“ vložil se do toho Phu a ukazoval na náčrtek.

Schulze podle toho kopec vystínoval. „Takže tady všude jsou stromy?“

„Ano,“ potvrdil to Cao. 'A tudy vedou dvě stezky k strážním budovám. Jedna vede podél silnice, druhá do hor.“

Naklonil se nad náčrtek a naznačil prstem, kudy stezka vede. „Tady tudy.“

„Severní stranou kopce?“

„Ano.“

Schulze měl na mapování neznámých oblastí opravdu talent. Vyptával se domorodců a bral to kus po kuse. Uběhla víc než hodina, než konečně oznámil: „Myslím, že to mám, Hansi.“

Měli jsme tedy náčrtek čínské strany hranice. Každý potůček, stezka i rozsedlina, které si domorodci vybavili, byly označeny čísly udávajícími jejich přibližné vzdálenosti, sklon a další údaje. Eisner poslal jednoho vojáka pro čaj a obložené chleby.

„Sněž něco, Suoi, musíš mít hlad,“ řekl dívce. Jídlo odmítla, ale vzala si čaj. Pak znovu propukla v pláč. „Víme, že se ti o tom těžko mluví, Suoi,“ řekl Eisner jemně, „ale musíš nám pomoci. Ty jediná Man-hao znáš. Schovávají se tam vrazi tvé rodiny. Když je teď nezlikvidujeme, vrátí se a pozabíjí další lidi.“

Schovala si tvář v dlaních a rozplakala se.

„Nech ji být!“ vykřikl Riedl rozhořčeně. „Netrap ji, vždyť je chudinka ještě tak mladá.“

Karel zaklel. „Neušetřili nikoho z celé její rodiny. Ona zůstala naživu jen díky tomu, že když přišli útočníci, byla zrovna na návštěvě a stačila ještě utéct do džungle.“

Schulze si připravil další arch papíru a teď trpělivě čekal, až se Suoi uklidní. Phu Suoi tiše chlácholil místním jazykem a ona si po chvíli skutečně osušila oči a oznámila nám, že je připravena. Erich k ní přistrčil papír a uprostřed nakreslil čáru. Vysvětlil jí, že je to řeka, která vede Man-haem. „Vzpomeneš si, jestli je tam hodně mostů, Suoi?“

„Oui, monsieur. Jsou tam dva,“ odpověděla.

„V centru města nebo na periferii?“

„Jeden je v centru, u tržiště. Blízko stojí malý chrám.“

„Takže je tam náměstí s chrámem,“ poznamenal Erich a hbitě ho zakreslil. Vzpomněl jsem si na výtečné mapy čínských měst, na kterých se hromadil prach v příruční knihovně našeho Troisieme Bureau.

„Jak je to náměstí velké, Suoi?“ zaslechl jsem Ericha.

„Není moc velké. Má asi sto kroků na délku.“

Schulzeho tužka se pohybovala po papíře, on se však hned ptal dál, aby udržel dívčinu pozornost. „A ten most... je naproti chrámu?“

Suoi zakroutila hlavou. „Ne, monsieur. Je napravo od něj.“

„Je to kamenný most?“

„Oni,“ přikývla. „Druhý most je tam, kde končí silnice do Meng-cu,“ dodala a položila prst na papír. „Tady u řeky je tržiště s mnoha obchody.“

„Výborně, Suoi.“ Erich se na chvíli odmlčel a pak na ni znovu pohlédl. „Vzpomněla by sis, kolik ulic na to náměstí vybíhá?“

Suoi přemýšlela. „Myslím, že pět. Tři ústí na náměstí kolmo k řece a dvě další, vyúsťující na protilehlých stranách náměstí, jsou s ní rovnoběžné. Pravá část silnice vede nahoru do hor, kde má milice své kasárny.“

Schulze vzhlédl od mapy. Jsme na správné stopě. Přikývl jsem. „Pokračuj, Erichu. Jde ti to dobře.“

„A teď, Suoi, to je hrozně důležité,“ pokračoval Erich. „Je to jediná silnice ke kasárnám, nebo jsi tam viděla ještě nějakou jinou?“

„Další silnice vede do Meng-cu,“ odpověděla.

„Dobře. A teď k těm kasárnám. Byla jsi někdy až u nich?“ Suoi zakroutila hlavou. „Ne, monsieur. Tam nikdo nesmí. Na silnici tam stojí zátarasy.“

„Jak daleko od kasáren?“

„Dole pod kopcem,“ odpověděla. „U strážních budov.“

„Je tábor obehnaný zdí?“ skočil ji do řeči Eisner. Suoi se pootočila a zakroutila hlavou. „Ne, jen drátěným plotem.“

„Nejsou tam žádné stromy?“

„Ne,“ odpověděla, „kopec je holý.“

„Vezmeme si těžké kulometry,“ prohodil Eisner pro sebe. Erich se zhoupnul na židli, rozhlédl se okolo a ukázal na nejbližší kopec. „Je ten kopec u kasáren vysoký asi jako tenhle, Suoi?“

Dívka se otočila, podívala se na kopec a odpověděla, „Není tak vysoký, ani tak strmý.“

„Spíš jako támhle ten?“

„Jako támhle ten!“ vykřikla Suoi a ukázala na jiný kopec. „Je podobný támhle tomu.“

Erich se jí vyptával i na další kopce kolem Man-haa a jeho náčrtek se pozvolna zaplňoval. Předpokládali jsme, že u kasáren milice budou ještě kasárny Vietminhu. Suoi bohužel nevěděla, kolik budov tam je, ani jak jsou velké, z čehož by se dal odhadnout počet nepřátel. Domnívala se, že kasárny jsou ze dřeva, ale nebyla si tím jista.

„Před útokem tam ještě budeme muset vyslat průzkumnou čet,“ řekl jsem, spokojen s výsledkem Erichova náčrtku, „S tímhle to pro ně bude mnohem jednodušší.“

Věřil jsem v úspěch akce. Nepřátelé budou překvapeni. S touto výhodou bychom měli být schopni zničit jejich základnu a uštědřit ochromující ránu nepřátelské lidské síle i kdyby to mělo být jen na pár týdnů. Bylo nás téměř sedm set, rozhodl jsem se však, že s sebou vezmu jen dvě stě mužů. Na základě Schulzeho náčrtku jsme si udělali hrubý plán, který budeme upravovat podle potřeby a podle zjištění průzkumné čety. Náš plán vypadal takto: dvoustranný útok, já s Eisnerem jsme se měli přiblížit z východu, kdežto Schulze s Riedlem ze severu. Útok jsme naplánovali na jedenáct hodin v noci – vojáci už budou v posteli, důležité budovy však budou ještě osvětleny. Naše cesta vedla přes železnici. Riedl navrhoval, abychom při té příležitosti na několika místech vyhodili trať do povětří. Pokud mi však bylo známo, že železnice z Meng-cu do Lao Kay byla mimo provoz. Nechtěl jsem tedy zbytečně plýtvat časem. Kdybychom chtěli zničit čínské komunikace, měli bychom to udělat o něco výš, mezi Man-haem a

Meng-cu. Znamenalo by to ovšem dvaadvacetikilometrovou odbočku, kterou jsem se neodvážil riskovat. V Meng-cu, což bylo sotva pětasedmdesát kilometrů od místa, kde jsme chtěli zaútočit, měli Číňani značně množství vojáků. Mohli by odtamtud poslat do Man-haa posily, netrvalo by to ani hodinu, než by do města dorazily. A nemuseli by je ani posílat do Man-haa, úplně by stačilo, kdyby nám čínské posily zablokovaly ústupovou cestu severně od města. Rozhodl jsem, že vyrazíme ještě ten večer a vydáme se málo používanou pašeráckou stezkou, kterou znali Phu a Cao už od dětství. Stezka vedla daleko od cest, které pravidelně kontrolovala milice. Schulze s Eisnerem odešli, aby vybrali vhodné zbraně: dvacet kulometů, třicet lehkých minometů, každý s deseti náboji, dvanáct pancéřových pěstí a deset plamenometů ty jsem považoval v boji s partyzány za neúčinnější. Vzali jsme si i granáty a nálože. Z munice vybral Eisner stopovky, které byly psychologicky účinnější než obyčejné střely. Zářící proudy stopovek vyvolávaly mezi nepřáteli paniku. Čím větší ohňostroj jsme jim připravili, tím byli zmatenější. Obyčejné střely působily náhlou, neviditelnou smrt. Ještě v poslední chvíli před osudným zásahem může nepřátelský střelec zmáčkнуть spoušť a zabít. Smrt, kterou šíří stopovky, je vidět – plíží se blíž a blíž, a když se zářící ničivý proud rozprskne nad hlavami nepřátel, partyzáni zanechají střelby a instinktivně se rozprchnou, aby se schovali. Tím, že se zkrátí nepřátelská aktivita, byť i jen o několik sekund, se ušetří mnoho životů. Užitečný taktický poznatek – přesto nebyl nikdy zahrnut do legionářských Les Principes de la Guerre.

Sám útok by neměl trvat déle než čtvrt hodiny, říkal jsem si. „Ne abyste se nechali zranit,“ varoval Eisner vojáky. „Kryjte se a neriskujte. Znáte přece pravidla hry.“

Znali. Nemohli jsme si dovolit zanechat po sobě mrtvá těla, neboť bychom tím nepříteli poskytli důkaz o naší přítomnosti v Číně. Případné mrtvolky měly být zlikvidovány granáty a plamenomety. Byl by to děsivý pohřeb, nic jiného by se však dělat nedalo.

Nejdůležitější částí celé akce bylo najít bezpečné místo, na němž by se přes den skrylo dvě stě mužů. Dorazit k cíli ještě téže noci bylo nemožné a nepřítel samozřejmě nesměl mít o naší přítomnosti ani ponětí. Na zpáteční cestě jsme se nechtěli nikde zastavovat, plánovali jsme, že celou vzdálenost urazíme zhruba za patnáct hodin. Phu si vzpomněl, že poblíž Man-haa je jeskyně, která je prý dost velká na to, aby nás skryla. Schulze určil podle Phuova popisu její přibližnou polohu a zanesl ji do svého náčrtku.

Jakmile se setmělo, převlékli jsme se do šatů domorodců.

Eisner nemohl najít Suoi dost malé boty, ale nakonec to vyřešil další vložkou. Akce bude namáhavá a její sandály vypadaly, že se každou chvíli rozpadnou. I ona si na sebe vzala mužské oblečení. Nabádal jsem ji, aby se držela pořád u mne.

„Mně už na životě nezáleží,“ řekla. Schulze jí za tu poznámku vyčínil.

„Tohle neříkej, Suoi. I my jsme přišli o spoustu lidí, které jsme milovali. Není tu nikdo, kdo by někoho neoplakával.“

„Vy máte jeden druhého,“ odpověděla tiše. „Já jsem ale sama jako kůl v plotě a nemám, kam bych šla.“

„Nejsi sama, Suoi,“ chlácholil ji Erich. „Ty přece máš rodinu, dokonce pěkně velkou. Celý prapor.“ Pohlídl ji jemně po vlasech. „Necháš nás, abychom byli tvojí rodinou?“

Do očí jí vhrkly slzy, ale usmála se. „Jestli po mně nebudete chtít, abych vám vařila...“

Když jsem tak pozoroval Schulzeho a Riedla, jak dívku utěšují, a Eisnera, jak se snaží potlačit úsměv, uvědomil jsem si, že náš prapor už Suoi „adoptoval“. Erich Schulze tedy určitě.

„Co s ní chceš dělat v Hanoji?“ zeptal jsem se jakoby nic.

Erich pokrčil rameny. „Někde ji ubytujeme. Když jí každý z nás dá měsíčně sto piastrů, bude si žít jako princezna.“

„A až zase někam vyrazíme, může se k nám přidat,“ dodal Riedl nadšeně.

„To určitě! Máme dost problémů i bez holek.“

„Je chytrá, Hansi. Mluví dobře francouzsky. Dobrá tlumočnice se nám bude hodit,“ přimlouval se Erich.

„To chceš, aby ji někde zastřelili?“

„Děláme tuhle práci už nějaký ten pátek. Dobře víš, že každá kulka cíl nezasáhne.“

„Ne... to ne, jen ta, do které narazíš. Už jsi zapomněl na tu, co ti vyoperovali ze zadku?“

Eisner nám skočil do řeči. „Líbí se mi, jak se staráte o dívčinu budoucnost, ale neměli byste se taky zeptat jí“

Schulze ho odbyl. „Potom se jí zeptám.“

Vyrazili jsme v půl desáté večer. Boty jsme si omotali látkou, abychom ztlumili jakýkoli hluk. Phu a Cao dostali samopaly a šli odhodlaně v čele. Hornaté hranice jsme přešli bez problémů. Muži šli jeden za druhým. Naši průvodci znali stezku opravdu dokonale, neboť v naprosté tmě ani jednou nezaváhali a vždycky nás včas upozornili na překážku či strmý svah. Mraky se pomalu vytratily a na obloze se objevil měsíc. Po druhé hodině noční jsme byli dva kilometry za čínskými hranicemi. Pochod probíhal bez potíží. Udělal jsem čtyři krátké zastávky hlavně kvůli Suoi. Malá

domorodá dívčina mě statečně následovala a vůbec si nestěžovala. Kdykoli jsme narazili na nějakou překážku, podal jsem jí ruku a ona se mě mlčky chytla.

„Hansi, doufám, že si ji nechceš nechat jen pro sebe,“ obrátil se na mě při jedné zastávce Schulze. „Zajímá mě.“
„To jsem si všiml, Erichu, ale teď se radši soustřed' na jiné věci.“

Když jsme dorazili k jeskyni, slunce už vycházelo. Jeskyně ležela ve čtvrtině strmé skály, která se tyčila tři sta metrů nad strží. Vedla k ní úzká stezka, po níž mohl jít vždy jen jeden muž. Všude kolem byly hustě zalesněné kopce. Phu mě ujišťoval, že široko daleko není ani živáčka. Jeskyně byla velká, asi devadesát metrů hluboká a skoro deset metrů vysoká. Prozkoumali jsme ji a Schulze se nepřestával divit, že Vietminh takový přirozený opěrný bod nijak nevyužil, vždyť by z něj byl třeba skvělý sklad zbraní. Cao mu však vysvětlil, že když začne pršet, zvláště v období monzunových dešťů, jeskyně se zaplní vodou a je k ničemu.

„A kromě toho,“ dodal Eisner, „zapomínáš, že jsme v Číně, tady má Vietminh sklady přímo u silnic.“

Hlouběji v jeskyni, v místě, kde se začínala svažovat dolů, jsem objevil jezírko plné čisté vody. Tím se vyřešila otázka vaření. Každý si vybral aspoň trochu suché místo, kde se natáhl a zdímnul si. V jeskyni bylo dost teplo, ale neustále tam províval příjemný osvěžující větřík. Schulze vzal z muničních krabic bavlněné vycpávky a upravil z nich Suoi provizorní lůžko. Lehla si a rázem usnula. Dal jsem desátníkovi Altreiterovi rozkaz, aby u vchodu do jeskyně rozmístil hlídky, pak jsem si taky lehl a pod hlavu jsem si dal batoh. Dlouho jsem však nemohl usnout, hlavou se mi honily myšlenky, které mi nedaly spát. Myslel jsem na zničenou vesnici, na Vietminh, na francouzskou cizineckou legii a její zanikající gloire, na rostoucí čínský monolit na severu, kterému nikdy nemělo být dovoleno se zrodit a už vůbec ne žít a dál růst – na celou tu nenormální situaci, na to, jak jsme zabíjeli stovky žlutých lidiček, abychom stovky jiných o kus dál zachránili...

myšlenkách na Ameriku a Anglii, které bojovaly svou vlastní válku v Koreji, bych se mohl smát, kdyby na ní nezávisel osud celého civilizovaného světa. Dva velké pilíře demokracie se šlechetně spojily se Stalinem, kterého mohly v roce 1945, kdy vlastnily atomovou bombu jen Spojené státy a kdy byl Sovětský svaz na konci svých sil, odkázat zpět do předválečných sovětských hranic. Evropu a možná celý svět by tehdy od komunismu zachránilo jedno jediné ultimátum. Neexistovaly by žádné „lidové demokracie“, žádná rudá Čína, nedošlo by ke korejské válce a nebylo by žádného Vietminhu.

Nemohl jsem si pomoci, příslušníky Vietminhu jsem považoval za podlidi, kteří by měli být bez sebemenších výčitek svědomí utraceni. Byli pro mně jen jednou z odporných hlav mnohohlavého draka, který dští na všechny strany síru, pokud ho někdo nezastaví. Ale abych byl spravedlivý, i v Indočíně čas od času nastaly vzácné okamžiky, kdy zavládlo vzájemné dorozumění. Dva francouzští důstojníci a jejich třicet vojáků bojovalo u Muong Sai, kde byli zajati partyzány pod velením mladého komunistického buřiče Bao Kyho. Bao ještě nestačil přijít o všechn rozum, a tak nechal zajatce odzbrojit, svléknout do spodního prádla a se slovy, že pro zajatce nemá ani místo, ani jídlo, je poslal pryč.

Když jsme pak za pět měsíců měli to štěstí, že jsme Baa s dvanácti dalšími partyzány chytili, udělali jsme totéž – svlékli jsme je (samozřejmě do naha, protože žádné spodní prádlo nenosili), na zadky jsme jim namalovali rudé hvězdy a poslali je pryč. Pouštět zajatce a partyzánské vůdce obzvláště bylo proti všem našim příkazům, ale, upřímně řečeno, o příkazy shora jsme se nikdy příliš nestarali, dělali jsme vždy jen to, co jsme za daných okolností sami považovali za správné. Chtěl jsem tím, že propustím Baa a jeho muže, ukázat dobrou vůli. Když jsme dobyli vietminhský tábor a v jedné chatrči jsme tam objevili dva svázané, zraněné legionáře, kteří byli očividně dobře živeni, zajistil jsem pro zajaté partyzány jídlo a lékařskou péči i já. Místo abychom zajatce jako obvykle nechali nastoupit a jednoho po druhém propíchli bodáky, převezli jsme je do zajateckého tábora. Takové případy byly bohužel hodně vzácné.

Indočíně se vyskytovaly čtyři druhy partyzánských vůdců. Nejhorší byli ti, které vyškolili a vycvičili v Číně, těm se nic nezdálo dost kruté.

Nejen že ta nejkrvavější zvěrstva, vraždy a mučení trpěli, ale ještě je podporovali. Věřili, že vojenská a ideologická disciplína se udrží jen za cenu těch nejkrutějších trestů: bitím, mučením a zabíjením. Jejich metoda byla stejně tak brutální jako naivní. V Číně vyškolení komisaři se snažili upevnit komunismus tím, že neustále potírali základní lidské životní potřeby, nebo tím, že svého „kandidáta“ prostě k souhlasu přinutili bitím. (Byl jsem přesvědčen, že Ming Čen-po, po němž jsme tak dlouho pásli, je sadista, duševně chorý člověk, který mučí jen pro radost z krve a zabíjení.

Mingovi bylo přibližně padesát a byl to rozený záškodník a všeobecně známý bandita. Během dlouhého pochodu na sever se přidal k Maově otrhané armádě. Bojoval s Japonci, s Čankajškem a poté s „třídním nepřitelem“ v Číně. Říkalo se, že aby ušetřil munici, nechal pohodit dva tisíce svázaných Čankajškových vojáků s roubíkem v puse na junnanskou železnici a převálcoval je lokomotivou. Chlubil se ještě, že tento „systém“ je nejlevnějším a nejrychlejším způsobem poprav.)

Partyzáni, kteří přicházeli ze sovětských škol, projevovali oproti svým soudruhům vyškoleným v Číně víc prostého rozumu a měli také kultivovanější způsoby a metody. Jen málokterí z nich se snažili získat si oblibu tím, že se uchýlovali k nesmyslné brutalitě. Zatímco čínský typ revolucionáře zaútočil na vesnici a nechal jejím obyvatelům čtvrt hodiny na to, aby si rozmysleli, zda se přidají ke straně nebo půjdou ke zdi, v Sovětském svazu vyškolený komisař s lidmi mluvil o jejich problémech, vysvětlil jim cíle osvoboditelů nebo dokonce pomohl rolníkům s prací. Pak se srdečně rozloučil a odcházel, alespoň v té chvíli jako přítel, který se jednoho dne vrátí. I když se z vesničanů nestali přímo Leninovi následovníci, nikdy pak partyzány nezahladili.

Členové třetí skupiny byli vyškoleni buď ve francouzských školách, nebo přímo ve Francii. Zřídka kdy páchali nějaká zvěrstva a obvykle se drželi zásad vojenské cti. Tito vůdcové však žili v jakési izolaci, kovaní komunisté jim nikdy nevěřili natolik, aby jim svěřili nějaký důležitější úkol. Povstalečtí vůdcové francouzského typu usilovali spíše o nezávislou Indočínu než o otrocký komunistický stát.

Čtvrtá kategorie sestávala z vůdců, kteří povstali z místních obyvatel. Vedli zpravidla větší skupinu teroristů, nikdy se však neodvážili dál od své vesnice. A dalo by se rovněž mluvit o páté skupině „bojovníků za svobodu“, kterou tvořili výhradně obyčejní záškodníci bez jakéhokoli politického cíle. Bojová i jen o kořist a legie s nimi podle toho také zacházela.

Po čtyřech hodinách odpočinku odešel Altreiter, tři další muži a Phu na průzkumnou výpravu do Man-haa. Odhadoval jsem, že město leží asi dvacet kilometrů jihozápadně od naší jeskyně. Dopoledne jsme čistili obraně, hráli karty a účastnili se jazykových kursů. Riedl dal Suoi malou pistoli a naučil ji, jak s ní zacházet. „Pro jistotu,“ poznamenal – ačkoli jsem němči vůbec v úmyslu dívkou do jakýchkoli potyček s nepřítelem zatahovat. Jak Riedl, tak Schulze měli o Suoi zjevně zájem a dělali, co mohli, jen aby ji rozveselili.

Suoi nám vyprávěla, co se stalo den před oním osudným útokem na její vesnici. Její otec byl bohatý. Vlastnil pět set akrů rýžových polí, což bylo na místní poměry obrovské jmění. Právě proto se stal první obětí rudých katů. Povraždili i všechny ostatní movité rodiny. „Chodili k nám do vesnice už předtím, ale nikdy nikomu neublížili, vždycky si vzali jen daň z úrody a dobytek, který jsme jim ještě rádi výměnou za klid dali,“ vysvětlovala Suoi. „Otec jim dával peníze jako výkupné za naši bezpečnost. Můj otec nikdy neuvažoval o tom, že bychom se odstěhovali někam jinam. Vždycky říkával: „Komunismus přejde jako zlá nemoc.“ Věřil, že za své peníze kupuje na tu nemoc léky. Jenže tehdy ještě nebyli mezi partyzány žádní Číňané.“

„Kolik Číňanů s nimi přišlo?“ zeptal jsem se.

„Určitě jich bylo přes dvacet.“

„Měli tvoji rodiče nějaké příbuzné, Suoi?“

„Bratři mého otce jsou mrtví. Bratr mé matky žije ve Francii. Posílal nám občas dopisy, ale ty zůstaly v domě. Neznám ani jeho adresu.“

„Neboj se, Suoi,“ chlácholil ji Riedl. „My už ho nějak najdeme.“

Schulze přikývl. „To se ví, že jo.“

„Nezbylo mi už vůbec nic, nemám ani žádné peníze, abych si koupila něco k jídlu a na sebe,“ řekla tiše Suoi a do očí jí znovu vhrkly slzy. „Všechny peníze, které měl můj otec doma, vzali Číňani. Měl hodně peněz v nějaké bance v Hanoji, já ale nevím, ve které a jak bych je mohla vybrat.“

„Vidíš, že má peníze!“ vykřikl Erich německy. „Její otec měl určitě konto v bance. Byl bohatý.“

Suoi o bance nic dalšího nevěděla. Všechny písemnosti týkající se financí a rodinného majetku, které její otec měl, shořely s největší pravděpodobností při požáru vesnice.

„V troskách jsme našli jen ohořelou měděnou skříňku,“ podotkl Eisner. „Dokonce i mrtvolky byly ohořelé k nepoznání. Všechny papíry a hořlavé věci zničil požár.“

„Až se vrátíme do Hanoje, projdeme všechny banky a to by bylo, abychom nenašli tu pravou,“ řekl Schulze rozhodně.

„Pochybuji, že by jí nějaká banka vydala peníze dřív, než proběhne proces, který ji označí za právoplatnou dědičku,“ namítal Eisner. „Ale vždyť ani nemůže prokázat, kdo je.“

„Jak to, že ne? My jí to dosvědčíme!“

„To nebude stačit, Helmut.“

„Viš co, nech ty formality na mně,“ řekl Schulze pevně. „Jakmile se dostanou k té správné přepážce, dostane, co jí patří, i kdybych měl odprásknout samotného ředitele.“

Znal jsem Ericha už nějakou řádku let a věděl jsem, že to myslí vážně. Avšak zabíjet vietminhské teroristy bylo něco trochu jiného než hanojské ředitele bank.

„Promluvíme o Suoiině dědictví s plukovníkem,“ navrhol jsem. „Vzpomínáte si na Lin? Houssong neodmítne pomoci ani Suoi. Mohl by se za ni zaručit nebo přimluvit na vlivných místech.“

„Ty se postarej o plukovníka a já se postarám o banku,“ řekl Erich. „Žádná rudá byrokracie nepřipraví Suoi o to, co jí patří.“

„Já se postarám jak o plukovníka, tak o banku, Erichu,“ řekl jsem ostře.

„Jak si přeješ, Hansi.“

Průzkumný oddíl se vrátil kolem čtvrté odpoledne. Muži byli propocení a zablácení, ale přinesli dobré zprávy.

Desátník Altreiter pozoroval kasárny přes dvě hodiny a nakreslil si jejich plánek. Kasárny tvořilo dvanáct dřevěných budov. Opodál stál vietminhský stanový tábor. Každá z budov byla asi patnáct metrů dlouhá, měla na každé straně osm oken a na obou koncích dveře. Na jedné z budov, asi na velitelství, byl radiovysílač. Jiná budova s mnoha komíny sloužila patrně jako kuchyně a jídelna.

To znamená, že tam bylo deset obytných budov. Okna byla s největší pravděpodobností mezi jednotlivými postelemi, a tak jsme se hrubým odhadem dopočítali k číslu třicet až dvaatřicet mužů v jedné budově, pokud spali na obyčejných postelích a šedesát až dvašedesát, pokud spali na palandách. Celkem tam tedy mohlo být tři sta dvacet nebo šest set čtyřicet vojáků. Ve stanech mohlo být nanejvýš dvě stě partyzánů.

Naše odhady počtu nepřátelských vojáků vyloučily možnost přímého útoku na kasárny, při němž by mohlo dojít na boj muže proti muži. To jsme si nemohli dovolit. Zprávu, že v kasárnách je čtrnáct těžkých pásových vozidel, jsme uvítali s radostí. Podle Altreitera totiž auta přivezla nové zásoby, většinou munice. Viděl, jak milicionáři a partyzáni vykládají krabice a skládají je podél kasáren. Krabice byly přikryté jen nepromokavou plachtou. Toto uskladnění munice dávalo tušit dvě možnosti – buď už byly podzemní sklady úplně plné, nebo se nové zásoby měly v nejbližší době převézt někam jinam, snad do Indočíny. V každém případě se nám to hodilo. Několik přímých zásahů do krabic s municí stačí na to, aby celý tábor vyletěl do vzduchu. Desátník Altreiter zakreslil do svého plánu také řadu velkých sudů, které, jak se domníval, obsahovaly naftu či benzín. Sudy byly uskladněny v těsné blízkosti podzemních skladů munice, které vypadaly jako jakési hliněné valy s větracími šachtami.

Železnice, kterou jsme museli přejít, probíhala jen nějakých pět kilometrů od jeskyně. Přes všechny mé předpoklady se stále používala, jak hlásil Altreiter. Číňané po ní dopravovali do různých příhraničních míst u Lao Kay dodávky.

„Kousek odtud stojí malý ocelový most,“ pokračoval Altreiter. „Hlídky jsou přímo na mostě.“

Rozhodl jsem, že most a strážní budovu zlikvidujeme po cestě zpátky. Phu nás navíc ujišťoval, že přilehlé kopce jsou hustě zalesněné a skýtají tedy dokonalý úkryt. Chtěl jsem, aby průzkumný oddíl kromě Phua, kterého jsme potřebovali, zůstal v jeskyni. Jeho členové však i přes značnou únavu trvali na tom, že si výlet chtějí zopakovat. „Snad jsme si už právo na tuhle akci zasloužili, veliteli,“ ohrazovali se průzkumníci. Nemohl jsem jim to odmítnout. Protože jsem nemínil zaútočit na čínské kasárny přímo, rozhodl jsem se nechat Suoi a polovinu všech vojáků v jeskyni.

Vzhledem k poznatkům průzkumného oddílu by bylo zbytečné brát ji na tak nebezpečnou cestu.

Vyrazili jsme za setmění, celkem sto mužů, postupovali jsme poměrně rychle. Cesta vedla kopci, netížily nás však zbraně pro boj zblízka, které jsme nechali v jeskyni, a tak jsme mohli postupovat relativně rychle. Phu mě ujišťoval, že kromě strážní budovy u mostu, které jsme se chtěli vyhnout, nepotkáme ani živáčka. Avšak už u železnice jsme téměř narazili do čtyř milicionářů, kteří hlídali trať. Phu si jich naštěstí včas všiml a my jsme se včas stihli stáhnout a pokračovat směrem na západ. Pak už se nám nepříhodilo nic nečekaného.

V jedenáct hodin jsme byli rozmístěni na dvou kopcích, které se tyčily zhruba pět set metrů jižně od kasáren. O lepších pozicích se nám ani nesnilo. V oknech velitelství se svítilo a my jsme dokonce slyšeli tiché, monotónní bzucení elektrického generátoru. V ostatních budovách a stanech byla tma, ale tábor osvětlovalo množství venkovních lamp. V temnotě za kopcem se rozprostíralo Man-hao. Elektřinu si mohla dovolit jen milice. Obyvatelstvo města si muselo vystačit s olejovými lampami.

Číňané se bezvýhradně řídili učením velkého Maa a ve svých vojenských táborech dodržovali přísný řád. Přesně v deset hodin museli být všichni vojáci v postelích: „Vojáci, kteří v noci spí, ve dne dobře pochodují,“ říkával Mao. Tentokrát se ale Mao mýlil. Alespoň v případě Man–haa jeho vojáci s ránem vpochodují maximálně v zapomnění. Přesně v jedenáct hodin deset minut jsme na nepřátelský tábor zahájili palbu z dvaceti těžkých kulometů a z třiceti minometů. Ostatní střeleli z pušek. Výsledek našeho nečekaného útoku byl okamžitý. Ječící proudy stopovek svištěly nad údolím, zasypávaly budovy kasáren, trhaly stany, ničily zaparkovaná auta a kosily lidi. První minometné střely dopadly moc blízko, ale žádná další už cíl neminula. Místo aby zhasli všechna světla, zmatení milicionáři rozsvítili ještě další. Naši střelci střeleli do rozsvícených oken. Houfy ječících a nařikajících mužů běžely tam a zpátky, aby je nakonec srazilo krupobití střel. Dvě minuty po našich prvních výstřelech zasáhlo pět min hromadu krabic s municí, které v tu

ránu explodovaly. Explozi doprovázel záblesk ohně. Výbuch zničil velitelství i jídelnu a hned poté i ostatní obytné budovy. Rázem explodovaly v úžasném ohňostroji další krabice. Světla zhasla, ale to už vrchol kopce zářil jako sopka. Vše zachvacujícím ohni a explozím neunikl ani jeden voják.

Tábor se změnil v moře plamenů. Sudy s naftou a benzínem začaly hořet a vybuchovat. Nafta prosakovala do podzemních skladů jako láva. Sklady vzápětí explodovaly. V zemi po nich zbyly pětadvacet metrů široké jámy. Prikázal jsem zastavit palbu. Muži nastoupili. Odešli jsme. Povedlo se. Bylo jedenáct hodin dvacet tři minuty. Když jsme dorazili k železnici, Riedl se vydal s několika muži napřed. Zjistili, že nahoře ve strážní budově je osm stráží. Dívali se na ohněm zalitou oblohu a o něčem se vzrušeně dohadovali. Helmut je všechny jednou dávkou ze samopalu srazil na zem a pak na ono zmítající se lidské klubko ještě pro jistotu hodil pár granátů. Zničili jsme most i strážní budovu. Schulze rozmístil zbývající miny podél železnice a přilehlé stezky, aby se, jak řekl, „postaraly o další podobné parchanty“. Naši dva indočínské přátelé mě požádali, zda by si mohli vzít zbraně mrtvých Číňanů, které se jim, jak tvrdili, budou doma ještě hodit.

Když jsme dorazili k jeskyni, kde nás už napjatě očekávali naši druhové, začínalo svítat. „O nic jste nepřišli,“ chlácholil je Schulze. „Ten jejich tábor s krabicemi munice rozestavenými všude kolem by vyhodilo do povětří i pár skautů. Jen jste si ušetřili dlouhou cestu.“

Do Suoiiny vesnice jsme dorazili za setmění – byli jsme k smrti unavení, zato však v dobré náladě. Nevěděli jsme jistě, zda byl mezi oběťmi v Man-hao i Ming, v Indočíně se však už víckrát neukázal.

„V Man-hao to pěkně explodovalo,“ poznamenal za dva týdny plukovník Houssong, když jsem mu odevzdával hlášení o našich posledních akcích. „Všichni milicionáři vyletěli do vzduchu a Číňané utrpěli obrovské ztráty na životech – téměř tisíc vojáků, byl mezi nimi i velitel sboru z Junnanu.“

„No to je skvělé, mon colonel,“ zvolal Schulze nadšeně. „Je to první dobrá zpráva za poslední měsíce!“ Obrátil se na mne a zdánlivě nevinně podotkl: „Představ si, Hansi,... my jsme byli jen padesát kilometrů odtamtud.“

„Taky mě to napadlo,“ přerušil ho plukovník Houssong a položil na ta slova důraz.

„Ničeho jsme si nevšimli, mon colonel,“ dodal jsem.

„O tom nepochybuji.“

„Každý ví, mon colonel, jak jsou Číňané neopatrní. Uskladnili asi krabice s municí venku a tam do nich uhodil blesk. Už se to párkrát stalo.“

„Mlčte!“ přerušil mě. „Žádná bouřka tam nebyla. Možná tak pár blesků ráže osmdesát. Byl bych zvědav, na co bych přišel, kdybych zkontroloval vaše zásoby munice. No tak, WagemUllere! Jak jste to provedli?“ Všechno jsem mu vypověděl a on odeslal zprávu: „Teroristická skupina přibližně o dvou stech mužích a velké množství munice zničeno padesát pět kilometrů na severozápad od Lao Kay“

Není třeba zdůrazňovat, že vrchní velitelství nikdy nezjistilo, že místo ležící padesát pět kilometrů severozápadně od Lao Kay je v rudé Číně!

VPÁD DO ČÍNY

Než se zpráva o Man-hao dostala do Hanoje, uplynuly tři týdny. Bylo dost pravděpodobné, že někteří důstojníci z vrchního velitelství vytušili pravdu, nikdo z nich se však nezajímal o podrobnosti. Mnoho informací nevyhnutelně vyžaduje mnoho psaných zpráv a ty zase vedou k přílišné pozornosti mnoha lidí včetně civilistů, kterými generálové opovrhovali a pohrdali, ať už to byli novináři, politici, ministerští úředníci či sám ministerský předseda.

Naštěstí pro nás byl útok úspěšný. Na místě jsme nezanedbali žádné důkazy ani vybavení francouzské armády, ani mrtvoly. Číňané se mohli jen vztekat nad svými mrtvými, nemohli nám však nic dokázat. V odlehlých jižních provinciích navíc ještě působily konzervativní nacionalistické prapory a Francouzi tedy mohli debakl v Man-hao připsat Čankajškovi. Přítomnost nacionalistů v oblasti, která byla teď Maovou říší, a naprostý úspěch naší naprosto ilegální akce jaksí inspirovaly našeho velitele k podobné akci, jen ještě ve větším měřítku.

Náš výlet do Číny přinesl záhy své plody. V západní Indočíně se výrazně snížila činnost teroristů, a to i v exponované příhraniční oblasti u Lao Kay. Místní rolníci mohli po dlouhé době zase jednou sklídit svou úrodu a dovézt ji na trhy do Lao Kay, aniž by je po cestě teroristé okradli o peníze či o zboží. Od onoho útoku také nedošlo k jedinému přepadení francouzských vojáků ani k podminování silnic. Schulze tehdy propadal přílišnému optimismu a tvrdil, že ještě pár takových „úklidů“ za hranicemi a Giapovi záškodníci se vrátí zpět „k starým, dobrým lukům a kopím“.

Po bravurním kousku v Man-hao se naše vztahy s plukovníkem Houssongem ještě zlepšily. Považoval nás teď už spíše za své „spoluspiklence“ než za své podřízené a udělil nám jistá privilegia, kterým se jiné jednotky francouzské

cizinecké legie netěšily. Snad nejvíc jsme si cenili permanentní propustky. Po návratu z akce se moji muži směli na dobu od pěti večer do osmi ráno vzdálit z kasáren. Já jsem měl volný přístup do skladů, kde jsem si proti podpisu mohl vzít jakékoli množství jídla, zbraní a munice. Měl jsem rovněž neomezený přístup k těm nejtajnějším údajům, které se týkaly partyzánských aktivit v určitých oblastech.

Plukovník Houssong na nás byl hrdý a musím dodat, aniž bych se chlubil, že právem. Moje jednotka byla až na slavné výsadkáře jedinou, která se z každé akce vrátila vždycky s výsledky a navíc často i bez ztrát na životech. „Dobrým výsledkem“ se v Indočině mínilo, když se vojáci vrátili z mise do vzdálené oblasti sice bez jakéhokoli úspěchu, ale aspoň s minimálními ztrátami na životech. Mnozí vojáci legie se ztratili v džungli a nikdo o nich už víckrát neslyšel. Za deset dnů po návratu z Man-haa si nás plukovník Houssong zavolal k sobě. Potřásl nám rukama a bez dalšího otálení řekl: „Sedněte si, messieurs, protože to, co vám teď řeknu, by vás stejně posadilo.“ Postavil na stůl plnou láhev calvadosu a se záhadným úsměvem nám nabídl. „Napijte se, budete to potřebovat.“ Plukovník byl zjevně v dobré náladě. Koukalo mu to z očí.

„To bude tak hrozné?“ zeptal jsem se a usedl jsem na protější židli. Eisner a Schulze si rovněž sedli a položili na stůl mapy. Pfirstenharuner otevřel zápisník a Riedl si vzal tužku a papír. Instruktáž mohla začít.

„To záleží na tom, jak se na to díváte,“ odpověděl plukovník na mou otázku. Natáhl se po láhvi, nalil nám a pozvedl skleničku: „Na váš úspěšný útok na Tien-pao.“

„Myslíte na útok na Man-hao, mon colonel,“ opravil ho Eisner v domněnání, že naráží na naši výpravu do Číny.

„Ne, řekl jsem Tien-pao,“ opakoval Houssong a na poslední slovo polomil patřičný důraz. „Brzy se tam vypravíte.“ V místnosti se rozhostilo naprosté ticho a my jsme si pomalu uvědomovali, co ta krátká věta znamená. „Na Tien-pao?“ opakoval jsem opat mě.

„Na Tien-pao,“ trval na svém plukovník Houssong. Oči mu zářily. „Přesvědčili jste jisté pány na vysokých místech, že takové útoky jsou proveditelné a mohou se obejít bez komplikací. Takže si uděláte ještě jeden výlet. Tentokrát to ale nebude žádná hračka, messieurs. Tentokrát se budete muset sakra snažit, abyste zvítězili.“

„Zvítězili?“ ušklíbl se Schulze. „Budu rád, když získáme zpáteční lístek, mon colonel.“

„To tedy ano,“ připojil se k němu důrazně Eisner. „V Tien-pao je třicet tisíc čínských vojáků.“

„To je osmdesát na jednoho,“ vložil se do toho Riedl.

„V Rusku to bylo horší,“ komentoval to Karel a zapálil si dýmku.

„Jsem rád, že vás neopouští dobrá nálada, už samo to je poloviční úspěch,“ poznamenal plukovník. Rozložil na stole velkou mapu severní Indočíny. Mapa zahrnovala oblast severně od Cao Bangu, včetně čínských oblastí, až k řece Siang, třicet kilometrů severně od Tien-pao. Soudilo se, že v Tien-pao se schovávala poslední dva roky Ho Či Minová vláda. O Ho Či Minovi se však tvrdilo, že se skrývá dále na východě, v Nanningu.

Plukovník Houssong se s tužkou v ruce sklonil nad mapou. Její horní části nevěnoval pozornost, o něco níž však zakroužkoval malou oblast a podíval se na nás. „Myslíte, Wagemullere, že byste to zvládli taky?“

„Samozřejmě, mon colonel. Otázkou ale je, zda se ještě dostaneme zpátky.“

„To byste se měli snažit – nesmíte tam nechat žádné mrtvolky. Musí to být čistá práce jako v Man-hao.“

Vstal jsem a sklonil jsem se nad mapou. Nebyla to obyčejná mapa. Byl to operační plán s důležitými podrobnostmi: stezkami, předpokládanou časovou náročností v závorkách a v oblasti mezi Tien-pao a hranicemi a dál na východ až po Sengenskou dálnici s malými rudými hvězdami, z nichž některé byly v obdélnících, jiné v kroužcích.

„Vidíte, jakou jsem si s tím dal práci,“ řekl plukovník Houssong pobaveně. „Ty hvězdy označují známé vietminhské základny a čínské pevnosti.“

„Jejichž velikost je, mon colonel?“

„Jejichž velikost můžeme jen odhadovat. Ale to je jedno, neboť vy se jim vyhnete.“

„Ale vědí to i oni, mon colonel?“ skočil mu do řeči Eisner a všichni vybuchli smíchy.

Plukovník Houssong na chvíli zmlkl a pak se s námi znovu podíval na mapu. „Vaším hlavním cílem bude základna označená písmenem A. Její zničení je nanejvýš důležité. Leží třicet kilometrů severně od hranic.“

„... po zemi to bude padesát,“ podotkl jsem.

„Sans doute. Budete se tam nicméně muset dostat. Druhý cíl, C, neleží tak hluboko ve vnitrozemí, spíš víc na východ. Jak jste si už asi všimli, cíl B je bohužel za hranicemi. Je v těsné blízkosti Tien-pao a hlavní pevnosti. Dva cíle ale prozatím stačí. Jsou to velké nepřátelské základny a výcvikové tábory.“

„A co znamenají ta X, mon colonel?“

„To jsou malé čínské strážní budovy podél cest a mostů s dvěma až pěti vojáky.“

„A co s nimi máme udělat?“

„Na to se mě, Wagemullere, neptejte, to nechám na vás. Jestli vám zbude nějaký čas na to, abyste zničili ještě nějaké mosty, bude to jen dobře.“

Porada trvala dvě hodiny. Probrali jsme všechny důležité body celé akce. Plukovník nakonec dodal: „Nemusím snad zdůrazňovat, že celá záležitost musí zůstat jen mezi námi, messieurs.“

„Samozřejmě, mon colonel.“

„Váš útok na Man-hao byl šokem pro Vietminh a ještě víc pro Číňany. Podél hranic mají spoustu základů a generál... si myslí, že bychom si na ně měli ještě aspoň jednou posvítit, než se Peking rozhodne pro decentralizaci.“ S úsměvem dodal: „Il faut piquer dedans – měli bychom je zasáhnout na citlivém místě.“ Upřel oči na mapu. „Většina vietminhských výcvikových základů a skladů je pořád ještě za hranicemi, ale Giap je brzo přesune severněji, do bezpečnějších oblastí.“ Pohlédl na mě. „Co si o tom myslíte?“

„Můžeme skončit se slávou, nebo u vojenského soudu,“ odpověděl jsem žertem.

„Na tu druhou možnost radši hned zapomeňte,“ řekl plukovník. „Od té záležitosti v Man-hao jsem váš komplic.“

„Komplic, mon colonel?“

„Jak jinak byste to nazval? S Čínou ve válce nejsme.“

„Peking na to často zapomíná,“ poznamenal Eisner. „Říkejme našim výletům jen vzájemná výměna zdvořilostí, mon colonel.“

„A co posádky v Tien-pao, mon colonel?“ zeptal jsem se a měl jsem na mysli těch třicet tisíc čínských vojáků.

„Nemají žádná auta,“ vysvětloval Houssong. „Patnáct vojenských aut a nějaké zapomenuté staré džípy – to je všechno. Vojáci jsou vyzbrojeni většinou starými sovětskými puškami a jejich munice je v současné době omezena na pět nábojů na jednu zbraň.“

„To mě těší,“ podotkl Karel.

„Když se v tichosti dostanete až k cíli A, posádka se vám nebude po technické stránce moci postavit.“

Složil mapu a podal mi ji se slovy: „Je to jediná mapa této operace. Udělejte si pro sebe dvě kopie a pak mi ji vraťte. A nezkazte to, jinak byste taky mohli zůstat v Číně mrtví.“

„Já vím, mon colonel.“

„Jistě.“

Všechno mi bylo jasné, samozřejmě. Žádné doklady, žádné osobní známky, žádný armádní proviant, jen oblečení, jaké nosí domorodci, a zásoby jídla.

„Co byste, Wagemullere, udělal s případnými mrtvými těly?“ zeptal se mě opatrně plukovník.

„Číňané nenajdou ani mrtvá těla, ani hroby, mon colonel.“

„Dobře.“

Podal mi ruku. O dalších podrobnostech týkajících se případných ztrát na životech jsme už dál nemluvili. Mrtvoly měly být zničeny buď granáty nebo plamenomety, měly být roztrhány na kousky, spáleny k nepoznání, a kdyby mezi námi byli nějakí vážně ranění vojáci, kteří by nebyli schopni jít dál, bylo naší povinností zabít je, aby se nestali v čínských rukou usvědčujícími důkazy.

„Máte šanci uspět,“ řekl nám plukovník na odchodu. „Osobně jsem vám vybral průvodce. Vyznají se v kraji a jsou to profesionálové.“

Operaci jsme pro její dalekosáhlý dopad nazvali „Dlouhá ruka“.

„A máme to, sto proti půl miliardě,“ poznamenal Schulze pohlédl na měsícem osvětlenou oblohu Bao Lacu. V dálí před námi se zlověstně tyčily vrcholky čínských hor. Překročili jsme hranice a pokračovali po úzkých stezkách, které v neprůnikatelném lese prosekali desítky let před naším příchodem domorodí bojovníci. Dál je pak udržovali překupníci a po nich nacionalistické strany. Po několika kilometrech jsem pochopil, že plukovníkův operační plán se opírá o přesné údaje získané vyčerpávající prací výzvědné služby a průzkumných letců. Plukovník nenechal nic náhodě. Ocenili jsme to, kdyby totiž nebyl tak úzkostlivě přesný, mohlo nás to stát život.

Postupovali jsme jeden za druhým, udržovali jsme si deset kroků rozestupy. Měli jsme na sobě tmavé oděvy domorodců, na hlavě klobouky a na nohou hrubé gumové sandály ze starých pneumatik. Všechno jsme si načernili sazemi, tváře, ruce, zbraně, nic se v jasném měsíčním světle nelesklo.

Ačkoli jsme s sebou měli jen to nejnnutnější, naše vybava vážila něco kolem patnácti kilogramů. Tvořil ji samopal s deseti náhradními zásobníky, jídlo, celta, malá lékárnička, magnetický kompas, baterka, nůž do džungle, síť proti moskytům a ruční granáty. Polní vybavení Gruppe drei jsme si rozdělili mezi sebou.

Gruppe drei byla naše předsunutá hlídka, byli to průzkumníci, na nichž závisely naše životy. Tvořilo ji jen třicet mužů, kteří však byli speciálně vycvičení. Každý člen této průzkumné jednotky prodělal náročný šestiměsíční výcvik, který

zahrnoval nalézání bomb a jejich zneškodnění, odkrývání pastí, stopování a chování v lese. Jejich učitelé byli ti nejlepší odborníci na protipartyzánský boj, jak Francouzi, tak cizinci, například bývalý kapitán britské armády, který bojoval tři roky s komunistickými povstalci v Malajsku, nebo bývalý japonský plukovník a někdejší velitel výzvědné služby Kempe Tai (bývalá japonská tajná policie). Oba tito mužové nosili uniformy plukovníků koloniální armády, k ozbrojeným silám nicméně nepatřili, s armádou měli jen uzavřenou smlouvu a dostávali plat jako civilisté.

Sto metrů před námi šla předsunutá hlídka vedená seržantem Krebitzem. Ještě před nimi šli čtyři čínští nacionalističtí důstojníci, z nichž jeden z nich byl bývalým členem Čankajškovy rozvědky. V kraji se vyznali. K posledním bitvám, které se odehrály těsně před tím, než se poražená strana musela stáhnout do džunglí severní Barmy, došlo právě v této provincii. Plukovník Houssong mi neprozradil, jak a kde k nacionalistům přišel. „Můžete jim věřit,“ to bylo všechno, co mi řekl. „Zaručil se za ně známý americký generál.“

Dobře jsem věděl o rozbujelé korupci v nacionalistické armádě, která značně přispěla ke konečné porážce nacionalistické Číny, a zachovával jsem proto v tomto směru opatrnost. Řídili jsme se pravidlem nevěřit žádnému Indočíňanovi ani Číňanovi a své pochybnosti jsme měli i o úsudcích amerických generálů. Američané nacpali do Číny tolik peněz a zbraní, že by to stačilo na dobytí celé země, a přesto nebyli schopni udržet ani jeden čtvereční kilometr „Nebeské říše“, která se postupně měnila v hotové peklo.

Chtěl jsem vědět, zda byli naši čínští průvodci o akci „Dlouhá ruka“ nějak detailně informováni.

„Vím, o co vám jde,“ odpověděl plukovník Houssong. „Ale buďte klidní. Nepovažoval jsem za důležité říkat jim všechno. Sdělte jim, co vám bude za daných podmínek připadat nutné.“ Musel si všimnout, jak se mi ulevilo, neboť mě ujistil: „Opravdu se na ně můžete spolehnout.“

„To bych rád.“

Zasmál se a přátelsky mě poplácal po zádech. „Vím, že byste nevěřil ani samotnému Čankajškovi, Wagemullere.“

„Na takovéhle misi bych nevěřil ani Ježíši Kristu, mon colonel. Seběmenší nerozvážnost a...“

„Šel byste tedy raději bez průvodců?“

„Rozhodně.“

„Ale to by bylo mnohem obtížnější.“

„Možná budeme muset vyšplhat na víc kopců, nebudeme se však muset celou cestu strachovat, jestli nás nezradí.“

„No, jestli je to tak...“

„S vaším dovolením, mon colonel, bych se o naši bezpečnost raději postaral sám.“

„Alors, tak se tedy postarejte, ale hlavně se v pořádku vraťte.“

Čínské průvodce jsme měli neustále na očích. Ujistil jsem se, že toho o našem plánu opravdu moc neví. Znali náš nejbližší cíl, to však bylo všechno. Jeden z nich, mluvil mimochodem velmi dobře francouzsky, si našeho zdvořilého, ale rezervovaného přístupu musel povšimnout, neboť se na mne obrátil hned, jak jsme přešli hranice.

„Nevěříte, že jsme tuto výpravu schopni vést, že?“ zeptal se smutně.

„Majore Kwangu,“ odpověděl jsem mu pevným hlasem, „budu k vám upřímný. Seznámili jsme se teprve před pěti dny. Neznáme vás a nevíme, odkud jste.“

„Plukovník Houssong to ví,“ bránil se.

„Plukovník Houssong je v Hanoji, majore. My jsme na cestě do pekla – a zpět, jak aspoň doufám. Ale mohu se vás na něco zeptat? Znáte naše ostatní čínské průvodce dlouho?“

„Znám jen majora Čenga,“ odpověděl. „Sloužili jsme u téhož praporu. Ty ostatní jsem viděl poprvé v plukovníkově kanceláři.“

„Tak vidíte, majore. Jsou cizí i pro vás...“

„Ale plukovník je jistě zná.“ „I plukovník je jen člověk, majore Kwangu. Lidé jsou omylní.“

„Plukovník, generálové, ministerský předseda,“ vložil se do toho Eisner. „Jsme tu už dlouho, majore Kwangu. Přežili jsme už průměrnou délku života legionářů a myslím, že žijeme jen proto, že nebereme nic zajisté – nikdy!“

Major se zdvořile usmál. „Takže každého, koho neznáte, považujete automaticky za vinného, dokud se neprokáže jeho nevina?“

„Jde nám jen o jedno, majore o přežití,“ odtušil jsem. „Tomu jsme se naučili už dávno: myslet, plánovat, kalkulovat, hodnotit a jednat všechno se týká přežití. Přátelství, vztahy, hodnosti, city, to všechno je až druhotné. Žijeme na vypůjčený čas a řídíme se zákonem pravděpodobnosti, což je jediný zákon, který ctíme. Kdybychom to tak nedělali, byli by z nás teď namísto živých expertů mrtví hrdinové. Neboť my jsme opravdu experti, majore Kwangu: nejsme ani neporazitelní odvážlivci, ani žádní supermani či hrdinové – jsme živí experti. Ostatně přežití je v každé válce tou nejdůležitější věcí.“

„Udělám, co bude v mých silách, abychom nejbližší dny všichni ve zdraví přežili,“ odpověděl Kwang.

„To bude dobře,“ přikývl jsem. „Ale dávejte si pozor na ty, které neznáte.“

„S ohledem na mé přežití?“ zeptal se se smíchem.

„Můžete tomu tak říkat,“ přisvědčil jsem.

Čínské hranice jsme překročili v úterý v devět večer osmnáct kilometrů západně od někdejší silnice z Cao Bangu do Tien-pao. Věděli jsme, že mezi silnicí a námi je partyzánská stezka, která se o tři kilometry dál směrem do vnitrozemí napojuje na polní cestu. Tam měli Číňané malou strážní budovu pro milici hlídající příhraniční oblast. Dál na severozápad, za místem, kde jsme zamýšleli přejít polní cestu, ležela vesnic, s posádkou čítající dvě stě mužů. Těm jsme se chtěli vyhnout.

Postupovali jsme poměrně rychle, neboť svítíl měsíc, ale i tak jsme šli těch osm kilometrů k silnici téměř šest hodin, terén byl obtížný. K silnici jsme dorazili ve středu krátce před třetí hodinou ranní. Původně jsem zamýšlel pokračovat hned dál do vnitrozemí, ale seržant Krehitz mě upozornil na četné otisky pneumatik, které napovídaly, že na silnici funguje čilá vojenská doprava. Tenkrát vlastnila v Číně těžká auta jen armáda, ale i ta měla aut velký nedostatek, takže vojáci byli často nuceni ujít obrovské vzdálenosti pěšky. Kdyby Číňané o těch pár aut přišli, byla by to pro ně těžká ztráta.

Zvlášť kdyby některá z těch aut přepravovala nenahraditelný náklad. Krehitz navrhl, abychom silnici podminovali, a to jsme také na pěti různých místech udělali. Odpalovací zařízení jsme umístili tak, aby všechna vozidla do jedné tuny, což byla tak váha plně naloženého zemědělského vozu, bezpečně projela. Neměli jsme v úmyslu zranit nevinné civilisty, kteří tudy procházeli a převáželi domů své vozy s úrodou.

V pět ráno jsme už byli hluboko v horách. Brzy se rozednilo, a když vyšlo slunce, utábořili jsme se. Muži shodili na zem torny a zbraně a padli unavení a vyčerpaní do měkké trávy. Masírovali si nohy, jako vždycky, když jsme se zastavili. Několik vojáků se dalo do jídla, většinou však byli tak zničení, že ani nemohli jíst. Jen se natáhli na cely. Snídaně jim už nedělala žádné problémy. Každý si vzal vařenou rýži a sekané maso, v polních lahvích si každý nesl kávu nebo čaj, a ti, kteří dávali přednost něčemu ostřejšímu, měli rum. Seržant Krehitz si nesl lahve tři, aby měl od všeho kousek: dvě měl zavěšené u pasu a třetí v batohu.

Seděl jsem na balvanu, srkal kávu a pozoroval své drsné muže. Když jsem se tak díval, jak někteří z nich vypadají v domorodém oděvu, vážně jsem zapochyboval, zda bychom tím vůbec nějakého nepřítele oklamali. Možná ještě tak z pěti set metrů, z větší blízkosti však nikoli. Byli po zuby ozbrojeni tím nejlepším a nejmodernějším vybavením, jaké mohla Francie vůbec nabídnout. Nejdůležitější však bylo, abychom nevypadali jako Francouzi, a v tomto ohledu jsme uspěli. Jen tak mimochodem, vypadali jsme jako Alibaba a čtyřicet loupežníků.

S výjimkou stráží rozmístěných kolem tábora všichni okamžitě usnuli. Chrápání a oddechování muselo být slyšet na hony daleko. Odpočinul jsem si pod moskytiérou, kterou jsme s sebou nenosili ani tak kvůli moskytům, jako spíše kvůli mouchám. Hluboko v lesích bylo totiž na moskyty příliš chladno, zmizeli, jakmile se slunce schovalo za obzorem. Mouchy a moskyti žili v jakémsi veselém „rozděl a panuj“, jedni jen v noci, druhí jen ve dne.

Tábor jsme složili krátce před polednem a hned jsme se dostali do problémů. Gruppe drei narazila na čtyři rolníky z nedaleké usedlosti. Vesničané se vraceli domů z lovu a nesli si divokého kance. Byl to velice nešťastný incident a nám nezbylo, než je spoutat a vzít je s sebou na dlouhý a nedobrovolný výlet. Mohli jsme je také zabít, neboť na utajení mise závisel nejen úspěch celé akce, ale i naše životy.

„Jsem vám za toto rozhodnutí vděčný,“ řekl major Kwang. „Jsou to nevinní lidé a každý z nich musí živit početnou rodinu.“

Při další zastávce jsme si v temné rozsedlině, která byla dost hluboká na to, aby z ní nebyl vidět oheň, kance opekli. Když jsme prošli rozsedlinou, čekala nás namáhavá cesta. Nenašli jsme žádnou stezku a úzká říčka nám přes hodinu sloužila jako jediná „cesta“. Byla mělká, sotva dvacet centimetrů, dno však bylo kamenité. V řece byly spousty ostrých a kluzkých kamínků – horší cestu jsem si ani neuměl představit. Břehy byly prudké a zarostlé křovím a trním, takže jsme tam byli aspoň dobře skryti. Věděl jsem, že tudy určitě dojdeme k silnici z Cao Bangu do Tien-pao, vedoucí pod malým moslem se strážní budovou. To byl náš první cíl.

K silnici jsme dorazili kolem šesté večer a seržant Krehitz a průzkumná četa Gruppe drei šli obhlédnout most. Ve strážní budově našli jen čtyři Číňany, a tak pevnůstka padla do jejich rukou hned. Podminovali obě části silnice a most vyhodili do vzduchu s pomocí padesáti liber gelignitu, který umístili pod dřevěné sloupy. K žádné velké ani hlasité explozi tedy nedošlo, jednalo se spíše o sérii explozí menších. Těla mrtvých Číňanů jsme schovali v lese.

Chtěl jsem bez prodlení pokračovat k našemu prvnímu velkému cíli, k vietminhskému táboru „A“, který ležel jen asi o dvacet kilometrů dál na sever. Doufal jsem, že se tam dostaneme, aniž bychom po cestě potkali čínskou milici. Osud

tomu však chtěl jinak, pro nás nikoli nevýhodně. Když už jsme téměř odcházeli, zpozorovali jsme řadu světel, která se blížila po klikatící se silnici. Byl to malý konvoj osmi aut a my jsme se sotva stačili rozmístit podél silnice. Eisner a Karel na východním svahu, Schulze a Riedl na západním poblíž podminované oblasti.

Konvoj neměl o naší přítomnosti ani tušení a najel přímo na miny. První vozidlo explodovalo a zřítilo se do propasti, nad níž býval most. Druhé auto prudce zahnilo, sjelo ze silnice, narazilo do balvanu a převrátilo se na střechu. Ostatní auta začala skřípavě brzdit, přičemž do sebe narážela. Auta nepřevážela žádné vojáky, jeli v nich jen řidiči a pár milicionářů, kteří vyskočili, jakmile jsme začali střílet. Auta byla naložena rýží, nasolenými rybami, třtinovým cukrem a tukem – vezla pravděpodobně zásoby jídla početným vojenským stanovištím u hranic. Žádné z aut nepřeváželo zbraně, ale při pohledu na těch pět pořád ještě funkčních aut mě něco napadlo. Požádal jsem seržanta Krebitze, aby auta vyložil a otočil je, což bylo na úzké silnici poněkud obtížné. Gruppe drei polila veškeré zásoby jídla benzínem a pak jsme na auta vylezli. Napadlo mě, že by bylo nejbezpečnější, kdybychom se na nepřátelskou základnu vydali v autech. V Maově říši žádná soukromá auta nejezdila a už vůbec ne nákladní, takže onu kolonu aut bude každý považovat za nějaký další vojenský konvoj.

Už jsem dal téměř znamení k odjezdu, když v tom mě zastavil major Kwang. Hned jak přede mne předstoupil, věděl jsem, že se stalo něco nepřijemného.

„Dva čínští průvodci jsou pryč,“ oznamoval mi sklíčeně a rezignovaně dodal: „Obávám se, že jste měl pravdu, když jste jim nevěřil. Je mi to líto.“

Kdybychom se bývali nezmocnili aut, majorova zpráva by pro nás byla hroznou ranou. Odpadlíci byli buď komunističtí špiclové, anebo se prostě rozhodli převléct kabát a udat (nebo to aspoň zamýšleli) nenáviděnou německou jednotku Číňanům. Oni však byli odkázáni jen na své nohy, kdežto my jsme byli motorizovaní, takže nám stále zbývala naděje, že zničíme obě základny dřív, než se posádce v Tien-pao dostane od uprchlíků varování.

„Vy za to nemůžete,“ pokoušel jsem se nešťastného majora utěšovat. „Koneckonců, za všechny se zaručil plukovník Houssong.“

„Měl jsem na ně dávat pozor,“ řekl omluvně a pomalu potřásl hlavou, „ale plukovník jim tak věřil...“ Kapesníkem si otřel tvář. „Neměli bychom se po nich ještě podívat? Nemohou být moc daleko...“

„To rozhodně ne,“ vykřikl jsem a slezl z auta. „Nemáme čas na to, abychom si tu hráli na schovávanou. Vylezte si nahoru, majore.“

Rozjeli jsme se po zatáčející se štěrkové cestě směrem na sever, projeli jsme několika ostrými zatáčkami a octl jsem se u malé strážní budovy, před níž stála hlídka. „Tahle strážní budova na plukovníkově mapě není,“ podotkl Schulze a chopil se zbraně.

Hlídka se otočila, otevřela dveře a cosi dovnitř zakřičela. Z budovy vyšel další čínský voják. Zaclonil si oči a chvíli hleděl na naše blížící se vozidla, pak hrozně vykřikl a skočil za hromadu klád. Voják na strážní pozvedl pušku a Schulze šlápl na brzdou. Někde za námi se ozval krátký výstřel ze samopalu a okna strážní budovy se zachvěla. Seržant Krebitz otevřel kopnutím dveře, seskočil z auta, a ještě než dopadl na zem, začal střílet. Hlídka ležela v tu ránu na zemi a voják za kládami zakřičel bolestí, zapotácel se a upadl. Dva muži z Gruppe drei, kteří utíkali pár kroků před seržantem Krebitzem, se zapotáceli, udělali ještě pár kolísavých kroků a padli zkrvaveni na zem. Krebitz hodil do budovy granát a přispěchal zraněným mužům na pomoc. Ihned u nich byl seržant Zistl se dvěma zdravotníky, rychle je prohlédl a potřásl hlavou. „Jsou oba mrtví.“ řekl vážně.

Podíval jsem se na Krebitze. Němě přikývl. Čtyři vojáci mrtvoly zvedli a odnesli je do lesa. Krebitz se chopil plamenometu a další vojáci ho s rýčem a kanystrem benzínu následovali. Za okamžik jsme uslyšeli tlumený výbuch, slabý sykot plamenometu a pak se nad lesem objevil hustý olejový kouř, který spirálovitě stoupal nahoru.

„Pozor!“ vykřikl Eisner. Vojáci se postavili do pozoru a zasalutovali. Bylo to to jediné, co jsme pro naše padlé druhy mohli udělat.

Seržant Krebitz se i se svými muži zanedlouho vrátil. Na tvářích se jim zračil smutek a beze slova nasedli do aut.

„Hotovo,“ hlásil seržant Krebitz. „To, co po nich zbylo, jsme, Hansi, pohřbili.“

„Nastoupit,“ zavelel jsem.

Rozjeli jsme se.

Viethminhská základna neležela přímo na hlavní silnici, byla asi o dva kilometry dál ve vnitrozemí. Museli jsme odbočit na malou polní cestu.

kteřou bychom jistě minuli, kdyby nás na ni major Kwang neupozornil a hlavní, ani na vedlejší silnici jsme už nepotkali žádné Číňany, ze silnice se nicméně tak prášilo, že by si nás nepřítel musel všimnout z ohromné vzdálenosti. Lest však fungovala. Nikdo nás nenapadl. Považovali nás za čínskou vojenskou kolonu.

Prostorná základna, jež byla naším cílem, měla čtyřúhelníkový půdorys. Kolem dokola byla oplocena ostnatým drátem a sestávala z několika dřevěných budov a hrubých stanů. Už byla tma a většina vojáků se shromáždila u večere. U dřevěné závory jsem se nijak nerozmýšlel, projel jsem dovnitř, zatímco Eisner střelil udivenou stráž u brány mezi oči. Křikl jsem na Schulzeho, aby zastavil u nejbližší budovy, kterou už čelním nárazem částečně zničil. Ostatní auta už rovněž projela branou a zastavila ve zvířeném prachu mezi budovami. Moji muži zahájili palbu a na zem se skáceli další příslušníci hlídky. Tábor ožil křičícími teroristy. Všude explodovaly granáty. Budovy i stany se hroutily. Moji vojáci se rozdělili do šesti úderných skupin a bleskově místo vyčistili. Během chvíle byl vzduch prosycen pachem korditu, rachotem kulometů a ze všech koutů se ozývaly výkřiky umírajících partyzánů. Ačkoli si toho Vietminh ještě nebyl vědom, zničení této základny znamenalo konec jeho svatyní v rudé Číně.

Použili jsme i plamenomety. Dřevo a látka byly v mžiku v plamenech. Naše auta jsme z tábora museli odvézt. Mezi hořícími budovami běhaly bezhlavě naříkající stíny polonahých teroristů. Teprve pak jsme zjistili, že většina partyzánů neměla žádné zbraně. Ukázalo se, že jde o výcvikový tábor, rekruti tedy ještě zbraně nedostali. Muselo tam být kolem osmi set vietminhských nováčků. Tábor se změnil v hotovátka, moji muži se doslova brodili v krvi, mezi svíjejícími se těly a zčernalými mrtvolami. Když jsme si uvědomili, že nepřítel nemůže klást žádný odpor, přestali jsme střílet. Eisner zavelel: „A la baionnette!“ Byl to večer bodáků.

Za půl hodiny bylo po všem. Kromě nás tam nezbyl nikdo, jediná budova nezůstala stát. Plukovníkův cíl „A“ byl vymazán z povrchu zemského.

Cíl „C“, tedy druhá Viethminhská základna, kterou jsme měli zničit, ležel přibližně čtrnáct kilometrů na jihovýchod, na těžce polní cestě. Původně by nám to trvalo celé dny tvrdého pochodu, než bychom dorazili k oběma cílům, naše staré dobré sovětské nákladáky však ještě měly v nádržích benzín a silnice byla stále průjezdná. Nic nám nebránilo v tom, abychom brzo ráno nezaútočili na druhou vietminhskou základnu. Čím rychleji jsme se pohybovali, tím dříve jsme se mohli vrátit domů. Kvůli oněm uprchlým Číňanům jsme se museli tří dalších cílů dále na severu v blízkosti silnice z Tien-pao do Sengenu vzdát. Byli jsme však rozhodnutí naší výpravy využít a vyhodit do vzduchu ještě pár dalších základen, které jsme měli po cestě.

Vyjeli jsme směrem na východ. Silnice byla úzká, vedla lesem a autům to po ní pěkně klouzalo. Z ničeho nic jsme narazili na četú milicionářů vedenou důstojníkem. Alespoň jsme se domnívali, že je to důstojník, neboť měl jako jediný samopal. Když nás upozorovali, odbočili ze silnice a rukama si zaclonili oči, protože byli oslněni zářícími světly našich aut. Důstojník zvedl ruku, jako by nás chtěl zastavit. Byl to jeho poslední vědomý pohyb, protože v příštím okamžiku se chytil za břicho a upadl na zem, zasažen výstřelem z Riedlova samopalu. Ze všech aut se ozvala ničivá střelba, která trhala na kousky uniformy i těla. Rázem bylo po četě. Nepřátelé neměli nejmenší šanci – ani jsme nemuseli zpomalit.

Když jsme dojeli do blízkosti cíle „C“, vycházelo už slunce. Na chvíli jsme zastavili na okraji lesa a já jsem se dalekohledem porozhlédl po travnaté nížině. Asi kilometr na jihovýchod se mezi poli tísnilo pár rákosových chatrčí, stanů a budov. Tábor byl od vesnice oddělen úzkými vodními příkopy. Vesnici tvořilo asi třicet obydlí na křižovatce čtyř polních cest a jedné lesní stezky na jihu. Na západní straně vesnice jsme upozorovali partyzánskou základnu. Napočítal jsem asi padesát stanů, v každém mohlo spát tak dvacet mužů, a dvě správně budovy se zamřížovanými okny. Vedle nich stály odděleně čtyři budovy čínské milice. Připraveni na nás rozhodně nebyli.

„Kupředu!“

Rozjeli jsem se přímo na partyzánský tábor a zopakovali předešlý úspěšný útok. Moji muži zničili budovu u brány a zastřelili pět hlídkujících mužů. Opět se nám podařilo partyzány tak překvapit, že se nezmohli na žádný organizovaný odpor. Moji muži se na partyzánský tábor doslova vrhli, nevynechali ani jedno okno, ani jeden stan, do budov házeli granáty a stříleli, až se jim od zbraní kouřilo. Mechanická přesnost mých mužů byla až děsivá. Pět vojáků ostřelovalo kulomety jednu z budov, zásobníky přitom měnili tak hbitě, že střelba ani na chvíli neustala. Pět vojáků házelo okny dovnitř granáty. Čtyři další najednou vykopli všechny dveře budovy a uskočili, aby udělali místo jiným mužům s plamenomety. Žádné příkazy, žádný křik, žádný zmatek – byla to zkušená týmová práce, která netrvala déle než třicet sekund. Ačkoli zde byli nepřátelé ozbrojení, vůbec jsme jim nedali šanci, aby svých zbraní použili. V táboře a mezi chatrčemi vypuklo hotové peklo. Z každého stanu a z každé budovy se hrnuly hloučky teroristů a milicionářů. Utíkali se schovat a snažili se přitom vyhnout se kulkám a bodákům. Několik z nich se dokonce zastavilo a pokusilo se bránit, byli však hned zabiti. Moji muži se hnali táborem podobni lidské lavině. Zmatené nepřátele bez milosti stříleli a probodávali bodáky. Z aut se ozývaly lehké kulomety. Nepřátelé byli zdoláni nemilosrdným krupobitím našich kulek. Seržant Krebitz a Riedl přišli na spoustu podzemních skladů, v nichž bylo uloženo jídlo a munice. Vyhodili jsme je pomocí granátů do vzduchu, čímž jsem zabili i ty Číňany a partyzány, kteří se ve skladech schovávali. Střelba

probudila obyvatele vesnice. Ještě větší zmatek nastal, když se vesničané snažili utéct do sousedních hor. Vydělali slepice, psy a kozy a tím vším pádili lidé, mnozí naříkali a v nejvyšší hrůze, nemysleli na nic jiného, než aby si zachránili holý život. Asi dvěma stům partyzánů a milicionářů se z tábora podařilo uniknout a teď běželi přes pole k lesu, který byl zhruba osm set metrů od tábora. Schulzeho jednotka se vrhla ke kulometům a celou tu prchající masu těl dokonale zlikvidovala.

Oheň se rozšířila i na vesnici a zahálil ji černým dýmem. Všiml jsem si, že Riedl vjíždí v čele svých mužů do rozvířeného prachu a kouře vycházejícího z hořících chatrčí a neúnavně kolem sebe střílí. Zpoza stodoly se vynořil desátník Altreiter se šesti muži, kteří vedli skupinu čínských důstojníků.

„Co se tu promenuješ?“ napadl ho Karel.

„Chceme je vyslechnout,“ odpověděl Altreiter.

„Běžte s vyslýcháním někam. Vyřídíte je, Horste,“ utrl se na něho Eisner.

Altreiter pokrčil rameny. „Udělej to ty, Bernarde,“ řekl rezignovaně. „Já zajatce nestřílím.“

„Odvedte je támhle,“ přikázal jsem Altreiterovi a ukázal jsem směrem k polím. „Zatím je hlídejte – pak se rozhodneme, co s nimi uděláme.“

Naši ostřelovači si opřeli pušky o plot a během chvilky vyřídili všechny utíkající nepřátele v dostřelu. Ti nejrychlejší však již stačili doběhnout tak daleko, že jsme je v zaměřovačích našich pušek nezachytili. Eisner dal Gruppe drei rozkaz, aby na místa mezi lesem a utíkajícími partyzány zahájila minometnou palbu. Někteří partyzáni vběhli pod palbu a byli roztrženi na kusy, jiní se otočili, uskočili a zastavili se – ve chvíli se však také ocitli pod palbou, neboť naši střelci takovouto reakci očekávali.

Když jsme vietminhskou základnu opouštěli, všude se válely mrtvolky. Pokračovali jsme dál a během cesty jsme vyhodili do vzduchu ještě dva další mosty a podminovali silnice vedoucí pod nimi. Čínský komunikační systém byl naštěstí v této oblasti velmi málo rozvinutý. O dvacet kilometrů dál směrem k hranicím jsme přepadli jednu strážní budovu milice poblíž kamenného mostu. Nikoho jsme neušetřili. Dál už jsme auty jet nemohli, neboť dvěma z nich došel benzín.

Skupině čínských důstojníků jsme dali dostatek jídla, aby jim vydrželo na dlouhou cestu domů, a propustili jsme je. Jejich vyslýcháním jsme se už nezdržovali. Do posledního okamžiku si mysleli, že je zastřelíme. Jeden z nich se obrátil k majoru Kwangovi a něco mu říkal a pak se mi dvakrát uklonil. Vypadalo to, že ztratí rovnováhu a svalí se tam na zem. Pronesl dlouhou zpěvavou větu. „Moc vám děkuje, že jste je nepopravili,“ přeložil mi major Kwang.

„Proč bychom je popravovali?“ odpověděl jsem mu s pokrčením ramen. „Maův režim by to nijak neohrozilo.“

Seržant Krebitz auta zničil a rota pokračovala dál pěšky. Na improvizovaných nosítkách jsme nesli dva naše zraněné druhy. V euforii ze snadných vítězství jsme se nedrželi v lesích, ale šli jsme po klikatící se polní cestě, odhodláni skoncovat s každým, kdo by se nás pokusil zastavit. Byli jsme už pouhých čtrnáct kilometrů od hranic.

V poledne jsme byli v bezpečí, na francouzském území. Osmdesátikilometrový výpad do rudé Číny jsme absolvovali v rekordním čase. Z první francouzské pevnosti jsem zavolał plukovníkovi Houssongovi. Pořád nemohl uvěřit tomu, že už jsme zpátky.

„Jak jste to udělali, Wagemullere? Letěli jste snad?“ ptal se udiveně.

„Vypůjčili jsme si pár aut, mon colonel,“ odpověděl jsem jakoby nic. „Před hranicemi jsme se nicméně zastavili.“

„Nějaké ztráty na životech?“

„Devět mrtvých, mon colonel.“ V radiopřijímači se rozhostilo ticho. Věděl jsem, na co plukovník myslí. Dodal jsem:

„Nezůstalo po nich nic.“

„Je mi to líto, Wagemullere, ale neměli jsme na vybranou.“

„Já vím, mon colonel. Nic jiného se nedalo dělat.“

Celkem vzato byla naše výprava spíše morálním než materiálním úspěchem. Jak jsme se později dozvěděli ze zpráv výzvědné služby, povedlo se nám zabít tisíc tři sta padesát teroristů a šedesát milicionářů, materiální škoda, kterou jsme jim způsobili, byla nicméně zanedbatelná. Hlavní nepřátelské sklady ležely dál na sever, poblíž dálnice do Tien-pao, kam jsme se nedostali. Zásoby jídla a zbraní, které jsme zničili na druhé základně, by stačily zásobovat na šest týdnů jeden prapor.

Nejbolavější byla pro Číňany ztráta osmi aut. Eisner měl pravdu, když tvrdil, že ztráta více než tisíce vojáků je pro nepřítele jen nepatrnou kapkou v oceánu. Ale bylo to stejně jedno. Nijak jsme si nezastírali, že bojujeme proti beznadějně přesile.

Na to, abychom nepřátele rozmnožující se závratnou rychlostí zadrželi, bychom potřebovali aspoň otravný plyn nebo atomové bomby. Francouzi se dávno vzdali myšlenky na dobývání ztracených území. My jsme však nebyli Francouzi,

byli jsme Němci. Museli jsme být nejdřív osmkrát poraženi, než jsme připustili porážku. A ani tehdy nás neopouštěla vůle zvítězit.

Za měsíc jsme se dozvěděli, že miny, které jsme tak chytře nastražili, /ničily ještě čtyři další auta a nový sovětský tank. Třikrát sláva seržantu Krebitzovi a Gruppe drei. Jedno ze zničených aut vezlo nové nosníky pro zničený most, výbuch tak rekonstrukci zpozdil o tři měsíce.

Číňané závěrem vyklidili přes dvacet příhraničních vietminhských základen a přemístili se dál na sever k řece Siang. Muniční sklady byly přestěhovány dokonce ještě dál, do oblasti, kterou nepřátelé považovali za bezpečnou. To svědčilo o tom, že naše výprava do Číny způsobila nepříteli skutečně více škody než zničení několika základen, strážních budov, mostů a aut. Přesun táborů z příhraniční oblasti způsobil čínskému zásobovacímu systému, který se již tak potýkal s vážnými problémy, další těžkosti. Zle postižené vietminhské prapory v severních indočínských provinciích si již nemohly „odskočit“ přes hranice, aby si doplnily zásoby a příštího dne se opět vrátily, aby si vybojovaly další. Když partyzáni potřebovali munici či zbraně, museli si pro ně dojít pěkně daleko.

PÁD PEVNOSTI

Uběhly už téměř dva měsíce a Suoi stále s velkorysým souhlasem plukovníka Houssonga zůstávala u našeho praporu. Plukovník byl zřejmě přesvědčen, že je něčí milenkou, nemohl se však stále rozhodnout, kdo oním šťastlivcem je, neboť jsme o ní mluvili všichni stejně nadšeně. Ve skutečnosti mezi ní a námi nic takového nebylo. Považovali jsme ji naopak za jakousi schovanku celého praporu a její štěstí pro nás bylo tou hlavní věcí.

Schulze držel slovo. Našel banku, v níž měl Suoiin otec konto, jejího ředitele však oddělovat nemusel, i on byl totiž obětí teroristické podlosti. Sám přišel o svou malou dceru, když školní autobus najel na Vietminhem podminovanou silnici. Ředitel tedy se Suoi soucítil a po krátkém rozhovoru přijal její podpis, čímž získala právo majetkem svého otce disponovat. Jeho jedinou podmínkou bylo, že Suoi nesmí v průběhu prvních tří měsíců vybrat víc než padesát tisíc piatrů týdně. Tato podmínka byla pojistkou pro případ, že by na peníze uplatnili nárok nějaký další příbuzní, ačkoli stejně jako Suoi věřil, že se to nestane. Rovněž musel Suoiin nárok zaznamenat do všech důležitých dokumentů.

Suoi byla na místní poměry bohatá. Majetek jejího otce přesahoval dva milióny piatrů v hotovosti a kromě toho k němu patřily i akcie mlýnů a sýpek. Schulze a Riedl ji ubytovali v pěkném apartmá poblíž kasáren. Její byt se brzy změnil v jakýsi „klub“, kde se konaly různé společenské večírky. Zdálo se, že Suoi jsou naše časté návštěvy vhod, svými zářivými úsměvy obšťastňovala všechny bez rozdílu. Suoi pro nás byla od samého počátku přínosem. Změnila náš způsob života. Přestali jsme trávit volný čas v páchnoucích hanojských barech, přestali jsme mluvit sprostě a omezili jsme pití.

Suoi si ve městě našla přítelkyně. Jednou z nich byla Mireille, krásná francouzsko-indočínská dívka s bezvadnou postavou. K Suoi se dokonce přestěhovala – Suoi totiž nerada bydlela sama, říkala, že co se samoty týká, je stejná jako nějaká stará dáma. Mireille pracovala jako sekretářka u jedné francouzské loďařské společnosti a měla spoustu přátel. Náš soukromý klub se brzy stal místem, kde se scházela velká společnost.

Suoi si byla vědoma toho, že sama nezabaví pět tvrdých legionářů, z nichž dva byli zjevně rivalové. Dobře načasovaný příchod dalších dívek zabránil hrozícímu vyhocení a zachoval mír. Nikdy jsme se v Indočíně neměli tak skvěle jako tehdy. Obstarali jsme i gramofon, promítačku, kávovar a šejkr. Každý přinesl něco, Riedl desky, Schulze filmy, Karel nápoje, Eisner občerstvení, já jsem pak zařídil čas na zábavu.

Jednou jsme pozvali i plukovníka Houssonga, přišel se ženou a Yvette. Bavili jsme se výborně. Paní Houssongová a Yvette se staly stálými návštěvnicemi klubu. Já jsem se u Suoi scházel s plukovníkem Houssongem a nadporučíkem Derisierem, abychom tam probrali různé vojenské operace. Zatímco ostatní tancovali, my jsme se vedle skláněli nad mapami a radili se o dalších plánech. Naše porady se odehrávaly v domácí atmosféře, jak to nazýval plukovník Houssong.

Dny zábavy a oddechu však musely jednou skončit. Za každý den, který jsme prožili ve městě, jsme museli strávit měsíc na nepřátelském území. Nepřáteli se to všude jen hemžilo a nás nebylo celkem ani tisíc. Mohli jsme jen ničit a zabíjet, mohli jsme Vietminhu působit citelné ztráty, nikdy se nám však nepodařilo udržet to, co jsme jednou dobyli. Kdykoli jsme osvobodili nějakou obléhanou pevnost nebo vyčistili nějakou oblast od stovek teroristů. Francouzi tam poslali teritoriální vojáky, kteří sice uměli statečně bojovat a s velkou slávou padnout, neudrželi však ani metr území. Někáký „chytrý mozek“ na vrchním velitelství přišel jednou na nápad, že se na teroristy bude vyvíjet tlak deportací jejich příbuzných do vzdálených „ochranných táborů“ či, jak je Francouzi nazývali, do Camps de Regroupement (což byl jen jiný název pro koncentrační tábory). Byl to ten nejhlupejší nápad, jaký se jen mohl zrodit, hotové bláznovství,

kteří jen znovu ukázalo, jak Francouzi nerozumějí psychologii svých nepřátel. Partyzánům se jen ulevilo, když měli své příbuzné schované kdesi daleko, relativně mimo nebezpečí, a „neloajální“ občany pak masakrovali s ještě větší vervou. Vietminh si navíc mohl být jist tím, že jeho komunističtí soudruzi ve světovém tisku rozpoutají kolem ubohých „nevinných civilistů“ deponovaných do francouzských táborů pěknou kampaň. Jediným výsledkem oné „geniální“ myšlenky bylo, že se partyzáni necítili tak zranitelní. Pokud chtěli Francouzi teroristy skutečně ochromit, měli to udělat tak, jak jsme to udělali se zajatci my. Měli je naložit na auta s megafony. Nikdo ze zajatců by nebyl zraněn a žádné auto by nebylo zničeno.

„Víte, že to nemůžeme udělat, Wagemillere,“ řekl mi rezignovaně plukovník Houssong. „Souhlasím s vámi. Naše *conduil de la guerre* v Indočíně je úplně scestné. Odsunutím příbuzných partyzánů dáváme teroristickému násilí jen volnou ruku. K vašim praktikám se ale přesto uchýlit nemůžeme. Můžeme nad nimi přivřít očko, v žádném případě je však nesmíme podporovat. Vaše metody mohou občas někde projít, ve větším měřítku by však neobstály ani týden. Víím, že Heinrich Himmler by už dávno vietminhský problém vyřešil Cyklonem B (otravný plyn používaný nacisty v koncentračních táborech) a krematoriem, avšak o Francii se předpokládá, že je demokratickou zemí. Ve světovém veřejném mínění je zakořeněna představa, že teroristé jsou rázní hrdinové bojující s moderní vojenskou silou pomocí luků a kopí a že jim jde jen o nezávislost a lidská práva. Mám k dispozici seznam třiceti tisíc civilistů, které komunisté chladnokrevně zavraždili, proti vietminhským násilnostem se však neprotestuje. Když však my popravíme jediného teroristu, který měl na rukou krev stovek lidí, píše se o tom v amerických novinách, a to už vůbec nemluví o Evropě a jejím komunistickém tisku, jako o francouzském válečném zločinu. Kdykoli se jen dotkneme nějakého prašivého zabijáka, začnou protesty a demonstrace. Nazývají nás dokonce nacisty, Wagemiiller. Měl byste to moskevské vysílání slyšet.“

„Slyšel jsem ho už mockrát,“ odpověděl jsem s ironickým úsměvem. „Ještě o tom přemýšlejte, mou colonel, v poslední válce jsme měli bojovat pospolu. Jen si to představte, kdyby se Francie, Británie, Německo a Amerika spojily proti Stalinovi. Naše tanky by se řítily přímo na Vladivostok na pobřeží Tichého oceánu, a když už by se zastavily, pak jen aby se jim nezavařily motory.“

„Možná,“ řekl váhavě. „Hitler by ale, Wagemiiller, stejně zase zešílel.“

Usmál jsem se. „Šílený Hitler je pořád rozumnější než zdravý Stalin, mou colonel. Hitler nechtěl válku na západě. Jsem si tím jistý. Připouštím však, že udělal obrovskou chybu, když napadl Polsko. Měl přes Polsko jen projít do Ruska. Měl přesvědčit polskou armádu, aby bojovala po boku *Wehrmachtu*.“

„Deset let po válce je vždycky jednoduché mluvit o tom, jak se co mělo udělat. Já jen doufám, že Francouzi a Němci nebudou už nikdy bojovat proti sobě.“

„Myslím, že budeme mít všichni plné ruce práce s východem, mon colonel. A není to ani otázka nějaké daleké budoucnosti,“ odpověděl jsem mu.

„To máte pravdu!“ přikývl. „Nezastaví se před ničím.“

Krátce poté jsme odešli na výpravu do městečka Muong Hou Nua, které leželo severozápadně od Hanoje, jen třicet kilometrů od Číny. Celá oblast byla ovládána teroristy, takže si tam Vietminh zřídil nejrůznější komunistické instituce. Zavedl tam „socialistické reformy“ vyvlastnění, pozemkovou reformu a masové vyhlazování bohatých. Ony reformy ničím jiným než vyhlazováním nebyly bohatí lidé, vládní úředníci, učitelé, misionáři a obchodníci museli zemřít. Teroristé pozvolna rozšiřovali svou kontrolu i na další území: na Phuong Saly, Muong Jou, Bun Tai, Lai Čau a dokonce i na Dien Bien Phu, kde jim silná francouzská posádka další expanzi znemožnila. Uprchlíci z této oblasti podávali svědectví o několika obrovských masakrech a vraždách nejméně pěti tisíc „třídních nepřátel“, na které dohlíželi čínští důstojníci anebo civilní „odborníci“ – poradci Vietminhu. Pro čínské „dobrovolníky“ byly hranice otevřené. Výzvědná služba zjistila, že kolem Muong Hou Nua je několik vietminhských táborů a dokonce i stálé čínské velitelství – na francouzském území.

Oplatili jsme teroristům laskavost. Přepadli jsme čínské pozorovací stanoviště a radiostanici v Čen-Juan a v krátkém, zato však rozhořčeném boji jsme zabili dvanáct důstojníků a třicet vojáků. Střelba proběhla už na čínském území, Pfirstenhammer však po boji posunul hraniční kótu o dvě stě metrů dál do Číny. Pak jsme vyfotografovali čínské kulometné hnízdo a mrtvolu kolem něho tak, aby v pozadí byla vidět hraniční kóta. Vypadalo to, jako by ke střelbě došlo na francouzském území – Číňané tedy očividně podnikli útok na cizí území, my jsme ho jen odrazili.

Karel měl skutečně le crcm – nervy či spíše žaludek – jeho kousek by se spíše hodil do komedie. Číňané neměli ani tušení, kudy jejich hranice skutečně vedou. Ještě po několika měsících pořídila výzvědná služba fotografie, na nichž byla hraniční kóta stále tam, kam ji posunul Pfirstenhammer. Místo aby nepřátelé kótu vrátili tam, kam patřila,

vybudovali nové kulometné hnízdo čtyři sta metrů za kótou. Získali jsme tak několik set akrů země v dnešním Laosu. Měli jsme tehdy požadovat poplatek za vstup na naše území.

Během nájezdu se nám podařilo zničit ještě několik vietminhských jednotek a skladů. Nepodařilo se nám však dostat do Muong Hou Nua ani do jiného nepřátelského centra. K tomu bychom totiž potřebovali alespoň brigádu tanků, dělostřelectvo a leteckou podporu. Dorazili jsme nicméně k našim bližším cílům, zničili jsme je a vrátili se zpět do Dien Bien Phu se ztrátou pouhých padesáti devíti mužů. Ačkoli jsme za padlé dostávali nové vojáky a náš stav tak byl neustále doplňován, žádní rekruti, dokonce ani němečtí veteráni, nám nemohli nahradit obratnost a zkušenost těch, které jsme ztratili. V Indočíně se z vojáka stal expert teprve po roce stráveném v džungli. Do té doby byl rekrut pro prapor spíše přítěží než přínosem.

Na počátku padesátých let se francouzská cizinecká legie potýkala ještě s jedním nebezpečím: s dezercí! Vietminh zahájil v rámci všeobecné protifrancouzské ofenzívy rozsáhlou propagační kampaň s cílem oslabit řady již tak dost zkušované legie. Všem dezertérům nabídl svobodu a bezplatnou cestu domů. Vypsal navíc značnou částku peněz výměnou za válečný materiál, auta, zbraně a cenné informace. Propagační kampaň se zaměřila především na legionáře, kteří pocházeli ze zemí v sovětské okupační zóně – na Poláky, Čechy a Maďary. Němci z východní zóny a Rakušané se Vietminhu jeví jako zájemci potencionální. Kampaň však zapůsobila i na vojáky ze zemí, v nichž francouzské úřady ztratily svou moc a nemohly tedy dezerci nijak potrestat.

Vojáci nedezertovali ze zbabělosti, ale prostě proto, že byli zhnuseni způsobem, jakým Francouzi válku vedli, a tím, jak úplně nesmyslně obětovali pluk za plukem. Vojáci vítězných armád zřídka dezertují, francouzská cizinecká legie však za několik let zažila mnoho porážek a vojenských debaklů. A nebyla to vina obyčejných vojáků. „Panáci v bílých rukavičkách“ (jak Pfirstenhammer obvykle naše generály nazýval) se považovali za rozené Napoleony, kteří se již s výjimkou karetních her nemají čemu učit. Celý vrchní štáb (kromě generála Salana, kterého jsme si všichni hluboce vážili) měl být dávno vypráskán. Na místa generálů měli nastoupit desátníci a seržanti. Pak by se snad legie trochu „rozhybala“.

Vietminhská velkorysost slavila úspěchy. Vojáků legie stále ubývalo, nejprve dezertovali po jednom, pak po celých skupinách a stávalo se, že zběhla i celá četa. Ke cti Vietminhu je třeba podotknout, že své slovo skutečně držel. Dezertéři mohli z Indočíny odjet přes Peking či Moskvu buď do Hongkongu, nebo do Evropy. Komunisté za zbraně a další válečný materiál skutečně platili, ačkoli se ho klidně mohli zmocnit bez placení. Takový uprchlík se tedy vracel domů s celkem slušnou částkou. Vietminh platil tvrdou měnou. Bylo to důmyslné. Znam dva Švédy, kteří přeběhli s autem plně naloženým automaty, municí a zdravotnickými potřebami – všechno „made in USA“. Od partyzánů za to dostali skoro deset tisíc amerických dolarů v hotovosti. Kde Vietminh ty těžké peníze bral, zůstávalo záhadou, kterou mohl objasnit jen Kreml. Vím jistě, že oni dva Švédové dojeli bezpečně do Hongkongu, kde si zavedli obchod s hedvábím, který dodnes prosperuje.

Pokud je mi známo, žádný východoevropský dezertér nebyl po příjezdu do své vlasti stíhán. (Komunisté mají dobré mezinárodní konexe.) Ještě měsíce po zběhnutí nám posílali pohledy a fotografie, kde nám popisovali své příběhy. Vietminh už to nějak zařídil, aby se kopie oněch dopisů dostaly k těm, kteří ještě stále váhali.

Francouzi měli pod kontrolou důležitá města a údolí, na venkově však následovala jedna pohroma za druhou. Kdybychom se bývali řídili zásadami La Conduite de la Guerre, nepřežili bychom v Indočíně ani rok. Odvažují se dokonce tvrdit, že můj prapor vyšel vítězně z každé operace právě proto, že se jimi neřídil. Měli jsme minimální ztráty na životech a dosáhli jsme toho jen tím, že jsme hráli stejnou hru jako teroristé. Říkali jsme si, když mohla Maova doktrína vést k úspěchům nepřátel, proč by nemohla vést i k našim úspěchům?

A ono to opravdu fungovalo!

Na jedné z výprav proti vietminhskému zásobovacímu vlaku, který měl směřovat na jih, jsme dostali naléhavou rádiovou zprávu: francouzská pevnůstka devadesát kilometrů západně od Hoi Xuanu a sedmdesát kilometrů severně od místa, kde jsme se nacházeli, byla pod intenzívní teroristickou palbou. Velící důstojník hlásil několik průlomů v obvodových zdech a už se chystal ničit tajné papíry a šifry.

Riedl mi tu zprávu přinesl a zachmuřeně poznamenal: „Jestli ničí šifrovací klíče, nebudeme tam už nic platní. Dostali bychom se tam tak za tři až čtyři dny.“ I tak jsme ale velícímu důstojníkovi poslali vzkaz, kde jsme ho žádali, aby vytrval. Bez meškání jsme se vydali zpátky k základně, abychom mohli zorganizovat záchrannou expedici.

Hanoj jsme opustili v doprovodu malého konvoje nákladních aut a džípů. Vždycky jsme se snažili dojet auty, kam to jen šlo. Měl jsem dojem, že nás nepřátelé neustále sledují. Ať jsme se hnuli kamkoli, Vietminh o nás stále věděl.

Snažili jsme se proto nepříteli zmást, hned jak jsme vyjeli z bran kasáren. Pokud jsme měli jít k cíli, který ležel třeba na jihozápadě, vyrazili jsme na severozápad, nikdy jsme nešli přímo, vždycky jsme ve snaze odvrátit pozornost

nepřátel místo obcházeli a různě křižovali. Vojáci z posledního auta dávali pozor, zda za konvojem nejedou nějaké skútry, motorky či dokonce auta. Když nám bylo nějaké vozidlo podezřelé, spojili jsme se s nejbližší vojenskou silniční kontrolou a požádali ji, aby náš nežádoucí doprovod na chvíli zastavila a zdržela.

Jednoho dne nás Schulze poprosil, abychom zastavili před Suoiiným bytem. „Hned jsem zpátky!“ omlouval se a vyběhl po schodech nahoru. Za pět minut se vrátil a za ruku vedl Suoi. „Vždycky s námi tak toužila jít,“ řekl rovnou, a než jsem stačil otevřít pusu, pomohl jí do auta. Rozjeli jsme se za konvojem.

„Lovci lebek plus jeden,“ řekl jen. Pohlédl jsem na Eisnera, který se tvářil jakoby nic.

„Ty jsi o tomhle Erichově... tahu věděl?“ zeptal jsem se ho.

„Jasně,“ odpověděl mi, „věděl o tom celý prapor – až na tebe.“

Suoi byla asi nejhezčí „voják“ z celé legie. Měla na sobě na míru zhotovené vojenské oblečení s páskem, malé výsadkářské boty, tropickou helmu a malý batoh. Schulze ji na tuhle chvíli zjevně dlouho připravoval. V průběhu několika posledních týdnů se přede mnou Suoi několikrát zmínila, že by se ráda zúčastnila naší další akce, nikdy jsem to však nebral vážně. Říkala, že ji nebaví jen tak celé dny vysedávat doma, že chce dělat něco užitečného.

„Koneckonců, prapor mě přece adoptoval; ne?“ dodávala.

A teď tu byla, copy, stuhy, vojenské oblečení a všechno, co k tomu patří, rozdávala kolem sebe okouzující úsměvy, mrkala na mě a v předstíraném údivu se mě ptala: „Doufám, že ti tu nevadím?“ Chtělo se mi odpovědět: „To víš, že mi tu vadíš,“ neboť jsem měl dost jiných starostí, ale místo toho jsem řekl: „Ale Suoi, celou cestu nepojedeme džípem.“

„To je mi jasné,“ odpověděla rychle. „Vyrostla jsem v horách a chůze se nebojím.“

„Tak chtěla jít s námi,“ vysvětloval mi Erich. „Chtěla nám pomoci.“

„A ty jsi jí samozřejmě neodolal.“

„Co měl dělat?“ vložil se do toho Eisner. „Suoiiny oči by pohnuly i tankem.“

„Já se o ni postarám, neboj se, Hansi,“ ujistil mě Erich.

„To je šílenství... vzít mladou holku na vražednou výpravu.“

„A co všechny ty holky, které jsou u Vietminhu, Hansi?“

„Ty doslaly speciální partyzánský výcvik, Erichu. Ta tvoje Suoi neumí ani vystřelit.“

Schulzemu zasvítily oči. „Jseš si tím tak jistý?...Budeš překvapenej, Hansi.“

„Chceš mi snad říci...“

„Počkej a uvidíš, veliteli!“

A opravdu jsem viděl. Konvoj se na chvíli zastavil u řeky, museli jsme nechat vychladnout motory. Muži usedli na zem a dali se do jídla. Erich došel k hrázi a z prázdných plechovek na ní navršil malou pyramidu. Z džípu vzal samopal a podal ho Suoi. „Tak a teď se. Hansi, dívej!“ mrknul na mě.

Suoi pyramidu zničila prvními čtyřmi výstřely. Plechovky jen odskakovaly. Pouze dvě z nich zůstaly stát lam, kam je Erich postavil.

„Voilà“ zvolal Erich a triumfálně na mě pohlédl. Vzal Suoi samopal a podal jí pušku. „Ted tref ty zbylé dvě.“

Suoi se profesionálně chopila pušky, zamířila a dvakrát vypálila. Jedna z plechovek vylétla do vzduchu, druhá se zakymácela a převrhla – trefila těsně vedle. Třetím výstřelem ji zasáhla, plechovka odletěla do vody. Vojáci na ni nadšeně pokřikovali. Eisner se očividně bavil a Riedl se pro sebe usmíval. „Tak tolik k naší bezbranné schovance,“ dodal.

Suoi se ke mně ještě s puškou v ruce pootočila. Červenala se, ale hlavu držela vzhůru. Zamrkala způsobem, kterému Karel říkal „hvězdný pohled první třídy“. „Už věříš, že se o sebe postarám, veliteli?“ zeptala se mě.

„Kde ses naučila takhle střílet?“

„O nedělních odpoledních na vojenské střelnici,“ odpověděla s úsměvem. Vzala si od Ericha další zásobník, zkušeně nabila a zajištěnou zbraň podala jednomu z vojáků.

„Chceš ji vidět i s pistolí nebo s ručními granáty?“ ptal se mě pobaveně Erich.

„Umí taky řídit tank?“

„I o ještě ne,“ smál se. „Ale je to výborná studentka. Hansi.“

Všemožně jsem se snažil potlačit úsměv. „Věděl o těch cvičeních i plukovník Houssong?“

„Samozřejmě. Musel Suoi podepsat propustku na střelnici.“

„Plukovník byl velice laskavý,“ zapojila se do našeho hovoru Suoi...Dal mi pistolí.“

„Cože?“

Vytáhla z batohu malé pouzdro na pistolí. Byla v něm lehká, slonovinou vykládaná italská automatická beretta.

„Hezká, že jo?“ ptala se Suoi. „Bála jsem se ji vytáhnout, že bys ji považoval za dětskou hračku.“

Přistoupil jsem k ní a připevnil jí pouzdro k opasku. „Jen si ji nos, ty generále! Až budeš potřebovat střílet, nebudeš mít čas hledat ji v batohu.“

Nepřítomnost trikolóry a zlověstné ticho, které se vznášelo nad kasárnami, nevěstilo nic dobrého. Z malého návrší, na němž jsme postavili palisádu, se nám naskýtala děsivá podívaná. V ostnatém drátě, který se vinul kolem obvodových zdí, bylo vidět velké díry, palisáda byla na několika místech proražena a kolem zejících děr byly rozházeny těžké klády. Všechny budovy byly poškozeny. Viděli jsme deset ohořelých aut a spousty mrtvol.

„Jsou vyřízení,“ poznamenal sklesle Eisner a odložil polní dalekohled. „Ale pořád ještě nepřestali stavět pevnosti.“

Hbitě se otočil. „Krebitzi!“

Seržant Krebitz předstoupil. „Všichni pryč ze silnice!“ dával příkaz Eisner. „Vojáci, v zástupu... rozestupy dvacet metrů. Půjdeme lesem.“

Obrátil se na Suoi a přísně jí řekl: „Budeš se držet za mnou. Rozumíš?“

„Oui“ přikývla a nepatrně se začervenala. „Nemusíš na mě tak křičet.“

Typicky ženské uposlechnutí příkazu, myslel jsem si a snažil se potlačit úsměv.

Nemámili jsme drahocenný čas diskusemi o situaci. Posádka pevnosti byla vyhlazena a nepřítel zatím nikdo nepronásledoval, takže jsme předpokládali, že polní cesta i všechny ostatní stezky v okolí pevnůstky budou zaminovány. Nepřítel měl dost času na to, aby pasti připravil, udělal to už nesčetněkrát předtím. Nešli jsme tedy po silnici ani po stezkách, k pevnůstce jsme si prosekali novou stezku a Gruppe drei se mezitím vydala na polní cestu hledat pasti a miny. Jediný špatný krok by znamenal okamžitou smrt. Tam, kde pracovali vietminhští experti, musel být prohledán každý metr země – byla to zdoluhavá procedura.

Do našich řad přibyl jeden z nejvýznamnějších vietminhských dezertérů, malý, podsaditý muž jménem Ghia Xuey, který byl teď „čestným velitelem“ Gruppe drei a spolupracoval se seržantem Krebitzem. Xuey byl do roku 1950, kdy došlo k tragické události, která ho přiměla dezertovat a přidat se k nám, velitelem partyzánské skupiny. V rámci razie na „kolaboranty“, která následovala po vítězném útoku, popravila ve vesnici poblíž Thanhhoa sousední vietminhská jednotka spolu s ostatními „kolaboranty“ i Xueyovu rodinu. Xuey musel celou věc tajit, protože jakmile by vyšla najevo, už by mu nikdo nevěřil. S rozhodností vlastní jen orientálcům svůj zármutek pohřbil hluboko v srdci a s vrahy svých rodičů, ženy a tří dětí slavil vítězství. Připravoval se na pomstu. Večer, když vrahové usnuli, zabil komisaře, prořízl hrdlo propagandistovi, pak se chopil samopalu a z dvaceti metrů vyprázdnil do spících partyzánů celý zásobník. U Nam Dinhu se vzdal Francouzům a nabídl jim své služby. Francouzům se jeho služby hodily, takže s ním zacházeli víc než slušně. Plukovník Houssong strávil čtyři měsíce papírováním, než se mu konečně podařilo přesvědčit kontrarozvědku, aby Xueya přidělila k našemu praporu. Xuey to přivítal s radostí, neboť práce s námi pro něho byla oproti únavné rutině ve výcvikovém táboře jednotky zvláštního určení vítanou změnou. Řekl nám, že nevěří tomu, že by se Marxovy a Leninovy myšlenky měly šířit všemi možnými způsoby, třeba i násilím. „Praví komunisté nezabíjejí,“ říkával hořce. „Mají budovat život tam, kde žádný není. Ti, kteří ve jménu komunismu vraždí, nejsou ničím jiným než prachobyčejnými bandity a mělo by se s nimi podle toho také zacházet.“

Xuey byl neocenitelný. V džungli se pohyboval jako panter. Jeho bystrým očím nic neuniklo, pošlapaná tráva, divně ležící větvička ani zlomené stéblo. Všiml si naprosto všeho, ať to bylo jakkoli nepatrné, četl stezky tak, jako čtou jiní lidé knihy. Mohli jsme si gratulovat, že bojuje s námi a ne proti nám. Při pouhém pomyšlení, že by nás pronásledoval někdo tak schopný jako Xuey, mi naskakovala husí kůže!

S Xueyovou pomocí se nám podařilo zlikvidovat přes dva tisíce teroristů a to nepočítám životy svých mužů, které byly díky jeho ostrážitým očím zachráněny. Xuey rozpoznal past i v té nejnevinnější věci, dobře totiž věděl, co má hledat. Byl a navždy zůstal zahořklý. Za celé ty měsíce, kdy jsme spolu pracovali, jsem ho nikdy neviděl se usmát. Ztráta těch, které miloval, rukama těch, kterým věřil, z něho udělala nemilosrdného anděla smrti.

„Dávejte na něho pozor,“ řekl mi plukovník Houssong, když nám Xueya představoval. „Má cenu celé brigády!“ A plukovník říkal pravdu.

Po čtyřech letech v džungli se z nás stali skuteční průkopníci. Přišli jsme na systém, který umožňoval relativně rychlý postup hustým lesem, trnitými křovinami, kořeny a liánami. Prvních šest mužů cestu prosekávalo tak, aby jí prošli, deset dalších ji rozšiřovalo a šest ji pak čistilo. Hned za prvními vojáky šli kartografové, kteří nově prosekanou stezku zaznamenávali do mapy a pomocí magnetických kompasů kontrolovali je jí směr. Jinak by se totiž mohlo stát, že by prosekávající chodili pořád dokola, aniž by si toho vůbec všimli. Pohyb v džungli se podobal létání v mracích. Když se viditelnost sníží na méně než dvacet metrů, člověk ztrácí orientaci. Úseky lesa o rozloze jen nějakých pár set metrů jsou kupodivu hustší než rozsáhlé souvislé porosty. Na místa, kde stromy rostou dál od sebe, může proniknout

slunce, a vede se tam tudíž liánám a křoviskům. Hustým lesním porostem slunce naopak nepronikne a k zemi se nedostane ani potřebná vláha, proto se v takových oblastech podrostu příliš nedaří.

Bezpečně jsme se dostali k drátům vedoucím kolem obvodových zdí, zatímco Gruppe drei hledající miny a jiné pasti byla teprve v polovině kopce. Xuey odešel prozkoumat jednu ze stezek, ale náhle na nás zavolal. „Držte se přímo za mnou,“ varoval nás. „Ničeho se nedotýkejte, ani sebemenší větvičky.“

Zašel asi sto metrů do lesa, načež nám dal zvednutou rukou znamení, abychom se zastavili. Poklekl u malé větvičky, která čněla nad stezkou, a opatrně z ní odstranil listy. Na větvičce byl připevněn tenký drát. Všiml jsem si, že větvička visí jedním koncem na větší větvi. Z prostředka větší větve vycházel drát. Hned mi bylo jasné, co to je.

„Bambusová bomba!“

„Smrtelně nebezpečná,“ přikývl Xuey. Ta poznámka byla zbytečná. Všichni jsme věděli, co ty dábelské bomby dokáží. Xuey vytáhl z kapsy klubko tenkého provázku a opatrně ho přivázal jedním koncem k větvičce. Pak pomalu vstal a dal nám znamení, abychom ustoupili. Sám šel za námi a jemně přitom provázek odvíjel. Když jsme byli asi tak osmdesát metrů od větvičky, zastavil se a řekl nám, abychom se schovali.

Potom zpoza stromu za provázek zatáhl. Najednou vyletělo do vzduchu cosi těžkého a velkého. Ozval se ničivý výbuch a podrostem se rozlétly třísky. Bomba byla zavěšena nad stezkou a ona větvička ji měla odpálit.

Xuey pokračoval dál a brzy se vrátil s dřevěnými kolíky, které byly zhruba deset centimetrů dlouhé a na obou koncích zaostřené. Držel je zabalené ve velkém listě a ukazoval na jakousi tmavou hmotu na jejich zaostřených koncích.

„Prudce jedovaté!“ hádal Eisner a vzal kolíky od Xueya, který souhlasně přikývl. Eisner na kolíky zběžně pohlédl a podal je mně. Já jsem je předal vojákovi a přikázal mu, aby je pečlivě schoval.

„Tušíte, kdo by za tím mohl být?“ zeptal jsem se Xueya.

Bez zaváhání mi odpověděl: „Nam Hoa i granáty do minometu skladuje v mrtvolách. Věř, že takové střepiny usmrtí i ty, kdo by jinak byli jen lehce zraněni.“ „Nam Hoa by měl být někde na jihu v horách kolem Phu Son.“

„To bychom si ještě měli ověřit,“ zapojil se do toho Schulze. „Mohl se taky vrátit sem na sever, aby byl blíž čínským skladům.“

Navrhl jsem, abychom se vrátili zpátky k pevnůstce.

Neustále jsme byli ve střehu. Vrátili jsme se do pevnosti, kde se nám naskytl obraz naprosté zkázy. Kolem brány ležely v groteskně zkroucených polohách mrtvol desítek legionářů, ať jsme se podívali kamkoli, všude byly jen samé mrtvolky. Zem byla potřísněna krví a rozrytá minometnou palbou. Žádná z obětí nejevila nejmenší známky života, žádná se nepohnula. Při bližším ohledání mrtvol jsme zjistili, že mají všechny probodnutá hrdla. Bylo zcela zbytečné pátrat po eventuálních živých. Když teroristy nehonil čas, dali si vždycky záležet. Poslal jsem dva vojáky, aby prohledali částečně zdemolovanou strážní budovu u brány. Hlásili, že je prázdná, a tak jsem do ní zavedl Suoi a posadil ji na lůžko. „Zůstaneš tady, dokud to tu celé neprohlédneme. Dvůr je s největší pravděpodobností zaminovaný a kromě toho to není moc pěkný pohled.“

Venku se to mými muži jen hemžilo. Detekční četa vytáhla zpod dvou mrtvých těl několik granátů, které by při sebemenším pohnutí těla explodovaly. Byl to starý sovětský partyzánský trik, na který však doplatily spousty neznalých či zapomnětlivých vojáků. Snažili jsme se, seč to šlo, abychom své druhy důstojně pohřbili, ale některých těl jsme se nemohli vůbec dotknout, protože to bylo smrtelně nebezpečné. Museli jsme zalehnout na zem, krýt se za pytlí s pískem a pomocí dlouhých tyčí a provazů mrtvolky obrátit. Posbírali jsme z nich jen kusy masa a kostí – krajně nepřijemná práce.

Během dopoledne našel Xuey se seržantem Krebitzem v areálu kasáren na třicet různých pastí a min. Další byly odhaleny odpoledne. Prohledané části jsme označili provazy, ze kterých jsme udělali koridory, v nichž bylo bezpečné chodit. Nebezpečné mrtvolky jsme označili kamínky. Kaluže krve se pomalu vsákly do štěrku nebo se srazily. Legionáři museli být mrtví více než den. Vypadalo to tam opravdu strašně. Takové scény nás už ale nijak nešokovaly. Viděli jsme je už mockrát.

u velitelství jsme narazili na další mrtvolky, mezi nimiž byla i mrtvola velitele, nadporučíka Rogera Martineta, kterého jsem znal od roku 1948. Ležel na dřevěných schodech verandy. Kromě spodního prádla na sobě nic neměl, v prsou mu zela velká, nepravidelná díra, nad níž poletovaly houfy much. Na schodech, verandě i stěnách byly patrné stopy po střepinách, které asi Martineta zasáhly do prsou. V nadporučíkově kapse našel Eisner další granát, který jsme nechali explodovat mimo kasárny.

Další důmyslný nástroj smrti byl schován za zavřenými dveřmi velitelství. Partyzáni umístili dovnitř na zem protipěchotní minu se silnou vidlicí vklíněnou mezi kliku dveří a tlakový spínač miny. Jakmile by někdo zmáčkl kliku, celá budova by vyletěla do vzduchu. Ty zavřené dveře nám však na první pohled připadaly podezřelé, neboť všechny

ostatní dveře i okna byly dokořán. Méně zkušené vojáky by na to mohli snadno naletět. My jsme však považovali podobné vietminhské uskoky za naivní. Většinu z nich okoukali partyzáni od Rusů. Během války jsme měli dostatečnou možnost se s nimi důvěrně seznámit. Člověk otevřel dveře a dům vyletěl do vzduchu, otočil vodovodním kouhoutkem, pohnul nějakým předmětem, vzal z police knihu, narovnal na stěně křivě visící obraz, stiskl klávesu piana – a bomba explodovala.

Seržant Krebitz vlezl do budovy oknem a minu odstranil.

Brzy odpoledne už dosahoval počet zjištěných a zneškodněných min padesáti. Pročesávali jsme kasárny centimetr po centimetru. Ze stolu velitele vytáhl seržant Krebitz čtyři bomby. K náloži se dostával obtížně. Musel odstranit zadní část stolu, neboť šuplíků se nesměl ani dotknout.

Všechny mrtvolky byly vyslečeny do spodního prádla. Partyzáni vždycky sbírali trička, pásky a boty, o hodinkách, tužkách, zapalovačích a zbraních ani nemluvě. Vedle Martineta leželi dva důstojníci. Oba by!; zastřeleni zblízka, třetí oběť, severoafrický seržant, měl rozstřílené a rozbodané břicho.

„Řekl bych, že tenhle masakr je pomstou za naši návštěvu Man-haa,“ poznamenal Schulze ironicky. „Myslíš Bernarde, že se Francouzi vůbec někdy naučí, jak se má s Vietminhem bojovat?“

V radiosále jsme našli mrtvolu spojaře, nadporučíka Mazzoniho, a mrtvolu nějakého dalšího seržanta. Radiopřijímač a telefonní ústředna chyběly, kolem visely dráty, jako by je někdo prostě vyrval ze stěny. Bylo mi divné, že si partyzáni vzali těžký radiopřijímač a nechali tam transformátor. Zařízení nebylo na baterie, ale na elektrický proud vyráběný dieselovým motorem. Motor byl příliš těžký na to, aby mohl být odnesen, a tak ho teroristé aspoň rozbili.

Prostranství za velitelstvím bylo plné mrtvol. Některé vojáky skosila minometná palba, jiní zemřeli v boji muže proti muži. U jídelny jsme našli dalšího mrtvého důstojníka.

Vietminhská jednotka vyhladila posádku tří set dobře ozbrojených legionářů, musela tedy čítat nejméně šest set mužů. O Nam Hoovi se vědělo, že velí jednotkám přibližně o dvou stech partyzánech, mohl se však spojit s nějakou místní jednotkou, která disponovala minomety. Napočítali jsme okolo stovky míst, na nichž vybuchly miny. Ale Nam Hoa si nemohl přivést tak silné dělostřelectvo.

„Tady v kraji je jen jeden muž, který disponuje tolika minomety,“ vysvětloval nám Xuey. „Trengh. Velí třem stům mužů. Možná dokonce více. Jeho vesnice leží asi třicet kilometrů odtud na druhé straně hor.“ Ukázal tím směrem. O Trenghovi jsme už slyšeli. Byl to bývalý hanojský policejní úředník, který v roce 1949 naplánoval spolu s Vietminhem odvážný teroristický útok na policejní stanici a pomohl partyzánům osvobodit asi padesát vězňů. Poté přeběhl Trengh k Vietminhu. Na jeho hlavu byla vypsána odměna sedmdesáti pěti tisíc piastřů ať už ho někdo dostane živého či mrtvého. Francouzi zase vypsalí odměnu na hlavu Nam Hoa, sto tisíc piastřů ovšem nebylo příliš lákavou odměnou za tak významného partyzánského vůdce. Takovéto finanční „zdvořilosti“ byly vzájemné. Každý člen mého praporu byl takhle oceněn, ať už Číňany nebo Vietminhem.

U vchodu do jídelny jsme napočítali šestnáct mrtvých evropských legionářů a mladého desátníka. Slepé oči stále upíral do slunce. V ruce svíral pistoli, kterou patrně partyzáni přehlédli. Zásobník pistole byl prázdný. Jídelna vypadala, jako by se přes ní přehnala bouře. Židle, lavice a stoly byly převržené a rozbité. Po zemi se válely střepy. Strašně to tam páchlo krví a rozkládajícími se těly. V troskách nábytku, za pultem a pod převrženými stoly leželi další mrtví. Asi se za nimi kryli. Stěny a dveře byly provrtány stovkami kulek. V jídelně se musel odehrávat zoufalý boj, nepřátelé ji zvenku skoro rozstříleli na padrť. Jen z jídelny vynesli moji muži přes dvacet mrtvých těl, mezi nimiž byla i spousta Evropanů. Další mrtvolky byly nalezeny před jídelnou a v obrovské díře zejíci ve zdi. Dva ze šesti kuchařů měli hlavy strčené v troubách. Při útoku musel být uhašen všechny otevřený oheň, takže mrtvolky kuchařů nebyly ohořelé. I tak to byl morbidní komunistický vtíp. Masakr dosahoval svého vrcholu v budovách, kde se spalo všichni do jednoho byli nemilosrdně pobiti. Celkem osmdesát vojáků. Budovy zely prázdnotou. Prostěradla, deky a dokonce i matrace byly pryč. Podzemní sklady munice byly rovněž prázdné.

Němě jsme tam stáli a dívali se, jak detekční četa postupuje od jedné mrtvolky ke druhé a hledá bomby. Těla, která byla prohledána, byla odnesena před kasárna a položena k ostatním, která už tvořila dlouhou řadu. Eisner uvolnil dvě stě mužů, aby padlým legionářům vykopali velký hrob. Žádný z mrtvých u sebe neměl identifikační štítek. Ti odvážní mužové budou odpočívat jako „neznámí vojáci“. Z osmnácti nákladních aut a džípů na parkovišti zbyly jen ohořelé trosky. Ke čtyřem nákladním vozům byly stále připevněny čtyři polní houfnice, poznali jsme však, že se z nich vůbec nestřílelo.

Rumpál, pomocí kterého se čerpala ze studny voda, byl zlomený. Čerpací zařízení bylo zničené. Studna vypadala nedotčeně a v hloubce deseti metrů se ve světle baterek leskla vodní hladina,. Seržant Krebitz studnu prozkoumal,

ale žádné mrtvoly v ní nenašel. Bylo mi to divné, neboť vždycky, když Vietminh něco opomněl, bylo to opomenuto schválně. Byli jsme ostražití.

Že by teroristé studnu otrávilí?

Xuey nás nabádal k opatrnosti. Odešel k řece, kde nachytal pár žab a ryb, které pak pustil do vědra vody nabrané ze studny. Po deseti minutách byly pořád naživu a nejevily nejmenší známky otravy. „Studna otrávená není,“ usoudil Xuey. „Ale možná tam bude něco jiného.“ Prohlédl okolní půdu a za chvíli nás upozornil na jakési nahnědlé skvrny, které seržant Krebitz identifikoval jako lidské exkrementy. Pfirstenhammer našel několik věder, k nimž byly přivázané dlouhé provazy. Vědra byla ušpiněná od lidských výkalů. Znovu jsme prozkoumali zem u latrín a kolem studny a přišli jsme na další skvrny. Zbytek už jsme si domysleli sami. Nepřátelé otrávilí vodu výkaly. Další vietminhský žert!

Ted' jsme byli s žerty na radě my. Vzpomněl jsem si, že jsem ve skladu jedné ze zničených budov viděl pytel arzeniku. Kuchaři ho tam asi měli na krysy a další škůdce. Poslal jsem pro něho jednoho muže.

„Ty otrávené kolíky si schováme,“ řekl jsem Eisnerovi. „Vezmeme také vzorek vody ze studny a celé si to tu vyfotografujeme, ta vědra, výkaly na zemi... kdyby nás snad komunisté chtěli obvinít z toho, že jsme začali s chemickou válkou.“

Všichni se na mě obrátili. „Co myslíš tou chemickou válkou?“ ptal se mne nechápavě Riedl.

Zvedl jsem pytel s arzenikem. „Tohle, Helmut. Jakmile najdeme tábor těch všiváků, naplním jim studny jedem na krysy, morfiem a vůbec vším, čeho bude mít seržant Zeisl nadbytek. Uvidíme, jak se jim to bude líbit.“

„A co takhle trochu yperilu?“ navrhl Pfirstenhammer a zapálil si fajfku. „Jeho složení je prosté.“ A vysypal ho ze sebe.

„Až se vrátíme do Hanoje, podívám se po tom a příště můžeme, Hansi, připravit komunistům opravdový koktejl.“

BODÁKY A ARZENIKEM

Nepřátelské ztráty jsme odhadovali podle počtu míst, kde jsme našli krev, avšak žádné mrtvoly. Karel s Eisnerem napočítali osmdesát dva míst, na nichž nepřátelé padli určité, a zhruba stejný počet míst, kde to bylo pravděpodobné. Další pravděpodobně přišli o život při útoku na pevnost. Schulze tedy došel k číslu dvě stě, do něhož započítal i zraněné.

Schulze měl však i jiná čísla. „Víš, co z toho plyne?“ vykřikl náhle a vzhlédl od svého notesu. „Teroristé své mrtvé a raněné odnesli. To znamená, že nejméně dvě stě vojáků neslo jen raněné a mrtvé.“ Pochopil jsem, kam míří, ještě než to dořekl.

„Kolik lidí by podle vás bylo potřeba na to, aby odnesli všechny zbraně, munici, jídlo, deky, osobní věci a bůhví, co ještě?“

„Přes tisíc! Já bych to odhadoval tak na tisíc tři sta.“

„Přesně tak!“ souhlasil Erich. „My nicméně víme, že v této provincii tak velká Viethminhská jednotka neoperu je, to by o ní Xuey musel vědět. Myslím, že bychom se tu měli ještě porozhlédnout po stopách.“

„Ale po jakých?“ zeptal se Karel.

„Po otiscích prstů! Po otiscích žen a dětí od deseti výše. Partyzáni by bez jejich pomoci neodnesli ani desetinu toho, co bylo odneseno.“ Zaclonil si ruce a rozhlédl se po okolních kopcích. „Vsadil bych se, že někde támhle najdeme hrob partyzánů a místo, kde čekalo obyvatelstvo celé vesnice, až teroristé pevnost dobudou.“

Něco na tom bylo. Tak proto nebyla žádná z mrtvol legionářů svlečena do naha, jak to teroristé obvykle dělávali – kvůli ženám a dětem.

„Takže, pánové,“ uzavřel to Erich, „ženy ani děti nedojdou s naloženými krabicemi a pytli daleko. Myslím, že viníky nemusíme hledat nijak daleko. Vietminhský tábor bude někde poblíž.“

„Trengхова vesnice!“ vykřikl Xuey. „Měli bychom se tam podívat.“

Odeslal jsem do Hanoje krátkou zprávu, v níž jsem navrhoval, aby do pevnosti poslali nějaké ženisty. Potřebovala obnovit. Čekal jsem jen na potvrzení příjmu a pak jsem poslal šifrovanou zprávu. „Jednotka napadena“ a přerušil spojení dřív, než mohly dojít jakékoli rozkazy.

„Plukovník se zblázní. Hrajeme to na něj příliš často,“ poznamenal Eisner.

„Chceš tu snad zůstat sedět?“

„To rozhodně ne. Mám radši lesy.“

„Vím, co by nám z Hanoje odpověděli.“

Pfirstenhammer se ušklíbl. „Zůstaňte na místě, dokud nedorazí nová posádka,“ odpověděl.

Přikývl jsem. „Přesně tak.“

A to byla ta poslední věc, o kterou jsem stál. Lovci lebek neodpočívají. Byli jsme zvyklí přijít, odvést svou práci a zmizet. Naše síla byla v pohybu. Naši hlavní zásadou bylo udržovat nepřítele v nejistotě a stálém ohrožení. Schulze měl s partyzánským hřbitovem pravdu. Xuey ho objevil sotva tři kilometry od pevnosti. Těla byla pohřbena ve společném hrobě. Byl poměrně mělký, takže nám netrvalo ani hodinu, než jsme ho exhumovali a těla spočítali. Napočítali jsme sto dvacet jedna mrtvých těl, ale jak Schulze správně podotkl, mnozí z těžce zraněných ještě v následujících dnech zemřou, neboť jim v džungli nebude poskytnuta dostatečná lékařská péče. Kousek od společného hrobu jsme objevili místo, kde musela minimálně po tři dny tábořit početná skupina civilistů. V měkké půdě po nich zbyla spousta otisků a výkalů.

Vesnice jménem Nuo Hoy, jejíž obyvatelstvo jsme z rabování francouzské pevnosti podezřívali, ležela osmnáct kilometrů na západ, mezi hustě zalesněnými kopci. Bylo dost pravděpodobné, že partyzáni pro svou kořist vykopali několik nových tajných skladů. V táboře to všechno schovat nemohli. Nebylo by to bezpečné. A přírodní jeskyně a tunely, ať už v horách či pod vesnicí, byly příliš průhlednou skryší.

Uvažovali jsme nad mapou a došli k závěru, že vietminhský tábor nebude daleko, neboť partyzáni budou vzhledem ke svému počtu potřebovat dost vody. Podezřelou vesnicí protékal malý pramen vytékající z horské říčky. Říčka tu byla jediným přirozeným zdrojem vody. Tábor teroristů tedy musel ležet někde u ní. Rozhodli jsme se lajně prohledat okolí vesnice. Nemohli jsme samozřejmě použít obvyklé stezky, ty mohly být zaminovány a kromě toho byly nepochybně neustále sledovány. Nezbylo nám než použít stezku jinou, ačkoli to znamenalo pětačtyřicetkilometrovou okliku.

Nepřátelé pevnost určitě sledovali. Viethminhští pozorovatelé měli na očích každý náš pohyb.

Pozdě odpoledne, kdy nás ještě nepřátelští špehové mohli dobře vidět, jsme pevnost opustili. Vyšli jsme přesně na opačnou stranu. Jakmile se setmělo, uchýlili jsme se do lesa a lam jsme se na noc utábořili. Tím jsme nepříteli zmizeli z očí. Teď jsme si byli s Vietminhem rovni.

Byli jsme dokonce v jisté výhodě, neboť jsme věděli, kde v příštích dnech uhodíme, zatímco Vietminh o naší poloze neměl tušení.

Krátce po východu slunce jsme se vydali do hor. Naši prosekávači potřebovali čtyři dny na to, aby nám nedotčeným lesem proklestili cestu k vesnici. Xuey, Schenk a čtyři další muži odešli na dlouhý průzkum do hor jižně od osady, v níž, jak jsem předpokládal, měli partyzáni tábor. Bylo zataženo a vypadalo to, že se blíží bouře. Utábořili jsme se asi kilometr a půl hlouběji v lese. Říčka byla blízko, avšak stále ještě v bezpečné vzdálenosti, aby nás po dešti nevyplavila. Za chvíli se opravdu rozpršelo. Pršelo skoro celý den. Nemohli jsme vařit, dělali jsme si však instantní polévku a sem tam nějaký ten čaj. Vojáci si čaj polévku vařili v esusech na lihových vařičích chráněných celtou. Neměli jsme s sebou žádné stany, jen cely, které jsme roztahovali nad radiopřijímačem, mapami a dalším citlivým zařízením.

Pršelo tak hustě, že kapky pronikaly korunami stromů jako kulky. Museli jsme se schovat pod košatými větvemi stromů. Ze všech stran do nás šlehaly ostré proudy vody a z říčky se rázem stala hučící řeka. Několikrát jsme se museli posunout, ale i tak jsme se za chvíli bořili do rozměklého bahna, takže jsme si ani nemohli sednout. Bubnování deště bylo tak hlasité, že jsme na sebe museli křičet, abychom se vůbec slyšeli. Do večera jsme vypili všechnen rum, tím jsme však přišli o poslední zdroj tepla. Všichni jsme se třásli zimou. Preventivně jsme spolkli aspirin s sulfathiazol. Suoi už bylo lépe. Když začalo pršet, oblékla si dlouhou pláštěnku s kapucí. Teď seděla na batohu a ruce měla v Erichově klíně. Držel obložený chléb, ze kterého ukusovala. „Idylka, co?“ komentoval to Eisner. Musel jsem však přiznat, že zatím ani jednou nezafňukala. Říkal jsem si, jak se asi vede Xueyovi a seržantu Schenkovi, ti si s sebou totiž nevzali ani celtu.

K ránu déšť polevil. Skrze mraky prosvítalo slunce. Výrazně se oteplilo a do jedenácti hodin se z lesa stala hotová sauna. Do pasu svlečení vojáci se potulovali kolem a hledali, kam by si dali uschnout mokré oblečení a kde by se na slunci ohřáli. Den jsme strávili čištěním zbraní, ošetřováním obuvi a učením se indočínštině. Od té doby, co se k našemu praporu přidala Suoi, se začaly jazykové kurzy těšit mezi vojáky značné oblibě. Suoi byla okouzující a trpělivou učitelkou a hned, jak se kurzů ujala, se to výrazně projevilo na jejich kvalitě.

Průzkumná jednotka přinesla dobré zprávy. Seržant Schenk objevil vietminhský tábor a zakreslil ho do mapy. V horách byl malý vodopád, který nepřátelský tábor zásoboval vodou. Schenk a Xuey pozorovali tábor dvě hodiny ze skály nad vodopádem. Xuey tvrdil, že v táboře je jak Treng, tak Nam Hoa a ještě asi pět set partyzánů. Schenk vysvětloval, že tábor byl vybudován tak důmyslně, že je téměř nemožné, aby se k němu přiblížil větší počet vojáků. Kromě jednoho jediného návrší, na něž se mohlo vejít nejvýše deset lidí, tam není žádné místo, kde by se daly rozmístit automatické zbraně či vojáci. Hustý porost znemožňoval použít kulomety a k táboru se dalo dostat jen přes úzkou rozsedinu, podél níž rozmístili partyzáni kulomety. Jestliže však poloha tábora vyloučila použití vojáků a zbraní, nevyloučila použití pytlů s jedem na krysy. K říčce, která zásobovala vietminhský tábor vodou, jsme se mohli

nepozorovaně dostat seshora. Rozhodl jsem, že vesnici zatím necháme být a že po okolních kopcích a stezkách rozmístíme silné jednotky. Většina vojáků měla zůstat s Eisnerem, Riedlem a Pfirtenhammerem, aby dokončili první fázi operace obklíčení celé oblasti. Vybral jsem padesát mužů a Schulzeho. Vypravil jsem se s nimi k vodopádu, kde jsem chtěl v těsné blízkosti nepřátelské základny zřídit tábor.

Začali jsme ještě před rozbřeskem. Rozdělili jsme se do několika skupin a obsazovali okolní návrší. Suoi si prosadila, že půjde s námi. Pět kilometrů západně od vesnice jsme přešli pramen i cestu. Pokračovali jsme po stezce, kterou předtím prozkoumal Xuey se Schenkem. Suoi se zbytkem mužů jsme nechali ve skrytém údolí. Xuey, Schulze, Schenk a já jsme pokračovali ke skále, došli jsme až k propasti, kde jsme skryti za vyčnívajícími balvany porostlými křovinami mohli nepřátelskou základnu v klidu pozorovat.

Říčka vytékala z hor. Protékala kolem místa, kde jsme byli schováni, a prudce klesala mezi skalami. O pětadvacet metrů níž vytvářela malý vodopád. U vodopádu stál velký plechový sud na vodu. Nahoře byl uzavřen kulatým víkem a dole bylo několik kohoutků. Systém dutých bambusových větví sloužil jako potrubí, kterým byla voda vedena z vodopádu do sudu. Potrubím se dalo otáčet tak, aby jím voda protékala, teď však bylo uzavřené. V plátěných taškách jsme rozpustili arzenik vodou a přidali jsme k němu ještě naše zásoby morfia, digitalisu a několika dalších léků.

Seržant Zeisl nás ujistil, že onen koktejl by zabil i stádo slonů.

Problémem však bylo, jak dostat jed do vodopádu, který zásoboval sud. Kdybychom jed do vodopádu jen tak vysypali, nebylo by to k ničemu, neboť by se rozpustil a do sudu by se ho dostala jen nepatrná část. Schulzeho napadlo, že bychom ho mohli do vody dostat pomocí dutého bambusu. Nikde kolem však žádný bambus nerostl, a tak se pro něj musel seržant Zeisl vypravit do tří kilometry vzdáleného lesa. Obsadili jsme jedinou dosažitelnou pozici, tábor byl však tak důmyslně schován mezi stromy, že i my jsme z něho viděli jen pár chatrčí. Sud stál u kuchyně, kde se vařilo v krytých hliněných troubách. Porost nad našimi hlavami byl téměř neprodyšný, kouř, který při vaření vznikl, se rozpíjil dřív, než se dostal ke korunám stromů. Letecký průzkum by tábor nikdy neobjevil. Zdálo se, že jsme narazili na trvalou základnu, tábor měl alespoň všechny její nezbytné rysy. V jídelně stály dlouhé řady stolů z muničních beden, které byly přibity k dřevěným tyčím zapuštěným do země. Lavice byly vyrobeny podobným způsobem. U říčky se nacházel velký přírodní bazén, který sloužil ke koupání. Dál po proudu stály ve vodě prázdné krabice, zatížené kameny, v nichž se partyzáni myli.

Celé dopoledne jsme tábor pozorovali. Musel jsem připustit, že tam panovala přísná disciplína. Zrovna probíhal výcvik, který zahrnoval boj muže proti muži a házení granátů. Komisaři v táboře dodržovali přísný rozvrh. Nástup se konal jen pětadvacet metrů od místa, kde jsme byli schováni, a tak jsem mohl partyzány krásně spočítat. Bylo jich celkem tři sta dvacet dva, z toho padesát osm žen. Ženy byly rovněž ozbrojené a účastnily se všeho, čeho se účastnili muži. Počet teroristů v táboře mě však překvapil, očekával jsem, že jich tam bude více. Schulze ale správně podotkl, že další mohou ležet zranění v chatrčích. Někteří teroristé mohli také z tábora někam odejít nebo mohli být ve vesnici. Nam Hoa v táboře byl. Xuey ho poznal v muži, který se zrovna koupal. Místní 'fiihrer' Treng byl asi někde pryč.

„Však on se vrátí,“ ujišťoval nás Xuey. „Když ne dnes, tak zítra, ale vrátí se určitě. Je to jeho tábor. Nam Hoa je tu jen hostem.“

Partyzáni přišli několikrát pro vodu, sud však nenaplnili. Už se smrákalo a skoro to vypadalo, že strávíme noc na skále, když tu jsem s velkou úlevou zpozoroval, že se k sudu blíží dva partyzáni. Vylezli na skálu a sundali víko.

„To je ono!“ šeptl Schulze a mávl na nás, abychom připravili pytle s jedem. Seržant Schenk, který celou akci sledoval zespodu z úzké plošiny pod skálou, na nás kývl. Partyzáni potrubí připojili. Schulze přidržel dutou bambusovou větev a Xuey spolu se mnou popadl pytle.

Eisner nám dával znamení.

Nasypali jsme jed do říčky a rychle jsme se stáhli. Hotovo! Vraceli jsme se. Nebylo třeba déle se tu zdržovat. „Vrátíme se ráno, ale na pohřební ceremonii,“ zavtipkoval Schenk.

Schulze se Schenkem se k vodopádu vydali znovu hned po východu slunce. Po třech hodinách se vrátili. Když byli asi pětadvacet metrů ode mne, Erich mi ukázal zaťatou pěst palcem dolů. „Naprostá zkáza!“ jásal a zhluboka se nadechl.

„A co tábor?“

„Vypadá to, jako by tam řádl mor.“

„Partyzáni zabili čtyři kuchaře v domnění, že jsou za otravu zodpovědní oni,“ hlásil Schenk vzrušeně.

„Jsou mrtví všichni?“

„Vsadil bych se, že ano“ odpověděl mi Schulze. „Par jich ještě dýchá, ale už dlouho nebudou. V rozsedině jsme vyřídili dva kulometčíky, stejně už byli na cestě na onen svět.“

Shromáždil jsem své vojáky a s bodáky jsme se vydali k rozsedlině. Schulze objevil dvě další kulometná hnízda, u nichž se váleli mrtví či umírající partyzáni. Dodělali jsme je bodáky a pokračovali jsme dál.

„Myslíš, že je bezpečné jít až do tábora?“ radil jsem se se Schulzem, když jsme už měli tábor na dohled.

„Je to tam jako na hřbitově, Hansi,“ ujišťoval mě.

„Dobře, ale žádné střelení!“ varoval jsem vojáky. „Vesnice je odtud jen tři kilometry, a tak by se o nás dozvěděli ostatní partyzáni, kteří jsou mimo tábor. Chci, aby se pěkně vrátili domů.“

Naživu bylo ještě asi šedesát teroristů. Někteří leželi na palandách, jiní na zemi. Sténali a svíjeli se bolestí. Jen patnáct teroristů se vody netknulo. Když jsme je přepadli, měli plné ruce práce s otrávenými. Nam Hoa se plazil před velitelstvím ve zbytcích vyzvraceného jídla.

Vyfotoografovali jsme si ho, abychom měli důkaz, že to byl opravdu on, a mohli za něho dostat odměnu. Spousta partyzánů zvracela.

„Suoi,“ řekl jsem jí, když jsem ji vedl do budovy velitelství, „teď nám můžeš pomoci. Prohlédni všechny tyhle papíry a vezmi ty, které budeš považovat za důležité.“ Podal jsem jí malou plátěnou tašku.

„Ok!“ přikývla a hned se dala do práce.

Chtěl jsem, aby zůstala uvnitř. Chtěl jsem ji ušetřit podívané na to, jak dobýváme umírající nepřátele. Nebyl to zrovna pěkný pohled. Ke dveřím velitelství jsem postavil jednoho muže. „Zabav ji, dokud to tu nedoděláme.“

„Měli jsme ji nechat s Eisnerem,“ poznamenal Erich, když se ke mně na verandě přidal.

„Měli jsme ji nechat v Hanoji!“ zavrčel jsem.

Seržant Schenk objevil v chatrčích tři dívky. Jed nepožily, ale byly tak vyděšené, že se nebyly schopny ani postavit, natož pak použít pistolí. Schenk je odvedl do jídelny. „Tady si sedněte a ať se ani nehnete,“ řekl jim příkře. „Jinak vám prořízneme ty vaše tenké krčky... A ani muk.“

Hned jsem je s Xueyovou pomocí vyslechl. Mluvily trochu francouzsky, ale ne zas tak dobře, aby porozuměly, na co se ptám. Řekly nám, že Trenghe odešel před dvěma dny se sto šedesáti partyzány, aby přemístili část kořisti do jiného skladu asi pětadvacet kilometrů odtud. Další část kořisti byla schovaná ve vesnici.

„Kde je ten druhý sklad?“ zeptal jsem se a řekl jsem Xueyovi, aby přeložil mou otázku tak, aby zněla co nejprísneji. Nevěděly.

„Nikdy jsme tam nebyly,“ mumlala jedna z nich.

„Lžete!“ křičel jsem na ně jejich jazykem. Dívky se schoulily do rohu a celé se strachem třásly. Jedna z nich se rozplakala. Věděl jsem, že na ně teď musím zatlačit.

„Seržante Schenk!“ zavolal jsem na Viktora. „Pošimrejte je trochu bodáky.“

Schenk k nim se dvěma dalšími vojáky přistoupil s namířenými bodáky. Hroty jim přitiskli na hrdla.

„Viděly jste, jak dopadli vaši otrávení druhové?“ zeptal jsem se pomalu a položil jsem na tu otázku patřičný důraz.

„Ptám se vás naposled, kde je ten druhý sklad. Když nám to neřeknete, zemřete.“

Na bodáky, jejichž ostří byla ještě potřísněná krví partyzánů, byl děsivý pohled. „Prosím vás, nezabíjejte nás,“ křičela nejmenší dívka s tváří v dlaních. „Nezabíjejte nás. Jsme ještě mladé.“

„A proč jste na to nemyslely, když jste se dávaly k teroristům?“

„Musely jsme se k nim přidat,“ mumlala, „přinutili nás.“

„Kdy se má Trenghe vrátit?“

„Když vám to řekneme, Trenghe nás zabije...zabije i naše rodiny.“

„Když nám to řeknete, Trenghe už nikdy nikoho nezabije. Tak, kdy se má vrátit?“

„Dnes večer!“ zašeptala.

„Chci vědět...“

„Nechte je být!“ uslyšel jsem za sebou výkřik. Otočil jsem se a spatřil jsem Suoi a za ní Ericha, jak ke mně běží.

Odstrčila bodáky a stoupla si mezi nás a dívky. Z očí jí šlehalý blesky. „Nemůžete...tohle nemůžete... to se neodvažujte...“ Byla tak rozzlobená, že nebyla schopna dát dohromady ani jednu souvislou větu. Nemohl jsem si pomoci a poškádlil jsem ji.

„Ale ano, Suoi, kdyby to bylo nutné, odvážil bych se.“

„Ale ne dokud jsem tu já – veliteli!“

Rezignovaně jsem pohlédl na Ericha, který jen s úsměvem pokrčil rameny a mávnutím naznačil vojákům, aby odešli.

„Tak myslím, že můj výslech skončil,“ podotkl jsem německy. „Možná, že bys to se Suoi mohl vzít za mě.“

Podíval jsem se na zajaté dívky. Vypadaly jako malí vyplašení zajáci, té nejstarší nebylo ještě ani dvacet.

„Proč jste se daly k teroristům?“ zeptala se jich jemně Suoi. „Myslíte, že mladé dívky mají zabíjet?“

„My jsme nikoho nezabily. Staraly jsme se o zraněné.“

„Jste zdravotní sestry?“ vložil jsem se do toho.

Přikývly.

„Dobře. Ukážete nám cestu k druhému skladu a my vás propustíme.“ Daly se znovu do pláče a mezi jednotlivými hysterickými záchvaty pláče Suoi něco vysvětlovaly.

„Domů jít nemohou,“ přeložila mi Suoi. „Partyzáni by je zabili.“

„To je špatné, Suoi.“ „Vy jste špatní,“ odsekla mi. „Vy snad nemáte srdce.“ „Tady probíhá válka. To války jsou špatné ne já, Suoi.“

„Když vám ale prozradí partyzánský sklad, teroristé je pozabíjí. Nechápete to? To je můžete klidně zabít tady na místě.“

„Dobře, dobře,“ přerušil jsem ji. „Tak si je vem na starost, Suoi. Já se musím postarat o jiné věci. O tom skladu si promluvíme později. Budou se zatím starat o naše raněné.“

„Žádně nemáme,“ řekl Schulze a bylo na něm vidět, že je mým rozhodnutím stran dívek potěšen.

„Taky ještě nejsme doma, Erichu,“ připomněl jsem mu, na co by nikdo z nás nesměl zapomínat.

Netrvalo to dlouho a objevili jsme velkou část materiálu ukradeného z francouzské pevnosti a asi sto pušek, pistolí a minometů vyrobených v Sovětském svazu a další podobné čínské zbraně. Byly mezi nimi lehké kulomety Děgťarev, samopaly Spagin a Sudajev, kulomety Gorjunov, které vystřelí na jeden kilometr dvě stě padesát kulek za minutu. Našli jsem tam i automatické pušky Browning, francouzské samopaly MAT a dokonce i pušky MAS z roku 1937.

„Co s tím vším uděláme?“ ptal se Erich a ukazoval směrem ke skladu.

„Neboj se, vesničané to všechno odnesou zpátky do pevnosti. Cestu už znají.“

Moji muži strávili celý den přípravou přivítání pro Trengha a další teroristy. Padesát mužů s padesáti kulomety, které jsme našli v krabicích v chatrčích, se rozmístilo tak, aby střelbou pokryli přístup do tábora i rozsedlinu. Xuey, seržant Schenk a jedna četa obsadili Viethminhská kulometná hnízda. Hlavně kulometů jsme omotali hadry a přikrývkami, které měly tlumit zvuk. Vesničané o naší přítomnosti ani o zničení partyzánské základny ještě nevěděli.

Dívky nelhaly. Kolem šesté večer mi Eisner radiopřijímačem hlásil, že po silnici přijíždí na motorkách Viethminhská jednotka. „Nechte je projet,“ volal jsem mu zpátky. „Uchystali jsme jim pěkné uvítání.“

Trengh dorazil se svými partyzány po západu slunce. Když míjeli první kulometné hnízdo obsazené Schenkem a šesti dalšími muži, Xuey jim zamával. Partyzáni mu rovněž odpověděli mávnutím a pokračovali klidně přes rozsedlinu dál až do tábora.

Počkal jsem jen, až budou stát na otevřené pláni, a pak jsem zahájil palbu. Všechny kulomety spustily. Nestřílely ani deset sekund. Jejich rachot byl tupý, podobal se zvuku praskání zátek od šampaňského. Během těch deseti sekund jsme na partyzány vypálili pět set ran. Teroristé nechápali, co se děje.

V táboře jsem nechal jednu jednotku a s ostatními jsem se vydal k vesnici. Vesničané byli konsternováni, dokonale jsme je překvapili. Nijak jsme jim však neublížili. Z vesnice totiž pocházela většina mrtvých partyzánů, a tak jsem si říkal, že vesničané už vlastně byli dostatečně potrestáni. Každá chatrč o někoho přišla. Hrozivá lekce kruté války. V skrytých podzemních sklepech a tunelech jsme objevili všechno, co bylo ukradeno z pevnosti. Eisner vybral sto mužů, kteří měli dohlížet na velkou skupinu naříkajících a plačících vesničanů nesoucích válečný materiál zpět do pevnosti. Dovolili jsme jim ještě, aby pohřbili své mrtvé. Pak jsme tábor vyhodili do vzduchu.

Pfirstenhammer s Riedlem vzali tři zajaté dívky a odešli s nimi k dalšímu skladu vzdálenému podle předpokladů asi pětadvacet kilometrů. Ukázalo se však, že naše odhady byly nepřesné, bylo to přes pětatřicet kilometrů. Spolu se čtyřmi sty vesničany, kteří nesli zásoby, jsme se vydali zpátky k pevnosti.

Uvítala nás tam už nová posádka. Všude se to hemžilo nákladními auty, helikoptéry a ozbrojenými vozidly, zatímco ženisté opravovali zničené budovy a ploty. Kolem ochranných valů se teď rozkládala minová pole a u pevnůstky stály betonové bunkry. Bunkry spojovaly s pevnůstkou přemostěné příkopy.

„Vidíš, co jsem ti říkal?“ vykřikl Eisner, když jsme z kopce poprvé spatřili čilý ruch v pevnosti. „Francouzi jsou nejlepší stavitelé pevností na světě.“ Hned však s úsměvem dodal: „Za pět let ty bunkry a minová pole zlikvidují tolik teroristů, kolik jsme my zlikvidovali za posledních pět dnů!“

Když byl zase všechn válečný materiál zpátky v pevnosti, propustili jsme vesničany na svobodu. Těšili jsme se na zasloužený odpočinek. Za dva dny se vrátil Riedl s Karlem. V tajném skladě, který tvořilo bludiště přirozených jeskyní a tunelů, našli spoustu sovětských zbraní.

„Jak jste to vyhodili do vzduchu, když je to tam samý kámen?“ chtěl vědět Schulze. Připravoval totiž právě hlášení o našich aktivitách v uplynulém týdnu. „Jednoduše!“ vykřikl Karel. „Podminovali jsme jen kousek. Kdo by vyhazoval do

vzduchu celou skálu, Mensch! Až si tam partyzáni pro něco přijdou, hnou krabicí a všechno to tam s nimi vyletí do vzduchu.“

„Dobřej nápad,“ pochválil ho Erich.

„Já mám samý dobrý nápady,“ řekl Karel skromně.

Dívky byly pořád s nimi. „U nejbližší vesnice jsem je posílal pryč,“ vysvětloval Riedl, „ale šly pořád za námi. Zdá se, že se svých vlastních lidí bojí jako čert kříže.“

„Chtěly by do Hanoje,“ dodal Karel. „Nemohli jsme je tam jen tak nechat v lese.“ Odešel do kuchyně a přinesl odtamtud mísu rýže a masa. „Tu máš! Vem si,“ a podal mísu nejmenší dívce. „Jen jez! Mangez... essen... ňam, ňam. Jmenuje se Noy,“ sdělil nám. „Tohle je Ci a Thi – jestli to dobře vyslovuji. Ci nepochází odtud, je z Sečchuanu v Číně.“ „Mohly by se nám hodit, ne Hansi?“ Riedl to řekl spíš jako návrh než jako otázku. „Jsou to zručné sestry a mají už s ošetřováním zkušenosti.“

„Zručné sestry se nám budou vždycky hodit,“ připojil se k němu Schulze.

„Jasně!“ souhlasil Riedl a začal vypočítávat výhody, které by přítomnost dívek pro náš prapor měla. „Vyznají se v lese. Pochodují jako muži. Jsou to zdravotní sestry. Umí vařit lépe než my.“ S nadějí v hlase dodal: „Budou pro náš prapor přínosem, Hansi.“

„To už jsem jednou slyšel.“

„A kromě toho by tu Suoi měla přítelkyně.“

„A ty taky, co?“

Karel se ušklíbl. „Bylo by to pěkné mít je tady.“

„Tomu věřím, ale co když se váš návrh nebude zamlouvat jimi“

„Ale bude!“ vykřikl Pfirstenhammer. Obrátil se k dívkám, které seděly na krabicích a bezstarostně jedly. „Chcete s námi zůstat, že?“

Dívky vzhledly od jídla a začaly se chichotat. Ja, ja,“ odpověděla Noy německy. „Kayl unt Helmul sin! gutte manne“ – „Karel a Helmut jsou hodní muži.“

„Co jsem ti říkal?“ zářil Karel. „Za šest měsíců budou mluvit plynule německy, že Noy?“

Jahfoll... ja, ja,“ vyslovila cosi, co znělo jako Jawolil\“ a rozesmála se. „Ano, ano... rády se učíme, hodně. Karel říkal, že bychom u vás mohly zůstat, že velitele přemluví.“

„Že mě přemluví? To že Karel řekl?“

„Ja, ja,“ přikývla, „můžeme tedy zůstat?“

„Samozřejmě že ano,“ odpověděla místo mě Suoi.

Byl jsem přehlasován deset ku jedné, a tak mi nezbylo, než se podvolil.

„Voilál“ smál se Erich. „Prapor plus čtyři.“

LÉČKA

V pevnosti jsme strávili čtyři úžasné dny, spali jsme v měkkých postelích, jedli vařená jídla maso, zeleninu, saláty seděli u stolů, pili víno, hráli karty, Četli, prostě jsme odpočívali. Pak přišla rádiová zpráva se vzkazem „Naléhavě!“

„Zahajte plán TRANZIT v oblasti 502 a 511. Výzvědná služba hlásí, že teroristé přesunují četné zásoby na jih, aby posílili vietminhskou jednotku v zóně Delta. Postupujte ke kótě 1123 a zastavte nepřátelský konvoj a vojáky. O akci zašlete podrobnou zprávu.“

Postupovat ke kótě 1123 – k Muong Son, ke komunistické pevnosti. Naše krátké prázdniny skončily.

O podrobných zprávách zasílaných radiopřijímačem jsem měl své pochybnosti, ať už byly šifrované či ne. Mnohokrát jsem už žádal o změnu šifry, ale vždycky mamě. V německé armádě se kódy měnily každý den. Francouzská cizinecká legie používala tytéž kódy celé měsíce. Vzhledem k nedávným událostem jsem měl dojem, že „uši“ Vietminhu jsou nastražené jak v Hanoji, tak v provinciích. Kromě toho jsme u hranic narazili na spoustu čínských odposlouchávacích stanic a Eisner tvrdil, že dá krk na to, že některé z nich obsluhují zkušení ruští spojáci. Nijak by mě nepřekvapilo, kdybych zjistil, že nepřátelé klíč k našim kódům znají.

Během pobytu v pevnosti jsme se dozvěděli, že partyzáni na základnu legie zaútočili dva dny poté, co odletěly helikoptéry a odjely tanky, které přivezly nové zásoby. K útoku na pevnost navíc došlo v době, kdy náš prapor procházel kousek od pevnosti – byli jsme zrovna na cestě k jedné vietminhské stezce v Laosu. Teroristický útok na posádku pevnosti nás v cestě zastavil a odpoutal zároveň naši pozornost od transportu zásob. Kdyby partyzáni

zaútočili o den později, byli bychom už příliš daleko, takže bychom pokračovali dál do vnitrozemí za nepřátelským konvojem.

Byla to náhoda, anebo záměrně naplánovaná akce? Neměli partyzáni na jihu něco důležitého, od čeho chtěli odpoutat naši pozornost? Nečinili se v Hanoji jejich špehové? Nepodařilo se jim rozluštit náš kód? Za tři dny jsem na své otázky dostal odpověď. Tábořili jsme zrovna na holém hřebeni a čekali jsme, až se rozední, když jsme se ocitli pod prudkou nepřátelskou palbou. Trvala přes hodinu. Z lesa pod námi se vynořily stovky partyzánů, kteří mezi sebou divoce pokřikovali. Za neustálé střelby se k nám přibližovali. Šplhali nahoru po nerovném kopci a my jsme viděli jen jejich siluety odrážející se ve světle měsíce od skal. Kopec byl kamenitý a balvany skýtal partyzánům skvělý úkryt. Nezastavili jsme je ani kulometry. Poskakovali od jednoho kamene k druhému a rychle se přibližovali. Nocí se ozýval rachot kulometů a výbuchy granátů a ozvěnou se k nám zezdola vracely výkřiky, jekot a nadávky.

„Do prdele, Hansi!“ křičel Schulze, když se svým samopalem zaklekl za balvan. „Jejich snad celá brigáda!“

„Tak hrozný to zase nebude, Erichu, střílejte!“ křikl jsem na něho. Koukl jsem na Suoi a tři ošetřovatelky, které byly schované za velkým balvanem. Vypadaly spíš překvapeně než vystrašeně.

„Vezmi je výš!“ zavolal jsem na Ericha a ukázal jsem na ně. Byly zhruba pět metrů pod námi. Erich přikývl a jedním skokem byl u nich. „Nahoru!“ přikázal jim rychle. „Zůstaňte skrčené.“ Pomohl jim vylézt do jakési mezery a hodil za nimi ještě tři samopaly. „Kdyby přišli až sem, střílejte!“ V mžiku byl zpátky a dal se znovu do střelby. Střílel kolem sebe jako šílený.

Nepřátelé už byli v půlce kopce. Měli nad námi velkou početní převahu. Přesto jsem však naši situaci nepovažoval za nijak závažnou. Byli jsme lépe vycvičení, lépe vybaveni a v neposlední řadě jsme byli výš než oni. Mohli si zvolit příhodnější chvíli. Měli nás napadnout, když jsme šplhali do kopce.

Hřeben, na němž jsme rozbili tábor, byl jakousi přirozenou pevností. Tvořily ji velké vyčnívající balvany, které byly rozestavěné do kruhu, takže jsme mohli být napadeni ze všech stran. Leželi jsme na bříše a nepřátelé udělali přesně to, co jsem očekával zahájili soustředěný útok. Kdyby byl Schulze větším pesimistou, řekl by, že jich je celá divize a nejen brigáda. Šlo jich na nás nepočítané.

Naši střelci partyzány svými kulometry trochu zpomalili, nepřátelé však přesto stále postupovali, neboť se mohli schovávat za jednotlivými balvany. Moji muži chystali obranné opevnění a seržant Krebitz, Schenk, desátník Altreiter a dokonce náš vojenský lékař Kurt Zeisl pokřikovali rozkazy a povzbuzovali své vojáky. Byli jsme stísněni v malém prostoru, který měl napříč zhruba dvě stě metrů. Mohl jsem děkovat Bohu, že partyzáni s sebou neměli minomety. Kam se člověk podíval, tam rozdávaly kulky smrt. První teroristé padli na zem, další se však bezhlavě řítili dál. Byl to hotový lidský příval – Jejich předsunuté čety už byly sotva padesát metrů pod vrcholkem hřebene, kde se kryly v malé dolině. Nepochybně předem věděli, kde nás mají hledat. Měl jsem za to, že na nás nachystali léčku. Tentokrát to nemohla být „náhoda“, byla to naplánovaná a pečlivě načasovaná akce.

Měsíc se náhle schoval za plující mrak a v nastalé temnotě bylo slyšet divoké výkřiky teroristů. Ve tmě se k nám nepřátelé blížili ještě rychleji. Nemohli jsme je nijak zastavit.

„A la baionnettel“ zavelel Eisner. „Nasadit bodáky!“ zopakoval desátník Altreiter a seržant Schenk. Střelba náhle ustala. Vystřídal ji zvuk ostrých kovových bajonetů, které narazily na hlavně pušek.

„Xung! Phong!“ uslyšeli jsme vietminhský bojový pokřik. „Kupředu! Zabíjet!“

První teroristé od nás byli sotva deset metrů a pěkně na nás tlačili. Vydávali nelidské skřeky a už se vůbec nekryli.

Mnozí padali bezvládně na zem nebo se mrtví či zranění kutáleli dolů ze svahu. Ani tak jsme je však nezastavili.

Teprve pak jsem si všiml, že mezi partyzány je spousta čínských milicionářů – sto padesát kilometrů za hranicemi ve francouzské Indočíně. Pro Paříž byl Peking nicméně „neutrální“, „nezúčastněný“, do Paříže se dokonce nesměly posílat ani naše zprávy o útocích v Číně. Zasahovat na cizí území bylo proti pravidlům války.

Číňani byli vskutku nezúčastnění!

„Střílejte! Miřte na břicha!“ křičel jsem a vrhl jsem se do chumlu. Stále více partyzánů se svíjelo v křečích, kroutilo se bolestí, aby nakonec skončili nehybně na zemi. Minimálně sto se jich však dostalo až k náhorní plošině. Každý měl pušku nebo mačetu.

„Střílejte!“ křičel Schulze. Odhodil jsem prázdný samopal a popadl svou automatickou pušku, s níž jsem přispěchal na pomoc Riedlovi, který byl sám na tři partyzány. Nejbližšímu jsem prostřelil hrud a obrátil jsem se k druhému, který se na mě vrhnul s mačetou. Přes rameno měl přehozený samopal. Musel mít už prázdný zásobník a v tom zmatku neměl čas znovu nabít. Odhodlání našich nepřátel bylo neuvěřitelné. Viděl, jak zvedám pušku, vydal však jen jakýsi výkřik a dál se na mě sápal. Jedna kulka ho zasáhla do obličeje, druhá mu roztrhla hrdlo. Zastavil se, zavrával a padl na zem.

„Hansi, pozor!“ zaslechl jsem. Čínská puška a ruský bodák mi mířily do obličeje. Popadl jsem zbraň a skoro jsem si ani nevšiml, že mi ji seržant Krebitz podal. „Je nabitá!“ Krebitz odběhl k Gruppe drei na druhé straně plošiny. Viděl jsem, jak uhnul ráně nějakého milicionáře, v příštím okamžiku si milicionáře přitáhl k sobě, kopl ho do rozkroku, a když se terorista bolestí předklonil, Krebitz ho ubil pažbou pušky.

Nepřáteli se to všude jen hemžilo. Divoce po sobě pokřikovali, řvali a mávali bodáky, kopími a noži. Už se moc nestřílelo. Obě bojující strany už náboje vystřílely a nikdo neměl čas měnit zásobníky. Byl to den bodáků.

Střílel jsem z čínské pušky a podařilo se mi vyřídít čtyři nejbližší stojící teroristy, dva další jsem probodl bodákem, když se po mně sáпали. O život přicházeli však i naši vojáci. Někteří se váleli mezi kameny postřelení, probodaní či úplně rozpáraní.

„Pomoz Riedlovi!“, křičel Erich a trefil jednoho partyzána. Otočil jsem se a všiml jsem si dvou milicionářů, kteří se právě chystali dostat Helmuta. V tu chvíli jsem v hlavě ucítil palčivou bolest, až se mi zatmělo před očima. Mohl jsem se však hýbat a ani jsem neupadl. Nemohl jsem se tím však déle zabývat, neboť jsem musel bleskurychle vyprázdnit zásobník do dvou Číňanů u Helmuta. Třetí milicionář po Helmutovi skočil. I jemu už asi došly náboje, protože pušku používal jako kyj.

„Pozor!“ řval jsem na Riedla. Ten se otočil a spatřil, jak se nad ním šlachovitý Číňan rozmachuje svou zbraní. Kdyby býval uhodil, Riedl by se zřítíl do pětadvacet metrů hluboké strže. Naštěstí však ještě stačil uhnout a pažba mu jen zavadila o rameno. I jak mu ale Číňan vyrazil pušku z ruky. Seržant Schenk vydal divoký výkřik, hrozivě se rozmáchl a rozbil chlapovi hlavu. Jiného probodl bodákem takovou silou, že jej teroristovi zapíchl do těla skoro až po rukojeť. Nohou si partyzána přislápl, aby mohl bodák z jeho těla vytáhnout. Pak přispěchal k Riedlovi. Vtom se otočil jakýsi jiný milicionář a zvedl pušku, aby s ní odrazil Schenkovu ránu, ale už ji stačil jen trochu odchýlit. Ostří Schenkova bodáku ho škráblo do prsou. Oba muži se na sebe vrhli a zmítali se v zuřivém boji sotva metr od okraje strže. Riedl zatím sebral svou pušku a nabil ji. Ještě vrávorál, ale přece vystřelil a trefil Číňana za ucho. Z hlavy mu vytryskla krev a mozek se rozprskl kolem. Seržant Schenk vstal, dlaně si přitiskl k uším, které mu výstřelem zalehly, ruce i obličej měl potřísněné krví a lidským masem.

„Promiň, Viktore,“ omlouval se Helmut, „neměl jsem na vybranou.“ Z ruky mrtvého Číňana vykopl krátký zahnutý nůž. „Málem li rozpáral břicho.“

Najednou se přede mnou objevil vysoký, hubený partyzán s předkusem. Pusu měl dokořán a cosi křičel. Svůj bodák vystrčil tak dopředu, že ztratil rovnováhu a narazil přímo do Schulzeho. Erich zaklel. Zapotácel se, pak se ale narovnal a napřáhl se k ráně. Erichova hlaveň trefila partyzána do zubů. Partyzán vykřikl bolestí a z pusy mu vypadlo několik zubů. Zavrávorál a padl na kolena. Riedl ho skopl dolů do strže.

Ve strži skončila spousta partyzánů. V boji muže proti muži byli moji vojáci ve výhodě, byli totiž mnohem silnější a statnější než drobní partyzáni. Moji dvoumetroví druhové se očividně dobře bavili, když mohli drobného teroristu zvednout a mrštit jím dolů. Kolem těch svalnatějších se na zemi válely doslova kupy mrtvých či umírajících domorodců. Po hrbolatém kopci se nahoru šplhali další a další partyzáni. Hrnuli se na hřeben a neohlíželi se ani na nebezpečí, ani na počet obětí. Zaplavovali nás jako roje mravenců a v celých houfech zůstávali ležet mrtví na kopci, na nějž se šplhalo nepřeborné množství jejich živých druhů. „Všichni zalehnout,“ zaslechl jsem německy seshora. „Na břicho! Dolů! Dolů!“ V příštím okamžiku se ze skal ozval rachot kulometu, k němuž se přidaly samopaly. Vrhli jsem se na zem a přitom jsem zahlédl, jak milicionáři a partyzáni hromadně klesají k zemi a svíjejí se bolestí. Nepřátelé v uniformách roztrhaných na cáry se dali na ústup, vrávorali, naříkali, krváceli, plakali a plazili se po zemi. Na velkém balvanu nad námi ležel seržant Schenk, Suoi a tři zdravotní sestry a chladnokrevně stříleli do nepřátel. Seržant Schenk si vzal na starost svah, dívky pak hřeben. Zatímco my jsme bojovali bodáky, pažbami pušek či holými pěstmi, Viktor vylezl na skálu a znovu nabil kulomet. Ti čtyři teď stříleli na ohromené nepřátele.

Partyzáni se zastavili a začali se stahovat zpátky. Boj náhle jakoby mávnutím kouzelného proutku ustal. Na náhorní plošině se povalovala těla mrtvých a zraněných partyzánů. Naše kulky však bohužel zasáhly i naše druhy. Když Schenk s dívkami zahájili palbu, několik našich vojáků ještě bojovalo s teroristy. Bylo jen malou útěchou, že jsme nevěděli, kdo byl zraněn nepřátelskými a kdo našimi kulkami. Nepřítelé jsme nicméně porazili. Partyzáni, kteří ten náhlý přívál kulek přežili, teď běželi k lesu, který jim měl posloužit jako kryt. Schenk a dívky nás zachránili. Zbraně ztichly a my jsme vstali.

„Měl jsem pravdu. Hansi,“ křičel na mě Riedl. „Ty zdravotní sestry jsou pro náš prapor opravdovým požehnáním.“ „Hej, pánové!“ volal Schenk seshora, „jste snad všichni mrtví nebo hluchý? Pošleme jim na rozloučenou ještě pár granátů.“

Vojáci se konečně vzpamatovali z překvapení a začali na utíkající partyzány házet granáty. Všude se rozléhaly výbuchy. Znovu se ozvaly i kulomety a dole začalo létat kamení a hlína. Nepřítele jsme rozdrtili. Schulze si otřel pot z čela, podíval se na Suoi a zamával jí.

„O tom střelení si ještě promluvíme, jen pojď dolů,“ křikl na ni napůl žertem a napůl s úlevou.

„Nejdu.“

Erich k ní přiskočil, vzal ji do náručí a snesl ji dolů. „Taky ti můžu dát pár na zadek, jestli chceš.“

„To by sis nedovolil!“

Ne, to by si Erich nedovolil. Jen ji obejmul, přitáhl si ji blíž a poprvé ji v naší přítomnosti políbil. Suoi byla nejdřív překvapená, ale pak polibek opětovala. Řemen samopalu, který stále držela v ruce, jí vyklouzl a zbraň těžce dopadla na zem. Dívky se zachichotaly. Riedl s Karlem jim pomohli dolů, podívali se na ně, pak na sebe a všichni propukli v hurónský smích.

„Přidáme se k nim?“ zeptal se Karel. „Aspoň nebudeme jediní.“ Helmut přikývl, objal Thř a než stačila cokoli udělat, dlouze ji políbil. Karel usiloval o totéž u Noy. Seržant Schenk si otřel rty, přistoupil k Či, která se opírala o balvan a chichotala se. „Ty jsi z nich nejmenší a já jsem taky malý. Zdá se, že se k sobě hodíme, co myslíš?“ zeptal se jí. Či mu moc nerozuměla, zato sakra rozuměla tomu, co přišlo potom.

„To je ale dojemné,“ komentoval to Eisner.

„Jsi zraněn?“ zeptal jsem se a sedl jsem si vedle něho.

„Nevím o ničem.“ Pohlédl na mě a řekl: „Ale Hansi, ty krvácíš.“

Dotkl jsem se své rány. Prosakovala z ní krev. „Vypadá to, že ti udělali do hlavy pěknou díru,“ zažertoval Bernard.

„Měli bychom zavolat naše ošetřovatelky.“

Přišly hned. Za ruce držely své nové milence a všichni byli s tím, jak se situace vyvinula, očividně spokojeni.

„Nedám vám žádnou medaili, ale moc vám děkuju,“ řekl jsem jim. „Byly jste úžasné.“ Začervenaly se, podívaly se na sebe a pak na nás. Noy ke mně přistoupila.

„Ale vy jste zraněný,“ všimla si. „Mohu se na to podívat?“

Sedl jsem si na zem a poslušně jsem sklonil hlavu. Noy otevřela lékárničku. Eisner poslal Suoi a dvě další dívky, aby pomohly seržantu Zeislovi s raněnými. Noy se omluvně usmála a jala se mi prohlížet ránu. Tehdy jsem si všiml, že je velice krásná, že má nádherný oválný obličej, velké tmavé oči a bezvadně zapletené copy svázané dvěma oranžovými stuhami.

„Až se mnou budeš hotová, vyměň si ty oranžové stuhy za nějaké modré,“ řekl jsem jí. „Tyhle jsou příliš nápadné a já bych nerad viděl tvoji krásnou hlavu zborcenou krví.“

„Vyměnit stuhy, proč?“ zeptala se, neboť úplně nepochopila, co ta moje „komplikovaná“ věta měla znamenat.

„Protože tvé stuhy jsou zdaleka vidět,“ vysvětloval jsem jí a rukama jsem se snažil napodobit dalekohled. „Partyzáni uvidí tvé stuhy, tatata a Noy bude mrtvá.“

Přikývla, bylo to několik krátkých přikývnutí za sebou. „Oui, monsieur. Vyměním si je.“

„Hodná!“

„Máte štěstí,“ komentovala mé zranění. „Do hlavy vás zasáhla kulka. Kdyby šla o trochu níž, byl byste mrtvý.“ To, jak vybírala slova a dávala je dohromady, bylo okouzlující.

„Díky za útěchu,“ ušklíbl jsem se a podrobil se její péči.

Noy hbitými prsty rozhrnovala krví spleené vlasy, aby mohla ránu vydezinfikovat. Do očí mi vhrkly slzy, což přihlížející kamarády pobavilo.

„Přestaň se tak šklebit,“ vyjel jsem na Karla, „a běž se radši podívat po svých mužích. Noy (i nikam neuteče.“

„Dvacet mrtvých a třicet pět zraněných,“ hlásil mi smutně seržant Krebitza podával mi papír.

„Kolik vážně raněných?“

„Sedm, Hansi. Průstřely plic, třísel a břicha.“

„Za dvacet minut odcházíme!“

„Já vím.“

„A co zbytek zraněných?“

„Nějakou rozumnou vzdálenost ujdou.“

Noy mi obvázála hlavu. „Zítřka se na vás zase přijdu podívat.“ řekla tiše. „Za týden budete v pořádku.“

Šli jsme se podívat na těžce raněné druhy. Jeden z nich, bývalý výsadkář Heinz Auer, byl už mrtvý. Ostatní nebyli při smyslech.

Ačkoli se zdálo, že jsme partyzánům dali co proto, zůstávali pořád v hustém lese. Usoudil jsem, že bychom měli odejít dřív, než dostanou posily nebo a to by bylo horší minomety. Delší minometný útok bychom totiž na onom holém hřebeni nepřežili.

Přicházel seržant Zeisl s malým lékařským kufříkem. Všichni jsme věděli, co v něm je a k čemu to je. „Mohu jim to dát?“ zeptal se smutně.

Přikývl jsem. „Ať je to rychlé.“

Vojáci se začali shromažďovat k nástupu. Někteří měli obvázané rány, jiní zranění nebyli. Nikdo nemluvil, všichni tiše postávali kolem. Riedl poklekl u zraněného vojáka, utřel mu z čela pot a odehnal od něj mouchy. Zeisl naplnil stříkačku smrtelnou dávkou morfia. Noy, která rovněž přihlížela a která se domnívala, že chceme zraněným zmírnit bolesti, se najednou předklonila a sebrala prázdnou lahvičku, kterou seržant Zeisl odhodil. Pohlédla na ni a zůstala na mě nechápavě zírat.

„Seržant se spletl!“ vykřikla a ukazovala na Zeisla. „Dává jim toho moc. Umřou. Spletl se.“

„Nespletl, Noy.“ Pfirstenhammer ji jemně odvedl stranou. „Nemůžeme je vzít s sebou. Chápeš?“

„Chápu,“ odpověděla s očima plnými slz. „Zabijete je!“ Vyděšeně se kolem sebe rozhlédla. Dívala se na Karla, na Eisnera, na mě. Všichni jsme odvraceli oči. Noy se rozplakala. „Vy jste krutí... strašně, strašně krutí.“

„Pojď, Noy,“ řekl Karel a vzal ji kolem ramen. „Nedívej se na to.“

„Jste horší než Vietminh,“ křičela, „dokonce i oni svým raněným pomáhají.“

„Těm už není pomoci, Noy. Jsi zdravotní sestra, měla bys to vědět lépe než já.“

„A proč nezavoláte helikoptéry?“

„Trvalo by to hodiny, než by přiletěly. Myslíš, že by tak dlouho přežili? Nebo že bychom to přežili my? Partyzáni dostanou posily a pak znovu zaútočí.“

„Nejste Bůh,“ vzlykala. „Život nedáváte, nemůžete ho tedy ani brát.“

Karel ji jemně odváděl pryč.

Seržant Zeisl píchl injekce, jehly omyl v malé lahvičce alkoholu a uložil je zpátky do kufříku. Obrátil se k zraněným mužům ležícím na zemi a zvedl ruku k poslednímu pozdravu.

„Póóóor!“ zavelel jsem. Vojáci se postavili do pozoru.

Seržant Krebitz přistoupil k smutnému úkolu, sebral vojákům, kteří nás navždy opouštěli, identifikační štítky, hodinky, peněženky a vojenské knížky. Vojáci zazpívali polohlasně starou německou píseň Wacht um Rhein.

Přečetl jsem jména mrtvých: Ernst Walder, Rudolf Forcher, Leopold Ambichl, Josef Bauer, Josef Edler, Anton Gebauer a dvacet jedna dalších. Deset let bojovali s nejrůznějšími nepřáteli na bojištích vzdálených od sebe tisíce kilometrů.

Bojovali proti témuž nepříteli, který měl jen pokaždé jinou uniformu, jiný převlek. Pro svobodu a civilizaci toho udělali víc než kterýkoli z významenaných generálů a oslavovaných státníků. Nedostali však žádná významenaní. Dokoce ani Memento mořil Byli to zapomenutí a opuštění hrdinové. Nemohli jsme je ani důstojně pohřbit. Jejich těla jsme uložili do hluboké štěrbiny, nad níž jsme vyhodili do vzduchu kus skály. Na vyčnívající kámen jsme vyryli německy nápis:

„Německo – Polsko – Rusko – Severní Afrika – Indočína 1939-1951, dvacet sedm kamarádů.“

Nestihli jsme už spočítat mrtvé nepřátele, určitě jich bylo několik set. Sebrali jsme zbraně, granáty, munici a doklady těch, kteří leželi nahoře na hřebeni nebo kousek pod ním, a vydali jsme se na cestu. Sestupovali jsme po jižním svahu a nepřítel po nás stále, i když sporadicky střílel. Kryli jsme se za balvany, za kterými se před chvílí kryli partyzáni.

Drželi jsme se při zemi, aby teroristé nezahledli naše stíny, a sestupovali jsme dolů. Gruppe drei nás kryla svými kulomety. Konečně jsme se dostali k lesu, kde jsme se napojili na stezku, kterou jsme viděli a zaměřili už z hřebene.

Po pár set metrech jsme narazili na malou paseku, jak jsme ale pronikali hlouběji, les byl stále hustší. Stezka vedla přímo do Muong Son, to však bylo poslední místo, kam bych býval chtěl jít. Bylo jasné, že nepřátelé jsou o směru naší cesty dobře informováni a že soustředění vojáků Vietminhu pod hřebenem rozhodně nebylo náhodné.

Pohybovali jsme se hluboko na nepřátelském území, na hony daleko od francouzských pevností a hlídaných cest.

Nemuseli jsme tedy obávat min či jiných nástrah, mohli jsme dokonce používat baterky zastíněné zelenými filtry.

Chtěl jsem dojít co nejdále a teprve pak si po zbytek noci odpočinout. Po rozbřesku jsem chtěl ze stezky sejít a pokračovat dál na západ, stále hlouběji na vietminhské území. Až najdeme nějaké vhodné místo, zmizíme v džungli.

Cestu si prosekáme jako obvykle, začneme pár set metru od stezky, říkal jsem si.

V minulých měsících se nám podařilo prosekát na nepřátelském území hned několik takových tajných cest. Nepřátelé je objevovali jen ztěžka, neboť s „řádnyými“ stezkami nebyly nijak spojeny. Kdykoli se naše stezka přiblížila k řádné, neprosekávali jsme se od ní pryč přímo. Vždy jsme se odchýlili tak o padesát kroků nalevo či napravo. Moji muži nechávali u každé takové stezky nějaké nenápadně vypadající předměty, které měly sloužit jako jakési „značky“ –

nevinně ohnutou větvičku přivázanou provázkem, prázdnou plechovku s několika cigaretami, starý zapalovač nebo něco podobného. Když ony předměty zmizely, poznali jsme, že po naší stezce šel nějaký cizinec. Žádný partyzán by přece nenechal ležet na pařezu zapalovač anebo plnicí pero.

Byli jsme už dvě hodiny na pochodu a pořád jsme nenacházeli místo vhodné k utáboření. Seržant Zeisl navrhl, abychom se vzhledem k raněným alespoň na chvíli zastavili. „Zítra budu muset vyoperovat dvě kulky,“ připomněl mi. (Dva muži šli s kulkami v těle.) Ztratili mnoho krve, potřebují si odpočinout.“

Rozhodl jsem tedy, že dál už nepůjdeme. Eisner rozestavil podél cesty předvoj a zadní voj s kulomety. Nepřítel nás dřív nebo později dohoní.

„Vyměňuj stráže, jak nejčastěji to půjde, aby mohli všichni alespoň na chvíli zamhouřit oko,“ řekl jsem Eisnerovi. Po rozbřesku umístily dvě čety na stezce miny a granáty, které měly explodovat při došlápnutí na větvičku či na maskovaný ostnatý drát. Jiná skupina se vydala o kilometr zpátky, aby sebrala všechny špačky od cigaret, prázdné plechovky a další „důkazy“ naší přítomnosti. Zhruba sto metrů od původní cesty začali první vojáci prosekávat novou stezku. Ostatní se na ni opatrně přemístili. Dávali jsme pozor, abychom po sobě nezanechali ani jedinou zlomenou větvičku, ani jedinou stopu. Doufal jsem, že partyzáni místo, na němž jsme z cesty uhýbali, nenajdou. Mohli by vpochodovat na miny.

Kolem desáté ráno jsme se zastavili u mělké říčky, abychom si uvařili něco k snědku a abychom se postarali o raněné. Seržant Zeisl jim s pomocí dívek vyňal z těla kulky a vyměnil jim obvazy. Vojáci si zasluhovali odpočinek.

„Tady se utáboříme. Nepůjdeme dál, dokud si všichni neodpočinou,“ řekl jsem Eisnerovi. Mé rozhodnutí ho udivilo.

„To by znamenalo týden, Hansi... možná i déle.“

„No a co?“

„A co akce TRANZIT?“ „Na tu se teď vykašleme,“ zavrčel jsem a třel si bolavé spánky. Strašně mi třeštila hlava. Nedělalo mi tedy problémy vcítit se do kůže oněch dvou mužů, kterým seržant Zeisl před chvílí vyoperoval z těla kulky. Změní se snad něco, když vyhodíme do vzduchu pár zatracenejších viethminhských konvojů? Válku to nezastaví. Teď to počká. Tady jsme na bezpečném místě. Je tu stín, voda a jsme daleko od všech cest i vesnic. Nepřátelé nemají ani tušení, kde můžeme být. Za týden na ně můžeme / čistá jasna uhodit.“ Usedl jsem na zem, opřel jsem se o strom a zavřel oči. „Potřebujeme si odpočinout, Bernarde. Obzvlášť ranění, včetně mě. Jsem unavený.“

Erich přikývl. „Dal bych za odpočinek nevím co,“ přidal se ke mně. Jen ho Bernarde poslechni – ale řekni mužům, aby nedělali žádný hluk.“

Rozhodli jsme se, že u říčky zůstaneme osm dní. Do odpoledne jsme si na obou stranách řeky postavili z větví a listů tři řady chatrčí. Suoi dostala spolu se třemi ošetřovatelkami útulnou chatrč „zařízenou“ s láskou a péčí. Byl tam dokonce stůl a postele – funkci matrací plnilo navrstvené suché listí zabalené do dek. Aby dívkám nic nescházelo, postavil seržant Krebitz s několika dalšími muži z Gruppe drei na řece dokonce jakousi koupelnu. Vojáci si dívky velice oblíbili a mluvili o nich jen jako o „našich andílcích“. Měli je rádi nejen proto, že se obětavě staraly o raněné a byly vždy připraveny pomoci, kde to bylo nutné, aniž si na cokoli stěžovaly, ale i proto, že už sama jejich přítomnost, jejich veselí, jejich nepomíjející úsměvy zvedaly každému náladu.

Všude kolem bylo plno zvěře. Naše Abwehrkommando vybavené puškami s tlumiči odcházelo na krátké lovy a vracelo se zpátky s jeleny a kanci. Xuey z nich s dívkami připravoval výtečné domorodé pokrmy a učil muže, jak by si je mohli uvařit sami. Chyběly nám však kuchyňské potřeby. Každý se musel o své jídlo postarat sám.

Jednou večer, byl to myslím třetí večer v našem provizorním táboře, jsem seděl ve své chatrči a psal deník. Najednou se objevil Erich. „Hansi,“ oslovil mě ztrápeně, „myslíš, že bys mohl někoho oddat?“

„Cože?“

Nechápavě jsem na něho zíral a z ruky mi vypadlo pero. „Oddat někoho, svatbu,“ opakoval Schulze. Poznal jsem, že to myslí vážně. „Chci si vzít Suoi!“

„To není žádná novinka!“

„Chci si ji vzít teď,“ dodal rychle. „Myslel jsem, že bys to mohl udělat ty... jako kapitán lodi.“

„Děláš si srandu, Erichu?“

„Myslím to vážně. Tak oddáš nás, Hansi?“

„Myslím, Erichu, že by to nemělo žádnou právní platnost.“

„O formality se postaráme pak.“

Zapálil jsem si cigaretu a nabídl jsem Erichovi. Vzal jsem láhev rumu a oběma jsem nám nalil. „Myslím, že to potřebujeme – ty i já.“

Pili jsme rum a Erich se na mě celou tu dobu tázavě díval.

„A co si o tom myslí Suoi?“ zeptal jsem se.

„Sám bych za tebou nepřišel, Hansi. Máme se rádi.“

„To je všeobecně známo,“ poznamenal jsem a potlačil úsměv. „Počkej, až se vrátíme do Hanoje.“

Olízl si rty a otřel si z čela pot.

„Do té doby se zblázním, Hansi,“ přiznal. „Co navrhuješ?“

„Navrhuju, abychom si dali ještě jeden rum.“

Napili jsme se. „A kde je Suoi?“ zeptal jsem se po chvíli.

„V mé chatrči – pláče.“

„Doufám, že jsi...“

„Ne, to ne!“ skočil mi do řeči. „Právě proto jsem za tebou přišel, Hansi. Jsem do ní strašně zamilovanej.“

„To chápu,“ řekl jsem s pochopením. „Je krásná.“

„Podá mi ruku, já ji políbím a vůně jejích vlasů mě přivádí k šílenství.“

Třesoucíma se rukama si zapálil další cigaretu. Nikdy jsem ho neviděl tak rozrušeného. „V Muong Son je prý kněz.“

„A taky Vietminh, Erichu!“

Nervózně si přešel rukou po vlasech a pomalu vstal. „Hansi,“ řekl mi vzrušeně, „nikdy jsem tě o nic nežádal. Teď tě ale o laskavost žádám. Nevím dne ani hodiny, kdy mě zabijí. Nemůžu počítat s žádnou budoucností, dokonce ani v rozsahu týdnů. To jediné, čím si můžu být jistý, je přítomnost – tenhle den. Sežeň mi, prosím tě, toho kněze.“

V místnosti se rozhostilo ticho. Erich na mě prosebně hleděl a já jsem přemýšlel.

„Teď se vrať k Suoi. Uvidím, co v tom budu moci udělat. Všechno ale závisí na tom, co tomu řekne Xuey. Zná Muong Son a otce Bousseaua, tamějšího francouzského kněze. Může tam jít jen on. Pro kohokoli jiného by to byla sebevražda. Teroristy se to tam jen hemží.“ Pohlédl jsem na Ericha. „Doufám, že je ti jasné, co by to pro nás znamenalo, kdybychom Xueya ztratili?“ Nic na to neřekl, jen tam tak seděl s obličejem v dlaních. Pokračoval jsem. „V případě, že kněz v Muong Son stále je a že bude chtít přijít a že bude moci přijít, tak se ho sem pokusím dostat.“

„Děkuji ti, Hansi... moc ti děkuju.“

„Ještě mi neděkuj, Erichu. Nejsem tím nijak nadšenej a ať jsem o hlavu kratší, jestli tohle není ta nejnebezpečnější akce, kterou jsme kdy podnikli.“

„To je mi líto.“

„Tak trochu jsem se obával, že se něco takového stane, Erichu. Dneska ty a zítra může přijít třeba Karel nebo Riedl. Pozitíí se bude chtít ženit Schenk nebo bůhví kdo.“

„Omlouvám se, Hansi.“

„To je v pořádku. Zatím bud na Suoi hodnej a nezapomínej, že to není Evropanka. Orientálci ještě považují lásku a sňatek za něco posvátného a trvalého.“

Erich polkl a podal mi ruku. „Budu na to pamatovat, Hansi. Dávám ti své slovo.“

Schulze odešel a já jsem si na stole rozložil mapu a téměř hodinu jsem nad ní přemýšlel. Muong Son byl asi dvanáct kilometrů vzdušnou čarou, po cestách to však bylo mnohem dál. Poslal jsem jednoho vojáka pro Eisnera a všechno jsem mu vypověděl. Pobavilo ho to. Když jsem ho ale žádal o radu, pokrčil jen rameny.

„No tak mi porad,“ naléhal jsem na něho. „Co bys na mém místě udělal ty?“

„Sundal bych si uniformu a otevřel si sňatkovou kancelář, Hansi.“ Usmál se. „Měl by ses zeptat Xueya, co si o tom myslí on.“

„Neměl jsem sem brát žádné ženy.“

„To je nesmysl!“ odpověděl mi. „Muži se nikdy nesnažili tak jako teď, Hansi. Ujdou delší vzdálenosti nikdo nereptá, že už nemůže, když ještě můžou ony. Také lépe bojují, aby naše „andílky“ ochránili. Ale darmo mluvit, sám to musíš vědět nejlíp.“

„Dobře, dobře. Přesvědčil jsi mě. Uvidíme, co tomu řekne Xuey.“

Malý domorodec mi napjatě naslouchal. Bylo mi opravdu trapné žádat ho o službu v tak nedůležité, soukromé záležitosti. Xuey na sobě však nedal nic znát, souhlas ani nesouhlas. Zvládnou to. To bylo jediné, co mi na to řekl.

„Chcete, abych šel hned?“

Přikývl jsem. Xuey mě požádal, abych knězi napsal krátký vzkaz, což jsem udělal. Zapřísahal jsem ho v něm, aby Ghiu Xueyovi důvěřoval, neboť mu nemohu prozradit místo, na které má přijít.

Za dva dny se Xuey vrátil – byl sám. „Kněz je mrtvý,“ hlásil mi. „Partyzáni ho před sedmi měsíci zastřelili. Jeho starý sluha mi dal aspoň tuto knihu.“ Zpod košile vytáhl malou, v kůži vázanou bibli a položil mi ji na postel. „Je mi líto, že jsem nebyl nadporučíku Schulzemu nic platný.“ „Stejně ti děkuji.“ Xuey se uklonil a odešel. Chvilí jsem tam tak seděl a

přemýšlel, co teď. Erich měl pravdu, nikdo z nás nevěděl, zda se dožije příštího rána. Za chvíli se objevil Schulze a za ruku držel Suoi. S Xueyem už mluvil. Vypadal velice zklamaně. Pokynul jsem jim, aby si sedli.

„Co máme dělat?“ zeptal se Erich.

Natáhl jsem se pro bibli a namátkou ji otevřel. Bylo to poprvé od dětství, co jsem ji držel v ruce. „No, aspoň máme bibli,“ řekl jsem a pokusil se o úsměv. „Dokonce i kapitán lodi musí mít bibli, aby mohl oddávat.“

Schulzemu zasvítily oči. „Takže ty to uděláš, Hansi?“

„Ale váš sňatek bude mít jen dočasnou platnost, Erichu. Dělán to stejně jenom kvůli Suoi. Nebude to legální.“

„To je jedno!“ vykřikl. „Pro nás to platit bude a pro Boha taky.“

„Pro Boha možná ano, ale On vám oddací list nedá!“

Suoi se začervenala a sklopila oči. „Suoi,“ obrátil jsem se k ní, „chápeš, že vás nemohu oddat legálně a že když vás oddám, budete manželé jen ve svých srdcích a ve svých očích, nikoli v očích veřejnosti?“

„Oui, já vím,“ šeptla sotva slyšitelně.

„A chceš, abych to i přesto udělal?“

„Oui, Hansi. Chci.“

Ta zpráva se bleskově rozšířila. Muži seržanta Krebitze vztyčili uprostřed divočiny malý oltář potažený celtou a na něj položili květiny. Riedl na něj postavil dřevěný krucifix, který sám vyřezal v domněnání, že přijde kněz. Před kříž jsem položil otevřenou bibli. Noy a dvě další dívky přinesly květiny, které Suoi vetkly do vlasů. Pak ji políbily na obě tváře. Všichni se shromáždili kolem improvizované svatyně, každý byl čerstvě oholený a měl na sobě čisté oblečení. Panovalo tam ticho. Když se objevil Erich se Suoi, muži byli dojatí. Erich vypadal odhodlaně, Suoi se červenala a odvracela od nás oči. Postrčil jsem je k oltáři a řekl jsem: „Položte ruce na bibli svatou.“ Poslušně natáhli ruce, Erichova ruka spočívala jemně na Suoiině. Byl to divný pohled: moji muži, drsní, tvrdí vojáci, kteří věřili jen na jednu sílu na sílu zbraní teď stáli v nábožné úctě před neviditelnou duchovní silou a nikdo se neodvážil ani pohnout, ani si odkašlat.

„A teď, Erichu a Suoi, řeknete nahlas s rukama na Bibli svaté, že budete jeden druhému mužem a ženou,“ řekl jsem.

„Ano!“ zašeptali.

„V dobrém i ve zlém.“

„V dobrém i ve zlém.“

„Dokud vás smrt nerozdělí.“

„Dokud nás smrt nerozdělí.“

Pak už jsem si nemohl na nic vzpomenout.

Pronesl jsem proto: „Nejsem sluha Boží, nemohu vás tedy prohlásit za manžele ve jménu Boha, mohu mluvit jen za sebe a myslím, že i za všechny přítomné. My váš svazek přijímáme a ctíme a od této chvíle vás považujeme za muže a ženu. Věřím, že pokud existuje Bůh, uzná váš svazek i On.“

Oba jsem je objal. Vojáci k oběma novomanželům přistupovali jeden po druhém a blahopřáli jim. Všechny to dojalo.

Dokonce i Eisner nějak moc často smrkal.

„Zastřelte mě,“ utrousil, „jestli tohle nebyla nejposvátnější svatba, jakou jsem kdy viděl.“ Objal Schulzeho a políbil ho na čelo a stejně tak Suoi.

„Stále vám ale doporučuji, abyste v Hanoji radši ještě vyhledali některého z božích emisařů, my jsme se postarali jen o svatbu světskou,“ dodal jsem žertovně.

Za čtyři dny jsme už zase byli na pochodu.

V džungli byl prapor relativně v bezpečí, mohl tedy postupovat rychleji než na silnicích a stezkách, kde jsme museli neustále dávat pozor na nějaké nástrahy a nepřátelské vojáky. Mohli jsme používat jen odlehlé stezky. Šance, že v lese potkáme nepřátele, byla minimální. Ve Vietminhem kontrolovaných oblastech netábořili partyzáni v horách, ale přímo ve vesnicích, pohybovali se po silnicích a schovávali se, jen když nad nimi přelétalo průzkumné letadlo. V oblastech, z nichž byla legie vytlačena, nebo z nichž se z taktických důvodů sama stáhla, platila jiná pravidla hry. Opuštěné francouzské pevnosti a usedlosti obsadil Vietminh. Náš prapor převzal roli partyzánů. Pronikli jsme do oblastí mimo dosah armády.

Měl jsem v úmyslu obejít Muong Son o patnáct kilometrů na severozápad. Ten večer narazili naši průzkumníci v džungli na širokou stezku, která, jak se zdálo, vedla příhodným směrem. Po krátkém průzkumu nám Xuey oznámil, že stezkou nikdo už týdnů nešel a že je tudíž bezpečná. Postupovali jsme tedy poměrně rychle, noci jsme trávili v lesích a od rána tak do jedenácti dopoledne jsme pochodovali. V pochodu jsme pokračovali po poledni, když přešlo to největší vedro. Tři dny poté, co jsme odešli z tábora v džungli, začal les řídnout, až jsme dorazili k pastvině, u níž

ležela malá osada. Na našich mapách označena nebyla. Xuey místo dlouho pozoroval. Na stožáru viděl vietminhskou vlajku. Rozmístili jsme se na okraji lesa a Xuey se po setmění vydal prozkoumat vesnici zblízka. My jsme nemohli dělat nic jiného než čekat.

Xuey si vzal samopal a připravoval se k odchodu. Chtěl jít sám, a když se ho Riedl starostlivě zeptal: „A nebude to moc nebezpečné?“, malý Indočíňan se jen pousmál a odpověděl: „Nezapomínejte, že jsem jedním z nich.“ Po chvíli nám zmizel v temném poli jako kočka. Za půl hodiny jsme zaslechli vzdálený štěkot psů.

Xuey se vrátil zpocený, ale spokojený. „Všude kolem jsou pole,“ hlásil. „Kvůli psům jsem se nedostal moc blízko. Partyzány tvoří místní obyvatelé, není jich víc než padesát. Mají však dvě nákladní auta.

„Jaká?“

„Naložená,“ dodal Xuey. „Vietminh je asi ukořistil armádě.“

„To je skvělé!“ vykřikl Eisner. „Jezdí si tu klidně v autech a nijak se nevzrušují. Vůbec bych se nedivil, kdybychom přišť narazili na podzemní železnici z Čen-juan do Muongu.“

„Nepřekvapilo by mě to,“ podotkl Pfisterhammer..způsob, jakým pracuje naše výzvědná služba...“

„Tady je silnice, budeme muset obejít tahle pole,“ vysvětloval Xuey. Pak se obrátil na dívky a rozkázal jim: „Otočte se, všechny. Chci se převléct.“ Rozsvítil jsem baterku a zkoumal mapu.

„Silnice tady je, ale vesnice tu chybí,“ přemýšlel Riedl nad mapou.

Vzal jsem tužku a označil na mapě přibližnou polohu vesnice křížkem. „Vesnice je zhruba tady.“

„Auta...“ vztekal se Eisner...Číňani by mohli klidně postavit čtyřproudovou dálnici až do Mekongské delty a naše výzvědná služba by si ničeho nevšimla.“

Do vesnice bychom se kvůli psům nepozorovaně nedostali. Vymyslel jsem tedy jiný plán. Vesnici obklíčíme a zároveň obsadíme silnici. Byl to odvážný plán, ale věřil jsem, že se nám ho podaří uskutečnit. Rozdělili jsme si s Riedlem a Eisnerem vojáky a vyrazili jsme. Šli jsme asi kilometr a půl podél okraje lesa, obešli jsme pole a dorazili k polní cestě. Byla úplná tma, nikdo nikdo. Lesy na jižním svahu a stezka, které jsem chtěl později použít, se rozprostíraly téměř až k polní cestě a skýtaly dokonalý úkryt.

„Co uděláme s těmi psy?“ chtěl vědět Schulze.

„Pískneme na ně!“ zažertoval jsem.

Protáhl obličej a pokrčil rameny. „Jestli si myslíš, že tvoje pískání je ztiší, Hansi...“

„Chci ztišit jejich pány, Erichu!“ řekl jsem a dodal: „Znáš nápěv Internacionály?“

„Jaké Internacionály?“

„Komunistické!“

Xuey se na mě podíval a pousmál se. Rozuměl mi. „Teď se z nás musí stát opravdová Viethminhská skupina,“ řekl jsem vojákům. „Musíme partyzány zmást, i kdyby to mělo být jen na první, kritické okamžiky. Myslím, že slova Internacionály nám k tomu výborně poslouží.“

Erich na mě souhlasně mrkl. „Už chápu. En avant!“

Sto mužů mělo obklíčit osadu ze severu, mezi silnicí a lesem, ostatní pokračovali v cestě. Moje skupina byla už jen čtyři sta metrů od vesnice, když začal štěkat první pes. V tu ránu se rozštěkali všichni psi ve vesnici.

„Pískat!“ přikázal jsem, „pískejte, jak nejlíp umíte.“

Muži se dali do pískání nápěvu komunistické písně, zprvu váhavě hledali správný tón. S Xueyovou pomocí ho po chvíli našli a pískali si do kroku „Již vzhůru psanci této země!“. Před námi se z chatrčí začaly vynořovat temné stíny s lampami.

Sto metrů!

Na otevřeném prostranství mezi chatrčemi hořel oheň. Skupinka vesničanů tam z třtinového cukru vařila destilovaný sirup. Vstali od ohně a přistoupili blíž k silnici, aby viděli, co se děje.

„Cieu lioi!“ pozdravil je Xuey místním jazykem. Z temnoty mu odpovědělo pár nejistých hlasů. „Ať žije otec Ho!“

Šedesát metrů.

Ještě nikdo nekřičel. Vesničané byli zvědaví, nikoli však znepokojení. Postavy na silnici pozvedly lampy a pokoušely se ve tmě něco zahlédnout.

Čtyřicet metrů! Dostali jsme je.

„Kdo jste?“ ptal se nějaký mohutný hlas. Dva muži s lampami přistoupili blíž.

„Přátelé,“ odvětil Xuey, „jdeme s municí na jih. Chceme osvobodit Saigon.“

V příští minutě jsme na ně udeřili.

„Rozptýlit se!“ vykřikl jsem a vypálil jsem nad chatrče smluvenou červenou světlicí. Moji vojáci bleskurychle obklíčili skupinku vesničanů. Zeny se daly do křiku, muži nadávali. Lampy, nářadí i zbraně dopadly na zem.

„Francouzi! Francouzi!“ zakřičel někdo. Ze vzdáleného konce vesnice se ozvala krátká kulometná dávka. Zaslechli jsme výkřik a pak se rozhostilo ticho.

Moji muži obsadili chatrče. Pokynul jsem Erichovi a Karlovi, aby mě následovali, a vstoupil jsem do nejbližšího obydlí. Otec, matka, babička a dědeček stáli čelem ke zdi s rukama nad hlavou a na zemi kňouralo několik dětí.

„Támhle!“ křikl Krebitz a ukázal na zed, na níž visela v pouzdře pistole. Sundal ji a zkušeně se na ni podíval. „Tokarev, ráže sedm dvaadesát,“ poznamenal. Vyprázdnil zásobník a do plátěné tašky, kterou držel jeden voják otevřenou, vyklepal osm kulek. „Ti zatracený hrdlořezové si už ani neschovávají zbraně,“ prohodil. Přistoupil k majiteli chatrče, chytl ho za rameno a šknul jím. „Kde máš další zbraně, co, ty svině?“

Partyzán byl malý, robustní a měl široký nos, hranatý obličej a velké, troufalé oči se srostlým obočím. Zapotácel se a zachytil se o bambusový trám, který podpíral střechu. Z očí mu koukala nenávist, začal pěsti a vzdorovitě odpověděl: „Jen si naše zbraně vezměte, před východem slunce budeme mít nové.“

Seržant Krebitz muže udeřil, až upadl na nízkou lavičku a z ní na zem. Z rozbitého rtu mu tekla krev. „Před východem slunce z tebe bude mrtvý hrdina, ty smrádě,“ rozčílil se Krebitz.

„Vyvedte je ven!“ přikázal jsem vojákům. „Děti taky!“ Když je vyváděli ven, Pfirstenhammer podal jednomu z vojáků dlouhou bambusovou tyč a ukázal na muže, kterého seržant Krebitz uhodil. „Dej mu pár za vyučenou. Jen mu to prospěje.“

Krebitz odhazoval matrace, prohlížel různé krabice a hledal skrytá dvířka. Moji vojáci zatím odváděli vesničany na pole, kde si muži museli lehnout s roztaženými rukama na zem, ženy a starci mohli sedět, ale rovněž obráceni čelem do polí.

Ze zdola ze silnice přišel Riedl. „Tak co jsi našel?“ zeptal jsem se ho.

„Pušky a granáty,“ odvětil. „Spousty.“

„Hledejte dál.“

Stále další vesničané byli vyváděni na rýžová pole. Moji muži prohledávali chatrče a municí a zbraně, které našli, hromadili na silnici. Místní teroristé vlastnili neuvěřitelné zbraně, od starých mušket a mečů až po samopaly. V jedné chatrči našel seržant Krebitz luk s šestadvaceti šípy, všechny byly otrávené. Majitel byl odveden do lesa a ihned popraven.

Seržant Krebitz vybral municí a zbraně, které se nám hodily. Všechno ostatní jsme naložili na auta určená ke zničení.

„Ještě se na ta auta podíváme,“ navrhl Schulze. „Zajímalo by mě, kde k nim přišli.“

U aut jsme narazili na Eisnera, který je už prohlížel. „Podívejte se na tohle.“ řekl, „sovětské jepy s čínskými poznávacími značkami.“

„Neříkej mi, že je sem dovezli z Číny.“

„Ani by mě to moc nepřekvapilo.“

„Nevede sem žádná silnice,“ vložil se do toho Erich.

„Žádná, o které bychom věděli,“ opravil ho Eisner. „Ale ještě bych se tu pro jistotu trochu porozhlédl. Třeba tu najdeme ještě nějaké tanky.“

Pfirstenhammer objevil pod jednou chatrčí velký podzemní sklad plný pušek a munice...Miny,“ přeložil nám Xuey nápis na skladu.

„Přes sto krabic, v každé osmnáct min,“ zrekapituloval to Karel. „Dva tisíce nábojů.“

„Měli bychom si pospíšet,“ řekl seržant Krebitz. Měl pravdu, pustili jsme se znovu do práce. Dal jsem Schenkovi rozkaz, aby odvedl vesničany dolů po silnici. „Tak kilometr, to bude stačit. Vyhodíme sklad a auta do povětří.“

Zatímco Krebitz a Gruppe drei podminovávali sklad a auta, desátník Altreiler s padesáti muži kupil na hromadu zásoby jídla: rýže, sušené ryby, ovoce a třtinový cukr byly rozděleny mezi vojáky. Za půl hodiny jsme z osady odešli.

„Ten výbuch bude vidět až z Pekingu,“ poznamenal Riedl a mávl rukou k vesnici.

„Tak ať!“ pokrčil rameny Pfirstenhammer.

Schenk čekal s vesničany na silnici. Krebitz se podíval na hodinky. Za tři minuty...”

Čas ubíhal. Na obloze se objevil oslňující záblesk, po němž následoval výbuch. V horách to zahřmělo a do vzduchu vylétly střepiny. Chatrče se rozlétly na všechny strany. Vesnice byla v jednom ohni.

„Kudy se jde do Son La?“ zeptal jsem se jednoho vesničana. Vesnice Son La ležela přesně opačným směrem, než kterým jsme chtěli jít. Muž nám jako ve snách ukázal cestu. „Propusťte je!“ řekl jsem strážím. „Kromě těch, které jsme přistihli se zbraněmi.“ Se zbraněmi bylo chyceno patnáct mužů. Odvedli jsme je do polí a tam jsme je zastřelili.

Vyrazili jsme a šli jsme tou cestou asi kilometr a půl. Suoi šla mlčky mezi mnou a Erichem. „Jsi unavená?“ zeptal jsem se jí. Zavrtěla hlavou, ale nic neřekla.

„To ta vesnice,“ podotkl Erich německy. „Připomněla jí její vlastní vesnici.“

„Vždyť jsme zabili jen ozbrojené teroristy.“

„Já vím, ale i tihle vesničané přišli o všechno, ztratili své domovy, jídlo, dobytek.“

„Nejsme Armáda spásy, Erichu!“ zapojil se do našeho rozhovoru Eisner. „Musíme jim dát za vyučenou, aby konečně pochopili, že nikdo si beztrestně nemůže hrát na válku.“

Náš předvoj čekal na silnici.

„Objevíli jsme stezku, která vede na západ,“ hlásil seržant Krebitz. „Xuey ji považuje za bezpečnou. Šel se Schenkem napřed.“

Prapor sešel ze silnice a uchýlil se do hor.

DIALOG S AGITÁTOREM

Při jednom útoku na jakousi „osvobozenou“ vesnici, do níž po celé měsíce nevstoupila noha francouzského vojáka, jsme objevili něco zcela výjimečného. Naše zvláštní jednotka odhalila ve vesnici skupinu teroristů, kteří vyspávali po notné dávce rýžového destilátu. Jak tam tak chrápali na bambusových matracích, odebrali jsme jim zbraně a na místě jsme je probodli.

Shromáždili jsme ostatní vesničany a přikázali jim, aby mrtvolu vynesli ven a pohřbili je v lese. Předák vesnice, svalnatý muž s vystouplými lícními kostmi, mi sdělil, že nikdo z teroristů z vesnice nepocházel. Byli to cizí lidé. Prosil nás, abychom vesnici nevypalovali, neboť, jak řekl: „Nemáme na vybranou – musíme Vietminh poslechnout. Francouzi jsou daleko a partyzáni mohou přijít kdykoli.“ Ten muž asi mluvil pravdu, neboť ačkoli se před chatrčemi shromáždilo mnoho lidí, mezi nimi i ženy a děti, kteří pozorovali, jak vynášíme mrtvolu ven, nikdo z nich je neoplakával. Místo toho nás ženy požádaly, zda si mohou vzít od mrtvých nějaké oblečení, zvláště jejich velké sandály zhotovené ze zbytku starých pneumatik. Když jsme jim to dovolili, doslova se na mrtvolu vrhly a servaly z nich, co šlo – včetně roztrhaných, krví promáčených svršků.

Nebyla to chtivost, co je k tomu vedlo, jak nám dodatečně vysvětlila Suoi. Ženy nebudou svršky prát a nosit, řekla nám Suoi. Naopak, všechno, co partyzánům patřilo, si pečlivě schovají. Když pak vesnici obsadí nějaká jiná Viethminhská jednotka, fa k tomu s největší pravděpodobností dojde hned po našem odchodu, najde oděvy partyzánů ověšené květy a vystavené na stěnách a nad domovními oltáři se svíčkami: hold padlým „vlastencům“. Tenhle trik pak vesničany uchrání před partyzánskou pomstou.

Ve vesnici nicméně nebylo jen šestnáct opilých „osvoboditelů“. Krátce po pohřbu jsme spatřili čtyři Riedlovy vojáky, jak po silnici přivádějí dva spoutané zajatce. Jeden z nich měl brýle a byl mírného vzezření, vypadal spíš jako učitel než jako terorista. Vojáci mi hlásili, že ty dva chytili, když se pokoušeli utéct přes vnější hranici tábora, kterou Helmut s Karlem střežili asi o kilometr a půl níž. Nenašly se u nich žádné zbraně a onen důstojně vypadající muž u sebe měl spoustu papírů, které se pokoušel schovat ve vysoké trávě, když se k nim Riedlovi vojáci blížili. Už z letmého pohledu na papíry mi bylo jasné, že Riedlovi zajatci budou cennou kořistí. Ukázalo se, že onen zajatec v brýlích je jakýsi Kwang Lien-hu, čínský politický úředník a poradce hlavního agitátora v Lao Dongu. Jeho druh byl menší ryba, byl to jen okresní vietminhský propagandista Kly Nuo Truong. To jméno mi bylo odněkud povědomé, nemohl jsem si však vzpomenout odkud.

Podal jsem ty papíry Eisnerovi. Chvíli si je prohlížel, pak hvízdal a podíval se na zajatce. Narazili jsme na takzvané „vymývače mozků“, kteří už přiměli mnohé prosté a nevzdělané rolníky, aby vyměnili motyky za pušky a dali se na vraždění. Měli jsme příkaz zavolat ihned helikoptéru, pokud bychom zajali nějakého důležitého komunistického funkcionáře, ale upřímně řečeno, nikdy jsme se nijak zvlášť o Hanoj či jiné nadřízené nestarali. Naše vrchní velitelství se odmítlo jakoukoli literaturou o komunismu či partyzánské válce být jen zabývat, takže veškeré vyslýchání vietminhských zajatců nikdy k ničemu nevedlo. Za ty roky jsem do Hanoje poslal už nepřeberné množství nejrozumnějších hlášení a dokumentů, spousty se jich týkaly nesmírně důležitých a často aktuálních vietminhských akcí, kterým mohlo a mělo být zabráněno jednoduchými opatřeními. Nic takového se však nikdy nestalo, všechna ta lejstra spolkly nenasytné šuplíky generálního štábu. Legionáři dál bojovali a byli dál zabíjeni, jako by se nechumelilo, a Vietminh klidně uskutečnil útoky, o kterých náš generální štáb třeba už týden věděl. Kdykoli jsme tedy zajali nějakého teroristického vůdce, vyslechli jsme ho, a pokud to bylo nutné k zajištění naší bezpečnosti a získání důležitých

informací, dali jsme mu třeba i ten nejostřejší výslech. Poté jsme ho poslali do jediného dokonalého komunistického ráje, jak to výstižně formuloval Karel k čertu!

Tentokrát měl však Schulze jiný nápad. Jen tak pro pobavení jsem mu ho dovolil realizovat. Erich navrhl, abychom stranické kádry nepopravovali. Abychom s nimi místo toho vedli před celou vesnicí „panelovou diskusi“. „Budeme s nimi diskutovat o ideologii i o politice. Komunisté s vesničany mluvili roky,“ obhajoval svůj plán Schulze. „Všichni museli poslouchat a nikdo nesměl klást nepohodlné otázky anebo nesouhlasit, lidé se mohli jen podvolit tomu, co jim bylo řečeno, a přijmout stranická dogmata, kritizovat nesměli nic. Teď si zase poslechnou mě. Necháme ty dva soudruhy, aby se zúčastnili pravé demokratické diskuse. Budou moci říct, cokoli budou chtít, a pak řekneme lidem my, co si o tom myslíme.“

Eisner se pousmál. „Chceš si to rozdat s místním agitátorem? Rozmetá tvé argumenty dřív, než se stačíš vzpamatovat, a zesměšní tě před celou vesnicí.“

„Nesmysl! Budou ze sebe chrlit ty svoje otřepané fráze.“

Eisner se usmál. „To si jen myslíš, kamaráde, jsou to profesionálové a cokoli ze sebe vychrlí, vychrlí bravurně. Oběsme je a bude to.“

„Nesmysl!“ odbyl ho Erich. „Doteď jsme je jen zabíjeli. Tak proč bychom si s nimi nemohli jednou promluvit? Uvidíte, že to vyjde.“

Riedl s Erichem souhlasil. „Neutečou ti, Bernarde, oběsit je můžeš potom.“ Obrátil se na Pfirstenhammera. „Co si o tom myslíš ty, Karle?“

„Mně se ten nápad zamlouvá. Jsem hrozně zvědavý, kolik toho Erich o komunistické ideologii ví.“

Schulze dal vojákům příkaz, aby zajatce přivedli. Posadili jsme je na improvizované lavičky vyrobené z prázdných krabic a prken a usedli jsme proti nim. Erichův dialog měl být vítaným rozptýlením naší rutiny. Požádali jsme vesničany, asi sto mužů a žen, aby si donesli matrace a sedli si na ně. Xuey jim zběžně vysvětlil, co máme v úmyslu. Vysvětlení vyloudilo na tvářích našich dvou zajatců ironický, opovrhlivý úsměv. Xuey a Suoi měli celý dialog tlumočit. K Schulzeho schopnostem debatovat s protřelým komunistickým agitátorem jsem byl tak trochu skeptický. Nevěřil jsem, že se mu podaří podat náš pohled na věc, aniž by říkal jen samé nesmysly a vysloužil si místo uznání posměch. Zdálo se však, že si důvěřuje, tak proč se trochu nepobavit? Kdyby se to Erichovi koneckonců nedařilo, měli jsme v záloze ještě ten poslední argument.

Schulze ale protestoval. „Nic takového, pánové. Chci, aby to bylo naprosto fér.“

To Karla rozesmálo. „Jak to může být fér, když budou nakonec stejně oběšeni? Vesničané si budou myslet, že jsme je zabili, protože nás v diskusi porazili.“

„Tak bychom je mohli projednou propustit, ne?“

Karel na mě pohlédl. „Co ty na to, Hansi?“

„Já osobně si myslím, že je to celé jen úlet, ale protože jsem stejně nezamýšlel odejít před svítáním, máme dost času. O osudu zajatců můžeme rozhodnout později.“

Schulze tedy řekl komisaři Kwangovi: „Můžete říkat, cokoli budete chtít, tovarlšci – nikdo vám za to nezkříví ani vlasek. Budete ale muset poslouchat i nás.“

„Jak si přejete,“ uklonil se posměšně agitátor. „Jsme vaši zajatci, takže nemáme na vybranou.“

„Komisaři Kwangu,“ potřásl pomalu hlavou Schulze, „já vám říkám, že pokud nebudete mít jen samé takovéhle nepravdivé poznámky, můžete mluvit tak svobodně jako v Pekingu. Mluvíte k vesničanům. Neměli byste být na rozpacích. Říkejte, co budete chtít říct. Citujte klidně Lenina, Stalina či Mao Ce-tunga, odsuzujte francouzské kolonialisty, proklínejte nás. Lidé vás tu znají. Ostatně, určitě k nim nebudete mluvit poprvé, že?“

„To je zcela nečekaná laskavost od imperialistické loutky, která si říká důstojník,“ odpověděl komisař. Když Xuey jeho slova tlumočil, Schulzeho tvář se zkřivila do žoviálního úsměvu.

„Je to mnohem lepší, komisaři Kwangu. Hrajete na známou strunu.“ Kwang se usmál a obrátil se k vesničanům, na jejichž tvářích bylo vidět opravdový zájem. Dovolili jsme významnému vietminhskému vůdci mluvit a zaručili jsme mu beztrestnost. Vesničané si uvědomili, že něco takového by Vietminh nikdy neudělal.

„Tento koloniální důstojník chce, abych k vám promluvil,“ začal Kwang pomalu, nechal každé slovo pořádně vyznít.

„Všichni dobře víte, že sotva před hodinou zabili šestnáct statečných vlastenců, oddaných mužů, kteří po léta bojovali s bílými utlačovateli, abyste vy jednoho dne mohli svobodně dýchat. Zabili je ve spánku, neboť se jim báli postavit se zbraní v ruce. Krev jim ještě kape z rukou a oni se vysmívají svobodě tím, že mi nabízejí beztrestnost, ať proti nim řeknu cokoli. Milostivě mi dovolili citovat soudruha Maa, dovolili mi zavrňovat koloniální zločince, a to všechno abyste prý viděli, jakou svobodu reprezentují. My ale nepotřebujeme svobodu, kterou nám bílí zabijáci milostivě

dovolí mít. Svou svobodu si vezmeme i bez jejich svolení. Přesto, že tito koloniální důstojníci pořád ještě chodí po světě, pořád mohou zabíjet vaše bratry a sestry – jsou de facto již mrtví. Teď se tu předvádějí jako velcí hrdinové, jsou však jen hrstkou vystrašených krys, které se tajně plíží nocí, aby přepadaly vaše domovy a vraždily odvážné muže, kteří bojují za nás, za všechny. Ví už, že prohrávají, a snaží se nám proto naše vítězství alespoň otrávit. Lidé se jim všude vysmívají, dobře totiž vědí, kdo je jejich skutečným přítelem. Proto stojí v každé části naší země milióny za otcem Ho Či Minem a soudruhem Maem. Vyprávěl jsem vám, jak náš bratrský čínský lid porazil kolonialisty, kteří byli tisíckrát silnější než tyhle francouzské loutky. Nemusíme je zavrhnout. Zavrhli se totiž už sami. Až to tu všechno skončí, zabijí mne i tady soudruha Klyho a pak k vám znovu promluví. Nevěřte jim, neboť žádný utlačovatel nikdy neřekne utlačovaným pravdu.“

Skončil, mírně se uklonil, a aniž by na Schulzeho pohlédl, vrátil se na své místo. „Jsme připraveni poslechnout si teď své katy,“ řekl nahlas, „neboť jsme za své lidi odhodláni zemřít a až se naše těla vrátí k matce zemi, z každé kapky naší krve vzejdou stovky bojovníků, kteří nás pomstí.“

Schulze postoupil dopředu.

„Zdá se, že komisař Kwang vám řekl všechno, co chtěl,“ začal pomalu a ignoroval Kwangovo dramatické „rozloučení“. „Slyšeli jste, co si o nás, koloniálních důstojnících myslí. Nazval nás kryсами, utlačovateli, mrtvými muži. Já ho oslovuji jako komisaře Kwanga, nikoli jako komunistického vraha, kterým lidé jako on často bývají. My jsme mu dovolili svobodně vás oslovit, ačkoli jsem si jistý, že jste to nikdy nezažili naopak. Nebo k vám už nějaký zajatý francouzský důstojník se svolením Vietminhu promlouval? Ne, a nikdy se toho také nedožijete, neboť komunisté nikomu nedovolí, aby říkal pravdu nebo jim v čemkoli oponoval. Toho, co napsal Lenin, Stalin a Mao Ce-tung, je tolik, že by se z toho dala postavit přehrada na řece Mekong. Jakmile je ale jejich ideologie použita v praxi, nefunguje. Možná, že lidi hypnotizuje, nikdy je však nemůže přesvědčit, neboť komunismus je jedním velkým klamem. Vymyslela ho hrstka mizerů, kterým šlo jen o to, aby získali vražděním a krádežemi jmění.“

„Poslyš, Erichu!“ vložil se do diskuze Eisner. „Mluv v krátkých a jednoduchých větách nebo ti neporozumí. Jestliže budeš používat slova jako klam, hypnotizovat či ideologie, můžeš rovnou mluvit německy a bude to mít stejný výsledek.“ Zmlkl a po chvíli dodal: „Řekni jim, že komunismus je velkou lží, a oni to pochopí.“

Posadil se. „Vsadil bych se, že ani nevědí, co to komunismus je,“ řekl mi. „Ani Ho Či Min to slovo nepoužívá.“

„Mohu vám před agitátory říct...“ pokračoval Erich.

„Merde“ ulevil si Bernard. „Vesničané nerozliší agitátora od Adama.“

„Drž hubu,“ vyjel na něho Schulze, „nebo si stoupni a řekni jim to za mě.“

Riedl se ušklíbl a zajatci se spokojeně usmáli. Ačkoli jsme mluvili německy, pochopili, o čem se bavíme. Eisner však Erichovu výzvu přijal. Přistoupil k Schulzemu, odkašlal si, ukázal přímo na agitátory a spustil: „V Lao Dongu se říká, že Ho Či Min vám přinese svobodu a lepší život, ale to je velká lež! Přesto, že toho slova neradi používají, neboť ho tolik lidí na světě nenávidí, jsou to komunisté. Mluví o svobodě, a přitom po ní touží asi tak jako vy po choleře. Kdykoli přijdou příslušníci Vietminhu do nějaké vesnice, promlouvají stráničtí vůdcové k chudým lidem, neboť jen chudé lidi mohou obelhat. Ukážou na půdu nějakého bohatého člověka a řeknou vám: Zabijte majitele a dostanete jeho půdu. Ve velkých městech řeknou: Zabijte támhletoho boháče a dostanete jeho dům. Nedostanete však nic. Všechno to připadne úředníkům, komisařům či nějakým vysoce postaveným vietminhským vůdcům v Lao Dongu, vy za ně jen uděláte špinavou práci. I tady se to stalo. Zabili jste bohatého majitele půdy a jeho půdu jste si vzali. Vietminh vám půdu chvíli nechá, protože i Vietminh musí jíst. Bez vaší pomoci by s Francouzi bojovat nemohli. Ale kdyby Francouzové z vaší země odešli, Vietminh vám půdu vzal a museli byste pracovat v kolchozech.“ Na chvíli se odmlčel, aby to Xuey stačil přeložit, a pak pokračoval dál. „Víte, co je to kolchoz? Je to komunistický způsob sázení a sklizení, velký kus půdy, na níž musí pracovat každý rolník. Ale ta půda vám nepatří a nepatří vám ani to, co sklízíte. Jestliže komunistická strana zvítězí, komunisté vám budou diktovat, co máte dělat, a přitom vám nebude nic patřit – dokonce ani tyhle chatrče.“

Zatímco Xuey tlumočil Bernardova slova, všiml jsem si zájmu v očích obecnstva. Začínal jsem věřit, že to přece jen k něčemu bude.

„Říkají,“ pokračoval Bernard, „že když Vietminh vyhraje válku, nebudete už muset poslouchat příkazy francouzských kolonialistů a bohatých vlastníků půdy. To lež není. Když vyhraje válku Ho Či Min, budete muset poslouchat příkazy komunistické strany, vietminhských komisařů a velitelů. Když neuposlechnete příkazu francouzského kolonialisty nebo vašeho pána, jste zbiti, případně uvězněni. Pak ale můžete odejít do Saigonu či do Hanoje a žádat u policie nebo u soudu spravedlnost. Když vás shledají nevinnými, bohatý majitel půdy je potrestán, i když je to Francouz. Všichni však dobře víte, co se stane těm, kteří neuposlechnou rozkazů Vietminhu. Jsou zastřeleni jako psi a spravedlnosti se

už nikde nedovolají. Komunisté nemají stížnosti rádi. Líbí se jim veselí a potlesk. Když pak zjistí, že jste byli nevinní. Ho Či Min vám udělí velkou rudou medaili. To vám však život nevrátí.“

Odmlčel se a pak svou řeč dokončil, alespoň prozatím. „Neustále vám slibují, že vám otec Ho a soudruh Mao dají lepší život. Neřekli vám však, že jen za minulý rok zemřely tři milióny vašich čínských bratrů, protože neměli co jíst. Rusové Číňanům posílají jídlo, ale Stalin ho musí kupovat od velkých koloniálních zemí, protože ani jeho vlastní lidé nemají co do pusu.“

Eisner mávl na Schulzcho, aby pokračoval on, usedl mezi mne a Riedla a prohodil: „Netvrdím, že to bylo perfektní, ale čemu jinému by tihle polovzdělanci porozuměli?“

Komisař Kwang se přihlásil o slovo. Erich mu ho dal.

„Člověk se pořád učí,“ začal Kwang mírně. „Koloniální důstojník řekl, že všechno, co napsal soudruh Stalin, Mao Ce-tung a Lenin, je jen samá lež. Pak by ale nemohl existovat Sovětský svaz. Pak by soudruh Mao neosvobodil Čínu a Vietminh by nebyl ničím jiným než pouhým snem.“

„Není to žádný sen, ale pěkně krvavá noční můra,“ utrousil Karel.

„Přesto, že koloniální důstojník říká, že komunismus je jedna velká lež, proletářské revoluce už osvobodily lidi v jedné třetině světa.“

„Vím, že vy dáváte přednost demagogickým řečem je to ostatně neodmyslitelnou součástí taktiky vymývání mozků, ale mluvmе oba o jedné věci, třeba o Sovětském svazu. Jinak z nás budou tito lidé zmatení. Byl jste někdy v Sovětském svazu, komisaři Kwangu?“

„Ano!“ zasyčel Kwang. „Byl jsem tam a na vlastní oči jsem viděl, co všechno Velká říjnová revoluce pro lidi udělala.“

„Pro jaké lidi?“ zeptal se Schulze odměřeně.

„Samozřejmě pro chudé,“ řekl Kwang. „Blaho bohatých nás nezajímá.“

„A co se stalo s bohatými lidmi v Rusku?“

„Jejich majetek byl zestátněn a oni museli začít pracovat,“ vložil se do toho propagandista Kly. Kwang souhlasně přikývl.

„To se ví!“ vybuchl Schulze. „Přišli o život a hrstka těch, kteří to přežili, byla poslána pracovat, nikoli však pro sebe, ale zadarmo do pracovních táborů. Stalin zavraždil deset miliónů lidí. Tak tomuhle říkáte revoluce, tovarišče Kly?“

„Kdo potřebuje bohaté parazity?“ pokrčil rameny Kly. „Lidé je nepotřebují.“

„Propagandisto Kly... Vietminh zabíjí všechny bohaté lidi v této zemi. Nechcete snad tvrdit, že v Rusku tomu tak nebylo.“

„Už jsem říkal, že bohaté tu nikdo nepotřebuje.“

„Alespoň že připouštíte, že komunismus tyje z vraždění!“ chytil ho Schulze za slovo. „Ale i prostým lidem je jasné, že vražděním a krádežemi – tak, jak to dělá Vietminh se nedá nic řešit.“

„Vietminh není komunistickou stranou,“ poznamenal Kwang s úsměvem. „Vietminh je údernou pěstí všech vlastenců, kterým jde o svobodu a nezávislost.“

„A kdo stojí v čele Vietminhu?“ zeptal se ostře Eisner. „Kdo jsou velitelé, komisaři a propagandisté Vietminhu? Nejste snad vy komunisti, Kwangu?“

„Je přirozené, že hnutí za národní osvobození vedou ti nejzkušenější revolucionáři.“

„Nazývejte to, jak chcete, tovarišče Kwang. Neříkejte ale revolucionáři, když miníte komunisty. Nás neoblafnete tak snadno jako svět, když nazýváte vaši komunistickou stranu stranou lidu, revoluční stranou, stranou pracujících a bůhví jak ještě. Proč se pořád maskujete? Čestní lidé se nepotřebují schovávat.“

„Jednoho dne budou kolonialisté vyhnáni. Lidé se pak budou moci sami svobodně rozhodnout, jakou společnost budou chtít budovat.“

„Merde“ neudržel se Schulze. „Můžete uvést alespoň jednu osvobozenou zem, v níž se komunisté nezmocnili veškeré moci nad životem i smrtí jejích obyvatel a v níž kompletně nevyhladili opozici?“

„Nech takových nabubřených řečí, Erichu!“ varoval ho Eisner. „Nemluvíš se skupinou profesorů.“ Vstal a promluvil k vesničanům. „Komisař Kwang, který pochází z Číny, uváděl příklad Sovětského svazu a pokoušel se vám tu na něm ukázat, co je pro vás dobré. Tady ten koloniální důstojník,“ a ukázal na Ericha, „se vám pokoušel vysvětlit, že ať už říká Kwang cokoli, tam, kde se komunistická strana dostala k moci, zabili komunisté každého, kdo se jim protivil nebo si přál něco jiného. Jak vidíte, ani Kwang, ani Kly to nemohou nijak vyvrátit, takže to je pravda.“

„To říkáte vy a vaše noviny,“ podotkl sarkasticky Kwang. „My jsme však vaši zajatci a nemůžeme vám tedy odpovídat.“

„Drží vám snad někdo na krku nůž, komisaři Kwangu?“ vložil se do toho Karel. „Bijeme vás nebo vás snad mučíme? Ne, tak tedy mluvte, tovarišče. Přesvědčte nás, že máte pravdu. Když nás přesvědčíte, odložíme zbraně a hned se přidáme k té vaší straně.“

„Počkej Karle, teď mluví Erich. Nech ho, ať si to užije,“ poznamenal Riedl.

„Můžete tu uvést jednu jedinou věc, kromě prolévání krve, které jste tou svou velkou revolucí dosáhli?“ pokračoval Schulze. „Zlepšil ten váš Ho Či Min život obyčejných lidí? Měli tito lidé, lidé z téhle vesnice něco z vašeho hnutí, Kwangu? Vykopali jste tu studnu? Nebo zavlažovací kanál? Postavili jste tu školu? Ne, soudruhu komisaři, jen jste se zbavili těch, kteří tu byli před vámi.“

„Na sociální změny nebo na budování nemáme čas. Musíme bojovat. Až uzavřeme mír, začneme se změnami. Jestli však chcete vidět, co komunismus dokáže, běžte se podívat do Sovětského svazu.“

Schulze mávl rukou směrem k davu vesničanů. „Tito lidé nemají peníze na to, aby se jeli podívat do Sovětského svazu a těšili se z výhod komunismu tam. Chtějí se těšit z života tady Když Xuey ta slova přetlumočil, z davu vesničanů se poprvé ozval tlumený smích. Byl sice tichý, ale byl to smích a mně bylo jasné, že Erich zabodoval.

„Lidé si tu budou užívat života po osvobození,“ vyhrkl Kwang poněkud vzrušeně.

„Osvobození,“ ušklíbl se Schulze. „Kolik zemí osvobodil Stalin? Britští kolonialisté právě osvobodili Indii, jak je vám jistě známo, když jste takovými zapálenými osvoboditeli otroků. Zeptejte se amerických dělníků, zda by chtěli být osvobozeni Stalinem? A zeptejte se ruských dělníků, zda by nechtěli být otroky v Americe? Byl bych na ty odpovědi zvědav.“

„Ruští dělníci by vám plivli do tváře, kdybyste je urazil takovou sprostou imperialistickou provokací,“ zasyčel Kly dřív, než na to Kwang stačil cokoli odpovědět.

„Jasně!“ smál se Schulze. „To by udělali, kdybyste se jich zeptali na Rudém náměstí před Kremlem. Měl byste je ale vzít do západního Berlína a zeptat se jich tam.“

Moji vojáci řvali smíchy, kterému propadla i většina ostatních posluchačů. „Dialog“ se pomalu měnil v boj muže proti muži, v boj Ericha proti agitátorům. Schulze si v něm vedl opravdu energicky. „I já jsem byl v Rusku, komisaři Kwangu,“ řekl tiše Erich. „Přišel jsem tam jako nepřítel, ale vítali mě, asi jako by tito lidé vítali Buddhu, kdyby se tu teď objevil.“ Prudce vstal a upřel na vesničany planoucí pohled... Agitátoři vám o Sovětském svazu, Číně a komunismu napovídali spoustu krásných lží. Já vám o tom, co komunisté v Sovětském svazu dělají, řeknu konečně pravdu. Začali tím, že pozabíjeli všechny bohaté lidi a zmocnili se jejich majetku. Když už v Rusku nebyli žádní boháči, které by mohli okrást, zavraždit či odvézt do pracovních táborů, začal Stalin vyhlazovat třídní nepřátele. Nebyli to žádní boháči, ale spisovatelé, lékaři, inženýři, učitelé – prostě vzdělaní lidé. Pokud měli nějaký majetek a peníze, vydělali si je za léta poctivé práce. Každý, kdo se odvážil se Stalinem nesusouhlasit, byl zabit či uvězněn. Když už v Rusku nebyli ani žádní třídní nepřátelé, pustil se Stalin do svých vlastních soudruhů, do skalních komunistů. Pozabíjel tisíce svých důstojníků. Komunisté zavrhnou kapitalismus, avšak kapitalisté tu nikoho nemasakrovali. Stále se chlubí tím, že zatímco kapitalista vlastní továrnu na výrobu bot, řekněme mu třeba Ivan Ivanovic, vyrobil za týden pět set párů bot, komunistická továrna jich za stejnou dobu vyrobí pět tisíc. Boty, které vyráběl Ivan Ivanovic, však byly kvalitní a dělník je mohl nosit dva roky. Ivan Ivanovic totiž musel vyrábět kvalitní boty, protože jinak by je lidé nekupovali a on by zbankrotoval. Továrna, kterou vlastní stát, takové problémy nemá. Pokud se vám boty vyrobené v komunistické továrně do čtyř týdnů rozpadnou, nemůžete si ani stěžovat, neboť byste si stěžovali na stát a na komunistickou stranu, čímž byste nebyli loajálními občany, ale nepřátelskými agenty. Komunisté by vám nedali nové boty, dali by vám tak akorát pár kulek do hlavy.

Ted vám komunisté slibují všechno možné, když jim pomůžete k moci. Komisař neustále opakuje, že až válka skončí, začnou pro vás budovat. Budovat možná začnou, nebudou to však školy a nemocnice, ale kasárny a vězení. Možná, že budou stavět i továrny, nebudou v nich však vyrábět traktory, ale tanky. Motyka a lopata, kterou vám dají, se za týden zlomí. Jediné, co vydrží, budou zbraně Rudé armády. Komunisté byli vždycky dobří ve výrobě zbraní, neboť bodák je jediný základ, na němž strana stojí. Bez bodáků a kulometů by Stalin či Mao Ce-tung nepřežil ani rok. Jestli se domníváte, že vás francouzští kolonialisté utlačují, počkejte, jak to bude vypadat, až se moci zmocní Ho Či Min. Za každou chatrčí vám bude stát policajt, bratr bude zrazovat bratra a synové budou zaprodávat otce.“

Kwang už se nesmál. Seděl na lavici a nervózně si kousal rty. Vesničané pozorně poslouchali, na jejich tvářích nebyly patrné žádné emoce – jen pozornost. Starší muži naslouchali s otevřenými ústy a očima upřenými na Schulzeho.

Nebyl jsem si jist, zda jim něco z toho, co tu Erich řekl, neuniklo, a pokud ne, zda to byli schopni všechno pochopit.

Byl jsem si jist jen jedním nikdy předtím nebyli svědky toho, že by někdo takhle otevřeně kritizoval politiku

Vietminhu. Nikdy předtím neslyšeli, že by někdo kritizoval ty nejužívanější komunistické proroky a všechno, co

představovali. Ještě se nestalo, aby někdo označil komunistického vůdce za lháře a nezemřel dřív, než o tom stačil komukoli říct. Navíc žádný francouzský důstojník se nikdy nesnížil k tomu, že by mluvil s les sauvages jako se sobě rovnými a už vůbec ne o politických či ekonomických otázkách. Komunisté tak mohli sklízet plody své nedostížné propagandy.

Schulze vyzval komisaře, aby promluvil, pokud má co říct. „Mám toho spoustu, co říct,“ odpověděl na to Kwang, „ovšem jen v tom případě, že mne nebudete po každé druhé větě přerušovat.“ Odkáslal si a postoupil dopředu, a když mu seržant Krebitz nabídl sklenici pramenité vody, s lehkou poklonou ji přijal. Pil pomalu, jako by v duchu vážil slova, než je nahlas vysloví. Poté sklenici vrátil a začal mluvit.

„Koloniální důstojníci se v domnění, že vietnamští lidé jsou hlupáci a slepí, baví vlastní buržoazní propagandou a myslí si, že jejich prázdná slova, která obsahují jen samou nenávist a ani zrnko pravdy, neprohlédneme. Tenhle mladý muž,“ ukázal na Ericha, „který pochází s největší pravděpodobností z nějaké bohaté rodiny a který nikdy nepoznal bídu, je členem armády, jež vypaluje naše vesnice a vraždí vaše bratry a sestry. Zabíjení ho už asi nudí, alespoň pro teď, a tak si vzal do hlavy, že uspořádá tento falešný proces s komunismem, který nazývá demokratickou diskusí. Může mu být kolem třiceti, přesto se nás však pokouší přesvědčit, že toho ví víc než Stalin, Lenin, soudruh Mao a otec Ho dohromady. V této zemi je teprve pár let, ale už chce radit starcům a dokazovat, že otec Ho říká jen samá prázdná slova. Snaží se zesměšnit sovětské občany, kterým lidstvo vděčí za ten největší dar – za osvobození od otroctví. Tady jsou fakta, která, jak se zdá, koloniální důstojník úplně nebere na vědomí. Sověti dosáhli mnoha věcí, které můžeme jen stěží odbýt jako prázdná slova a bohupusté lži. Pokouší se také obvinít našeho soudruha Maa z toho, že toho za dva roky nepostavil víc než bohaté kapitalistické národy za celá staletí. Za pouhé dva roky vybudovali ruští lidé nový, obdivuhodný národ. Německo, kapitalistická země tady toho důstojníka, však Sovětský svaz napadlo a za stejnou dobu zničilo vše, co tam lidé předtím pracně postavili.“

Kwang mluvil pomalu, důstojně a s rozvahou volil každé slovo. Schulze ho nepřerušoval. Kwang mluvil dlouho, mluvil o průmyslu, o nových městech a vesnicích, o školách, nemocnicích a silnicích, které už Rusové vybudovali a které se teď chystají vybudovat Číňani. Mluvil o „největší“ vodní elektrárně na světě, o kanálu Volha-Don, který má přivést elektřinu i do těch nejvzdálenějších vesnic. Zjevně si nemohl vzpomenout na žádné velké a slavné skutky z Maovy Číny, neboť stále opakoval, Rusko udělalo tohle, Rusko udělalo ono a uváděl jen samé ruské příklady. Mluvil téměř hodinu a po celou tu dobu mě hrozně nudil. Nakonec svou polemiku ukončil výmluvným heslem: „Sovětské lidstvo dosáhlo v čele se soudruhem Stalinem nemožného.“

„Naprostě s vámi souhlasím v tom, že Stalin dokázal nemožné,“ navázal na jeho proslov Schulze. „Komisař řekl, že Stalin přenáší hory a staví umělá moře velikosti vaší země. Zapomněl však už dodat, že na to má šest miliónů otroků, kterým neplatí ani vindru. Kdykoli Stalin potřebuje sto tisíc nebo i víc dělníků, řekne tajné policii, aby zvýšila týdenní přísun pracovní síly, a v tu ránu berou nepřátelé lidu do rukou lopaty. Když Stalin řekne ruskému dělníkovi: Ivane, ode dneška budeš pracovat dvanáct hodin denně, Ivan opravdu těch dvanáct hodin denně pracovat bude. Kdyby totéž řekl dělníkovi v mé či v jakékoli jiné svobodné zemi, onen dělník by mu dal svou lopatu se slovy: udělej si to sám, Josife“

Po přetlumočení se ozvala další salva smíchu. Schulze chvíli počkal a pak pokračoval. „Tak takhle buduje Stalin ten sovětský ráj a takhle hodlá budovat svou říši Mao Ce-tung. Boháče, vykořisťovatele a otrokáře už nebudou tvořit statkáři, mandaríni či bankéři, stanou se jimi straničtí tajemníci, komisaři, místní propagandisté a milicionáři. Vy, obyčejní lidé, však budete pracovat ještě víc, než pracujete teď.“

Otočil se a přistoupil k propagandistům. „Komisař Kwang v úvodu řekl, že ho po diskusi zastřelíme. Nabádal vás, abyste nám nevěřili. Já vám teď říkám, že si můžete myslet, co chcete, a že tyto komunistické lháře nezastřelíme. Nestojí nám za tu kulku.“

Chytl zajatce za ruku a vedl je davem lidí, kteří mu beze slova dělali místo. Když došli k silnici, jemně je plácl do zad a postrčil je dopředu.

„Běžte, komisaři Kwangu a propagandisto Kly. Běžte a dál klamete lidi, neboť čím dřív je oklamete, tím dřív oni prohlédnou a uvidí vás takové, jací skutečně jste: uvidí podvodníky, arogantní lháře, zabijáky bez výčitek svědomí... zrádce vlastní země, zrádce lidstva. Jste vinní, my se však zachováme tak, jak byste se vy nezachovali ani k nevinným lidem – necháme vás jít. Jste volní. Běžte!“

Krátce po západu slunce jsme odešli. Nikdy jsme se nedozvěděli, jaký dojem jsme v tamějších lidech zanechali. Pokud jsme v nich však nějaký dojem zanechali, nebyl nepřátelský.

Za dva měsíce tam Vietminh popravil třicet lidí.

„Chudáci,“ poznamenal Pfirstenhammer, když jsme se o tom masakru dozvěděli. „Asi si zapamatovali některé Erichovy argumenty a odvážili se je někde otevřeně zopakovat.“

TI NEVINNÍ CIVILISTÉ

Skupinka civilistů, většinou žen, pracuje na polích – běžná podívaná, všude klid a mír... Krajinář by při takové scéně zajásal: postavy v bílých oděvech stojí po kolena v třpytící se vodě, nad zelenou džunglí vychází slunce, dva buvoli ponoření do bahna tak, že jim koukají jen rohy a nozdry, nízká dřevěná chatrč se střechou z palmových listů vztyčená na pilířích, aby rolníkům poskytla úkryt před náhlým přívalem deště. V Indočíně jsme byli svědky takových scén téměř denně, navenek velmi poklidná podívaná, která by v nezkušeném vojákovi snadno vyvolala falešný pocit bezpečí. Na začátku služby v Indočíně se nám jednou stalo, že podobná skupinka vesničanů srdečně vítala naši průzkumnou hlídku a nabízela jí výměnou za sůl a tabák ovoce, třtinový cukr, vařenou rýži a ryby na kari. Obchod byl uzavřen a vesničané nás pozvali na skromné jídlo. Velitel čety (veterán ze Sovětského svazu, v Indočíně však stále ještě zelenáč) pozvání s radostí přijal.

Dvaadvacet nic netušících vojáků vpochodovalo do vesnice do perfektně zamaskované vietminhské pevnosti. Jen šest vojáků z pasti uniklo. Zbytek, včetně důvěřivého seržanta, tam zůstal, nikoli však jako hosté, ale jako kulkami provrtané mrtvoly.

Stalo se to jednou. Jednou!

Kdykoli jsme pak potkali nějakého rolníka, považovali jsme ho za potenciálního viethminhského špeha. Možnost, že by to mohl být opravdový rolník, přicházela v úvahu až jako druhá. Prohledali jsme ho, a když jsme u něho nenašli nic podezřelého, směl pokračovat v cestě. Několik střelců ho ještě aspoň kilometr a půl sledovalo.

Někdy pokračoval pocestný v cestě klidně dál, jindy zrychlil hned, jak si myslel, že je z dohledu a dostřelu pravděpodobně aby upozornil nejbližší partyzánskou buňku. Rychlost znamenala naléhavost a pro naléhavost jsme měli jen jedno vysvětlení: dotyčný chce upozornit na naši přítomnost v oblasti. Pokud pocestný, když jsme ho sledovali, zrychlil, zemřel.

Když jsme se vynořili z lesa, vesničané o nás nejevili nejmenší zájem. Jen vzhledli od práce a jejich špičaté slamáky skryly vše, co by mohly prozradit jejich tváře. Těžko říct, zda byly přátelské, neutrální či nepřátelské. Nás ale jejich politické cítění stejně nezajímalo – kromě případů, kdy se týkalo nelegálního přechovávání střelných zbraní. Za ta léta jsme se už naučili, že domorodcům nemůžeme příliš důvěřovat. K šestnáctiletým chlapcům, šedesátiletým matronám, buddhistickým mnichům i Francouzi dosazeným úředníkům jsme přistupovali stejně skepticky. Na těchto vesničanech mi byla podezřelá jedna věc všichni muži, kteří tam pracovali, byli v nejlepších letech. Mladým mužům, kteří pracovali na polích v oblastech kontrolovaných Vietminhem, jsme vždycky věnovali obzvláštní pozornost. Partyzáni tam totiž odváděli všechny bojeschopné muže buď jako trvalé nebo jako příležitostné „bojovníky za svobodu“, záleželo jen na tom, jak naléhavě Vietminh v dotyčné oblasti vojáky potřeboval.

Moji muži se nepozorovaně rozmístili podél polí a namířili na rolníky desítky hlavních. Možná by se to mohlo zdát přehnané, že po zuby ozbrojení vojáci činí taková ochranná opatření, když mají před sebou jen hrstku neozbrojených rolníků. Avšak těm, kteří jsou s partyzánskou válkou seznámeni, se žádné takové opatření zbytečné nezdá. Už mnohokrát se totiž stalo, že pozornost vojáků polevila a ze skupinky „nevinných civilistů“ se rázem vyklubali těžce vyzbrojení teroristé.

Početní převaha odrazovala fanatické teroristy asi tak jako japonské kamikadze myšlenka na jistou smrt. Správně ideově vybavení komunisté (a obzvláště pak ti primitivní a nevzdělaní) udělají všechno, co jim strana přikáže. Zkušenost nás naučila, že mezi ty nejzkaženější a nejnebezpečnější partyzány patřili právě ti, kteří se maskovali jako rolníci, často to byly i ženy a děti od deseti let výše. Už jsme se s takovými naivními, nevycvičenými a nezkušenými „civilisty“ několikrát setkali. Byli fanatičtí a do posledního okamžiku se nevzdávali. Když se Vietminh nemohl pochlubit žádným vítězstvím v bojích, zajistili jeho komisaři alespoň vítězství politické. Bylo to jednoduché. Když jejich za rolníky převlečení partyzáni vyplenili nějakou francouzskou pevnost, byly toho plné noviny. Když je však legie někde rozdrtila, vzali jim partyzáni veškeré vojenské vybavení a na ruce a nohy jim naaranžovali pouta, vyfotografovali je a už ukazovali světu „nevinné oběti francouzského masakru“.

Aby ještě umocnili dojem z oné podívané, přidali k mrtvolám partyzánů i mrtvoly žen a dětí, které zemřely přirozenou smrtí či na nějakou nemoc. Měli jsme důkazy o tom, že Vietminh v jedné vesnici zničené náletem vystavil na dvě stě takovýchto mrtvol. Ona francouzská „zrůdnost“ se dostala na přední stránky světových novin a časopisů. Ve skutečnosti byla vesnice již několik dnu před náletem vylištěná a letadla bombardovala jen prázdné chatrče. Ony

„nevinné oběti“ byly ve skutečnosti oběťmi epidemie tyfu, která zdecimovala místní obyvatelstvo týdný před náletem. Místní vietminhský komisař, zaslepený nenávistí a zbavený všech lidských citů, přikázal těla exhumovat, potřísnit je dobytčí krví, roztrhat granáty na kousky a rozházet je po zničené vesnici, aby mohl těch dvě stě „nevinných civilistů“ připsat na vrub Francouzům. A protože se oficiálně o útoku na vesnici vědělo, průzkumný oddíl a piloti bombardérů byli za „nesmyslný masakr civilistů“ přísně pokáráni, degradováni či přemístěni.

Za pár měsíců zajal Karel Pfirstenhammer a Bernard Eisner komisaře zodpovědného za onu ohavnost. Po jemném přesvědčování nám celý příběh vyprávěl, podepsal nám dokonce i písemné přiznání. Není třeba dodávat, že přiznání nebyla věnována žádná publicita a že tedy nebyli očištěni ani postižení vojáci. V té době se na první stránky dostaly jen francouzské „zločiny“. O vietminhských zvěrstvích (která byla mimochodem mnohem početnější a horší) se psalo tak maximálně na zadní stránce a bylo jim věnováno jen pár řádků. Historie se opakuje. Dnes se podobně zachází s americkými pěšáky. Komunisté nemohou prohrát.

Erich Schulze, seržant Krebitz a já jsme si sundali boty a vrhli jsme se do stojaté vody. Vzali jsme s sebou jen Gruppe Drei. Možná, že naše chování ve vesničanech vzbudilo nepřátelské úmysly, určitě však potěšilo pijavice, které byly schopny člověku vysát krev do poslední kapky, podle Ericha ho byly schopny i udusit. Lidé přestali pracovat, narovnali se a chvíli nás pozorovali, pak se kolem nás začali pomalu stahovat.

„Čieu hoil“

Někteří na náš pozdrav odpověděli. Jiní zůstali nehnuté stát, ženy dobrých deset metrů za muži. Přistoupil k nám hezký štíhlý muž, mohlo mu být tak kolem třiceti, přešel si jazykem betelem potřísněné rty a promluvil. „Jmenuji se Van Ho Tien a mluvím francouzsky,“ oznámil nám nenucené. „Ostatní francouzsky neumí.“ Na chvíli se odmlčel a pak s nádechem posměchu v hlase dodal: „Co chcete vědět, důstojníku?“

„Já jsem se vás na nic neptal, nebo ano?“ odpověděl jsem v dobré náladě a nabídl jsem mu cigaretu, kterou si s mírným pokývnutím hlavy vzal.

„Armáda chce vždycky něco vědět,“ odpověděl. „Asi vás zajímá, jestli jsme teď někdy viděli příslušníky Vietminhu. Neviděli jsme je však už celé týdny.“

„Teď jste nám dal standardní odpověď číslo jedna, že?“ řekl mu Erich s úšklebkem na tváři. „Nikoho jsme neviděli, nikoho jsme neslyšeli, nic nevíme. Musíte být docela šťastní. Říká se přece, že o nevědomé se postará Bůh. Tak a teď nám pane Van Ho Tiene, řekněte, kdy tu byl Vietminh naposledy.“ „Je nás tu málo a naše vesnice není pro Vietminh důležitá.“

„Naštěstí pro vás,“ komentoval to Erich. „Ale kde ta vaše vesnice vlastně je?“

Van Ho mávnul rukou směrem k nízkým horám pár kilometrů odtud. „Támhle, je to dvě hodiny cesty, důstojníku.“

Pak rychle dodal: „Ale nevede tam žádná cesta.“ Tahle jeho dodatečná poznámka zněla tak legračně, že jsme všichni propukli v hurónský smích.

„Jak tam tedy chodíte?“ smál se Schulze. „Stopujete snad vojenské helikoptéry?“

„Tak jsem to nemyslel,“ řekl Van Ho, „pár úzkých stezek tam samozřejmě vede.“

„Předpokládám, že velice strmých a místy kluzkých,“ vložil se do té debaty Riedl. „Možná jsou i sem tam podminované, co?“

„Ne, to rozhodně ne!“ protestoval Van Ho, který vzal Riedlovi škádlivou poznámku vážně. „Žádné miny ani zbraně nemáme – nemáme nic.“ Zdálo se, že není s tím, jak se náš rozhovor vyvíjí, vůbec spokojen. „Naše vesnice je malá, špinavá a velice chudá. Je v ní spousta nemocných. Není tam nic k vidění.“ Znovu jsme se zasmáli, a když šel Van Ho uvědomil, jak hloupá jeho poznámka byla, zrudl.

„Nemějte starost, pane Van Ho,“ poklepal mu Erich zlehka na rameno. „Nemáme v úmyslu do vaší vesnice chodit. Je moc z ruky.“

Speciální mapa, do které Schulze úzkostlivě zaznamenával všechny významné údaje, nám dávala mnohem víc informací, než všechny ostatní vojenské mapy dohromady. Našel jsem na ní i Hoovu vesnici – byla označena čísly 12/15, která naznačovala přibližný počet obydlí. Mou pozornost však upoutala malá rudá hvězda u číselných údajů. Zeptal jsem se Ericha, co to znamená.

„Vesnice si všimla vzdušná průzkumná jednotka,“ vysvětloval Erich. „Tady ta hvězda znamená, že ve vesnici a kolem ní byly zpozorovány zvláštní aktivity, které by mohly souviset s partyzánskou činností. Nebyly však potvrzeny.“

„Aha...“

Vrátil jsem se k Van Hoovi a stroze se ho zeptal: „Jsou ve vaší vesnici nějaké vietminhské kádry?“

„Naše vesnice je velmi malá,“ opakoval po krátkém zaváhání. „Má jen čtrnáct chatrčí s čtyřiceti obyvateli. Vietminh ví, že bychom jim k ničemu nebyli, a tak nás nechává na pokoji. A doufáme, že i Francouzi nás nechají být.“

„My zase doufáme, že to bude možné,“ odsekl Schulze. „Věřte mi, že vaše vesnice je to poslední, co toužím vidět.“ Van Ho se usmál. „Víme, že naše vesnice jsou pro vás příliš zaostalé. Vy jste zvyklí na velká města jako Paříž, Marseilles či Lyon.“

„Nebo Berlín,“ dodal Riedl.

Van Hoa to překvapilo. „Ale Berlín je v Německu, aspoň jsem se to učil.“ zamumlal.

Kde jste se to učil?“ zeptal se Erich

Měl jsem dojem, že je to velmi zvláštní setkání – místní sběrač rýže v takovémhle zapadákově a zná Berlín. Že by všichni domorodci přece jen nebyli tak sauvage, jak tvrdili Francouzi?

„Když jsem byl malý, chodil jsem do misionářské školy v Jen Bay,“ vysvětlil nám Van Ho. „Misionáři nás učili mnohým věcem, včetně zeměpisu.“ Umlkl a pak se zdrženlivě zeptal: „Nejste Němci z francouzské cizinecké legie?“ Jeho sotva postřehnutelné zaváhání, než vyslovil slovo „Němci“, vyloudilo na Erichově tváři úšklebek.

„Vsadil bych se, že měl na jazyku >nacisti<“, řekl Erich německy a já jsem si všiml, jak se na nás při tom slově Van Ho podíval. Určitě to slovo už slyšel. „Bien sûr,“ odpověděl Schulze. Jsme Němci, nacističtí vlci a lidožrouti, andělé smrti a neúnavní bojovníci.“

„Neřekl jsem, že jste vlci či lidožrouti,“ bránil se Van Ho a poprvé bylo vidět, že má strach

„Proč ne? Vždyť je to pravda,“ škádlil ho Schulze. „To vám ve škole neříkali?“

„Kdo by nám o tom měl říkat?“

„Komisaři.“

„Nejsme žádní partyzáni,“ protestoval vehementně Van Ho.

„To jsem neřekl.“

Rozhostilo se ticho a skupinku domorodců ovládla nervozita. „Mohu se vás na něco zeptat?“ přerušil nakonec ticho Van Ho.

„Ale jistě,“ řekl jsem.

„Proč tu bojujete?“ zeptal se.

„Vaši lidé nám nedopřávají odpočinek,“ odpověděl mu Krebitz s humorem.

„Rozhodli jste se sami, neboť tohle není vaše válka,“ trval na svém Van Ho.

„Správně,“ souhlasil s ním Schulze. „Není to naše válka. Je to válka všech – Francie, Ameriky, a dokonce i Švédska a Japonska, jen si to ještě neuvědomili.“

Van Ho potřásl hlavou. „Nechápu vaši mentalitu. Opravdu ne.“

„Jsme složití lidé,“ odvětil Krebitz. „Naše problémy nechápe nikdo.“

„Možná je to tím, že jste příliš bojovní,“ pokýval hlavou Van Ho. „SS...“ zarazil se hned, jak mu to slovo uklouzlo.

„Máte pravdu!“ vykřikl Erich. „Tradice SS, mou ami, ona tradice SS. Mimochodem, kde jste se. Van Ho, učil o SS? Taký v misionářské škole?“

„Četl jsem o válce nějaké knihy.“

„A co jste četl o SS?“ „Za války to byly obávané oddíly.“

„Jste velice zdvořilý,“ smál se Schulze. „Musel jste toho o SS číst mnohem víc než jen tohle.“ Pak dodal s rukou na samopalu: Jste chytrý, Van Ho. Myslím, že si zasloužíte lepší zaměstnání než sběr rýže – nebo,“ a položil na ta slova důraz, „už možná nějaké máte a tady na polích pracujete jen na poloviční úvazek.“ Přistoupil k chatrči stojící na pilířích, nadzvedl namátkou pár tašek, podíval se do několika košů a obrátil se. „Co si myslíte o Vietminhu, Van Ho?“

„Necítím k němu ani náklonnost ani nenávist. Žijeme daleko od války a jsme rádi, že tomu tak je.“

„Nemůže to být zas až taková idylka. Vaše vesnice leží ve středu důležité, Viethininhem kontrolované provincie. Nebo snad ne?“

Bylo mi jasné, že Erich si s ním hraje na schovávanou, a uvažoval jsem, co asi Schulzeho podezření vzbudilo.

„A co si myslíte o francouzských kolonialistech?“ tlačil na něho Schulze.

„Chcete, abych k vám byl upřímný, důstojníku?“ zeptal se ho Van Ho se zatrpklým úsměvem.

„Naturellement,“ přikývl Erich. „Pravdu uneseme, ať je jakkoli bolestná, a zaručuji vám, že na vás kvůli ní nezačneme střílet.“

„Žijeme tu po staletí. Francouzi přišli do naší země nedávno. Považujeme je za pouhé návštěvníky, kteří jednoho dne odejdou, stejně jako odešli Japonci.“

„Ale co my, Němci?“ ptal se dál Schulze.

„Myslím si, že jste schopní jen jediného lidského citu, a to nenávisti, důstojníku,“ odpověděl neochotně Van Ho.

„No, docela nám lichotíte,“ podotkl Krebitz. „Co jsme se v téhle zemi taky mohli naučit? Lásce k našim zrádným, úlisným, jed dštícím a prohaným bližním?“

„Kdo vám řekl, že umíme jen nenávidět?“ pokračoval Schulze, aniž věnoval pozornost Rudolfovu výbuchu.

„Knihy,“ tvrdil Van Ho.

„Knihy vydané v Moskvě? Nebo v Pekingu?“

„Ne, důstojníku,“ zakroutil hlavou Van Ho. „V ruštině ani v čínštině číst neumím – jen ve francouzštině. A všechny knihy, které jsem o vás četl, vyšly ve Francii... v zemi, za níž bojujete. Nazývají vás vražednými vlky, a přestojím sloužíte. Proč?“

„Dobře nás platí,“ vmísil se do toho Riedl.

„Bojujete jen pro peníze?“ divil se Van Ho. „Dokonce i Vietminh má víc peněz než Francie.“

„Bien sûr,“ prohodil Erich. „Víme, že Giap má kupu amerických dolarů, kterých se chce zbavit. Možná, že byste nám mohl s Vietminhem sjednat lepší smlouvu. „Vietminh si budete muset najít sami,“ vyhnul se Erichově zjevné pasti Van Ho.

„Monsieur Van Ho,“ oslovil ho Schulze naléhavě, „takže vaši vesnici žádní vietminhští komisaři nenavštívili?“

„Není tu jediná vesnice, kterou by komisaři vynechali, důstojníku. Byli všude. Někteří jim naslouchají, jiní ne.“

„To bych vám rád věřil. Ale co se týká vaší poslední poznámky, není pravda, že bychom vaše lidi nenáviděli. Nenávidíme jen komunisty – a máme k tomu dobré důvody.“

„Naši lidé nejsou komunisté,“ vykřikl Van Ho. „Většina z nich ani neví, co to slovo znamená.“

„To byste měl říct Ho Či Minovi. Zdá se, že on si toho vědom není.“ Erich se ke mně, obrátil a dodal německy: Jestli tohle není politický komisař, Hansi, tak sním svou pistoli – hlaveň, pažbu, municí, prostě celou pistoli. Úroda v jejich koších je suchá. Nenasbírali ji dnes.“ Erich byl vždy nesmírně bystrý.

Van Ho se zeptal, očividně znepokojen naším tlumeným rozhovorem. „Můžeme se tedy vrátit ke své práci?“ Erich se k němu pomalu otočil a zeptal se: „Vadilo by vám, kdybychom se tu nejdřív trochu porozhlédli?“

„Samozřejmě že ne. Stejně byste to udělali. Kdykoli sem přijde armáda, musíme snášet prohlídky a další ponižování.“ Zvedl ruce, aby ho moji muži mohli prohledat. Zeny to zjevně vyděsilo. „Hodláte prohledávat i je?“ otázal se Van Ho s neskrytým nepřátelstvím.

„Nemusíte mít strach,“ uklidnil ho Schulze, „nikdo z nás se jich ani netkne. Máme tu ženské pomocnice.“

Už málem posílal jednoho vojáka pro Suoi a tři další dívky, když ho Krebitz zastavil. „Proč by se dívky měly máčet v rybnících, Erichu? Můžeme je poslat na silnici.“

„To máš pravdu,“ přikývl Erich. „Můžeme to tak klidně udělat.“

Rolníci u sebe neměli nic podezřelého ani zakázaného.

Pročesali jsme celou oblast, prohledali jsme chatrče, tašky, koše, podzemí chatrče i střechu, ale nic podezřelého jsme nenašli.

„Co si o nich myslíš ty?“ zeptal jsem se Xueya, který byl celou tu dobu zticha. Rozhovoru s Van Hoem však naslouchal s očividným zájmem.

„Patří k místní partyzánské buňce. Určitě mají zbraně,“ prohlásil pevně Xuey. „Lidé v jejich věku by nesbírali rýži – rozhodně ne v téhle provincii.“

„To jsem si taky říkal, Xuey.“

„Proto je ale ještě nemůžeme postřílet,“ poznamenal Krebitz.

„To ne.“

„Můžete se vrátit ke své práci.“ Propustil jsem Van Hoa i ostatní. „A nepleťte se do války.“

„Francouzi se tu musí pěkně bát,“ řekl Van Ho s očividnou úlevou.

„Možná,“ odpověděl na to Riedl a postrčil si na rameni zbraň. „My se ale nebojíme.“

„Míli byste se vrátit domů. Lidé se tu o sebe umí postarat sami.“

„Jakmile odejdeme, vaši lidé se už nebudou muset starat o nic. O všechno se totiž postará Vietminh,“ dodal uštěpačně Krebitz.

„Proč byste si s tím měl lámat hlavu, seržante?“

Rudolf si Van Hoa přísně změřil. Já si lámu hlavu s tím, proč, když znáte mou hodnost, oslovujete ostatní jen jako důstojníky. Zajímalo by mí, proč to děláte.“

Van Ho nám nenabídl žádné vysvětlení. Nastal čas pokračovat v cestě.

„Seržante Krebitzi!“ zavolal jsem. „Odcházíme.“ Mrkl jsem na něho a on mi porozuměl. „Nástup!“

Vesničané přihlíželi, jak odcházíme. Pak se pomalu rozešli a dali se znovu do práce, jako by se nic nestalo. Naše zkouška číslo jedna skončila. Teď byla na řadě zkouška číslo dvě.

Přešli jsme po kluzkých kládách přes zavlazovací kanály a vrátili se na polní cestu, po které jsme pochodovali kolem rýžových polí. Naši ostřelovači se na tichý příkaz seržanta Krebitze schovali do křoví, které lemovalo silnici. Z vodotěsných pouzder vytáhli drahocenné pušky s teleskopickými zaměřovači, tlumiči a citlivými spouštěmi. Prapor pokračoval v cestě. Mezi námi a rolníky bylo už dobrých čtyři sta metrů a moji muži už přestávali věřit, že k něčemu dojde. Asi jsme se ve vesničanech zmýlili. I Xuey se přece může splést.

„À terre!“ zakřičel někdo. „Kryjte se!“ Z polí se ozval zlověstný rachot těžkých kulometů. Jakmile jsme se schovali, střelba najednou ustala. Zaostřil jsem svůj dalekohled a uviděl jsem pět stínů, jak se ženou přes rybník. Tři zavrávaly a spadly do vody, čtvrtý se prudce obrátil a zmizel z dohledu. Naši ostřelovači ještě pracovali. Poslední stín spadl na zem jen pár metrů od lesní svatyně na opačné straně polí.

U nízké plošiny, kterou jsme předtím tak pečlivě prohlíželi, stál malý člun s kulometem. Dvě mrtvolky ležely s roztaženými rukama na plošině a dvě další visely ze člunu s hlavami a rameny ponořenými v temné vodě.

Vrátili jsme se na silnici k našemu abwehrkoininandu. Když jsme tam došli, muži si už čistili zbraně. Uschovali citlivé zaměřovače do pouzder a do ústí pušek nacpali korkové zátky, které vzali z prázdných lékovek. Když si všimli, že přicházím, vstali, ale já jsem jim naznačil, aby si zase sedli.

„Udělal jste s nimi krátký proces,“ řekl jsem a mávl směrem k polím.

„Byla to hračka,“ odvětil desátník Walther a muži přijali mé uznání se úsměvem. „V Maově knihovně o partyzánské válce se o Němcích a tlumičích nepíše, takže co mohli ti chudáci dělat?“

„Odpočiňte si!“

Usedli a zapálili si cigarety. Povedená skupina, byli tak tvrdí a nezúčastnění jako neomylní. Jejich jediným úkolem bylo zabít a žádné krvavé podrobnosti jí nezajímaly. Zřídka kdy se na své oběti podívali. Pohrbívání bylo ponecháno seržantu Krebitzovi a jeho Gruppe drei.

Znovu do rýžových polí. Partyzáni zůstali ležet na místě. Muži i ženy teď byli ozbrojeni puškami a samopaly. Spousta žlutých vodotěsných tašek, které plavaly po hladině, vysvětlovala, odkud se zbraně vzaly. Partyzáni je měli schované v bahně na dně rybníka. Když si mysleli, že nastal ten pravý čas na tajný útok, měli je po ruce.

„Chudák Van Ho,“ prohodil Erich nad mrtvolou malého Indočíňana. „Věděl jsi toho tolik a přesto tak málo.“ Obrátil se ke mně a dodal: „Mohl být své zemi prospěšný v nějakém jiném oboru.“

Prohlédl jsem mrtvolu, hlavy, obličej a hrdla, žádné rány vedle. Kulomet, sovětský gorjunov, byl zastaralý, byl však přesný do tisíce metrů. Než partyzáni zemřeli, vypálili jen patnáct výstřelů. Dovednost našich ostřelovačů je ještě zjevnější, když dodáme, že vypálení patnácti výstřelů trvá jen 1,4 sekundy.

Jak se nepříteli podařilo vytáhnout gorjunov (o váze skoro třicet kilogramů), když jsme je neustále sledovali, zůstalo záhadou. „Povšimli jsme si, že rolníci chodí s košíky a vaky mezi chatrčí a lesem,“ řekl mi později desátník Walther. „Pak přijel člun, který byl na první pohled naplněn prázdnými koši. Najednou tam stál kulomet, z něhož šlehaly rány. Dá! Už jsme na nic nečekali a také jsme zahájili palbu.“

U kulometu byla nalezena i žena, manželka střelce. Zpětně jsme se dozvěděli, že je matkou dvou dětí, z nichž se teď kvůli nesmyslnému útoku, který byl od samého začátku odsouzen k neúspěchu, stali sirotci. Evropané orientální mentalitu asi nikdy nepochopí.

Seržant Krebitz kulomet bleskurychle rozmontoval a jeho části rozházel po okolních polích. Munici jsme naházeli do bahna na dně rybníků.

Kupředu

Za tři hodiny jsme dorazili do Van Hoovy vesnice. Chatrče zely prázdnotou, cesta i pole byly opuštěné a ve vesnici byly zjevné známky rychlé evakuace. Prohledali jsme všechna obydlí i okolí a objevili jsme složitý systém rozestavěných tunelů. Na svazích hor jsme našli hotový labyrint vykopaných minometných a kulometných hnízd, která byla spojena s jeskyněmi a tunely a vytvářela tak obyvatelné kasárny a sklady zbraní, jídla a munice. Tunely byly mnohaúrovňové, měly mnoho východů a mnohé se hodily pro menší děla. Tenhle opevněný systém měl být hlavním vietminhským skladem a výcvikovým táborem. Na rozblácené stezce byla spousta stop – lidských i zvířecích. Všechny směřovaly do hor. Před jednou chatrčí ležely v bahně zašlapané čínské náboje. Z jednoho sklepa jsme vytáhli rozbitý minomet. Prikázal jsem svým mužům, aby vyhodili do vzduchu tunely a zničili chatrče. Seržant Krebitz to zvládl za tři hodiny. Za sebou jsme nechali Gruppe drei, aby připravila léčku, a my jsme pokračovali dál. Nikterak jsme se neskrývali, pochodovali jsme na očích všem partyzánským špehům, kteří se zrovna namáhali nás sledovat.

Krátce poté, co jsme z vesnice odešli, se z lesů vynořili její obyvatelé. Muži, ženy i děti táhnoucí těžce naložené vozy, tlačící trakaře a bicykly naložené krabicemi a vaky. Gruppe drei vyrazila z úkrytů a vesničany zajala dřív, než se zmohl na jediný výkřik. Krebitzova kořist byla tučná zbraně, munice, které by stačily celé rotě nejméně na měsíc boje. Seržant Krebitz jednal podle mých příkazů, ušetřil jen ženy, děti a starce. Všichni muži, bylo jich na padesát, byli popraveni. Destrukce nepřátelské lidské síly patřila v Indočíně k našim hlavním úkolům. Neměli jsme totiž jinou možnost. Vietminh mohl kopat nové tunely, dostávat ze zahraničí nové zbraně a munici, ale ani Ho Či Min nemohl „vyrábět“ zkušené partyzány.

Moji muži stříleli do pobíhajících býků, prasat, slepic, do zbraní a dalšího válečného materiálu, dokud to všechno nezničili. Další lekce, kterou jsme Vietminhu uštědřili v jeho vlastním jazyce.

Bzzzz... bzzzz... výkřik bolesti, potácející se voják se chytá stromu, pak se předkloní a nakonec se sténáním padá do trávy. Z břicha mu kouká kus metr dlouhého šípů a z rány teče krev. Na sevřené ruce a oblečení mu vytéká strávené jídlo. Vojáci se rozeběhli, snažili se někde schovat. Nemohou dělat nic jiného než se skrčit a pozorovat zlověstně vypadající džungli. Luky jsou neviditelné. Nikde není ani vidu po nějakém kouři či záblescích z pušek, takže se není do čeho trefovat. Ostřelovač však není daleko. Do džungle se prakticky nedá střílet.

Moji muži se uchylují k jedinému dostupnému obrannému opatření, chrání si hrud' lahvemi, pouzdry na mapy a vaky na munici. Pušky a samopaly drží vysoko nad hlavou, aby jejich pažby odrážely projektily určené pro naše hrdla.

Nacpané batohy chrání záda. Ti, kteří se schovávají za stromy, drží batohy před sebou, aby se chránili proti průstřelům břicha. Nikdo se nehýbe.

Seržant Zeisl se navzdory nebezpečí plazí ke zraněnému vojákovi.

Bzzzz...

Zeisl se zastaví a my strnule přihlížíme. Šíp vletí do křoví a zasvíští listím jen pár metrů od místa, kde leží na břiše Zeisl. Díkybohu ho minul. Nepřátelský střelec využil šance, kterou si žádný střelec nenechá ujít, a znovu vystřelil. Vyskočil jsem a se Schulzem v patách jsem v mžiku překonal vzdálenost deseti metrů a padl na břicho vedle Zeisla.

Bzzzz... bzzzz... Střelec není sám.

Zeisl prohlíží raněného muže a smutně potřásá hlavou. „Hrot byl asi otrávený,“ šeptá, „ale i kdyby otrávený nebyl, bez okamžitého chirurgického zákroku nepřežije.“ Voják za pár minut umírá.

Bzzzz... Kolem proletí další šíp, aby našel svůj cíl. Neopatrný voják sundal svůj batoh, zapálil si cigaretu a šíp se mu zapíchl do prsou. Voják se svalí na bok a svíjí se v ukrutných bolestech. Je to scéna jako vystřižená ze středověku.

„Myslím, že jeden je támhle,“ říká Schulze a ukazuje na malou vyvýšeninu. Bzzzz... bzzzz... sviští šípy. Bzzzz...

Jeden šíp se zapíchne do měkké půdy pouhé tři kroky od mého úkrytu. Další se prudce zapíchne do Erichova batohu. Neviditelný nepřítel nežertuje, je to vynikající střelec. Dopustil se však jedné chyby – minul! Šípy přicházejí pořád z jednoho směru. Víme tedy, kde máme střelce hledat. Desítky dalekohledů pátrají v korunách stromů, pak se ozve osamocený výstřel. Záhy spustí i samopal a vypálí na křoví. Listy osamoceného stromu zašustí. Zapraskají větve a zlomí se. Seshora padá křehké hnědé tělo, naráží na větev a láme je, střelec – aspoň jeden. Tělo dopadne s těžkým žuchnutím na zem, skutálí se o kus dál a z rány pod levým okem mu teče krev. Po výstřelu ze samopalu není na těle ani stopy. Střelce usmrtila ona jediná rána z pušky jednoho ostřelovače.

Střelec má na sobě jen kus látky omotaný kolem beder a pás z hrubé kůže. Jeho luk se asi zachytil někde ve větvích. Díváme se na partyzána pokud ho tak vůbec můžeme nazvat s překvapením zjišťujeme, že je to jakýsi jeskynní muž, který se odvážil hodit atomovému věku rukavici. Přesto se mu však podařilo zabít dva naše muže.

Bzzzz...

Instinktivně jsme se skrčili. Džungle na nás chrlí další šípy. Umírá další muž, má roztržené hrdlo. Křoviska vybuchují. Pušky a samopaly střílejí, kulky sviští nad korunami stromů a v křoviscích rostoucích na svazích. Seržant Krebitz se s Gruppe drei stahuje, aby se rozmístili po úbočích a obklíčili kopec, kde se schovávají nepřátelští střelci. Po hodinovém obléhání je pět střelců mrtvých. Šestého chytili Riedlovi vojáci. Seržant Zeisl zkoumá jejich šípy. „Jsou otrávené buvolím trusem,“ říká, „je to levné a účinné, ale ne na lov zvěře.“

„To znamená, že trus používají jen na lidi?“

„Přesně tak.“

Zajatý domorodec je předveden. Vypadá jako ďábel. Přibližně patnáctiletý kluk s tváří podobanou od neštovic. Když jsem se ho zeptal, proč bojuje za komunisty, zůstal na mě jen tupě zírat. To slovo pro něho nic neznamená. Vůbec netuší, o co Vietminh usiluje. Ho Či Min, kdo to je? Jeho obličej se roztáhl do širokého úsměvu. Už si vzpomíná. Ho Či Min je velký vůdce. Hlásá, že každý běloch by měl být zabit. Proč? Protože běloši plení vesnice, znásilňují ženy a řináší jim různé nemoci. Ho Či Min tvrdí, že bílí muži a obzvlášť bílí muži v uniformách jsou zkažení. Musí být vyhlazeni.

Všestrannost komunistické propagandy je skutečně úžasná. Aniž by vyvinuli sebemenší ideologické úsilí, podaří se jim přimět tyto primitivní bojovníky, aby s cizineckou legií bojovali s přímo sebevražděným nasazením. Luky a šípy proti kulometům.

„Znásilňovat, to určitě,“ zuří Schulze a já vím, co má na mysli. Ať už jsou moji vojáci jakkoli lační, raději by znásilnili samici gibbona než některou z těch domorodých špindírů s pusou ušmudlanou betelem a seschlou kůží plnou tropických vředů a hnisajících kousanců od hmyzu.

Krebitz zajatce bodákem posunuje dopředu. „Tak hejbní sebou, jdeme do tvý vesnice, ty hajzle,“ řve na něho. „Ani nevíš, pro koho vraždíš, ty Schweinhund.“ Tlačí svým bodákem na zajatcova žebra. „Koukej upalovat přímo tam nebo ti tu na místě rozpáru střeva.“

Zajatec nás dovedl do vesnice schované v hlubokém údolí. Tvořilo ji asi padesát chatrčí postavených na pilířích a jedna dlouhá budova, v níž bydleli všichni svobodní muži. Vesnici jsme prohledali a zabavili jsme všechny luky a šípy, na které jsme přišli. Bylo to spíš symbolické gesto, neboť jsme si mohli být jisti, že domorodci budou mít do večera nové. Shromáždili jsme veškeré vesničany a sdělili jsme jim, co jejich druzi udělali.

„My nevedeme válku s obyčejnými vesničany,“ řekl jsem jim a Xuey to přetlumočil do jejich jazyka. „Nechceme vás ohrozit a nechceme ani vaše ženy. Nepřinášíme vám žádné nemoci sami přece vidíte, že naše pleť je čistá a zdravá. To vaše kůže je pokrytá boláky. Ho Či Min vám lže. Nemáte nic, co by se nám hodilo či co bychom vám chtěli vzít. Přinášíme vám léky, abyste se uzdravili.“ I já jsem se v zájmu lepších vztahů dopustil malé lži. „Zastřelili jste však moje muže, a za to vás potrestáme.“ Zajatého střelce jsme popravili. Rozhodli jsme se, že tentokrát ho oběsíme. Oběšení je totiž mnohem okázalejší než třeba zastřelení nebo probodání. Seržant Krebitz se ještě ujišťuje, zda má střelec dostatečně dlouhý provaz. Šibenice nemá propadlo, a tak diváci zasmušile přihlížejí, jak se oběť čtvrt hodiny zmítá, než se konečně udusí. Nezbytná krutost.

Chatrče, dobytek a jídlo střelců, které jsme dostali, jsou zničeny. Ačkoli jsme už dlouho nejedli maso, zakázal jsem svým mužům vzít i pouhou slepici. Na vesnici jsem rovněž uvalil trest v podobě porážení poloviny veškerého domácího zvířectva a konfiskace soli a tabáku. Býci, krávy, drůbež a dokonce i čtyři sloni využívaní k práci měli být shromážděni za vesnicí a zabiti. Vzpomínka na to, jak jsem v dětství navštěvoval zoologickou zahradu, ve mně však vzbudila soucit, a tak jsem ušetřil alespoň slony. Odvedli jsme je k džungli a pustili je. Ostatní zvířata jsme zabili a spálili na třech velkých hranicích.

Zděšení bylo všeobecné. Lekce, kterou jsme vesničanům dali, byla krutá, mohla být však ještě horší. Kdyby nebyli tak primitivní, kdyby to nebyli lidé doby kamenné, přikázal bych, aby namísto krav a býků byli zastřeleni oni.

„Radím vám, vyhýbejte se válce a ignorujte Ho Či Mina,“ připomněl jsem jim ještě před odchodem, „a jestli nechcete, abychom se vrátili a všechny vás pozabíjeli, už nikdy nepoužívejte otrávené šípy. Pokud s námi chcete bojovat, bojujte jako praví vojáci a ne jako jedovatí hadi. Odvážných vojáků si vážíme, jedovaté hady drtíme a ničíme i jejich hnízda.“

Později jsme týž oblastí ještě několikrát procházeli, domorodci nás však už nikdy nenapadli. Ať byli jakkoli primitivní, naši lekci porozuměli. Byla prostá.

Vietminhský „oddíl“, na který jsme narazili při vstupu do malé lokality u Lac Anu, nám dal zabrat. Partyzáni na nás stříleli ze všech chatrčí a příkopů včetně úzkého zavlažovacího kanálu, který osadou protékal. Neměli jsme na vybranou museli jsme chatrče jednu po druhé zničit. Použili jsme plamenomety, minomety a granáty, nevyhnuli jsme se však při tom těžkým ztrátám na životech civilistů.

Ve vesnici byla spousta nevojáků, ale jen hrstka těch, kteří opravdu nebojovali. Ozbrojeni byli totiž i malí kluci a ženy. Ti, kteří neuměli mířit, pomáhali partyzánům aspoň namátkovou a trýznivou palbou do našich řad, která nám způsobila nejedno zranění. Dvanáctiletí chlapi a přestárlé ženy nabíjeli partyzánům zbraně.

Výsledkem tohoto neuváženého zapojení civilistů do bojů byl masakr. Na začátku jsem dal svým mužům rozkaz šetřit ženy a děti, ale za čtvrt hodiny mě počet našich padlých přinutil přikázat odvolat a přikázat, aby stříleli na všechny, kteří se přiblíží na dostřel kromě batolat. Jinak by nás to stálo spoustu životů.

Naše plamenomety spustily a vesnice se rázem proměnila v peklo. Oslepení a ohlušení lidé vybíhali z chatrčí ven a bezhlavě se řítily přímo do přívalu kulek. Zhruba patnáct metrů od sebe jsem zahlédl pětiletou holčičku, jak s pláčem vběhla mezi stopovky, které jí pod kolenem poranily levou nohu. Jakmile náš kulometčík holčičku uviděl, přestal střílet. Avšak při kadenci šesti set výstřelů za minutu stačil zlomek vteřiny na to, aby vyletělo ještě pár kulek, které dítě zranily. Jeden z našich lékařů, desátník Dieter Lang, se bez ohledu na palbu rozběhl k fňukající holčičce a pokoušel se ji odnést na nějaké bezpečnější místo. Na zpáteční cestě ho zasáhla nepřátelská kulka. Voják i dítě byli na místě mrtví. Nepřátelé byli od Langa sotva šedesát metrů, takže jim nic nebránilo ve výhledu. Dobře viděli, na co

střílejí: neozbrojený muž s jasně viditelným znakem červeného kříže na šatech, který zachraňoval zraněné dítě navíc jejich!

Věděli jsme, z které chatrče střelba vyšla. Desátník a pět dalších vojáků se k ní vydalo. Desátník tam chráněn palbou z kulometů vtrhl, ale v chatrči, z níž ještě před chvílí střílelo několik pušek, našel jen jednu starou ženu. Krčila se v rohu místnosti s malým chlapcem v náručí. Desátník nemeškal a prudkým šubnutím ji postavil. „Kde jsou partyzáni, babi?“ Musel ji asi řádně vystrašit, neboť poslušně ukázala na úzký otvor v zadní stěně a lámanou francouzštinou mu odpověděla: „utekli támhle tudy“. Muži se vrhli dovnitř a ocitli se v jakési místnůstce. Zpoza klád na ně zapráskalo několik výstřelů, jeden voják padl na zem, zbytek čtyř se stačil krýt. Vojáci se zabývali partyzány, babce nikdo pozornost nevěnoval. Její seschlé, vyhublé ruce z ničeho nic popadly ruční granát a mrštily ho otvorem ve stěně na legionáře. Výbuch jí poničil chatrč, ale to ji ani v nejmenším nevyvedlo z míry. Ona i její vnuk přežili bez zranění. Naši druhové zemřeli.

Ze zadu z místnůstky se vyhnuli další partyzáni, křičeli, šlapali po mrtvých a raněných, pažbami pušek jim drtili lebky, noži jim rozřezávali oblečení i maso, takže mrtvolky byly v mžiku svlečené do naha a zbavené všech cenností. Babka trvala na tom, že si nechá hodinky, prstýnek a dvacet piastrů, které našla v kapse desátníka, neboť, jak se nahlas chlubila, zabila ho koneckonců ona. Ďábelské přízraky se ještě dohadovaly nad mrtvolami, když jsem tam vběhl a v záchvatu hněvu a opovržení stiskl spoušť samopalů. Bez milosti jsem do nich vyprázdnil celý zásobník.

Po šesti hodinách, kdy boje konečně ustaly, zbyla z vesnice jen hromada ohořelých trosek posetá mrtvými lidmi a zvířaty. Napočítali jsme přes sto vietminhských a více než dvě stě dalších obětí z řad civilistů. Bylo mezi nimi i padesát dětí. Moji vojáci našli v tunelech a sklepech přes dvě tuny zbraní a munice.

Za dva týdny se v komunistickém tisku objevily fotografie zničené vesnice s uměle poházenými těly mrtvých civilistů. U toho byl titulek: „Masakr nevinných“. Mrtvolky v detailních záběrech i v pozadí měly svázané ruce i nohy. Měly budit dojem, že civilisté byli brutálně zavražděni, místo zabiti v ozbrojené akci. Na jedné fotografii byla babka, která na naše vojáky hodila granát, s patnácti ranami na těle označenými šipkami. Nadpis hlásal: „Ušetřena nebyla ani dvaasedesátiletá žena.“

Třicet kilometrů od města Bac Kan jsme přepadli a zajali skupinu patnácti teroristů. Byli vyzbrojeni čínskými puškami a nikomu z nich nebylo víc než šestnáct. Ještě před chvílí byli Ho Či Minovými neohroženými vojáky – a najednou jsou z nich jen fňukající děti třesoucí se strachem, hlouček krčících se bezmocných vojáků. Důkladně jsem je vyslechl a zjistil jsem, že jsou velice dobře ideologicky vzděláni a vyškoleni. Chtěli být „vlastenci“, ale žádného z mých mužů se jim zabít nepodařilo.

Byli všichni z téže oblasti – děti hrající si s vražednými zbraněmi. Nenáviděl jsem je, nějak mi ale připomněli naše Hitler Jugend, školáky od dvanácti do patnácti let, kteří byli v roce 1945 bez jakéhokoli výcviku posláni s pancéřovými pěstmi proti tankům, na jistou smrt. A protože mi opravdu ty německé děti připomněli, rozhodl jsem se, že je ušetřím a dám jim jen pořádný výprask, který jim měli dát už jejich otcové. Ale co jiného může komunistický otec naučit své dítě, než jak ponižovat, okrádat, nenávidět a zabíjet každého, kdo se odvažuje kritizovat Marxovy a Leninovy doktríny?

Sundali jsme tedy našim zajatcům kalhoty a dali jsme jim co proto. Pak jsme je poslali domů. Celou cestu se asi plazili, ale pořád to bylo lepší, než kdybychom je propíchli bodáky a hodili do křoví u silnice.

Když vystříleli partyzáni převlečení za rolníky všechny náboje a zranili čtyři moje muže, rychle nám zmizeli z dohledu. Uchýlili se patrně k oblíbenému partyzánskému triku: ponořit se do bažin, zůstat pod vodou a dýchat dutými stébly rákosy, dokud nepadne tma a oni se nebudou moci stáhnout do lesů.

Do setmění ještě zbývala dobrá hodina. Dal jsem svým mužům příkaz obklíčit tu část bažin, odkud byl předtím veden útok. Nepřátelé mohli dýchat rákosovými stébly, nemohli však dýchat kouř a dým. Shodili jsme tedy do bažin dvě stě galonů motorové nafty a zapálili ji. Oheň se brzy rozšířil a na hladinu se snesl hustý naftový kouř. Z vody se vynořila první skupina střelců, kteří se zoufale pokoušeli dostat ke břehu. Rvali bolestí, dokud jsme je nezasáhli nebo dokud se neproměnili v lidské pochodně.

O život při tom přišlo třicet partyzánů. Polovina z nich byly ženy a chlapci mladší šestnácti let. Nevinní civilisté! Oběti francouzské cizinecké legie!

Ženy, děti a starci byli vždycky nevinnými oběťmi, pokud se počítali jako mrtvolky ležící ve zničené vesnici. Jaká je ale vskutku role takzvaných civilistů ve válce, jako byla ta v Indočíně?

V oblastech kontrolovaných komunisty nejsou neutrálové. Komunisté přinutí každého zdravého muže či ženu, aby jim byli v národně osvobozené boji něco platní – ať už přímo v ozbrojených akcích, při transportu zásob či při nejruznějších stavbách. V komunisticky orientovaných oblastech pomáhal partyzánům v bojích každý, kdo byl

schopen udržet v ruce zbraň. Bylo to pochopitelné, neboť aktivní teroristé měli v takovýchto oblastech spousty příbuzných. Ženy a starší děti házely granáty nebo nabíjely minomety, staří lidé pomáhali partyzánům plnit prázdné zásobníky. Když šedesátiletá žena zvyšuje bojeschopnost střelce tím, že mu nabíjí prázdné zásobníky samopalů, nemůže být považována za civilistu.

Některé vlastní zkušenosti z Indočíny:

Valná většina všech nastražených min byla zhotovena a umístěna civilisty. Ženy, děti a starci tajně přenášeli zbraně a bomby. Bambusové bodce, otrávené šípky a oštěpy vyráběli výhradně civilisté, nejčastěji malé děti. Tyto zbraně zapříčinily jen za dobu mé služby v Indočíně smrt nejméně dvou tisíc francouzských vojáků.

Hlídky, průzkumy, přenos zpráv a podobné akce zajišťovaly Vietminhu téměř výlučně děti, neboť se předpokládalo, že děti hrající si v rybníce nebo běžající po poli uniknou pozornosti vojenských hlídek, zatímco dospělí muži by ve stejné situaci byli zaručeně zastaveni, vyslýcháni a prohledáváni.

Karel Pfirstenhammer zajal skupinu patnácti žen (mnohé byly už staré) a dvaceti dětí (některým ještě nebylo ani deset) při kladení bambusových bodců a doma vyrobených bomb podél používané vojenské cesty. Tito „civilisté“ byli deponováni do táborů Régrouperementu u Saigonu.

Zničená matka nalákala vojenského lékaře se čtyřmi asistenty, mezi nimiž byla i jedna francouzská zdravotní sestra z Rouenu, z „přátelské“ vesnice, aby se podívali na její „vážně nemocné dítě“. Vietminh je všechny přepadl a brutálně zavraždil. Teroristé pak utekli s velkým množstvím chirurgických nástrojů a léků.

Vietminhští teroristé uškrtili v jednom hanojském veřejném domě sedm omámených legionářů.

Stará žena prodala na ulici vojákům kolem procházející čtyři otrávené ananasy. Pět vojáků zemřelo a několik dalších muselo být hospitalizováno. Žena byla za pár měsíců odhalena a uvězněna, následný vojenský soud ji však pro „nedostatek důkazů“ osvobodil. Několik týdnů po propuštění se této čarodějnici podařilo otrávit kaši z třtinového cukru nadporučíka výsadkářů.

Výsadkáři ji chytili a v lese okamžitě popravili.

Patnáctiletá dívka opětovala city jednoho mladého desátníka, kterého potkala na hanojském trhu a který se jí nabídl, že jí pomůže s taškami a krabicemi. Po několika schůzkách ho dívka pozvala domů, aby ho představila svým rodičům. Šel s ní tmavou ulicí, kde si na něho počíhali dva dívčíni bratři. Vrhli se na něho a zabili ho. Jeho tělo pak hodili před policejní stanici s nápisem: „Tohle je jen jeden koloniální pes, ale brzy ho bude následovat spousta dalších.“

Dvanáctiletý chlapec prodal kapitánovi od letectva starý japonský meč. Když se kapitán vrátil do kasáren, ukazoval zbraň své rodině. Spodní část rukojeti však při doteku explodovala a vážně zranila jeho ženu a sedmiletého syna. Severoafrická četa narazila na skupinu žen vyrábějících z cukrové třtiny sirup. Vojáci se jich zeptali na cestu, ženy je zrádně poslaly na stezku vedoucí do bažin. Devět vojáků se utopilo. Ti, kteří se z bažin snažili dostat, byli pomocí dlouhých bambusových tyčí oněmi „nevinými ženami“ utopeni.

Rudolf Krebitz přistihl dva desetileté kluky, jak nesou plnou tašku dokumentů o francouzských motorizovaných transportech a rozmístění vojáků u čínských hranic poblíž Cao Bangu.

Malý chlapec zabil v Lao Kay dva legionáře. Použil přitom oštěp podobný harpuně. Patnáctiletý kluk nepozorovaně položil do auta francouzského plukovníka jedovatého hada. Had uštkl jak plukovníka, tak jeho pobočníka přežili jen díky včasnému převozu do nemocnice. Mladý zrádce byl na útěku chycen, a než stačila zasáhnout vojenská policie, byl marockými lilaillcury ubit.

A v líčení takových vražedných akcí „neviných civilistů“ bych mohl pokračovat donekonečna. Ti, kteří v Indočíně nikdy nebyli, by jim však stěží uvěřili. Evropské či americké ženy si například nedovedou představit, že jejich asiatské kolegyně používají kulomety tak jako ony lak na vlasy, než jdou večer do společnosti, a že děti si v Indočíně nehrají s umělými pistolkami, ale s plastickými výbušninami, zabíjejí s nimi a boří s nimi domy tak, jako boří americké děti hrady z písku.

Na trhy do Hanoje jede kolona vozů naložených hrnci, pánvemi, doma vyrobeným nábytkem, rýží, ovocem a zeleninou.

Některé vozy řídí úctyhodní rolníci s opálenými vrásčitými tvářemi a bílými vousy, jiné vezou celé rodiny. Kolona má za sebou dlouhou cestu, prošla už dvěma vojenskými zátarasy. Jede takzvanou „mírovou“ oblastí kontrolovanou četníky, v níž nemáme žádnou jurisdikci.

Odpočívali jsme zrovna na jakési louchce. Chtěli jsme tam přečkat nejteplejší část dne. Košaté stromy nám v poledním vedru skýtalý příjemný chládek. Vtom se objevila kolona. Zatímco muži napájeli zvířata, rodiny sestupovaly z vozů, ženy zažíhaly svíčky a děti se hrnuly ke kanálu. V doprovodu Schulzeho a Krebilze jsem se vydal k vozům. Chtěl jsem

se podívat na jejich vůdce. Ukázalo se, že je to mírně vypadající muž ve středních letech s brýlemi, vousy a přívětivým úsměvem na tváři.

„Máme od armády laissez-passer,“ řekl trochu podrážděně. Ukázal mi příslušný dokument, který koloně povoloval průchod až do Hanoje. „Zkontrolováno a dovoleno pokračovat,“ stálo na růžovém razítku. „Náklad v pořádku.“ Protože jsme neměli co dělat, rozhodl jsem se, že je ještě jednou zkontrolujeme. Seržant Krebitz přidělil na každý vůz čtyři vojáky, což vyvolalo u vůdce kolony vehementní protesty.

„Dávejte pozor, ať nic nezničíte,“ řekl jsem seržantu Krebitzovi, který mi na to s úšklebkem odpověděl: „Budeme s jejich granáty zacházet jako s velikonočními vajíčky.“

„My žádné granáty nemáme,“ protestoval vůdce.

„Tak proč vám to lak vadí?“ pokrčil rameny Schulze. „Jen náklad prohlédneme a hned pojedete dál.“

„Na to nemáte právo.“

„V Indočíně právo neplatí.“

„To vím,“ zlobil se muž a tvář mu rozčilením celá zrudla. „Chceme jet dál.“

„Vždyť jste se právě zastavili, že si odpočínáte... Tak si odpočiňte.“

„Budu si na vás u vašeho nadřízeného stěžovat.“

„To můžete. Naším nadřízeným je plukovník Simon Houssong a najdete ho ve Viel Tri. Já jsem nadporučík Hans Wagemüller. A teď. Prosím, řekněte svým lidem, aby sesedli.“

„Nemáte právo...“

„To už jste říkal,“ umlčel jsem ho a přikázal svým mužům, aby začali.

Specialisté z Gruppe drei dobře věděli, kde se dá skrýval pašované zboží, takže jsem brzy uslyšel „Pane jo“, když jeden z vojáků vzal z vozu velký meloun a položil ho na zem. „Je nějak moc těžký!“ řekl se záhadným úsměvem. Xuey k němu přistoupil, aby si meloun prohlédl. V tu ránu se tři cestující vrhli k lesu a dali se na útěk.

„Chyťte je!“ křičel Riedl, ale už bylo pozdě. Uprchlíci byli už moc daleko a uprostřed lakového množství civilistů jsme na ně nemohli ani střílet. Zmizeli nám z dohledu.

„Co tomu říkáte?“ obrátil jsem se na jejich vůdce.

„Co ten těžký meloun, co to má znamenat?“ ptal se seržant Krebitz. „Po něm by člověku bylo špatně.“

Nechali jsme vousatého muže pod ozbrojeným dozorem a šli jsme se mrknout na len meloun. Byl dutý. V nepromokavé látce jsme v něm našli revolver, padesát nábojů a šest ručních granátů.

Hledání pokračovalo. Objevili jsme další duté plody, v nichž byly schované ruční granáty. Časované bomby byly zamaskované jako zelí a našli jsme i rozmontované pušky a samopaly. Osmnáct vozů, které nevezly žádný ilegální náklad, smělo pokračovat v cestě. Ostatní vozy se pod ozbrojeným doprovodem musely vrátit na nejbližší vojenskou základnu.

„Postarejte se o to, aby se těm ubohým civilistům nic nestalo,“ řekl jsem Krebitzovi, který brokovnicí mířil na vůdce kolony. „Máme už na svědomí tolik životů, že nepotřebujeme další.“

Podél úzké pěšinky, která probíhala mezi rýžovými poli rovnoběžně s okrajem lesa, pochodovala vietminhská rota. Nepřátelé neměli o naši přítomnost v křoví ani ponětí. Muži z Gruppe drei je zpozorovali v padající mlze dlouho před tím, než přišli na nechráněnou rovinu. Bylo jich zhruba dvě stě a pochodovali ve dvou řadách po obou stranách silnice. Naši ostřelovači lakovému seskupení říkali „řady idiotů“. Seržant Krebitz, který šel s četou kulometčíků napřed, aby obsadil křoví u cesty, mi teď hlásil, že vietminhská jednotka se chová spíše jako tlupa naprostých zelenáčů než jako bojová síla. Ozbrojeno bylo jen prvních dvacet teroristů. Měli automatické zbraně. Zadní voj sestával z šesti veteránů se starými puškami. Ostatní ozbrojeni nebyli. „To mě těší,“ říkal mi do rádia seržant Krebitz.

„Bude to hotový hon na kachny, Hansi.“

„Rekruty byste měli vynechat,“ oslovil mne znenadání Xuey.

„A porušit naše zásady týkající se Ho Či Minových zlatých rezerv?“

.Zemřeli by nevinně, jsou to komunisté asi jako vy, velitel. K Vietminhu se dali pravděpodobně pod hrozbou okamžité smrti. Dokonce jim ještě ani nedali zbraně, nevěří jim.“

„Možná že rola nemá dost zbraní.“

Xuey mi poklepal na dalekohled. „Podívejte se doprostřed těch řad. Je tam osm mužů, kteří nesou krabice se zbraněmi.“

Xuey měl asi pravdu. „Ušetřete životy těch, kteří nejsou ozbrojeni,“ naléhal na mě znovu. „Jejich rodiny je budou potřebovat.“

„To měli říct předtím Ho Či Minovi, Xuey.“

„S Vietminhem se nedá mluvit sám to dobře víte.“ Tak dobře, pokusíme se je vynechat.“

„Děkuji, veliteli.“

Znovu jsem se spojil s Krebitzem a zeptal se ho, zda jsou jeho muži rozmístěni tak, aby mohli zneškodnit četu ozbrojených partyzánů a ušetřit životy rekrutů. „Panebože,“ zvolal, „zbláznil ses, Hansi?“

„Co tím míníš, Rudolfe?“

„To tvoje měkký srdce. Co se tak o ty vietminhský zelenáče zajímáš?“

„Ty rekruti zatím k Vietminhu nepatří. Xuey mne žádal, abychom jim ještě dali šanci.“

„Jak si přeješ,“ zavrčel. Zastřelíme jen ty špatný, ty ne tak špatný necháme jít.“

„A co jejich zadní voj?“

„O ten se postará abwehr.“

„Tak tedy pokračujte,“ řekl jsem a ještě jsem mu připomněl, aby mířili na nohy, neboť budeme postupovat kupředu na pravém křídle, takže by se do střelby Gruppe drei mohli připlést i nějací moji vojáci. „Neboj, budu na to myslet,“ ujistil mě Krebitz.

„Nečekej na můj rozkaz, začni střílet hned, jak je uvidíš.“

Slunce se už na obloze vyhoupllo vysoko a mlha nad poli se začala protrhávat. Brzy jsme nepřátele spatřili. Kromě příležitostného zacvrlikání polních ptáků panovalo všude ticho. Ostré staccato kulometů Gruppe drei přerušilo ticho a přišlo jako blesk z čistého nebe. Nepřátelská jednotka se okamžitě rozutekla, a tak jsem nevěděl, kolik ozbrojených teroristů jsme zabili. Schulze hlásil, že vietminhští vojáci ze zadního voje se kutálejí dolů do polí. Část rotý však přece jen musela naší střelbě uniknout, neboť ze silnice se sporadicky ozývala nepřátelská střelba. Střelce jsme nicméně objevili a jednoho po druhém zlikvidovali. Zbytek vietminhské čety tvořený šesti zablácenými a ohromenými partyzány si brzy uvědomil, v jak beznadějně situaci se ocitl, a vzdal se. Přidali se k nim i rekruti. Padli na kolena a se sepjatýma rukama nás prosili o milost, někteří klečeli propocení na silnici, jiní po kolena v bahně. Z valné většiny to byly ještě děti.

„Giap musí mít pěkný nedostatek vojáků,“ prohodil Schulze, když to uviděl.

„Možná,“ řekl Xuey, „ale spíš si myslím, že Vietminh si uvědomil, jak výhodné je povolání nedospělého chlapce.“

„Proč je to výhodné?“

„Jednak se lépe skrývají,“ vysvětloval Xuey. „Když přijde do vesnice armáda, třináctiletý kluk schová zbraň a rázem je z něj nevinné dítě.“ Už mi to bylo jasné, opravdu na tom něco bylo. Gruppe drei nepřátelům zabavila zbraně. Partyzány jsme odvedli stranou od rekrutů. Mnozí rekruti otevřeně plakali. V severních provinciích jsme byli známí jako zabijáci, komisaři o nás mluví jen jako o netvorech, kteří nikoho neušetří. Požádal jsem Xueya, aby rekrutům přetlumočil pár mých slov, což laskavě udělal.

„Vraťte se domů,“ řekl jsem jim, „a pomodlete se ke svému Bohu, ať už je to kdokoli. Poděkujte mu za to, že jsme vás chytili neozbrojené, neboť jinak byste už teď byli mrtví.“

Odešli, stále ještě vydešení, ale radostí bez sebe, že se jim nic nestalo. Sledovali jsme, jak uhánějí dolů, jak na sebe volají, pohvizdují si a vzrušeně se překřikují. Když se mi poslední z nich ztratil v lese, vrátil jsem se k partyzánům.

„Chceš je vyslechnout?“ zeptal se mě Krebitz.

Pokrčil jsem rameny. „Proč? Vždyť jen převáželi rekruty na předem určené místo, kde je měla převzít další četa.“

„Mohli bychom dostat i ji.“

„Doufám, že tentokrát je zastřelíte,“ vložil se do toho Riedl. „Z té vaší řezničiny s bodáky se mi dělá špatně.“

„Ale klidně,“ utrousil Krebitz. „Zastřelíme je koneckonců jejich vlastními kulkami.“

Zajatce jsme popravili a vydali jsme se znovu na cestu.

Únavná rutina.

ČIN A POMSTA

V létě roku 1951 se Vietminh mohl radovat. Komunismus se v Indočíně upevnil a Ho Či Minovi „bojovníci za svobodu“ měli pod kontrolou již sedmdesát procent venkova. Jejich vliv vzrůstal i ve městech se silnou posádkou. Teroristé vystupňovali svou kampaň a záhy už představovali vážný problém

Strategie komunistů byla prostá. Vietminh mobilizoval chudé rolníky pod heslem „Zabij svého pána a zmocni se jeho půdy“. Tento slogan apeloval na ty nejnižší lidské instinkty. Volání po vraždění, znásilňování a rabování na spodinu společnosti vždycky zapůsobí. Strana jim nabízela lidovou demokracii – komunistický stát, který se nemajetným

zamlouval. Většina členů strany neměla nejmenší ponětí, co to komunismus je. Slyšeli však na chytlivé heslo „Nemate co ztratit, jen své okovy“.

Na inteligenci museli komunisté jinak. Nachytali ji na vlastenecké cítění, o Marxovi, Leninovi a komunismu při tom nepadlo ani slovo. Vzdělaní lidé slyšeli na „nezávislost“. Většina obyvatel se bez ohledu na politické přesvědčení shodla na jedné věci: Indočína by se měla zbavit kolonialistů. Na venkově mohl Vietminh zavádět své „reformy“ zcela podle libosti.

Vládní úředníci, policisté, učitelé, bohatí rolníci i obchodníci (každý, kdo vlastnil více než čtyři kusy dobytka nebo prosperující obchod, byl považován za bohatého) byli zlikvidováni. Jejich majetek byl rozdělen mezi lid – alespoň prozatím. Ti, kteří majetek získaný vražděním a krádežemi váhali nebo dokonce odmítli přijmout, k tomu byli donuceni násilím. Když totiž člověk takovýto nelegálně získaný majetek přijal, měl ho Vietminh v hrsti. Pak už se jen mohl děsit chvíle, kdy se vrátí právo.

V roce 1951 ustavil Ho Či Min svou stranu pracujících – Lao Dong, což nebylo nic jiného než strana komunistická. Ono ošemetné slovo však bylo z jejího názvu takticky vypuštěno. Ho Či Min však ještě potřeboval podporu městských středních vrstev. Ty však odpuzovalo už pouhé slovo „komunismus“. Dychtivě ovšem podporovaly nezávislost země. Přibližně v tu dobu jsme měli zajímavou „debatu“ se skupinou novinářů, kteří byli k francouzským snahám a vůbec k vyhlídkám na vývoj války v Indočíně dost skeptičtí. Novináři se nějak dozvěděli o šesti bývalých nacistech ve francouzské cizinecké legii, nemeškali tedy a vydali se za námi. Když jsem se jednoho z nich zeptal, proč si nepromluví s velícím generálem, novinář mi žertem odvětil: „Obávám se, že to, co by mi generál řekl, by pocházelo z Paříže, nikoli odtud.“

Řekl jsem jim přímo, že bojujeme za ztracenou věc. Zdálo se, že je to překvapilo, neboť předtím mluvili jen se samými vysoce postavenými hodnostáři, takže znali jen tu lepší stránku celé věci. Nám bylo zcela jasné, proč byli naši generálové tak optimističtí. Od Napoleonových dob vlastně pořád prohrávali. Dokonce i ti jejich tolik diskutovaní hrdinové z první světové války by nedosáhli ničeho, kdyby se jim nedostalo rozsáhlé americké podpory. Ta totiž odvážné francouzské vojáky (jejichž vytrvalosti si vážíme asi tak, jak opovrhujeme jejich generály) bez pořádného velitele v pravý čas notně vzpružila. Ať byli němečtí vojáci sebevíc vynalézaví a odvážní, bez Guderiana, Mansteina či Rommela nemohli dosáhnout ničeho významnějšího. Když byli nasazeni v nesprávný čas na nesprávném místě, mohli jen bojovat, případně padnout, nemohli však ničeho dosáhnout. Francouzští generálové nechali padnout příliš vojáků. V našich očích byli jen přerostlými dětmi, které si rády hrají s tanky, děly a bohužel i s lidskými životy. Jejich hry na válku měly za posledních osmdesát let za následek zbytečnou smrt miliónů odvážných Francouzů. Francouzští vojáci mohli vyhrát mnohé bitvy – jen kdyby měli schopné a odvážné generály, kteří by je vedli. Národ se koneckonců od Napoleonových dob nijak nezměnil, že lva se nezrodí králík. Francouzům chyběla „vůle dobývat“, „lan vital“, nikoli odvaha cran.

„Jste tedy přesvědčeni, že jsme válku již definitivně prohráli?“ zeptal se jeden novinář. „Ne, definitivně ne,“ opravil jsem ho, „ale způsob, kterým je válka v současné době vedena, může vést jen k naprosté porážce.“

„Aha...“

Měl jsem pocit, že toto interview nám bude jednou osudné, a nebude to ani moc dlouho trvat. O následky svých činů jsme se však přestali starat již dávno.

„A co bychom tedy podle vás měli dělat, abychom válku vyhráli?“

„Stáhnout z Indočíny teritoriální vojáky a nasadit tu výsadkáře, monsieur. A přivést deset německých divizí,“ prohodil Eisner s úsměvem. „Vážně. Německé divize, německé zbraně, německé generály... Samozřejmě že ne ty současné. Deset starých německých divizí spolu s francouzskými výsadkáři by zpacifikovalo Indočínu i peklo samo, a to bez letadel, raket i napalmu.“

Novináři se pousmáli. „S Adolfem Hitlerem jako hlavním velitelem vojsk?“ zeptal se někdo v dobrém rozmaru. Nás to však z míry nevyvedlo. Novináři chtěli slyšet náš názor, tak jsme ho řekli.

„I přes všechny jeho nedostatky ho nikdo nemůže vinit ze zbabělosti, což můžeme sotva říct o současných vůdcích takzvaného svobodného světa,“ řekl jsem chladně. „Hitler by netrpěl urážky, políčky do tváře ani politické klíčování od stejně silného nepřítele, tím méně od takové morální a ekonomické nuly, jakou je Vietminh.“

Po mých slovech jim pobavení z tváří zmizelo. Pokračoval jsem: „Vím, že do mrtvého lva se lehko kope, ale vážně si myslíte, že Ho Či Min by si s Hitlerem hrál tak, jak si hraje s Francouzi?“

„Ano, slyšeli jsme o některých vašich, ehm... úspěších,“ poznamenal jeden z novinářů. „Jak se vám vede teď?“

„Je nás jen jeden prapor, monsieur. Nemůžeme dělat zázraky, ale myslím, že svět za těch pár let poznal, co dovede německá armáda sama proti celému světu. S wehrmachtem by Vietminh nic nesvedl.“

„Předpokládejme, že by vám bylo v Indočíně svěřeno vrchní velení a že máte své německé divize. Vyřešilo by to místní problémy?“

„Místní problémy jsou složité,“ odpověděl jsem. „Aby se je podařilo vyřešit, museli by se do toho především angažovat vysocí politikové a ekonomové, ne vojenské divize. Ale kdybych měl volnou ruku, Vietminh by nepřežil šest měsíců. To vám zaručuji.“

„Nejste příliš sebevědomý?“ ozval se jakýsi hlas.

„Neřešitelná situace neexistuje, s použitím přiměřených prostředků jde všechno.“

„Co těmi přiměřenými prostředky míníte?“

„Pokud je to nutné, tak i ta nejtvrďší opatření. S partyzány jsme měli co do činění už v Sovětském svazu. Když nám někde dělali velké problémy, odtransportovali jsme veškeré mužské obyvatelstvo do Německa. A za dva dny bylo po partyzánském hnutí. Vždycky existuje nějaké krajní řešení.“

„Včetně vyhlazovacích táborů s plynovými komorami?“

„Jestli jste sem, pánové, přišli takhle vtipkovat, tak můžeme klidně odejít. Ptali jste se na fakta a na mé vlastní názory – a přesně o to se tu pokouším.“

„Pokračujte, prosím. Nechtěli jsme vás nijak urazit,“ pronesl omluvně jakýsi starší novinář. „Vaše odhodlání je úžasné.“

„Historická fakta nezměníme ani je neskryjeme,“ pokračoval jsem. „My, Němci, dovedeme být u piva, u kuželek nebo doma veselými a zábavnými společníky. Když ale přijde na boj, všechno jde stranou, to známe jen vůli zvítězit. Učili nás, abychom se zajímali jen o cíle. Na prostředcích, kterými vítězství dosáhneme, nezáleží. Kdybychom tu místo Francouzů byli my, z Indočíny by se stala země žen a dětí. Vietminh by však už dávno neexistoval.“

„Mohl byste nám laskavě říct, a to platí i pro vaše druhy, proč vás, i přesto, že nejste Francouzové, Indočína tak zajímá? Proč vám tak leží na srdci výsledek této války?“

„Toto osvobozené hnutí není jen nějakým lokálním konfliktem, je začátkem vleklého boje o přežití. Vietminh je jen jednou divizí násilnické mezinárodní síly, která má mnoho dalších divizí odhodlaných začít podobný boj v jakékoli části světa. Není to jen nedůležitá místní záležitost a měla by znepokojovat všechny civilizované národy světa.“

„Vy nepovažujete Sovětský svaz za civilizovanou zemi?“ zeptal se někdo.

„Sovětské představy o civilizovanosti se nejlépe ukázaly, když Rudá armáda v roce 1945 obsadila bývalé spojence Osy – Rumunsko, Maďarsko a část Německa, které je teď součástí sovětské zóny...“

„A co Čína? Čína se může pochlubit čtyři tisíce let starou civilizací.“

„To sice ano, pánové, ale dnes je Čína jen rudým smetištěm. Komunismus dokáže udělat z anděla milosrdenství anděla smrti. Doufám, že na tom se všichni shodneme.“

„Byl nacismus lepší?“ ozvalo se ze sálu.

„Jak je libo, monsieur,“ odpověděl jsem a narážku jsem ignoroval, jestli jste sem přišli diskutovat o nacismu, klidně změníme téma.“

„Držme se raději našeho tématu,“ navrhl novinář přede mnou, podíval se do zápisníku a dodal: „Myslíte si, že světové veřejné mínění vám dovolí používat a teď budme upřímní takové typicky nacistické metody jako deportace mužské populace?“

„Pokud je nám známo, pánové, bojujeme proti smrtelně nebezpečnému nepříteli, nikoli proti veřejnému mínění. Spojené národy jsou jen dalším poválečným žertíkem. Skupina starých, senilních mužů se snaží hrát roli přísného ředitele před národy čítající desítky miliónů obyvatel. Pro ilustraci postačí říct, že vaše Spojené národy jsou stejně bezmocné jako Liga národů, když se pokoušela uvalit na Mussoliniho sankce za přepadení Habeše.“

„Vám už přece uběhlo pět povinných let služby v legii. Zůstáváte tu tedy dobrovolně. Když jste přesvědčeni, že Vietminh konvenčními prostředky neporazíme, proč jste z legie neodešli?“

„Proč lidé bojují s kobyilkami?“ zeptal jsem se a má otázka vyvolala na tvářích novinářů úsměv. „Doufáme, že čím víc teroristů zabijeme, tím méně jich bude v třetí světové válce bojovat proti našim synům a vnukům!“

Nikdo mne nepřerušoval, a tak jsem pokračoval. „Neustále se omílá, že nacismus byl pro lidstvo velkou hrozbou.

Řekne mi však někdo, čeho Spojenci v roce 1945 dosáhli? Osvobodili sice mnoho národu od nacistického jha, ale za jakou cenu! Desítky svobodných národů byly uvrženy do sovětského otroctví. Bylo to chytré? Národy okupované Němci se aspoň mohly těšit na to, že budou jednou osvobozeny. Na co se však mohou těšit lidé ze zemí, které okupují Sověti? Kdo osvobodí je? Jen smrt! Komunisté do deseti let dobudou větší území, než kdy dobyli Němci – a to za pasivního přihlížení vyhlášených světových demokracií. Komunisté mají v jistém smyslu pravdu, když říkají, že v západních demokraciích vládnou kapitalisté, kteří nehledí do vzdálenější budoucnosti. Zajímá je jen okamžitý zisk,

nikdy budoucí důsledky. Západní demokracie budou s komunisty smlouvat, a když se na ně zatlačí, ve všem jim ustoupí. Budou svolné ke kompromisům, budou nepříteli žít a zásobí ho vším, co bude potřebovat. A proto je podle mého názoru třetí světová válka nevyhnutelná.“

„A co jsme podle vás měli dělat,“ zeptal se někdo ze zadní řady, „pokračoval v pětačtyřicátém v bojích?“

„V čtyřicátém osmém jste měli velkou šanci. Hned po blokadě Berlína, monsieur. Berlín měl totiž být evakuován. Západní demokracie měly tehdy dost peněz a materiálu na to, aby na západě postavily nový Berlín a zmařily tak Stalinovy vyhlídky na politické a vojenské vydírání. Průmysl a válečný potenciál se měl přesunout, budovy měly být vyhozeny do vzduchu. Berlín měl být komunistům předán v lakovém stavu, v jakém byl v květnu roku 1945. Víím, že by to pro jeho obyvatele bylo bolestné, ale Němci už přišli o mnohem víc. Západní demokracie pak měly postavit vlastní železnou oponu: opevnění po celé délce rudých hranic. Tam by končil civilizovaný svět. U té zdi by končily veškeré diplomatické kontakty, pošta, telefon, vlaky i letadla. Komunismus měl být od zbytku světa nekompromisně a nemilosrdně izolován.“

„A co komunisté v západních zemích?“ přerušil mě někdo. „Jen ve Francii jich je kolem dvou miliónů!“

„Těm bych dal, pánové, bezplatně lístek na druhou stranu zdi. Mají nebezpečné politické ambice a jsou to političtí a ekonomičtí agenti Moskvy. Kdyby Kreml požádal třeba francouzské komunisty o pomoc, neváhali by u klidně by jim předali mapu francouzských strategických cílů pro sovětský raketový útok. Navíc být komunistou ve svobodné zemi, to je velice pohodlné. Vyděláváte peníze, máte auto, můžete protestovat, stávkovat a měnit zaměstnání. Komunisté by měli jít tam, kam patří do sovětského ráje.“

„Jsou to však občané. Mají ústavní práva jako každý jiný.“

„I vy máte svůj rozsudek smrti podepsaný v Kremlu,“ odpověděl jsem chladně. „Jen datum popravy ještě nebylo určeno.“

Můj závěr vyvolal v konferenční místnosti poprask.

„Já s ním souhlasím!“ vykřikoval někdo.

„Šílenství!“ křičel kdosi jiný. „Měli by být propuštěni!“ „Měli by mít podporu.“ „Hanba Francii!“ „Hanba těm, kteří jsou ochotni Francii zaprodat!“ Jste... fanatik!“ vykřikl nějaký novinář s výrazem údivu, ve kterém se zračilo nepřátelství.

„Vím, že jste chtěl říct nacistický fanatik nebo jednoduše šílenec, monsieur,“ podotkl jsem s úsměvem a pomalu jsem vstal. „Jen klidně pokračujte. Jestliže je ten, kdo myslí v horizontu let a nikoli dnů nacistou, pak jsme nacisté. A kdyby někdo z nás nebyl nacistou za Hitlera, pak by se jim stal tady, v Indočíně. Klidně nás považujte za blázny, přesně to samé si mysleli Britové o Rudolfu Hessovi, když předpovídal, co se stane, když Německo prohraje válku: sovětská nadvláda ve střední Evropě, komunistické převraty, revoluce, rozpad britského impéria...Vidím, že některé z vás to pobavilo. Počkejte a za pár let už se smát nebudete.“

Byl jsem si vědom toho, že myšlenky „nacistického extremisty“ musely buržoazním novinářům, kteří v životě nepřišli ke střelnému prachu, připadat nepochopitelné. Chtěli nicméně pravdu, a tak jsem jim ji řekl. My, Němci, věříme a následujeme jen odhodlané a silné vůdce. S nacismem to nemá nic společného. Je to naše národní dědictví. Se stejným zápallem jako za Adolfem Hitlerem bychom šli i za Juliem Caesarem, Attilou, Napoleonem či Washingtonem. Bohatých chlapců, kteří získali polstrované křeslo či maršálskou hůl proto, že mají bohaté rodiče, si ale nevážíme ani za mák.

Bylo jasné, že západní země vzhlížejí k Americe jako k jakémusi lordu protektoru. Amerika je jistě úžasnou žerní, bohatou a rozvinutou. Ale to byla ve své době i Říše římská. Bohatství ještě nezaručuje moc a historie nás poučila o tom, že čím bohatší národ je, tím se stává slabším. Římskou říši nezničily bohaté či rozvinuté národy. Zničili ji barbaři! Krátce po rozhovoru s novináři jsme byli posláni hlídkovat podél široké a dobře udržované silnice. Ghia Xuey měl za to, že je to jedna z hlavních vietminhských cest do jižní Indočíny. Překonali jsme už něco přes čtyři sta padesát čtverečních kilometrů území, které Ho Či Min považoval jednou provždy za dobyté a jisté.

O tu iluzi jsme ho připravili. V průběhu prvních dvou dnů zničili moji muži dvě vietminhské základny, z nichž každá sestávala ze dvou až tří partyzánských „oddílů“ (jeden oddíl neboli rotu tvořilo přibližně sto mužů).Náš úkol byl poměrně jednoduchý, neboť na dobytých územích nebyly obvykle partyzánské hlídky tak ostrážité. Nejbližší francouzská posádka byla umístěna v Luang Prabang, sto padesát kilometrů daleko. Vietminh si tu tedy dělal prakticky, co chtěl, aniž mu v tom kdokoli bránil. V osvobozených vesnicích vlály vietminhské prapory a visely lam propagační plakáty a transparenty s vietminhským hesly. Po vesnicích se volně pohybovaly skupinky teroristů. Megafony propagandistů byly slyšet na hony daleko. I v partyzánských táborech v džungli se nepřítel chovali neuvěřitelně neopatrně. Jejich zpěv, hovor a křik ozývající se divočinou neomylně vedly vojáky, kteří nám razili cestu.

Xuey a Noy, maskovaní za partyzány, často pronikali do nepřátelských oblastí, odkud se vraceli s důležitými informacemi. Z malé zdravotní sestry se vyklubala výborná průzkumnice, takže jsem ji nakonec přidělil k Gruppe Drei. Noy byla vynalézavá a přitom odvážná. Uměla se nepozorovaně vplížit do nepřátelského tábora, a zatímco se muži seržanta Krebitze stahovali kolem nic netušících nepřátel, Noy zaměstnávala hlídky, aby si ničeho nevšimly. Když byla pozornost hlídek takto odvrácena, nebylo už nijak těžké proniknout až do samého středu nepřátelského tábora. Útočili jsme buď těsně před svítáním, nebo po setmění, často jsme se sami vydávali za partyzány. Ten uskok nám vždycky vyšel.

Nepřátelské velitelství se zoufale snažilo udělat přítrž naší činnosti na vietminhských shromaždištích, která legie až dosud nechávala na pokoji. Giap shromáždil přes tisíc partyzánů, aby na nás podnikli mohutný útok. Čím víc vojáků na nás však nasazoval, tím méně se mu dařilo před námi jejich přítomnost v té které oblasti utajit. Byli jsme pro něho zkrátka těžkým oříškem. Na vietminhské jednotky velikosti roty jsme byli příliš silní, v podstatě jsme byli schopni přemoci celý nepřátelský prapor. Nepřítel by na mé lovce lebek potřeboval alespoň celou brigádu. Ale brigáda si s námi zase v džungli nemohla hrát na schovávanou. Jednotky čítající zhruba tři tisíce mužů potřebovaly velké zásoby a kromě toho dělaly značný hluk. Kdykoli se zdálo, že nepřítel shromažďuje v určité oblasti více praporů, udeřili jsme na něj a rozdrtili ho nebo jsme se ve vši tichosti vytrahovali na nějaké bezpečnější místo.

Obzvlášť bolestivá musela být pro Vietminh ztráta partyzánského tábora, v němž jsme objevili dvanáct plně vybavených dílen, v nichž se vyráběly zbraně, miny, oštěpy (mezi teroristy byly tyto brutální zbraně stále hodně rozšířené) a bomby. Nechyběla tam ani tiskárna a výrobní oděvy. V dílně jsme našli soustruh, brusku, vrtačku a spoustu dalších strojů a nástrojů. Energii vyrábělo pět malých dieselových generátorů, které byly kvůli hluku umístěny v dlouhém podzemním tunelu. Některé stroje vážily přes tunu, asi sem byly dopraveny z nějakého většího města rozmontované.

Můj prapor zabil více než sto partyzánů a třicet nebo čtyřicet jich zajal. Ti zabíjení byli ve valné většině nenahraditelnými odborníky: elektrikáři, výrobci zbraní, pět inženýrů, šest tiskařů, dva lékárníci a dva lékaři. Mezi zajatci bylo pět laodongských funkcionářů, včetně okresního tajemníka a okresního tajemníka pro propagandu. Tábor byl ukázkou partyzánské důmyslnosti. Visela nad ním síť maskovaná přírodní zelení, která splývala s okolní flórou. Zeleň byla každý den obměňována, aby neuvadla. Různé části sítě se daly stahovat či naopak zvedat. Tam, kde podle zpráv výzvědných letů byly neproniknutelné lesy, se ve skutečnosti skrývala prostorná mýtiná o rozloze několika set metrů, na níž stály chatrče, budovy, vodní nádrže, jídelny, sklady a dílny.

Když jsem si se Schulzem tábor prohlížel, uviděli jsme Xueya, jak pozorně zkoumá kus země, na níž ležely hromady bambusových tyčí přikryté celtovinou.

„Je tam něco?“ Zeptal jsem se a poklepal Xueyovi zlehka na rameno. Podíval se na mě a přikývl. „To bych řekl! Pracovali tu francouzští zajatci, ořezávali kůly. Měli by tu někde být, ať už mrtví či živí.“

„Zajatci?“ vykřikl nevěřícně Schulze. „Prohledali jsme celý tábor, Xuey...“

„Podívejte se na ty otisky,“ řekl Xuey. Poklekl a prstem objel obrys stopy. „Musela to být pěkně velká noha... Domorodci tak velké nohy nemají.“

Pohled na tu stopu mne přesvědčil. „Ale kde proboha mohou být?“ přemýšlel Erich.

„Někde v lesích, možná v podzemí,“ dupal Xuey. „Měli bychom se po nich podívat, každou chvíli mohou zemřít.“

Zavolal jsem seržanta Krebitze. Ihned přiběhl. Informoval jsem ho o Xueyově objevu. „Vezměte sto mužů a pročekejte okolí. Dokud místo důkladně neprohledáte a neujistíte se, že tam nikdo není, nic neničte.“

Vojáci nevynechali ani centimetr, prohledali pět set metrů lesa, ale všechno marně. Byla tam ještě stezka, kterou šel prohledat Xuey s Krebitzem. Vrátili se po ní asi tři kilometry zpět, stezka však náhle končila v jakési skalnaté prohlubni uprostřed holých kopců, na nichž ležel sem tam nějaký uschlý strom či balvan. Vypadalo to, že prohlubeň má několik východů. Trvalo by celé týdny, než bychom je všechny prozkoumali.

Krebitzovi vojáci nenašli ani zajatce, ani tunely či jeskyně, v nichž by mohli být zajatci drženi. Znovu jsem se obrátil na Xueya. „Jseš si jistý, že ty otisky jsou čerstvé?“

Pohlédl na mne a místo odpovědi se zeptal: „Mýlil jsem se snad někdy, veliteli?“

„Ne, nevzpomínám si,“ musel jsem připustit.

Spokojeně pokýval hlavou. „A nemýlím se ani teď!“

„Ale kde jen mohou být? V táboře nejsou, a kdyby tu někde bylo nějaké místo, musela by k němu vést cesta.“

„Cestu jsem už hledal,“ řekl Xuey. „Někdy je těžké ji najít, protože partyzáni žádné cesty nemají. Chodí každý den jinou stezkou, takže tráva rychle zaroste. Najdou je jen ti, kteří jimi chodí.“

„Co bychom tedy podle tebe měli udělat?“ „Vyslechnout zajatce,“ odpověděl Xuey.

Nic jiného mi ani nezbyvalo. Jestli měl Xuey s těmi zajatci pravdu, neměli jsme času nazbyt.

„Seržante Schenku!“ zavolal jsem na něho. „Kde jsou zajati partyzáni?“

Ukázal samopalem směrem k dlouhé rákosové chatrči. „Támhle, veliteli!“

„Přiveďte je!“

Objevil se Eisner a Riedl. „Co se děje?“ ptal se Bernard. Stručně jsem ho seznámil se situací. Jeho tvář potemněla.

„Obávám se, že jsou mrtví,“ řekl smutně. „Kdyby tu nějakí francouzští zajatci byli, slyšeli by nás a volali by o pomoc.“

„Možná že jsou v podzemí.“

Seržant Schenk přivedl zajatce a seřadil je přede mnou. Bez dalšího otálení popadl okresního tajemníka za rameno.

„Kde jsou francouzští zajatci, ty kryso?“ vyštěkl na štíhlého, podobaného teroristu. „Tak koukej otevřít tu svoji usmolenou pusku nebo ti zlámu všechny kosti.“

„Žádné francouzské zajatce tu nemáme,“ odpověděl drze tajemník.

„Lžeš!“ skočil mu do řeči Xuey a přistoupil k němu blíž. „Viděl jsem tu jejich otisky prstů.“

„Jseš mizernej zrádce,“ zasyčel propagandista a plivl směrem ke Xueyovi. „Jednoho dne tě dostaneme, ty koloniální loutko – Ghio Xuey!... Víme o tobě.“

„Opravdu?“ přikročil k němu Eisner, vytáhl bodák a přitiskl mu ho na břicho. „Znáš snad i mě?“

„Známe vás všechny a jednoho dne vás dostaneme.“

„Tak vy dostanete i nás? A koho už jste dostali, co?“

Na chvíli se odmlčel, a pak svou otázku zopakoval tichým, výhružným hlasem. „Kde jsou francouzští zajatci?“

Odpovědi mu bylo mlčení a vzdorovitý, sarkastický úsměv. Bernard mu jedním mocným pohybem vrazil bodák do těla. Propagandista zasténal, otevřel ústa a tvář se mu zkřivila bolestí. Se zvířecím zasténáním padl Bernardovi k nohám. Eisner vytáhl bodák z jeho těla a teroristu nechal ležet, jak byl.

„Já nežertuji,“ ušklíbl se nad umírajícím teroristou. Přistoupil k tajemníkovi a zopakoval svou otázku.

„Jen nás klidně všechny pozabíjej, ty fašistickéj pse,“ vychrlil ze sebe s nenávistí tajemník. „Jen nás všechny zabij a můžeš rovnou na ty své legionáře zapomenout, protože bez nás je nikdy nenajdeš.“ Hystericky se zasmál. „Shnijou zaživa!“

„To si myslíš ty, cher ami,“ pousmál se Eisner. „Ale ty nám pěkně řekneš, kde jsou, a my je najdeme.“ Pozvedl bodák, z něhož ještě kapala krev.

Tajemník zbledl, ale vzpamatoval se a zakřičel: No jen mě zabij, zabij mě taky!“ Eisner se však jen usmál. Otřel ostří bodáku o zajatcovy šaty a schoval ho.

„Ty nebudeš umírat tak snadno,“ řekl tiše. „Až si té vezmi do prače, budeš se modlit, abych tě už zabil.“ Otočil se na strážce...Svlékněte tu svini!“

„Schenku!“

Jawohl

„Odved’ ho támhle za ty klady,“ Bernard ukázal na místo asi padesát metrů od nás. „A ty další taky!“... Seržante Krebitzi! Doneste mi, prosím, zápalnou šňůru a par roznětek.“

Za chvíli už ležel nahý okresní tajemník na zemi přivázaný ke čtyřem kolíkům zapíchnutým do země. „Erichu,“ kývl jsem hlavou směrem k chatrčím, z nichž vynášely Suoi a Či nějaké krabice. „Odved’ dívky na projížďku!“

Kdykoli jsme chtěli dívky ušetřit nějaké nepříjemné podívané, někdo z nás je vzal „na projížďku“. Dal jim opodál nějaký „úkol“, nějakou „důležitou práci“. Schulze se k nim okamžitě vydal. Vzal je kolem ramen a něco jim zaujatě vyprávěl. Přitom je odváděl na druhou stranu tábora.

Krebitz se vrátil se zápalnicí a rozbuškami. Eisner ustříhl kus šňůry a omotal je zajatci kolem těla. „To je nápad Karla Stahnkeho, který od něj převzalo i gestapo,“ vysvětloval. „Stahnke přísahal, že to otevře pusku i kamenným sochám.“ Obtácel zápalnou šňůru kolem tajemníkovy nohy, trupu a hrudi a přitom pořád mluvil. „Tak ty jsi, tovarišče, tvrděj, jo? Tohle tě trochu obměkčí.“ Obtočil mu zápalnici kolem boků, připevnil k ní roznětku a nálož přidělal pod zajatcův šourek. „Tohle tě nezabije, ale radil bych ti, abys radši promluvil teď, cherami. Protože než ti nálož utrhne koule, budeš vypadat jako růžová zebra, ty Ho Či Minův hrdino.“ Zapálil si cigaretu a pohlédl na zajatce. „Ptám se tě naposledy, kde jsou francouzští zajatci?“

Partyzán plivl Eisnerovi do tváře. Eisner si kapesníkem obličej otřel a zapálil zápalnici.

Jakmile se oheň dotkl jeho kůže, partyzán sebou prudce škubl a začal křičet bolestí. Svíjel se a pokoušel se žáru uniknout. Oheň pomalu postupoval po jeho dlouhých nohách a zanechával po sobě spálené, krvácející obnažené maso. Partyzánovo tělo bylo celé zpocené. Krebitz mu dal do úst roubík, aby ztlumil jeho křik.

Eisner se obrátil k jeho stranickým kolegům, někteří už byli strachy víc mrtví než živí. „Tak jak se vám to líbí, kamarádi? Další adept dostane pěkně pomalu hořící šňůru.“

Oheň se se sykotem šířil po zajatcově hrudi a zanechával po sobě dva centimetry širokou stopu. Partyzán si málem přerízl zápěstí, jak se snažil vyprostit z pout.

„Tak mluv!“ naléhal na něho Eisner a vytáhl mu z úst roubík. „Nebo z tebe bude eunuch, cher ami. Co tomu řekne tvoje žena nebo přítelkyně?“

„Budete... všichni viset... vy fašistický psi... vy...“ mumlal okresní tajemník. „Otec Ho... nás., pomstí.“ Obrátil oči v sloup a pak je pomalu zavřel. Omdlel.

„Odmotejte tu zápalnici!“ křikl Riedl. „Člověka v bezvědomí mluvit nepřinutíte.“

„Věděl jsem, že mluvit nebude,“ odpověděl Bernard, „ale támhleti budou,“ a kývl hlavou směrem k hloučku přihlížejících partyzánů.

„Bernarde, ty jsi strašnej sadista. Sundej tu šňůru.“

„Běž k ženskéjm, když to nemůžeš vydržet, Helmute.“

Riedl se beze slova otočil, vzal si pušku a odešel. Oheň se už dostal k zajatcovým stehnům a vzápětí vybuchla nálož. Tajemníkově tělo se nadzvedlo a z klínu mu vytryskla krev, křeč povolila a tělo zůstalo bezvládně ležet. Eisner vzal automatickou pušku a chladnokrevně vypálil tajemníkovi mezi oči kulku.

„Riedl nemá pravdu,“ poznamenal a odložil zbraň. „Zádně potěšení mi to nepůsobí. Vzpomeňte si na našich dvanáct kamarádů v Suoiině vesnici. Pomstím je. Svlékněte dalšího!“ přikázal vojákům.

Než začala hořet další zápalnice, věděl všechno, co vědět chtěl.

Seržant Schenk zajatce odvázal a pomohl mu na nohy. Muž se celý třásl. „Musím žít rodinu,“ mumlal téměř v slzách, „ženu a děti...pět dětí.“

„Vždyť ti nikdo nic neudělal, tak si nestěžuj,“ obořil se na něho Eisner. „Doved' nás k francouzským zajatcům a my tě necháme jít.“

„Lžete!“ křičel partyzán. Hned ležel na zemi, neboť Eisner mu dal pořádnou ránu. Bernard muže popadl za límec.

„Už nikdy neříkej německému důstojníkovi, že lže, cher ami,“ zuřil a díval se při tom partyzánovi zblízka do očí. „My slovo držíme.“ Postrčil muže směrem k lesu. „Tak běž! Allez vire!“

Zajatec nás dovedl do malého, dobře schovaného tábora asi tři kilometry od hlavní základny. Tvořilo ho jen pět chatrčí, ve kterých byla uskladněna rýže. V nedaleké prostorné jeskyni jsme však našli pět set krabic munice, sedmnáct kulometů a padesát dva pytlů granátů. Kousek od chatrčí ústil vchod do tunelu. Když Karel otevřel závoru na poklopu, ucítili jsme odpudivý zápach lidských výkalů.

V otvoru se objevily zarostlé, vyzáblé tváře oslněné prudkým světlem. Na kost vyhublé ruce několika zajatců se zvedly k očím. Zajatci se snažili zastínit si oči, aby viděli.

„Nous sommes la bataillon allemand,“ křičel seržant Schenk a nakláněl se dolů. 'Ascetidez-vous'

„Pojďte nahoru! Jste volní!“

Následovalo hrobové ticho, pak někdo zasténal: 'Mon Dieu, c'esi la Légion...' V temné díře se ozýval jeden hlas přes druhý. Všichni pokřikovali, stěžovali si, děkovali, radovali se. Jejich ruce se natahovaly nahoru, snažily se zachytit za okraj otvoru. Vytáhli jsme zajatce nahoru, jednoho po druhém, a opatrně jsme je pokládali na zem.

„Proboha!“ zaklel Karel. „Podívejte se na ně! Podívejte se na ty chudáky.... Nechali by je tu pojit jako krysy!“

Vytáhli jsme dvacet osm zajatců. Byl mezi nimi poručík a arabský seržant, oba v hrozném stavu. Těla zajatců byla poseta hnisajícími boláky a neléčenými ranami. Poslal jsem pro seržanta Zeisla, který přinesl teplou vodu, antibiotika, masti a obvazy

Cigarety, vodu, něco na žvýkání, něco k pití – ti ubožáci chtěli všechno najednou. Objímali nás, třásli nám rukama. Rozdali jsme všechny cigarety, jídlo a pití, které jsme měli.

Někteří legionáři neskrývali své dojetí a rozplakali se. Jiní se smáli, žertovali a byli i takoví, kteří se natáhli na zem a prostě jen mlčky vychutnávali tu úlevu.

„Dejte se dohromady,“ řekl jim nakonec nadporučík. Pomalu vstali a my jsme je dopravili do hlavního tábora, případně jsme jim tam pomohli.

„Menuji se Marceau,“ představil se nadporučík a podal mi ruku. „Jean Marceau.“

„Z Regiment Amphibiel“ zeptal jsem se.

Zasmál se. „Spiš z Régiment Sous-terrain... Těší mě.“

„Jak jste tu dlouho?“

„Sedm měsíců, cher ami,“ odpověděl. „Nejste náhodou ten slavný bývalý důstojník SS Wagemuller?“

„Nevím, jestli slavný, ale důstojník francouzské cizinecké legie každopádně jsem, nadporučík Marceau. To vím jistě.“

„Nemyslel jsem to jako urážku.“

„Mne to taky neurazilo... Uvědomuji si. Že jsme se ještě nevyrovnali.“

„SS mi v Rouenu zastřelili bratra,“ řekl tiše Marceau.

„Já jsem to neudělal, za války jsem ve Francii vůbec nebyl.“

„Věřím vám, ale prostě jsem si na to nemohl nevzpomenout.“

„SS vám teď zachránily život. Je to zvláštní, že?“

„Časy se mění.“ Znovu mi potřásl rukou. „Moc vám děkuju.“

Legionáře jsme uložili v místnosti, kde předtím spali partyzáni. Seržant Schenk a dívky se jim to snažili udělat co nejpohodlnější. Přítomnost Suoi a dalších dívek muže překvapila a vyvolala u nich nadšení. Pro samé obdivné pohvizdování a lichotky zapomněli na své rány a boláky.

Seržant Zeisl a dívky se okamžitě postarali o těžce nemocné. „Ještě týdnů nebudou schopni chůze,“ sdělil mi seržant Zeisl. „Asi bychom měli zavolat helikoptéry.“

„Ale helikoptéry přilákají pozornost Vietminhu,“ řekl Karel.

„Jestli sem už nesměřuje,“ přidal se k němu Eisner. „Něco mi nehraje u těch chatrčí a bunkru, v němž jsme našli zajatce. Partyzáni tam přece museli mít stráž.“

„Bien sûr!“ nechal se slyšet nadporučík Marceau. „Slyšeli jsme, jak se baví ještě chvíli před tím, než jste přišli vy.“

„Šli varovat ostatní. Měli bychom se odtud rychle zdekovat, Hansi,“ řekl Erich. „Postarám se o opevnění.“

„Dobře, Erichu. Vezmi si čtyř kulometné čety.“

Obrátil jsem se na Karla. Ty rozmístí podél cesty plamenomety.‘

„Zbyly mi už jen čtyři kanystry, Hansi.“

„Tak si vezmi ještě nějaké kulomety.“

Karel i Erich odešli a já přistoupil k desátníkovi Altreiterovi, který právě zapínal radiopřijímač. „Nahlas velitelství... Žádám o okamžité přidělení helikoptér, abych mohl evakuovat dvacet osm zraněných legionářů osvobozených z vietminhského zajetí. Řekni velitelství, že helikoptéry budeme navádět přímými signály vysílanými v minutových intervalech na obvyklé frekvenci.“

„Poslyš, Hansi, co kdybychom také požádali o dodávky munice například o nádrže pro plamenomety.“ „A o nějaké pití,“ dodal Krebitz a ukázal na prázdné polní láhve. „Hodily by se nám i nějaké stopovky.“

Obrátil jsem se na Riedla. „Připrav pro Altreitera seznam toho, co potřebujeme, ale udělej to rychle. Jinak se sem helikoptéry nedostanou. Seržante Krebitzi! Zahajte demolici.“

„Nezabíjejte ale partyzánské zajatce,“ naléhal nadporučík Marceau. „Těším se, že se s tou chátrou ještě uvidím. Máme s nimi nevyřízené účty.“

„Chcete si s nimi... pohrát, Marceau?“

„Tím si můžete být jist,“ odpověděl. „Víte, jak s nimi zacházeli? Nutili nás jíst výkaly... skutečné výkaly. Když jsem pro své muže žádal víc jídla, vietminhský velitel nám přikázal, abychom snědli jejich výkaly. Považoval to za dobrý žert.“

„Neříkejte, že...“

„Prohlásil, že pro nás, pro koloniální prasata, je to velká čest, sníst výkaly vietminhských hrdinů.“

„To je ale novinka!“ vykřikl Eisner. „Myslím, že už par komunistických žertíků znám, ale tenhle je všechny předčí.“

„Nám to tak vtipné nepřipadalo,“ odvětil zachmuřeně nadporučík. „Třem mužům, kteří to odmítli udělat, strčili hlavu do latríny a drželi jim ji tam, dokud se neudusili. Musela to být strašná smrt.“

„Jejich velitel je mrtvý, ale ostatní vám dáme. Pořádně se s nimi pobavte,“ řekl jsem.

„Tím si můžete být jisti,“ přikývl Marceau.

Ošetřili jsme mu boláky a zavedli jsme ho k zajatcům. Marceau kolem nich pomalu prošel a prohlížel si je. Některé z nich poznal. „Soudruh Nguyen Ho a soudruh Muong Ho,“ zašeptal a otočil se ke mně. „Máte tu pěknou sbírku. Ocenil bych, kdybyste je mohl odvézt tam, kde odpočívají moji muži, neboť tady soudruzi teď poobědvají a nikdo z mých vojáků si to nechce nechat ujít.“

„Bude to oběd, ke kterému předtím nutili vás?“

„Ne,“ zakroutil hlavou Marceau a jednoho po druhém provrtával očima. „My jsme příliš civilizovaní na to, abychom je krmili výkaly.“

Vrátili jsme se k ostatním legionářům. Někteří se právě holili a myli. (Než se objevily naše dívky, holení a mytí šlo stranou s výkřiky jako „Na co, proboha“ a „Na to je dost času v Hanoji“.) V táboře už probíhala demolice. Již z dálky

bylo slyšet rány, výstřely a menší výbuchy, jak seržant Krebitz s Gruppe drei ničil nepřátelské vybavení. Krabice se zásobami léků byly pečlivě prohlédnuty. Zeisl vzal to, co se nám mohlo hodit, ostatní léky byly smíchány, znovu zapečetěny a ponechány na místě, jako bychom onen malý podzemní sklad úplně přehlédli. Vietminh měl vždycky nedostatek léků. Tenhle nepochybně podlý, nicméně smrtící úskok už zlikvidoval spousty teroristů. Seržant Krebitz tomu říkal „opožděný účinek“. Malárie vietminhským partyzánům opravdu ztěžovala život. Partyzáni se bezhlavě vrhali na jakýkoli lék s nálepkou „chinin“. Takhle jsme zlikvidovali už celé vietminhské prapory. Když jsme se dozvěděli, že vietminhské jednotky mají málo jídla, zařídili jsme, aby se jim dostal do rukou celý náklad jídla. Nepřátelé to všechno odnosili a ani je nenapadlo, že jsme jim do mouky a cukru přimíchali jed na krysy obsahující strychnin.

Ze to byla „chemická válka“? A co mých dvacet devět vojáků, kteří zemřeli na zranění způsobená otrávenými vietminhskými šípy, oštěpy a bodáky?

Nadporučík Marceau vietminhským zajatcům „večeři“ skutečně uchystal. Přinutil je spolknout vlastní propagační letáky a propagační brožury stránku po stránce. Jakmile někdo z nich přestal, Marceau ho pošťouchl bodákem a občas jim jídlo ochutil ještě tím, že letáky s poznámkou: „Jen si dejte puding,“ pokapal tiskařskou černí. Pak roztrhal na kusy další propagační materiály a křičel: „Jen jezte, vy jedna chátro... Je to rozhodně chutnější než výkaly.“ „Večeře“ trvala dobré dvě hodiny. K letákům pili partyzáni motorový olej. Když se někdo vzpíral, legionáři mu strčili do pusy úzkou gumovou hadici, a tak bud polykal nebo se udávil. Poslední z nich se zhroutil. Ostatní se svíjeli v trávě nebo už leželi mrtví v kaluži vlastních zvratků a z úst a nosu jim kapala tiskařská čern.

Úmluvu jsme dodrželi: partyzán, který nás dovedl k podzemnímu bunkru, byl propuštěn. Eisner mu dokonce se slovy: „To je pro tvou ženu a děti,“ dal pytel plný jídla. „Měl by ses vykašlat na nepřátele, a místo aby ses toulal po lesích s puškou, měl by ses držet doma.“ Eisner přitom teroristu nakopl a poslal ho pryč. Pak se radiopřijímačem spojil se Schulzem, „Blíží se k tobě jeden partyzán. Nech hojit.“

Nadporučík Marceau stál nad posledním umírajícím partyzánem. „Eh, bien,“ utrousil nad ním a upustil lahvičku se zbylou tiskařskou černí. „Konečně vyrazili na cestu za svými druhy do pekla.“

„To bylo pěkné představení,“ prohodil Eisner, když bylo po všem. „Ještě pár takových komunistických brutalit a můžeme začít oslavovat vznik první francouzské divize SS složené ze samých ušlechtilých demokratů.“ Zasmál se. „Budou vám říkat třeba AB nebo BC, nebudete ale nic jiného než SS.“ Posměšně zahajloval. „Vive la France! Sieg Heil“ „Merde!“ vztekal se nadporučík Marceau. „Člověk hned nemusí být esesák, když vraždí tahle prasata. Nejsou to lidé.“ „Máte pravdu! Lidé to opravdu nejsou. Tvrdíme to už pět let.“

Brzy po poledni se zpoza kopců vynořily helikoptéry. Pfirstenhammer vypálil světlice, aby je navedl. Nebylo kde přistát a helikoptéry musely zůstat ve vzduchu, nad korunami stromů. Jejich posádka nám shodila dolů zásoby a svazek dopisů. Zraněné legionáře vytáhla nahoru. Dostal jsem dlouhý dopis od Lin Carverové. Byla u něho přiložena její barevná fotografie s pudlem. Pořád mne oslovovala: „Můj milovaný Hansi“. Stěžovala si, že jí málo píše... „Lin,“ říkal jsem si v duchu, buh ví, jestli ji ještě někdy uvidím. Usedl jsem na krabici s municí a napsal jí krátký vzkaz, v němž jsem sliboval, že jí po návratu do Hanoje hned napíše dlouhý dopis.

Bylo příjemné dostat v takovém zapadákově dopis. Zařídil to plukovník Houssong. Požádal jsem francouzského nadporučíka, aby ten dopis Lin poslal.

„Rád bych tu s vámi zůstal,“ řekl Marceau, když jsme se loučili. „Dáváte Ho Či Minovi, co si zaslouží je to povzbuzující pomyšlení.... Vlastně jste mi vrátili důvěru v to, že by Francie tuhle krvavou válku ještě mohla vyhrát.“

„To by ale ve vašem parlamentu nesmělo sedět tolik rudých poslanců, nadporučíku Marceau,“ odpověděl jsem žertem. „Dřív nebo později vaši République zničí.“

„To se jim nepodaří,“ poznamenal. „Můžeme se vzdát kolonií, nikdy se však nevzdáme metropolitní Francie, cher ami... To nepřichází v úvahu. To bychom raději zemřeli, než se koukat, jak ve Francii vládnou necivilizovaní divoši.“ Chopil se provazového žebříku. „Jen jim dejte co proto, zaslouží si to...“

„Ciao!“

„À bientôt.“

Helikoptéry odletěly a my jsme osaměli. „Tak a teď rychle pryč,“ řekl Riedl a zvedl pušku a batoh. „Komunisté museli ty helikoptéry slyšet na míle daleko.“

Už jsem chtěl dát rozkaz k nástupu, když se z lesa vynořil Karel a volal na mě: „Hansi, mohl bys sem, prosím tě, na minutku přijít?“

„Co se děje, Karle?“ zeptal jsem se trochu zmaten. Sel jsem za ním do lesa.

Odpověděl stručně: „Dole v rozsedlině je několik dívek znásilněných a probodaných.“ „Kdo to udělal?“

„Viníky mám.“

Karel mě zavedl k jedné chatrči poblíž rozsedliny. Minuli jsme několik křovisek a já jsem spatřil seržanta Krebitze, jak míří samopalem na skupinku vojáků. Byli odzbrojeni, jejich opasky ležely vedle na zemi. Když mne uviděli přicházet, postavili se do pozoru a zůstali nehnuté stát.

„Tady jsou!“ řekl Karel a ukázal na pět nahých mrtvých dívek, které ležely v kaluži krve. Obrátil jsem se na vojáky.

„Čí to byl nápad?“

Nikdo nepromluvil. Pět otrhaných neholených mužů zíralo do rozbahněné země a zapínalo si knoflíky uniformy.

Nikdo z nich nezvedl oči k mužům seržanta Krebitze, kteří odnášeli těla znásilněných dívek. Nevzhlédli ani ke mně, ani ke Karlovi.

„Muller!“ oslovil jsem malého podsaditého vojáka. „Krok dopředu“

Předstoupil přede mě a já jsem se zeptal: „To napadlo tebe?“

„Já... já... já jsem je našel, Herr Oberleutnant,“ mumlal, „ty dívky...“

„Mám tomu rozumět tak, že když jsi je našel, byly už mrtvé?“

„Ne, Herr Oberleutnant,... to byly... živé,“ vykoktal ze sebe tak potichu, že ho skoro nebylo slyšet. Pohlédl na mě a dodal: „Byly ozbrojené... všechny měly zbraně...“

„Pokračujte, Mullere!“

„Tak jsme je zabili,“ pokračoval váhavě. „Zabili jsme je jako ostatní...“ Nervózně si odkašlal a podíval se na své druhy, aby ho povzbudili. „Ozbrojené teroristy přece vždycky popravujeme.“

„Ale vy jste je znásilnili, Mullere!“

„A jaký je v tom rozdíl, Herr Oberleutnant? Stejně jsme je chtěli zabít.“

„Steinere!“

Z řady vystoupil další muž. „I vy si myslíte, že v tom není žádný rozdíl, když dívky znásilníte předtím, než je popravíte?“ Čekal jsem na odpověď, ale žádná nepřicházela.

„Tak mluďte!“

Chabě mávl rukou..tak myslím, že to nebylo správné.“

„Tak vy myslíte Kde jste za války sloužil, Steinere?“

„Byl jsem u výsadkářů, Herr Oberleutnant... v Belgii, Řecku a v Itálii... Sloužil jsem na mnoha místech a byl jsem pětkrát zraněn.“

„To je chvályhodné... a tohle jste se naučil u výsadkářů? Znásilňovali jste snad v Belgii ženy? Nebo v Řecku, v Itálii?“

Steiner se vehementně bránil. „Nikdy! Herr Oberleutnant přece ví, že...“

„Samozřejmě že ano,“ usadil jsem ho, že byste byli přísně potrestáni, tohle jste chtěl říct? A proč si myslíte, že tady v Indočině tomu bude jinak?“

„Ale tyhle partyzánské čubky,“ nervózně si přejel rukou po tváři. „Nejsou to lidské bytosti.“

„Ale na to, aby uspokojily váš chtíč, byly lidské dost, že?“ Neodpověděl, jen tam tak stál a špičkou jazyka si olizoval rty.

Abych to uvedl na pravou míru, s výjimkou několika skutečně zatvrzelých komunistek, které měly na svědomí zruďné zločiny, jsme ženy nepopravovali. Například v roce 1949 jsme zajali jakousi vietminhskou „amazonku“, která s nesmírnou rozkoší mučila a zabíjela zajaté legionáře. Objevili jsme mrtvolu jedné z jejích obětí byla strašlivě zohyzděná. Seržantovy nohy a ruce byly roztažené a přivázané ke kůlům. Pod kůží měl zapíchané rozpálené třísky. Komunistka nakonec umírajícímu seržantovi utrhla pohlaví a nacpala mu ho do úst. Pohled na zohavené tělo byl tak strašný, že jsem se pozvracel. Přísahali jsme, že popravíme každou vietminhskou zruďdu, která nám přijde do cesty.

„Stolzi!“

Předstoupil přede mne vyzáblý Sas. Jediným pohybem hlavy si z obličeje odhodil dlouhé světlé vlasy a postavil se do pozoru. Za války byl Karel Stolz mnohokrát vyznamenán, byl řidičem tanku. Zasloužil se o úspěchy od Polska po Paříž, od Bělehradu po Atény, od Salerna po Pádskou nížinu v Itálii. Přišel o dvacet šest tanků a přežil pět přímých zásahů. Jedenáctkrát byl zraněn, v nemocnicích strávil všeho všudy jen sedm měsíců. Během ofenzívy v severní Francii vjel Stolz se svým tankem do hořícího evakuovaného města. Před rozstřílenou radnicí spatřil ležet v kaluži krve mladou ženu. Volala o pomoc. Byl na ni smutný pohled. Střepina jí utrhla levou nohu. Byla v osmém měsíci.

Zachraňte mé dítě... proboha vás prosím, zachraňte mé dítě,“ naříkala lámanou němčinou. „Umírám... prosím vás, zachraňte mé dítě.“ Stolz zastavil a nehledě na střelbu a výbuchy doběhl k ženě a na krvácející pahýl jí přitiskl obvaz.

Pak ji s pomocí dalšího vojáka dovlekl k tanku a položil ji na zadní pancíř, kde ji přidržoval jiný voják, aby nespadla. Tak dovezl ženu až do nemocnice vzdálené jeden kilometr. U vchodu nemeškal a prorazil zavřenou dubovou bránu.

Zastavil sotva metr před vchodem do budovy. Zenu předal vyděšenému chirurgovi a dvěma zdravotním sestram, nasedl do tanku a spěšně odjel za město, aby se pustil do francouzského dělostřelectva.

Za to, že se bez dovolení vzdálil z bojiště, byl přísně potrestán a degradován. Žena a její chlapec však přežili. Stolz se s ní setkal znovu v roce 1945, když utekl z amerického tábora. Sehnala mu civilní oblečení, jídlo, doklady a peníze, aby se dostal do Marseille.

Ten samý muž tu teď přede mnou stál obviněn, že se podílel na znásilnění a zabití pěti vietminhských žen.

„Proč jste to, Stolzi, udělal?“ zeptal jsem se ho a pohlédl mu zpříma do očí. Nejisté pokrčil obočím.

„Já nevím,“ odvětil, „možná to vedro... džungle... a tahle zatracená válka... Možná, že jsem se úplně zbláznil... Jsem připraven nést plnou odpovědnost.“

Vlastně jsem ho i ostatní tak trochu chápal. Deseť let nepřetržitého válčení z člověka neudělá zrovna samaritána.

Muži byli unavení a už toho měli dost. Znásilňování a rabování jsem však nikdy netrpěl. Misi být potrestáni. Přistoupil jsem k nim.

„Spáchali jste odporný čin. Patrně jste spoléhali na to, že tu nemáme ani vojenský soud ani vězení a že si nemůžeme dovolit ztratit pět vynikajících vojáků. Spoléhali jste na to, že vás nezastřelíme. Měli bychom vás zastřelit, takový luxus si však náš prapor dovolit nemůže... Seržante Krebitzi!“

„Herr Oberleutnant!“

„Od nynějška budou tihle vojáci sloužit jako předvoj Gruppe Drei*“ oznámil jsem mu.

Krebitz na mě udiveně pohlédl. „Ale Gruppe drei žádný předvoj nemá. Bomby a pasti hledáme sami.“

„Tak ho ode dneška mít bude,“ řekl jsem důrazně. „Neboť tady tihle půjdou vždy sto metrů před Gruppe drei na každém pochodu, Krebitzi!“

„Ale... vždyť o minách a pastech nic nevědí...“

„Budou se to muset naučit!“

„Jawohl, Herr Oberleutnant.“

„A ještě něco... Pokud budete mít v následujících týdnech nějaký obtížný úkol, nehledejte dobrovolníky. Nasadte na něj tyhle. Musíme ušetřit životy těch charakternějších.“

„Jawohl!“

„Odchod!“

Vrátili jsme se k ostatním.

„Nástup!“

„Roty nastoupit do řady! Póozor!“

„Enavant... marche!“ dával příkaz Eisner.

Den se chýlil ke konci, modré nebe zešedlo a vítr ustal. Zastavili jsme se u malé kaskády a trochu se omyli. Zůstali jsme tam do rozbřesku.

Tu noc jsem nemohl usnout. Myslel jsem na svou rodinu, na Lin, na ty znásilněné dívky a na to, co přinese zítřek.

POHYBUJTE SE TIŠE, ZABÍJEJTE RYCHLE

Za tři dny objevil Krebitz a Xuey další partyzánskou základnu. Byla zhruba šedesát kilometrů od té, kde jsme osvobodili francouzské zajatce. Nebyla to sice stálá základna, ale i na ni jsme zaútočili. Připlížili jsme se tam v noci a partyzány zastihli ve spánku. Xuey, Krebitz a dvanáct dalších mužů z Gruppe drei se vydávalo za partyzány. Vnikli do tábora a pozabíjeli všechny strážce.

Pak jsem nastoupil já s padesáti muži. Nepřátelé spali v improvizovaných sítích roztažených mezi stromy jako zařezaní. V táboře se ozývalo jen tiché šumění listů a pokojné oddechování a chrápání spících teroristů. Museli za sebou mít dlouhou cestu. Spali opravdu tvrdě. Rozdělili jsme se do skupin po třech a vyřídili jsme spící partyzány bodáky. Byli jsme dokonale sehraní – první muž posvítí baterkou teroristovi do očí a druhý mu vrazil bodák přímo do srdce. Ve chvíli, kdy se bodák partyzánovi zabodával do těla, utlumil třetí muž výkřik a stenání oběti tak, že mu na tvař přitiskl složenou přikrývku. Někdy museli moji muži partyzána otočit či odkrýt, a tak bylo potřeba, aby pracovali rychle, ne? se partyzáni stačí vzbudit a probrat.

Moji lovci lebek pracovali se zručností, jež přišla s dlouhou praxí. Zlikvidovali něco kolem sedmdesáti partyzánů a slyšet přitom bylo jen příležitostné kňournutí. Ušetřili jsme jen sedm vietminhských dívek, ostříhali je nakrátko a propustili je. Vítr, oddechování, několik tlumených zasténání a vzdechů byla to opravdu mistrovská práce. Muži pracovali jako sehraný tým u chirurgického stolu, s jediným rozdílem – životy nezachraňovali, ale brali. Neměli jsme

na vybranou. Na nepřátelském území se člověk musí pohybovat a zabíjet tiše a hbitě jako leopard. Tohle pravidlo platilo dávno před tím, než si ho velký Mao přivlastnil a zahrnul ho do svých knih o válce.

Válka, ať už napouští nebo v džungli, není ničím novým. Můžeme ji obměňovat, ale nemůžeme měnit její pravidla. Kulometčík, který za minutu oddělá sto mužů, nemůže na své oběti myslet. Dělostřelec, který rozdává smrt na každém kroku, nemyslí na to, že zabíjí. Střílí ze své houfnice na klidné louce stejně jako na břehu jezera, aby v hořící vesnici vzdálené mnoho kilometrů rozdal smrt. Zabíjení je neosobní. Popravčí není s popravovaným v žádném osobním styku. Bodákem se ale už tak lehce nezabíjí. Abyste byli schopni někoho chladnokrevně probodnout, musíte v sobě sebrat veškerou nenávist. Odvahu vrazit ostří bodáku do těla živého lidského tvora vám dodají jediné vlastní hořké vzpomínky nebo děsivé obrazy zmrzačených a umučených kamarádů.

Za ty dlouhé roky, co nosím uniformu, jsem viděl umírat tisíce lidí. Nevzpomínám si už, kolik jsem jich vlastníma rukama zabil, popravil či kolik jsem jich poslal na smrt nepřímou, že jsem k tomu vydal rozkaz. Přesto jsem si občas musel jakoby v hypnotickém stavu v duchu opakovat: „Krotíš dravé tygry... Nejsou to lidé... Zabíjíš žraloky, krysy, bakterie... Nikdy bych však nedokázal zabít chyceného tygra. Chyběla by mi k tomu hnací síla nenávist. Tygr se chová podle svých přirozených instinktů. Nezabíjí pro radost. Partyzáni Vietminhu zabíjeli, aby šířili hrůzu a zastrašovali své oběti. K nim jsem žádnou lítost necítil. Vietminhské partyzány jsem vždycky považoval za jakési prototypy oněch hitlerovských podlidí. I ten nejprimitivnější ruský rolník měl v zarostlé tváři jakési ušlechtilé rysy. Alespoň jsem si to myslel. Na tvářích těch zakrsklých rudých krys se však zračila jen zvířecost. Naše nenávist k nim neměla hranic. Kdyby to bylo možné, poslali bychom je bez nejmenších výčitek svědomí po tisících do plynových komor.

Partyzánskou rotu při přechodu řeky zpozoroval opět Xuey. Rozdělili jsme se do tří kolon a rozmístili se po okolních návrších. Tři sta metrů pod návrším, kde moje skupina zaujala postavení, se na východě táhla široká stužka. Pravděpodobně to byla hlavní nepřátelská cesta. Mezi řekou a lesem se rozprostírala otevřená pláň porostlá křovisky. Zpozorovali jsme spoustu rolníků, kteří plnili koše zeminou. Jiní do košů sázeli celé keře.

„To je Dan Cong,“ vysvětlila nám Noy, když to spatřila. Dan Cong byla pracovní jednotka Vietminhu tvořená obyčejnými rolníky, kteří byli přinuceni pracovat po jisté dny v měsíci v zájmu „osvobození“ jako otroci. Keře v koších měly sloužit maskování proti našim průzkumným letům, partyzáni je rozestavili na silnici, čímž ji učinili pro letadla neviditelnou.

Schulze, který nepřátele už notnou chvíli pozoroval, se ke mně najednou prudce obrátil. „Podívej se na to, Hansi!“ A podal mi rozrušeně svůj polní dalekohled. „Vidíš to taky?“

„Do prdele!“ zanedával jsem překvapeně. To, co jsme spatřili, bylo skutečně zvláštní a zároveň děsivé. Dole u řeky se pohyboval malý konvoj s polními houfnicemi. Bylo to poprvé, co jsme se v Indočíně setkali s vietminhským dělostřelectvem. Popošel jsem k okraji propasti, abych lépe viděl.

Do řeky právě vstoupila skupinka křičících a gestikulujících partyzánů, kteří natahovali provazy na druhý břeh.

„Podívej se na to!“ pokřikoval Erich. „Mají tam i most, podvodní most. Natrefili jsme na jejich centrum. Tohle není jen tak nějaká silnice, je to vietminhská dálnice.“

A opravdu se zdálo, že nepřítel se řekou pohybuje nebo spíše brodí, jako by byla hluboká jen nějakých dvacet pět centimetrů. Určitě tam měli most, postavili ho tak, aby zůstal celý pod vodou. Jinak by ho naši průzkumníci už dávno objevili. Spřežení buvolů táhlo po travnatém svahu dolů na most šest malých houfnic. První teroristé se už dostali na náš břeh a k oběma stranám mostu připevnili provazy, aby bylo vidět, kudy vede. Pobíhali kolem děl. Jedna vietminhská jednotka pomáhala přes řeku zvířatům. Nepřátelské dělostřelectvo vzbudilo mezi mými muži rozruch. „Zdá se, že Giap tu někde chystá něco velkého,“ poznamenal Schulze a odložil dalekohled. „Zajímalo by mě, kam ty houfnice přesunují?“

„Mě taky,“ přidal se k němu Karel.

Obrátil jsem se na Riedla. „Kde je Xuey?“

„Šel s Krebitzem a Gruppe drei dál na západ.“

„Kam na západ? Vždyť je tam řeka.“

Pokrčil rameny. „Reka Krebitze nezastaví...“

„Vyříd' Eisnerovi, ať se přesune nahoru, blíž k mostu. Ale ať nezačne střílet dřív než my.“

„Rozkaz!“

Ukázal jsem na stezku, která se ztrácela v lese. „Karle, rozmísti své muže po obou stranách stezky a kryjte se. Riedl se k tobě přidá.“

Karel a Helmut vstali a chopili se kulometů. „Počkejte,“ vykřikla Noy a popadla svou výzbroj. „Půjdu s vámi.“

Rázně jsem ji zastavil. „Nikam nepůjdeš. Zůstaneš tady.“

„Já jsem jen...“

„Noy! Uděláš, co ti říkám.“

Usedla.

„Kde je Či a Thi?“

„Jsou snad u seržanta Zeisla,“ odpověděla Noy váhavě.

„Prosil jsem tě, abys na ně dávala pozor. Zeisl má dost práce, ještě aby se o ně staral.“

„Omlouvám se...“

Poslal jsem pro dívky jednoho muže;

Nepřátelé převáželi děla přes řeku. Malý, podsaditý partyzán se brodil vodou. Gestikuloval a křičel na rolníky. Ti upustili nástroje a přispěchali partyzánům na pomoc. Na druhé straně řeky se z lesa vynořovali další a další partyzáni. Čtyři muži nesli na ramenou dlouhé klády, na nichž visely nejrůznější bedny a vaky. Další tlačili vozíky naložené batohy a krabicemi.

„Pěkná společnost,“ prohodil Erich. „Letounům by se určitě líbila. Neměli bychom je zavolat, Hansi?“

„Až někdy jindy, Erichu. Chci jim vzít ty houfnice – nepoškozené.“

Udiveně na mě pohlédl. „Ty ses zbláznil! Přece se nemůžeme tahat s dělostřelectvem.“

„Uvidíš. Přepadneme je a připravíme tu přivítání i pro další.“

„Chceš udržet tohle návrší?“

„Je to rušná stezka, Erichu, je na ní spousta cílů.“

Chvilí vypadal vyděšeně, pak pokrčil rameny. „Co kdybychom se tu utábořili?“ navrhl. „Je to místo jako stvořené pro kulometry, jsme tu skryti a vidíme na řeku.“

„Máš pravdu!“

„Volá seržant Krebitz,“ hlásil desátník Altreiter a podal mi sluchátko.

„Tady Krebitz...“

„Kde proboha jste?“

„Na druhé straně řeky naskytla se nám pěkná podívaná.“

„A jak jste se tam dostali?“

„Přebrodili jsme ji o kilometr a půl výš. Nikdo nás nezpозoroval.“

„Jak daleko jste od mostu?“

„Jak daleko?“ zopakoval mou otázku. „Vidíš támhletoho vysokého rolníka, který jde dolů k řece? Má slamák se sítkou. Je to ten s tím kolem. Má na něm pověšené plechovky...“

Vzal jsem si dalekohled.

„Právě mím ten opadaný strom.“

„Už ho vidím.“

Krebitz se uchechtl. „Kdybych natáhl nohu, mohl bych ho kopnout.“

„Sledujte je dál.“

„Máme je trochu pokropit?“

„Nestřílejte, dokud nezačneme my.“

„Rozkaz!“

Partyzáni po cestě přepravovali šest houfnic. Už se s nimi dostali skoro až k lesu, kde na ně, pokud půjde všechno podle plánu, měli čekat Karel s Helmutem. Na mostě zbývalo ještě asi padesát partyzánů. Další byli někde mezi mostem a lesem. O zbytek vietminhské jednotky se měla postarat Gruppe drei... Achtung.“ řekl jsem svým střelcům upírajícím oči na nepřátele. Byli připraveni, prsty na spoušti. Jejich pušky sledovaly pohyb nepřátel.

„Pal!“

Kulometry s tlumiči moc hluku nenadělaly, způsobily však hotovou spoušť. Měli jsme s sebou poměrně hodně automatických zbraní, a ačkoli jsme při útoku jednotlivé zbraně postupně odkládali, abychom šetřili municí, na začátku jsme stříleli ze všeho, co jsme měli. Na zbraních jsme měli tlumiče, abychom nepříteli alespoň na několik prvních okamžiků zmátli. Poté jsme tlumiče sundali, aby se zbraně nepřehřály.

Cesta mezi řekou a lesem byla nechráněná. Začali jsme na nepřátele střílet ze všech stran. Během chvíle se většina z nich ocitla na zemi. V křoví u cesty leželo nespočetně mrtvých a raněných partyzánů. Byli jsme ve výhodné pozici, partyzáni neměli šanci.

Teroristé běželi k lesu, kde na ně však už čekal Karel se svou oblíbenou hračkou s plamenometem. Z plamenometu šlehaly dvacetipětimetrové plameny. Pfirstenhammerova jednotka postupovala směrem k řece a neúprosně

likvidovala všechny prchající partyzány. Riedl se zmocnil houfnic a odhozených beden a vaků, které lemovaly silnici. Jednotku na mostě jsme také vyřídili. Našich šest ostřelovačů zlikvidovalo nepřátele, kteří se vrhli do vody, i ty, kterým se podařilo dostat se až na protější břeh. Na naší straně řeky utrpěli nepřátelé úplnou porážku. Seržantu Krebitzovi a Gruppe drei na druhém břehu se už ale tak dobře nevedlo. Po počátečním překvapení se vietminhskému veliteli podařilo zděšenou rotu přece jen zmobilizovat, takže se teď bránila, seč mohla. Zřetelně jsme slyšeli ostré staccato nepřátelských kulometů. Z druhé strany řeky se kromě silící palby z pušek ozývalo už dvanáct a možná i více nepřátelských kulometů.

Napadlo mě, že na druhém břehu musí být mnohem víc nepřátel, než Krebitz předpokládal. Začal jsem mít o jeho bezpečnost obavy, neboť s sebou měl jen asi čtyřicet mužů. Mé obavy se ukázaly jako oprávněné – na kopci, který Krebitz obsadil, totiž za několik minut začaly vybuchovat minometné granáty. Později jsme se dozvěděli, že když seržant Krebitz zahájil palbu, sotva kilometr a půl od něho byl celý vietminhský prapor. Partyzáni přispěchali svým druhům na pomoc a Krebitzovi teď hrozilo, že bude i s Gruppe drei touto nečekanou nepřátelskou převahou smeten. Spojil jsem se s ním vysílačkou. „Řekněte Krebitzovi, aby si nechal vyšetřit oči,“ křičel Schulze. „Vidí četu a zatím je tam celá brigáda.“

„Krebitzi! Jak to tam vypadá?“

„Špatně!“ odpověděl stručně. „Je cesta k řece volná. Hansi1‘ „

„Zatím ano. Okamžitě se stáhněte, a jestli to půjde, přejděte řeku. Uvědom si, Rudolfe, že jsi pro nás nepostradatelný.“

„Těší mě tvůj zájem, Hansi.“

„Zajímá mě Gruppe drei, ty vole!“

„Připrav nám pár čistejších spodků. Budeme je potřebovat,“ zažertoval ještě Krebitz.

„Budeme vás kryt. Hejbněte sebou!“

Dal jsem Eisnerovi rozkaz, aby se přemístil na most a kryl odtamtud ustupující Gruppe drei. Moji střelci se zase zaměřili na úzký pruh křovin, které rostly mezi Krebitzovými muži a vietminhskými kulomety. Minometná palba neustávala. Miny už vybuchovaly i kolem našich vlastních pozic. Pět min explodovalo dole pod kopcem, partyzáni se však snažili zasáhnout hlavně naše kulometčíky. Bojovali jsme s obrovskou nepřátelskou přesilou, možná i se dvěma prapory. Vypadalo to s námi dost bledě.

Pozoroval jsem, jak se Krebitz s Gruppe drei kryjí za křovisky a skáčí od jednoho k druhému. Kulky kolem nich létaly, jen to svištělo, a vířily prach. Všechny síly i zbraně jsme upřeli k tomu, abychom Gruppe drei kryli, ale přesto to několik Krebitzových mužů nepřežilo.

„Dostali už čtyři!“ řval Schulze a klel. V příštím okamžiku jsem zaslechl svištivé „bzzz“ a instinktivně se skrčil. Spatřil jsem tři minometné granáty, které krátce po sobě explodovaly. Ať už palbu řídil kdokoli, musel to být opravdový odborník. Miny dopadaly všude – na kopec, do řeky i na cestu. Viděl jsem, že neminuly ani Eisnerovu rotu.

„Střílejí odtamtud!“ křičel Schulze a ukazoval na zalesněný kopec na druhém břehu, asi kilometr a půl od nás. Zaostřil jsem svůj dalekohled a rozeznal skupinu partyzánů obsluhujících asi deset minometů. Krebitz přecházel řeku a my jsme zatím zaměstnávali nepřátelské kulomety a ostřelovače. Krebitzovi muži nemohli jít po mostě, neboť ten byl nechráněný. Museli se brodit řekou a doplavat až ke křoví u našeho břehu. Žádný z našich kulometů nemohl účinně zasáhnout nepřátelské minomety, ačkoli Eisnerovi střelci se je pokoušeli blokovat střelbou ze strany.

„Jeto zbytečné, jen plýtváme municí,“ řekl jsem Erichovi. „Na vzdálenost půldruhého kilometru to nemá smysl.“

„Nevadí,“ odvětil Schulze. „Pořád ještě máme naději, že se nám někteří dostanou na mušku.“

Byl jsem nucen palbu z našich minometů oželeť. Zbytek střel jsme si museli nechat na takové cíle jako vietminhské tábory, sklady munice a podobně. Používat minomety v přímém boji, abychom vyřídili pár nepřátelských minometů a zabili desítku teroristů, by bylo výstředností, luxusem, který jsme si nemohli dovolit. Nepřítel nás mohl ostřelovat podle libosti. Jen Pfirstenhammerova skupina byla minometné palby ušetřena. Rozhodl jsem se tedy, že k ní pošlu dívky tam budou v relativní bezpečí.

„Ty, Hansi!“ otočil se na mě náhle Schulze. „Neměli bychom se zeptat Karla, jestli nemá munici do těchhle houfnic?“

„Houfnice!“ V tom zmatku jsem na ně úplně zapomněl. Za minutu jsem už volal Karlovi. „Karle,“ říkal jsem mu vzrušeně, „máme problémy s minomety. Naše kulomety je nezasáhnou.“

„Postarám se o ně... mám použít houfnice?“

„Máš do nich náboje?“

„Nějaké mám...“ bavil se Karel.

„Tak se do toho dej, Karle! Kdyby to takhle mělo pokračovat, za chvíli by z nás nic nezbylo.“

„Dobře, dobře... nech si to vzdychání na potom. Hansi,“ přerušil mě se smíchem. „Děla jsou připravená. Už jsem ti chtěl sám zavolat,“ odpověděl Karel. „Jenom udej náměr.“

„Pošlu k tobě dívky.“

„To je od tebe hezké. Tak už mluv!“

Schulze pozoroval nepřátelské pozice a já jsem Karlovi udával palebnou křivku. První výstřel minul cíl o sto metrů.

Druhý a třetí se však už trefil a zasáhl nepřátele i jejich minomety.

„Tak jak to vypadá?“ ptal se Karel, kterému ve výhledu bránil kraj lesa, takže exploze nezahlédl.

„Trefil ses přímo do nich. Střílej dál!“

Dál už to byla rutina.

Vietminhské minomety utichly. Nepřátelský velitel usoudil, že by bylo rozumné změnit pozice. Zatímco se nepřátelé přesunovali, Karel vypálil několik střel do křoví, v němž se schovávali partyzánské kulometčíci. Za chvíli se minomety ozvaly znovu, vystřelily však jen pár střel, pak náhle ustaly, abychom nemohli určit jejich polohu. Nepřátelské střely se rozprskly nad kopcem, trefily však jen několik stromů a zavadily o skálu. Šly daleko od cíle. Začaly přicházet zprávy o našich mrtvých. Gruppe drei přišla o jedenáct mužů. Další byli zraněni střepinami. Řekl jsem Krebitzovi, aby raněné přenesli k Pfirtenhammerovi, kde se o ně mohou postarat dívky.

Právě jsem volal Eisnerovi, když se najednou přehnala salva asi dvaceti minometných střel, která doslova zasypala část kopce, na němž byli v křoví rozmístěni Bernardovi muži. Ve chvíli, kdy střely explodovaly, se mi sevřelo hrdlo.

Spojení se přerušilo. Schulze upustil dalekohled a skryl si tvář v rukou.

„Eisner to dostal!“ křičel desátník Altreiter.

Přiběhl jsem k radiopřijímači.

„Adlere... Adlere... tady Stella... Adlere ozvi se... ozvi se...“ Altreiter volání opakoval, nakonec odložil sluchátko a zavrtěl hlavou.

„Neodpovídají.“

Poslal jsem dva muže, aby se podívali, zda to někdo přežil.

Pak jsem upozoroval dvě velké nepřátelské jednotky, jak postupují směrem k řece. Zjevně ji chtěly přebrodit nad a pod našimi pozicemi, aby na nás po setmění z obou stran zaútočily. Třetí nepřátelská jednotka byla stále v křoví na druhé straně řeky. Uvědomil jsem si, že jsme hrubě podcenili nepřátelské síly. Schulze měl za to, že v blízkosti řeky je ještě nejméně jedna vietminhská brigáda. Nepřátelé používali stále více minometů a my jsme brzy zjistili, že nepřátelské vybavení nesestávalo jen z těch šesti houfnic, které jsme jim zabavili. Naším houfnicím odpovídaly z protějšího kopce čtyři stejné zbraně. Přestávalo se mi to líbit.

Jeden z našich kulometčíků volal z hřebene nad řekou. Přispěchali jsme k němu, odtamtud se nám však naskytla děsivá podívaná. Na druhé straně jsme spatřili jednoho druha z Gruppe Drei, jak klopýtá pronásledován vietminhskými teroristy k řece. Bylo jasné, že je zraněn. Asi omdlel a v bezvědomí zůstal ležet v křoví. Přišel k sobě, když se na místo nahnuli nepřátelé. Teroristé nestříleli. Chtěli ho dostat živého.

Voják doběhl až k řece a upadl. Vstal a začal se brodit vodou. Ušel pár kroků, pak se na něj jako kobylky vrhli teroristé, nijak jsme mu nemohli pomoci. Teroristé ho vlekli z řeky k lesu.

Dal jsem příkaz, aby tři moji střelci na tu zápasící skupinku zahájili palbu. Mladý voják u nejbližšího kulometu zavřel oči, polkl a chopil se zbraně. Dobře věděl, co by zajatce v rukách Vietminhu čekalo.

Skupinka se ocitla pod naší palbou. V několika sekundách bylo vše vyřízeno. Pro našeho raněného druha to bylo vysvobození. Teroristé by ho zaživa stáhli z kůže. Nebyl by to první případ.

Vojáci, které jsem poslal, aby se podívali po Eisnerovi, se vrátili. Byli bledí a celí se třásli. Snažili se chytit dech. „Eisner je mrtvý,“ hlásil jeden z nich. „Šestnáct dalších mužů dostalo přímý zásah... Zbyly z nich jen kusy masa a šatů.“

„Seržant Zeisl a Thi ošetřují raněné,“ dodal druhý voják. „Devět dalších mužů bylo zraněno, někteří vážně.“

Nepřátelská palba stále sílila. Teroristé se bez ohledu na naše kulometčíky rozmísťovali na druhé straně řeky, nikdo z nich se však nepokoušel řeku přeplovat. Karlovi se podařilo umlčet nějaké nepřátelské houfnice, ale i přesto jich pár stále střílelo. Další sedm našich kamarádů zemřelo. Z minometů se ozýval jeden výstřel za druhým. Viděl jsem, jak u křoví, v němž se schovával Karel, vybuchly projektily. Karel už přesunoval houfnice na bezpečnější místo.

Erich znenadání zaklel a vyběhl k vysílačce.

„Co se děje?“ křičel jsem za ním. „Dívky!“ řval a mě na chvíli došel dech. „Podívej se na ně!“ mávl Schulze rukou směrem ke Karlovi. V dalším okamžiku už volal Pfirtenhammerovi. Popadl jsem dalekohled a zaměřil jsem ho na cestu podél lesa. Hned mi bylo jasné, proč byl Erich tak vyděšen. Spatřil jsem Suoi a Noy, jak klečí vedle raněného muže a krčí se, kdykoli nad nimi přelétne střepina. Miny explodovaly všude kolem nich.

„Karle!“ slyšel jsem volat Ericha, „odved' dívky pryč a hejbní sebou.“

„Jsou u těžce raněného muže, Erichu.“

„To mě nezajímá, i kdyby byli u Ježíše Krista... Odved' je pryč.“

„Je mi líto, Erichu,“ slyšel jsem Karlovu odpověď. „Mám dost práce s děly. Tady se bojuje, jestli sis toho nevšímal.“

„Karle, jestli se Suoi něco stane.“

„Miluju Noy stejně jako ty Suoi, Erichu.“

Zbytek jejich hovoru jsem už neslyšel. Měl jsem sám dost co dělat. Musel jsem vymyslet plán a musel jsem to udělat rychle. Bylo jasné, že jakmile se setmí, nepřátelé se pokusí přejít řeku. Bylo také nanejvýš pravděpodobné, že by nás do rána se svou početní převahou zlikvidovali. Rozhodl jsem se, že si vyžádám posily a letadla.

„Hansi, nech mě dojít pro dívky,“ prosil mě Schulze utrápeně.

Byl jsem ještě zabrán do svých myšlenek, a tak jsem mechanicky řekl: „Běž!“ Věděl jsem, že kdybych ho odmítl pustit, stejně by k ničemu nebyl.

Nebyl jsem schopen něco dělat, jen jsem tam tak seděl. Dal jsem rozkaz šetřit municí. Kulomety jsme postupně odkládali, z pušek jsme však stále stříleli na jednotlivé cíle, ovšem jen tehdy, pokud jsme měli reálnou šanci je trefit. Byli jsme odloučená jednotka bez posil a zásobovali jsme se sami. Delší boje s nepřáteli pro nás tedy znamenaly nebezpečí vyčerpání zásob munice. Prostě jsme si nemohli dovolit dva až tři tisíce výstřelů za minutu.

Naše méně intenzivní střelba jen ještě posílila odhodlání našich nepřátel. Jedna vietminhská rota se vplížila do vody a připravovala se na nadcházející útok. Naši střelci sestřelovali ty nejodvážnější, stříleli tak rychle, jak jen stačili nabíjet, ale partyzány to neodradilo. Stále se přibližovali k místům, kde se řeka dala přejít.

Jako na zavolanou se z mraků vynořily dvě letky stíhacích bombardérů. Jakmile se letadla objevila, nepřátelé přestali střílet a rozběhli se do úkrytů. Letadla začala teroristy ostřelovat. Mnozí z nich se už nestačili krýt. Z nebe jako by pršely granáty, tříštivé bomby, rakety a napalm. Byla to pěkná podívaná – a nutno říct vítaná podívaná. Usedl jsem k vysílačce a spojil se s velitelem letky.

„Jak dlouho už bojujete?“ ptal se mě odkudsi shora.

„Od rána!“ informoval jsem ho.

„To máte štěstí, že jste ještě naživu šlápli jste do hotového mraveniště. Partyzány se to tu jen hemží.“

„Teď je to na vás, veliteli. Dejte si záležet.“

Letadla se znovu objevila nad vrcholky stromů. Vietminhští partyzáni ve vodě byli zasypáni olovem. Podél řeky se ozývaly četné exploze a tam, kam dopadly napalmové bomby, bylo vidět hustý olejový kouř. Velitel letky se opět ozval.

„Prý tu máte na pobavení nějaké ženské,“ ptal se.

„To víte, potřebujeme se bavit,“ odpověděl jsem. „V džungli totiž nemáme čaj o páté, veliteli.“

„Odklidte ty děla z cesty. Až bude po všem, budeme chtít někde přistát, cher ami.“

„Když budete létat touhle rychlostí, prorazíte tunel i skálou.“

Slyšel jsem, jak se směje. „Příjem... Příjem... Přímo pod tebou jich je jako much, jen je pěkně usmaž.“

„Tres bien, potvrzuji příjem, zero-cent-dix-sept – zéro huit.“

„Altaquezv

Tři letouny se naklonily, přilétly nad les a vypálily napalmové bomby.

Ve čtyři hodiny přiletěla dopravní letadla. Výsadkáři začali seskakovat dolů, bylo jich kolem dvanácti set. Na úpatí kopce přistála letecká ambulance. Znamenalo to, že tentokrát se naši zranění druhové dostanou do nemocnice.

Bitva ustala náhle. Zbylí vietminhští teroristé utekli tak rychle, jako se objevili. Protějščí strana řeky byla doslova posetá koly, bednami, vaky, krabicemi a mrtvolami. Les byl v jednom ohni a výsadkáři stříleli hlava nehlava do splašených volů a buvolů, kteří se motali u řeky. Neušetřili ani zvířata, neboť ta byla pro Vietminh jedním z hlavních dopravních prostředků.

Ten večer jsme se také rozloučili s našimi šedesáti pěti padlými druhy. Byli mezi nimi seržant Schenk a Bernard Eisner.

MALÍ ZRÁDCOVÉ

Pokud situace nevyžadovala dlouhodobější střelbu, byly kulomety s tlumiči, které jsme tak často používali, jednou z nejvýkonnějších zbraní. S tlumiči se ale zbraně rychle přehřívaly. Dalším nedostatkem tlumičů bylo, že zakrývaly hledí, a trasovací střelivo muselo být zaměřeno na cíl. Po několika měsících experimentů přišel seržant Krebitz na to, že se

tlumiče dají vyrobit z dutých bambusových tyčí obalených mokrou hlinou a omotaných vrstvami látky. Výsledkem byl zvláštní výtvar, který byl nicméně účinný.

Nehlučná smrt „odnikud“ morálkou partyzánů spolehlivě otřásla. Počáteční úlek a následná panika partyzánům zabránily v tom, aby provedli nezbytná obranná opatření. Když se jejich velitelé konečně rozhodli, jak postupovat, bylo už obvykle příliš pozdě, takže jim nezbylo než prchnout či zemřít. Kdykoli to tedy bylo možné, zabíjeli jsme potichu.

Gruppe drei se vydala do hor Phu Loi a vystopovala dvanáct teroristů, kteří přecházeli úzký most pro pěší. Byl zavěšen asi pětadvacet metrů nad propastí. Naši ostřelovači vyzbrojení puškami s tlumiči se dali do práce.

V tu ránu byli všichni teroristé mrtví. Jejich těla se zřítla do propasti. Stezka k mostu se vinula kolem skal. Další partyzáni tedy na most neviděli a netušili, co jejich druhý potkalo. Mysleli si, že předvoj už most přešel a zmizel v lese. Vytvořili tedy jednotky o dvanácti mužích a v stometrových odstupech přicházeli k mostu. My jsme je pak u mostu ve vší tichosti likvidovali. Naši ostřelovači takhle oddělali tři skupinky po dvanácti lidech. Pak se ale jeden smrtelně raněný partyzán zamotal do provazů držících most a zůstal viset nad propastí, kde byl z dálky vidět. Přesto se nám podařilo zabít ještě sedm dalších partyzánů, kteří přispěchali svému kamarádovi, o němž se domnívali, že je živý, na pomoc. Zbytek nepřátel se rozutekl do skal a vzdal se jakékoli aktivity. Teroristé se na nás z druhé strany propasti jen bezmocně dívali. Uběhly už celé hodiny, obě strany však stále napjatě vyčkávaly. Pak jsme zpozorovali skupinku teroristů plazících se k mostu. Naši ostřelovači jim dovolili pokračovat, dokud se jim v hledích neobjevily jejich hlavy. Byl to poslední partyzánský pokus překročit most. Naši ostřelovači dokázali zasáhnout člověka do hlavy z pěti set metrů.

Jindy jsme zase narazili na malou vietminhskou jednotku, která postupovala v zástupu dolů po stezce. Naši ostřelovači už dál neotáleli. Začali od posledního partyzána v řadě. S kulkou v mozku nenadělá nikdo moc hluku. Terorista, který šel jako poslední, se zhroutil k zemi. Ostatní pokračovali nic netušíce dál. Zlikvidovali jsme tak deset teroristů, než si jejich druhové všimli, že na ně útočíme.

V takových případech se ti, kteří přežili, obvykle rozutekli, aby se někde schovali. Neměli přitom ponětí, kde se skrýváme. Náhlé poznání, že džungle už není jejich spojencem a že skrývá neviditelné nepřátele, kteří nehlučně zabíjejí, nepříteli úplně demoralizovalo. Mám za to, že zbraně s tlumiči by se měly stát standardní výbavou každého, kdo bojuje proti partyzánům. Vietminh se takového boje děsil: neznámá, neviditelná, tichá smrt. Nemělo by se zapomínat na to, že partyzáni byli většinou prostí, naivní a pověřiví. Když člověk bojuje s primitivy, měl by využít každého psychologického triku, na který přijde. To, že partyzáni Vietminhu zahodili luky a kopí a díky velkorysým sovětským dodávkám se teď ohánějí puškami a samopaly, ještě neznamena, že nejsou primitivní. Průměrná inteligence partyzána Vietminhu kromě několika málo vyšších velitelů byla srovnatelná s inteligencí člověka doby kamenné, který ovládá jen jedno zabíjení.

Ted, když byl můj prapor v džungli, si už partyzáni nemohli dovolit rozbít tábor, kdekoli je napadlo – v horách i ve vesnicích. Zapálit oheň, pustit si hudbu, mluvit nahlas, smát se či zpívat – to všechno mohli teroristé dělat jen s rizikem, že je za to potrestáme. Kdykoli nedodrželi nová pravidla hry, okamžitě na to doplatili životem. Po pěti týdnech našeho pobytu v komunistickém týlu na nás vietminhské vrchní velitelství nasadilo téměř pět tisíc mužů. Měli za úkol nás vyhledat a zabít. Byli vyzbrojeni tím, co zabavili Francouzům, nebo tím nejlepším, co jim jejich sovětští a čínští ochránci mohli nabídnout.

Na jejich vkus jsme se však pohybovali příliš rychle. Zpomalili jsme, jen abychom uchystali past na ty, kteří se k nám nepříjemně přiblížili. Jednu velkou vietminhskou jednotku jsme zničili naprosto a dvě další jsme zdecimovali. Další ztráty na životech jsme jim způsobili bombami a minami, které jim seržant Krebitz nastražil do cesty. Jednou, když nás vietminhská rota sledovala už více než týden, ji Riedl a Schulze nalákali do doliny a pak nad ní odpálili dvacetimetrovou skálu. Jindy narazili partyzáni přímo na Karlovy plamenomety, které je sežehly, než se stačili vzpamatovat. Navzdory velkým ztrátám, které jsme jim způsobili, na nás však stále tlačili. I my jsme utrpěli ztráty na životech, tady dva muže, onde pět a to jsme si nemohli dovolit.

Z hor Phu Loi jsme se ve vší tichosti stáhli zpět k řece Nam Ou. Nechtěli jsme se po cestě prozradit, a tak jsme na nepřátelské tábory neútočili. Jednoho dne jsme se utábořili poblíž řeky. Zpozorovali jsme, jak kolem nás proplouvá spousta člunů vezoucích partyzánské zásoby. Xuey navrhoval, abychom je nechali být. Na výzvědné cestě totiž zjistil, že zhruba dvanáct kilometrů od nás leží hlavní vietminhský sklad. Tvrdil tedy, že bychom šanci na takovou kořist neměli zmařit tím, že se zmocníme několika člunů. Musel jsem mu dát za pravdu. Čluny pluly z Číny a stejně směřovaly do skladu, na nějž jsme měli spadeno.

Prapor se rozmístil kolem vesnice, k níž jsme se připlížili přes temná pole. Do rozbřesku jsme měli celou vesnici obklíčenou. Krátce po svítání jsme do ní vešli, aniž jsme se setkali s nějakým odporem. Vesničané tvrdili, že o zbraních a Vietminhu nic nevědí. V chatrčích jsme však našli spoustu komunistického propagačního materiálu. Na stožáru se třepetala vlajka osvoboditelů.

„Partyzáni ji tam vyvěsili před dvěma týdny, když šli kolem,“ bylo mi řečeno. „Vietminhský velitel nám vyhrožoval, že když ji svésíme, vypálí nám vesnici. Ne, žádní teroristé tu nejsou.“

Dobře jsme však věděli, že teroristé se kolem zdržují, a dokonce ve velkém počtu. Už den jsme to místo pozorovali a za tu dobu jsme viděli spousty ozbrojených teroristů, kteří jistě všichni v noci neodešli. Schulze s Riedlem kontrolovali všechny východy cestu, stezky i řeku. Seržant Krebitz s Xueyem napočítali nejméně padesát teroristů, kteří, netušíc, že jsme nablízku, do vesnice přišli a pohybovali se po ní. Pak nás asi zpozorovali a ukryli se do bezpečí. Teď vypadala vesnice i její okolí klidně a pokojně.

Proč nám nepřátelé nebránili ve vstupu do vesnice? Buď jsme na ně byli příliš silní, nebo tu bylo něco moc důležitého, co nám nechtěli odhalit.

Vietminh se zase jednou uchýlil ke svému oblíbenému triku, ke kamufláži: partyzáni se rozptýlili mezi chatrčemi a dělali ze sebe členy jednotlivých rodin, případně se vydávali za rolníky pracující na polích. Někteří se možná schovali do tajných tunelů a sklepů, kde chtěli vyčkat, až odejdeme.

Shromáždili jsme všechny muže z vesnice kromě těch v pokročilém věku a oddělili jsme je od žen a dětí. Zatímco Pfirstenhammer se Suoi vyslyšali ženy, Xuey, Schulze a já jsme se soustředili na muže. Objevili jsme mezi nimi pár jedinců, kteří mohli být teroristy. Nikdy jsme však nepopravovali jen na základě podezření. V takovýchto situacích jsem používal jednoduchého, zato však účinného triku: požádal jsem ženy, aby popsaly a vyjmenovaly své mužské příbuzné, s nimiž žily pod jednou střechou. Identita skutečných manželů, synů a bratrů se tak rychle ověřila.

Odpovědi, které dali muži, musely souhlasit s odpověďmi žen. Když se ve vzájemných odpovědích ukázaly nějaké nesrovnalosti, „adoptovaní příbuzní“ byli odhaleni.

Partyzáni, kteří nepocházeli z vesnice, v níž byli zastiženi, si čas od času dopředu připravili nějaký ten krycí příběh. Ženy nám občas do detailu popsaly své „bratry“ či „strýce“, kteří vůbec nepatřili do rodiny, a stávalo se to i naopak. Skutečná totožnost se však většinou prokázala při otázkách na intimní podrobnosti. Když se například údajní sourozenci rozcházel v popisu zesnulého otce, když se třeba nemohli dohodnout, zda měl na pravé tváři jizvu, pak končilo vyslyšání a začínaly popravy.

Teroristy se nám dařilo odhalovat i díky malým dětem. Tento systém fungoval při odhalování partyzánů zdaleka, kteří nás často přivedli na stopu místní organizace Vietminhu. Děti od tří do pěti let nám nesmírně pomáhaly. Dítě jsme vzali rodičům a s pomocí bonbónu či hračky jsme si získali jeho důvěru. Děti vesničanů dostávaly hračky a bonbóny jen málokdy. Někdy stačilo vzít pistoli nebo samopal, ukázat ho dítěti a zeptat se ho u čokolády, zda už něco takového vidělo. Nevinná odpověď pak zněla třeba takto: „Strýček Han jich má ve sklepech spoustu.“

Jednou jsme se ptali asi pětiletého chlapce. Náš rozhovor probíhal takto:

„Čí jsi, Xui?“

„Maminky a tatínka.“

„A kde je tvůj tatínek?“

„Sel na lov.“

„Chodí na lov často?“

„Ano, často...“

„To má asi pušku, že?“

„Má jednu velkou a spoustu malých. Dali mu ji vojáci.“

„Jací vojáci, Xui?“

„Vojáci otce Hoa.“

Tím, že jsme vesničany vyslyšali odděleně, jsme odhalili mnoho partyzánů, které jsme pak v lese popravili. Moji muži šli prohledat chatrče. V jedné z nich našli malého, na první pohled chytrého chlapce. Mohlo mu být tak pět let.

Očividně se nebál, přistoupil k Schulzemu a odvážně se ho zeptal, jestli je Francouz.

„Ne, nejsme francouzští vojáci, jsme Němci,“ odpověděl mu Erich pobaveně. Jeho odpověď chlapce asi uspokojila, neboť se zeptal: „A střílejí němečtí vojáci francouzské vojáky?“

„Někdy ano,“ odpověděl Erich, což nás rozesmálo. Erich koneckonců nelhal.

„Tak to jste dobří vojáci,“ řekl chlapec. „Otec Ho říká, že francouzští vojáci zabíjejí naše lidi.“

Matka se chlapce snažila umlčet, ale já přikázal svým mužům, aby ji odvedli. Nechtěla se nechat vyvést. S křikem se vrhla na zem a zapřísahala nás, abychom chlapce nechali být.

„Nic mu neuděláme,“ ujišťoval ji Xuey, ale nebylo to nic platné. Žena dál hystericky křičela. Po chvíli se k ní přidali i vesničané.

„Vyvedte ji ven,“ přikázal jsem svým mužům. „Nebo si budou myslet, že ji znásilňujeme nebo mučíme.“

Seržant Krebitz musel zavolat čtyři vojáky, aby zmítající se ženu odvěkli před chatrč. Chlapec se dal do breku a rozběhl se za ní. Schulze ho však zachytil a položil před něj malý tank.

„Jen jsme ti chtěli dát dárek,“ vysvětloval mu Xuey. „Nechtěli jsme, aby to maminka viděla.“

Jakmile se tank rozjel a začal střílet, chlapec přestal brečet, s užaslýma očima po hračce skočil a popadl ji.

„Neboj se, je tvůj,“ řekl Xuey a vysvětlil mu, jak se tank natahuje. „Jak se jmenuješ?“ chtěl vědět Xuey.

„Nuo,“ odpověděl chlapec, aniž od tanku zvedl oči. Lehl si na zem a užasle tank sledoval tmavýma očima. Pokynul jsem svým druhům, aby si sedli na zem a nechali tank jezdit od sebe k chlapci. Měli ho hračkou zabavit.

Položil jsem na podlahu svou pušku a Nuo radostí zatleskal, když se tank škrábal přes její pažbu. „Víš, Nuo, co to je?“ zeptal jsem se ho.

„No přece tank! Vojáci říkají, že Francouzi mají hodně tanků, opravdových. Kdybychom měli tanky, zastřelili bychom spoustu francouzských vojáků.“

„Kteří vojáci to říkají, Nuo?“

„Partyzáni otce Hoa.“

„A chodí ti vojáci do vaší vesnice?“ zeptal se Xuey a natahoval při tom tank.

„Přicházejí, aby nám řekli, kolik Francouzů zastřelili.“ Najednou se na nás podíval. „Říkali jste, že nejste francouzští vojáci, že?“

„Podívej se na mě, vypadám snad jako Francouz?“ smál se Xuey.

„Ne, ty ne – ale vy.“ Nuo ukázal na nás.

„Jsme Němci, Nuo. Už jsem ti to přece říkal.“

„A kde je váš domov?“

„Je to daleko, šel bys tam mnoho týdnů,“ odpověděl mu Schulze. „Bydlíme tam, kde zapadá slunce.“

„Je vaše vesnice velká?“

„Je obrovská, Nuo. Víš, kde jsou vojáci otce Hoa teď?“

„V tunelu,“ řekl jen tak mimochodem a hrál si dál s tankem.

„Ale brzo vyjdou ven.“

Podívali jsme se na sebe a Xuey mi dal najevo, abych výslech nechal na něm. Upravil rohož na zemi tak, aby vytvořila záhyby, které musel tank překonávat.

„Proč se partyzáni schovali v tunelu, Nuo?“ zeptal se Xuey jakoby nic. „Vždyť jsme vaši přátelé.“

„Mysleli si, že jste Francouzi. Až uvidí, že nejste Francouzi, vylezou ven.“

„A je ten tunel velký?“

„Je hrozně velký. Spí tam spousta mužů.“

Nuo vzal z postele přikrývku a nechal po ní tank jezdit. Pomohli jsme mu látku zvrásnit tak, aby připomínala hory a údolí.

„A víš, kudy se do toho tunelu chodí?“ položil mi Xuey zásadní otázku. „Chodí se tam odtud, z vašeho domu?“

„Ne,“ zavrtěl hlavou. „Jeden vchod je pod Buovým domem, ale kromě něho má tunel ještě další vchody. Vojáci tam chodí dveřmi ve studni.“

„V jaké studni?“

„V té vedle Xuongovy chalupy.“

Za deset minut jsme věděli všechno, co jsme vědět chtěli. Tunel měl několik východů, partyzáni však používali otvor v půli studny. V případě nebezpečí se z tunelu dalo utéct i do řeky.

Chlapec na nás pohlédl. „Můžu ten tank ukázat klukům?“

„To víš, že jo,“ přikývl Erich.

Xuey vedl chlapce jemně ke dveřím. „Nikom neprozrad, že jsi nám řekl o tunelu a o partyzánech... Ani mamince.“

„Proč ne?“

„Protože je to tajemství. Nabili by ti a vzali by ti tank.“

„Tak to jim nic neřeknu,“ prohlásil rozhodně.

„Hodný chlapec!“

Poslal jsem jednoho vojáka, aby Nua dovedl k matce, která byla spolu s ostatními civilisty odvedena z vesnice. Východ ústící do řeky jsme nenašli, a tak jsem podél břehu po dvaceti metrech rozestavil padesát mužů. Vydali jsme se prozkoumat studnu.

Byla přibližně třináct metrů hluboká. Posvítili jsme do ní, ale žádný otvor jsme ve stěně neobjevili. Riedl vytáhl nahoru dřevěné vědro. Bylo suché. „Tak z téhle studny vodu neberou, to je jisté,“ ušklíbl se.

Pfistenhammer se podíval na provaz. Odřízl z něj vědro a volný konec si omotal kolem pasu. „Půjčte mi baterku, jdu dolů,“ řekl.

„Dobře, ale dávej pozor.“

Chytl se provazu a spouštěl se dolů. Schulze a já jsme provaz pomalu popouštěli. Karel najednou vykřikl. „Hansi!“

Jeho hlas zněl divně, jak se ozýval ze studny. „Je to tady, přímo proti domu... Otvor je zakrytý kamennou deskou.

„Áááá!“ Zaslechli jsme, jak Karel vykřikl bolestí, jeho hlas utichl a baterka mu vypadla z ruky, chvíli ještě svítila a pak zhasla. „Karle!“ křičel jsem dolů. „Jseš v pořádku?“ Neozvala se žádná odpověď, zdálo se však, že Karel je najednou nějak těžší.

„Rychle, vytáhněte ho!“ křičel Schulze. Táhli jsme za provaz jako smyslů zbavení. Jak jsme Karla vytahovali, bylo slyšet zvláštní pronikavý zvuk.

„Gon im Himmel“ vykřikl Riedl s bledou tváří.

Vytáhli jsme Karla nahoru a položili ho na zem. Krvácel a nemohl dýchat. Z prsou mu vyčnívalo metr dvacet dlouhé kopí s ostřím širokým pět centimetrů. Oči měl otevřené dokořán, ale nemohl promluvit. Do minuty zemřel.

„Sauhundel“ zaklel Erich a se zkřivenou tváří přiskočil k studni. Z opasku sundal ruční granát a hodil ho dolů. Jak granát vybuchl, Erich zavrával.

Vytáhl kopí z Karlových prsou a podal ho Krebitzovi, který právě přišel a zíral na Karlovo tělo. „Podrž to! Smáčím ho v krvi stovky teroristů,“ křičel Erich vzteky bez sebe. „Přísahám, že to udělám.“

Riedl vzal kapesník a utřel jím Karlovi z tváře krev. Neskrýval slzy. „Všichni odcházejí, odcházejí pryč... Eisner, Schenk a teď Karel... je nás už tak málo, jsme všichni zatraceni...“

„Sklapni, Helmut!“

Zpráva se už rozšířila a kolem nás se tiše začaly shromažďovat skupinky vojáků. Přišel i seržant Zeisl a ošetřovatelky. Noy si uvědomila, co se stalo, a slabě vykřikla. Vrhla se ke Karlovu tělu. Riedl ji zvedl a odvedl pryč. Schulze zkroutil rty do zlověstného úšklebku a znovu přistoupil ke studni. Posvítil do ní baterkou a obrátil se na mě.

„Co s nimi uděláme, Hansi?“

„Vyhodíme je do vzduchu, Erichu.“

„Mám se tam spustit a podívat se, co se dá dělat?“

„To tak,“ utrl jsem se na něho. „Pro dnešek bylo lezení dost.“

„Už víme, co od nich můžeme čekat.“

„Nebudeme riskovat.“

Seržant Zeisl s pomocníky položil Karla na improvizovanou nosítka a zakryl ho přikrývkou.

„Odneseme ho do hor a tam ho důstojně pohřbíme,“ řekl jsem pomalu a obrátil jsem se na Riedla. „Rozmístěte se kolem všech chatrčí, stodol a vůbec všeho, co by mohlo skrývat východ z tunelu.

Otevřete ty, o kterých nám řekl chlapec, a zacpěte je hlínou a kamením. Ať nikdo neleze do tunelů ani sklepů. Jasně?“

„Jasně!“

„A Noy vezměte s sebou,“ dodal jsem. „Dejte na ni pozor.“

„Neboj, Hansi, postarám se o ni.“

Pak jsem se otočil na Krebitze. „Myslíš, že ten otvor ve studni můžeme otevřít explozí?“

„To bych se nejdřív musel podívat, kam dát nálož.“

„To je vyloučené. Dolů nepůjdeš!“

Ohrnul rty. „Tak to bude těžké, Hansi. Ale možná bychom mohli nálož spustit dolů. Museli bychom ji zavěsit přímo proti vchodu a studnu nahoře utěsnit, aby byl výbuch silnější a směřoval dolů místo nahoru.“

„Máš k dispozici celou vesnici. Dej se do toho.“

Potrásl hlavou. „Není to otázka lidí. Teroristé totiž mohou nálož odříznout a vyhodit ji ven dřív, než se nám podaří studnu nahoře uzavřít.“

„Co tedy navrhuješ?“

„Mohl bych seshora udělat díru přímo do tunelu.“

„Odkud?“

„Odsud – přímo odtud, kde stojíme. Karel přece říkal, že otvor je naproti domu.“ Pomalu přešel směrem k tunelu a zastavil se. „Odtud by to šlo!“

„Jak dlouho to bude trvat?“ chtěl vědět Schulze.

„To je jedno. Zůstaneme tu, dokud všechny ty grázly nedostaneme.“

„Řekl bych tak devadesát minut. Záleží na půdě,“ řekl Krebitz.

„Tak se do toho dejte!“

Seržant Krebitz zavolal své muže a ti začali kopat. Za deset minut Krebitz vykřikl: „Kryjte se!“

Vesnicí otrásl výbuch. Ze studny stoupal k nebi pramínek kouře. Šel jsem se podívat na díru. Byla zhruba dva metry hluboká a přes tři metry široká. Když se prach usadil, Krebitzovi muži slezli dolů, aby provrtali další šachtu pro druhý výbuch.

Čtvrtým výbuchem se Krebitz dostal do tunelu. Na dně velké, teď už téměř sedm metr hluboké díry jsme spatřili probouraný otvor. Krebitz do něj hodil čtyři granáty a pak tam slezl. Muži z Gruppe drei přinesli plamenomet a namířili ho ve správném úhlu do otvoru. Z díry se záhy vyvalil hustý kouř. Seržant Krebitz vylezl nahoru, odkašlal si a odplivl. „A teď se odtud radši zdekujeme, kdyby plamenomet zasáhl krabice s municí,“ dodal.

Ručními granáty jsme zničili všechny chatrče, v nichž byly skryty východy z tunelu. Odebrali jsme se se Schulzem k řece. „Tak a teď se buď zaživa upečou, nebo vyplavou ven,“ pronesl Schulze nenávistně.

Vzadu v díře umístil seržant Krebitz další plamenomety. Najednou se ve vodě, asi sedmadvacet metrů od nás, objevily něčí ruce. Ihned zase zmizely pod vodou.

„Tááhle, tááhle tudy jdou!“ vykřikl jeden muž a chopil se kulometu.

Lov začal!

V řece se objevovaly další a další ruce. Na hladině se ukázalo i pár hlav, ovšem jen na zlomek vteřiny. Když hladinu rozčísly střely, Schulze zařval: „Použijte ruční granáty! Ty je buď vytáhnou, nebo je už navždy pošlou ke dnu.“

Mnozí plavci unikli kulkám, exploze pod vodou však nepřelil nikdo. Granáty byly účinné. Po explozi se plavci vynořili na hladinu, mnozí z nich už byli mrtví. Jiní, kteří utrpěli vnitřní zranění z otřesu, sebou bezcílně zmítali, dokud je kulomety navždy neumlčely. Dvacet metrů od nás se z čeřících se vln vynořily něčí ruce bez prstů, kroutily se, jako by se nám snažily něco sdělit. Nejblíže střelec si je vzal na mušku. Zasáhl a od zápěstí je roztrhal na kousky. Pahýly se ještě chvilku zuřivě zmítaly a pak zmizely. Jiný zraněný partyzán se ve vodě postavil, stál v ní po pás a z uší a nosu mu tekla krev. Zvedl ruce a vrávoral ke břehu. Upadl a znovu vstal. Křičel: „Slitování... slitování.“ V příštím okamžiku ho zasáhla kulka a srazila ho do vody.

Na hladině se objevoval jeden partyzán za druhým. Byli zděšení, v šoku, vyčerpaní. Místem smrti proplout nemohli. Pár se jich pokoušelo vyškrábat na břeh, ostatní jen stáli v mělké řece ohluchlí a oslepení, dokud je kulky nesrazily zpět do temného hrobu.

Najednou už žádné partyzány vidět nebylo. Řeka tekla dál, jako by se nic nestalo.

Když se rozptýlil kouř, seržant Krebitz prohlédl dvě stě metrů dlouhé tunely. Tunely tvořily složitý komplex, bylo v nich vykopáno několik prostorných místností na spaní a na skladování zásob. Krebitz tam napočítal tři sta lůžek.

Tři z místností byly až do stropu zaplněné zbraněmi a municí. Seržant Krebitz vybral to, co se nám mohlo hodit, a vyhodil tunely do vzduchu. Výbuch kolem vesnice vyhloubil deset metrů široký a šest metrů hluboký příkop a následná tlaková vlna srovnala se zemí všechny chatrče v okruhu pěti set kroků.

Nikomu z vesničanů jsme nic neudělali. Neměli se však kam vrátit, ale c'esi la guerre! Když si někdo zahrává s ohněm, může se spálit.

Karla Pfirstenhammera jsme pochovali na kopci a nad hrob jsme umístili velký balvan. Ještě dlouho jsem u hrobu seděl s Noy a vyprávěl jí, jak jsem se v roce 1945 s Karlem seznámil na břehu Dunaje. Vyprávěl jsem jí o víně, které jsme tehdy pili, o pečených rybách, které jsme jedli, o jeho dýmce... o jeho malé sestře Erice, z které už byla mladá dáma studující medicínu. V Karlových věcech jsem našel její fotografii. Připadl mi smutný úkol napsat jí o Karlově smrti – byl to poslední dopis, který z Indočíny dostala.

Seržant Krebitz vztyčil nad hrobem malý dřevěný kříž. Připíchli jsme na něj Karlův francouzský baret a jeho opasek z wehrmachtu s nápisem: „Gott mit uns“ „Bůh s námi“ –, který stále nosil.

Postáli jsme u hrobu a tiše jsme zazpívali:

Heil dir im Siegeskranz, Heil dir im Siegeskranz.

Poslední pozdrav utřeli jsme slzy a přes ramena jsme si přehodili zbraně. Kupředu!

RUDÁ DÁLNIČKA (Operace "Záplava")

Prapor už pátý den tábořil na jednom místě. Zdálo se, že déšť hned tak nepoleví. Pršelo bez přestání. Dny se krátily a noc tady v džungli, mezi hustě zalesněnými kopci, trvala téměř jedenáct hodin. Z jihovýchodu foukal nepříjemný vítr a povlával našimi chatrnými přístřešky, pod nimiž jsme se schovávali před deštěm. Byli jsme promoklí na kost.

Vařit jsme nemohli a z tabáku nám zbyla mokrá hmota, která nešla zapálit. Od té doby, co začalo pršet, jsme jedli jen samé sušenky, sušené ryby a vitamíny. Jediný oheň, který se nám podařilo rozdělat, hořel v malé roklině, kam se vešly tak dívky. My jsme si tam vařili sladké brambory, rýži s rybami na kari a čas od času i šálek čaje. Čaj jsme však velkoryse přenechávali dívkám a Xueyovi, který měl horečku a bolelo ho břicho.

Seržant Zeisl měl u Xueya podezření na slepé střevo. V našich podmínkách to mohlo znamenat smrt. A věděl to i náš věrný indočínský druh. Svou nemoc přijímal jako cosi nevyhnutelného a komentoval ji s ironickým úsměvem slovy: „Všichni musíme jednoho dne odejít. Nechte mne odejít bez velkých bolestí.“ Dlouho jsem vedle něho seděl na nepromokavé celtě, ze které jsme Xueyovi udělali jakýsi provizorní stan.

„Došli jsme, kam jste chtěl dojít,“ říkal Xuey a chabě mi tiskl ruku. „Ale teď musíte být opatrní stokrát opatrnější než předtím, protože tam dole jsou profesionálové,“ pootočil hlavu k údolí, z něhož stoupala pára. „Ti nic nepřehlédnou.“ Dokonce i v takovém stavu měl Xuey starost o naši bezpečnost. Za chvíli požádal seržanta Zeisla o prášky na spaní. Zeisl mu je dal.

Náhorní plošina, na níž jsme se utábořili, byla jediným místem, kde jsme byli před horskými prameny, teď rozvodněnými v řeky, v relativním bezpečí. V noci jsme slyšeli, jak voda unáší stromy a jak se třští skály, které se nejednou pod vodním přívalem zřítily. Když se pak rozbřesklo, zdálo se nám, že se všechno valí dolů, do údolí. Sotva tři kilometry od nás ležela v úzkém údolí důležitá nepřátelská zásobovací základna. Teroristé tam měli hotový „majlant“, jak to výstižně charakterizoval Schulze. Do nepřátelského tábora vedla čtyřmetrová cesta, na níž se napojovaly menší stezky, jež pak vytvářely hotový labyrint. Byli jsme u tak dlouho hledané „rudé dálnice“, u hlavní teroristické zásobovací cesty z Číny do severních provincií. Každý voják francouzské cizinecké legie se zastavil minimálně sto kilometrů od ní. Předpokládalo se, že existuje, ale doposud to nikdo nepotvrdil. Takhle daleko do komunistického týlu pronikla jen letadla. Byla tu již mnohokrát, nezpozorovala však nic než nekonečnou džungli. Rudá dálnice byla dokonale maskována, ostatně jako všechny důležité vietminhské základny v horách. Dálnice byla prosekána džunglí tak, že z ní bylo ze vzduchu vidět jen deset metrů. Na méně zalesněných místech teroristé stromy svázali řemeny, aby byly blíž u sebe. Koruny stromů se posléze propletly a vytvořily tak nad dálnicí souvislý porost. Na otevřených planinách natáhli nepřátelé mezi sloupy silné dráty porostlé liánami, které se brzy rozrostly tak, že dálnici zcela zakryly.

Na vietminhské dálnici se našly i mosty. Byly široké přibližně čtyři metry a většina z nich byla postavena pár centimetrů pod vodou, aby nebyly vidět ze vzduchu. Bahnité a rozblácené úseky dálnice byly zpevněny kamením nebo kládami podloženými šterkem. Dálnici lemovala stanoviště, na kterých partyzánská vojenská policie kontrolovala jednotlivé transporty a přesuny vojáků. Nescházela tam ani odpočívadla a servisy, v nichž se dala opravit kola a auta. Vysocí francouzští státníci existenci rudé dálnice několikrát vyloučili. Zdálo se jim téměř neuvěřitelné, že by něco takového mohlo existovat. A přesto tu byla!

Zde už nepřátelé neriskovali. Když se seržant Krebitz s Xueyem vydali na průzkum, museli se zastavit před osmi dokonale zamaskovanými kulometnými hnízdy. A přitom to nebyly nějaké narychlo vykopané díry, hnízda připomínala spíše solidní opevnění. Pevnůstky postavené z těžkých klád pokrytých zeminou, do níž byly zasazeny keře, střežily všechny přístupy k základně. U relativně úzké části dálnice, kterou se mu podařilo prozkoumat, objevil Xuey dvě vietminhská pozorovací stanoviště. Byla vysoko v korunách stromů, aby z nich byl výhled do širokého okolí. Partyzánská špehovná tak zpozorovali nejen letadla, ale všechny vetřelce, kteří se neopatrně vydali přes hřebeny hor. Základna, o níž jsme věděli, musela být jen jednou z mnoha podobných základen podél rudé dálnice. Sestávala z bytelných chatrčí, v nichž si kolemjdoucí partyzáni a kuliové mohli na chvíli odpočinout, než se znovu vydali na dlouhou cestu na jih.

I přes obtížný přístup se Krebitzovi podařilo přiblížit se k základně natolik, že na ní rozeznal devět zásobovacích skladů, v nichž byly uloženy rozměrné vaky, jutové tašky a dřevěné bedny. Zaznamenal tam čilý ruch. Vietminhské jednotky přicházely a odcházely v přibližně šestihodinových intervalech, a to i v noci. Tvořili je ozbrojení vojáci a kuliové, kteří řídili naložené vozy tažené voly anebo tlačili kola. Jiní táhli po čtyřech či po šesti na ramenou dlouhé provazy, na nichž měli zavěšené nejružnější bedny.

Xuey trval na tom, že na základnu vnikne sám. Přicházelo tam tolik cizinců, že s nimi mohl nepozorovaně splynout. Tvrdil, že mu tak nebude hrozit žádné nebezpečí. Pak se rozpršelo a Xuey se vrátil s horečkou a bolestmi břicha. Seržant Zeisl diagnózu slepého střeva za pár dnů potvrdil. 'Jsem si tím jist,' prohlásil.

„Přežije to?“ chtěl vědět Schulze, kterému ležel Xueyův zdravotní stav opravdu na srdci.

Zeisl rozvážně potřásl hlavou. „Bez operace ne, Erichu. Antibiotiky můžu infekci zpomalit, ale i tak se musí Xuey dostat co nejdřív na operační stůl.“

„Do kdy?“

„Maximálně do čtyřadvaceti hodin.“

Xuey usnul, neklidně se převaloval. Schoulili jsme se pod úzkou celtou a radili se, co dál.

„Konečně se nám povedlo narazit na onu pověstnou dálnici a teď tohle...“ vztekal se Riedl. „Co s ním chceš dělat, Hansi?“

Díval se na mne, jako by se mé odpovědi předem bál.

„Co chceš, abych udělal, Helmute?“ zeptal jsem se ho na oplátku. Odhodil špačka od cigarety a nervózně si přejel rukou po mokřích vlasech. Nemůžeme se jen tak dívat, jak chudák Xuey umírá.“

„Mohli bychom zavolat helikoptéru,“ navrhoval Schulze.

„Zavolat helikoptéru?“ řekl skepticky seržant Krebitz. „V tomhle slejváku mohou létat tak leda žraloci, ale nic s křídly, Erichu.“

„Helikoptéry přece křídla nemají,“ odsekl Erich. „Přece takového pašáka, jako je Xuey, nenecháme jen tak umřít!“

„A taky ho ještě budeme potřebovat,“ dodal zachmuřeně Riedl.

Tuto možnost jsem už sám předtím zvažoval. Nebyl jsem si však jist, zda bude armáda na takovou misi ochotna riskovat letoun a posádku. A navíc, najde nás pilot v takovém počasí za téměř nulové viditelnosti?

„Jsme poblíž nepřátelské základny. Partyzáni helikoptéru uslyší,“ poznamenal Krebitz.

„Ne, v tomhle dešti ji nezaslechnou,“ trval na svém Erich. „V tomhle dešti bys neslyšel, ani kdyby dvě stě metrů od tebe vybuchl dvaatřicetimetrový dělostřelecký granát.“

„Ale déšť může kdykoli ustát.“

„A co kdybychom Xueya dopravili na takové místo, na které by se bezpečně dostala i helikoptéra?“

„To by šlo,“ souhlasil Krebitz.

„Jestli nám nějakou helikoptéru vůbec pošlou,“ podotkl jsem.

„Plukovník Houssong nám ji určitě pošle,“ řekl Riedl. „Nikdy by nás nepodrazil.“

Obrátil jsem se na desátníka Altreitera. „Je vysílačka v pořádku, Horste?“

Pokrčil rameny. „Můžeme to zkusit.“

„Tak to zkus...“

Byli jsme odhodláni udělat pro Xueya to, co bychom sotva udělali pro sebe.

Za dvacet minut nám odpověděli. Helikoptéra měla odletět během hodiny. K nám měla dorazit za tři hodiny. Rozhodl jsem, že Xueya dopravíme o šest kilometrů dál, na holý hřeben. Déšť celou výpravu značně znepříjemňoval. Vojáci, kteří nesli nosítka s Xueym, se museli brodit rozvodněnými prameny a museli se šplhat po kluzkých svazích, kde jim neustále hrozilo, že je smete padající strom či sesuv půdy. Na nebezpečnou výpravu se dobrovolně přihlásilo osm mužů z Gruppe Drei. Jestliže měli dojít na hřeben před setměním, museli vyrazit okamžitě.

Dohodli jsme se, že budeme vysílat rádiové signály, abychom helikoptéru navedli k našemu táboru. Pak se měl seržant Krebitz ujmout vysílačky.

Napsal jsem plukovníku Houssongovi stručnou zprávu o tom, co se stalo. Napsal jsem ji německy. Plukovník sice německy neuměl, ale německy neuměl ani Vietminh. Kdybych zprávu napsal francouzsky a ona se náhodou dostala nepřátelům do rukou, mělo by to pro nás okamžité následky. Německé hlášení nám vždy poskytlo potřebný čas na to, abychom učinili nejnutnější opatření. Partyzánští velitelé totiž neměli prostředky na to, aby německy psanou zprávu rozluštili.

V tomto ohledu jsem však Vietminh poněkud podcenil. Několik měsíců nato jsme se totiž dozvěděli, že vietminhské velitelství má už déle než půl roku k dispozici tři Němce ze sovětské zóny. Jejich hlavním úkolem bylo sledovat naši komunikaci a vůbec všechny naše akce. Ti tři komunističtí Němci se pohybovali stále v poli, často byli na místě, které jsme předtím přepadli či zmasakrovali. Vietminh nás už znal, a tak si dával velký pozor, aby nám jejich Němci někde nepadli do rukou. Nepřátelé však o našich akcích většinou neměli ani tušení, a tak byla jejich bezpečnostní opatření mnohdy zbytečná. Už dvakrát měli naši /rádní spoluobčané vysloveně štěstí, že jsme je nezajali. Při výslechu zajatců jsme se totiž dozvěděli, že jsme o pouhých pět kilometrů minuli tábor v Muong Bo, v němž se zrádci zdržovali. Jindy

jsme zase zjistili, že byli mezi třiceti čtyřmi partyzány, kteří přežili Pfirstenhammerův plamenometný útok na malý vietminhský tábor jižně od Cao Bangu. Při útoku tehdy zahynulo přes sto teroristů. Nesmírně by nás potěšilo, kdybychom ty tři Ulbrichtovy vyslance dostali. Erich pro ně vymyslel přezdívku „Pankowovy krysy“. Opovrhovali jsme jimi dokonce víc než příslušníky Vietminhu.

V případě oněch německých zrádců jsme tedy měli smůlu, byli jsme za ně však odškodněni v roce 1950, kdy jsme zajali sovětského instruktora. Zjistili jsme, že je to major Senganov. Vyslechli jsme ho a na základě toho jsme v tunelu vzdáleném asi tři kilometry dopadli dalšího sovětského „poradce“ a dva vysoké čínské důstojníky. Číňany jsme zastřelili hned po výslechu. Pro Rusa jsem už skoro volal helikoptéru, která by ho odvezla zpět do Hanoje, když mi Erich pošeptal, zda bychom to ještě neměli zvážit. „Abychom nakonec ještě nedostali plukovníka Houssonga a jeho nadřízené do ošemetné situace,“ obával se Erich.

„Ani Paříž s Ivany nic nenadělá,“ přemýšlel Schulze nahlas. „Stalin se zmíní na příslušných místech a Rus poletí první třídou zpátky do Moskvy.“ Bylo krátce po blokadě Berlína a takový incident mohl klidně vyvolat krizi s nedozírnými následky. „Když se francouzské vrchní velitelství o Rusovi dozví, Paříž mu sváže ruce a nakonec to ještě odneseme my,“ vysvětloval mi Erich. Musel jsem přiznat, že na tom něco je.

Když jsme celou situaci zvážili, došli jsme k názoru, že bude nejlepší, když Rusa popravíme. Popravili jsme ho v jeskyni, kterou pak seržant Krebitz vyhodil do vzduchu. Když jsme tamtudy za sedm měsíců procházeli, balvany a hlína na jeskyni už byly porostlé vegetací a po tajném hrobu nebylo ani památky. Později jsme o incidentu řekli plukovníkovi Houssongovi, který to komentoval jen úlevným „Dieu merci“.

„Nedovedu si představit, co by následovalo, kdybyste ho sem poslali,“ řekl a požádal nás, abychom ono místo vymazali ze svých map – vymazat jsme měli dokonce i stezku, která k někdejší jeskyni vedla.

Muži z Gruppe Drei vyrobili improvizovaná lehátka, na která Xueya položili. Schulze ho přikryl pytlovinou a tu pro jistotu připevnil k lehátku řemeny. „Sedativa ho na chvíli uspí,“ řekl seržant Zeisl. „Doufejme, že se do Hanoje dostane.“

Potřásli jsme si se seržantem Krebitzem rukama a rozloučili se. „Dávejte pozor! Kopce budou kluzké.“

„Neboj, Hansi,“ odpověděl mi a utřel si mokré obličej. „Když to nepůjde po nohách, přeplaveme to. V horách je dost vody na to, abychom mohli mezi vrcholky proplout na voru.“ Krebitzovi muži odešli a my se schovali pod celtu. Suoi s dalšími dívkami nám připravily sušenky s džemem. Noy nalila do šesti šálků horký čaj a nabídla nám. Bylo to lákavé, my jsme to však velkoryse odmítli.

„Vypijte to vy,“ naléhal na dívky Schulze. Opodál seděli naši na kost promočení kamarádi a krčili se pod stromy. Ze zásady jsme odmítali všechna privilegia, kterých se jim nedostávalo. V džungli to bylo naše pravidlo číslo jedna.

„Škoda, že Xuey svou výzvědnou cestu nedokončil,“ poznamenal Riedl, když zmizel seržant Krebitz se svými muži v lese. I já jsem myslel na to, co jsme už měli na dosah a co bylo teď tak daleko.

Najednou přede mnou stála Noy. „Já tam půjdu, veliteli,“ oznámila mi rezolutně. „Udělám to místo Xueya.... Půjdu do tábora. Thi půjde se mnou.“

„Ano, půjdu taky,“ přikývla Thi. Už to asi spolu probraly.

Riedlovi se ten nápad vůbec nezamlouval. „To je absurdní, Hansi,“ začal, ale dál už nic nedodal. I on si uvědomil, jak je ta výzvědná cesta důležitá. Zoufale jsme potřebovali informace. Někdo tam jít musel a mohl to být jen rodilý Indočíňan. Nikdo jiný by se na základnu nedostal.

„Je tam spousta žen,“ trvala na svém Noy. „Přicházejí a odcházejí, ztratíme se mezi nimi.“

„Nikdo nepozná, že tam nepatříme,“ dodala Thi lámanou francouzštinou. „Prozkoumáme to tam a vrátíme se zpátky.“

„Co si o tom myslíš ty, Erichu?“ zeptal jsem se Schulzeho.

„Myslím, že by to mohlo jít.“

Obrátil jsem se na Noy a vzal jsem ji za ruku. „Myslíš, že byste to zvládly, Noy?“

„Jawohl, veliteli,“ odvětila německy a usmála se. „Půjdeme tam, obhlédneme to a hned se zase vrátíme. Pak na základnu můžete zaútočit.“

„Je hrozně důležité, abyste se opravdu vrátily, Noy. Nejen kvůli informacím, které nám můžete přinést, ale hlavně proto, že vás všichni máme rádi a že patříte k našemu praporu.“

Začervenala se, sklopila hlavu a tiše řekla: „Udělám to pro Karla.“ Vzhledla a usmála se. „Nebojte se!“

„Kdybyste se zdržely, přijdu pro vás osobně,“ řekl Riedl. „Dávejte na sebe pozor.“

Noy a Thi byly pryč tři dny. My jsme mohli jen doufat, že se v pořádku vrátí, a čekat. Den po jejich odchodu přestalo pršet, ale obloha zůstala i nadále zatažená. Mokré šaty jsme si museli nechat na sobě a usušit je na vlastním těle.

Muži seržanta Krebitze se vrátili zablácení a k smrti unavení. Uspěli – Xuey byl na cestě do Hanoje. Schulze, kterému se vždy nějak podařilo udržet suchý tabák, Krebitzovi nabídl cigaretu. „Jaké to bylo?“

„Merdel!“ prohodil Krebitz a spokojeně pokuřoval. „Dvakrát jsme sklouzli do řeky, podstoupili jsme hotový slalom s nosítky, sjeli jsme po stometrovém svahu dolů, padající balvan nás minul jen o pár centimetrů a helikoptéru jsme málem navedli na skálu.“

Pilotovi se nakonec podařilo přistát, ale levá část podvozku visela nad propastí. Posádka nám shodila nějaké krabice, naložili jsme nosítka, předali jsme zprávu a oni odletěli. A odletěli v pravou chvíli, protože půl minutě se skála začala hroutit. Možná to způsobily vibrace. Skála se zřítíla a my jsme unikli jen o chlup.“

„Úžasné dobrodružství,“ ušklíbl se Schulze a vytáhl z batohu láhev. „Zasloužíš si, Rudolfe, trochu rumu.“

„Počkej, až uvidíš, co nám poslali v těch krabicích.“ Krebitz si lokl, otřel hrdlo láhve a podal ji jednomu ze svých vojáků. „Pošli to dál a neupejpej se je to na účet podniku.“

Plukovník Houssong byl natolik prozíravý, že nám poslal vše, co nám už pomalu docházelo. V krabicích byl mimo jiné i čaj, káva, cigarety, tabák, džem, repelent, sacharín, sirky, léky a dopisy. Dva byly pro mne – jeden od rodičů a druhý od Lin. „Nic člověka tak nepotěší, jako když dostane uprostřed džungle, stovky kilometrů od civilizace, dopis,“ říkával Karel. Dopisy z Evropy, od lidí, kteří žijí v pohodlných domovech, v nichž mají postele, elektřinu a koupelnu – zdálo se mi to neuvěřitelné.

„Včera jsme strávili krásný den u moře v Bexhillu,“ psala Lin. „Můj strýček tam má malý pozemek s obytným přívěsem. Po obědě jsme šli do kina, dávali zrovna skvělý francouzský film s Yvesem Montandem. Jmenoval se „Mzda strachu“. Večer jsme uspořádali večírek. Doufám, že nás také jednou navštívíš...“

Města, dálnice, bary, kina – lidé, kteří se dvakrát denně převlékají, lidé na večírcích u moře... Evropa... Četl jsem ten dopis, jako by mi přinášel zprávy z jiné planety.

„Doufám, že tvůj život není ohrožen,“ psala Lin, zprávy o Indočíně jsou znepokojivé. Neriskuj, prosím tě, pro prchavé výhody, o které stejně přijdeme. V novinách se píše, že ať uděláte v Indočíně cokoli (nebo Britové v britských koloniích), o budoucnosti kolonií se bude stejně rozhodovat tady v Evropě anebo v Americe. Nedávej, Hansi, všanc svůj život a neboť se za přízrakem vítězství, které nikdy nezískáš.“

Jakou měla pravdu...

„Stále se to tu zlepšuje,“ psal můj otec. „Hodně se mluví o mírové smlouvě, která by nám zas vrátila Německo zpátky. Osobně si myslím, že jsou to jen plané řeči. Pochybuji, že by s námi Stalin uzavřel nějakou mírovou smlouvu.“

Osmdesát procent všeho zboží v Sovětském svazu, od fotografických aparátů po knihtisk, pochází z ruské zóny. Stalin se své německé dojně krávy jen tak nevzdá. Tady na západě máme všeho dost. Průmysl byl obnoven a vesnice i města se rovněž vzpamatovávají. Všechno to financují Američané. Ne že by nás začali mít rádi, ale mezi rudým Sovětským svazem a zbytkem Evropy potřebují silný nárazníkový stát. Vyšetřování takzvaných nacistických zločinců pokračuje a asi nikdy neskončí. Jediný rozdíl spočívá v tom, že teď už nevyšetřují spojenecké tribunály, ale německé soudy. Ti, kdo měli to štěstí, že vyšetřování unikli, teď vyšetřují ty, kteří to štěstí neměli. V Německu je tolik protinacisticky smýšlejících občanů a bojovníků za svobodu, že se nestačím divit, jak se vůbec Hitler mohl dostat v Říši k moci.“

Na dopise bylo švýcarské razítko. V Německu panovala přísná cenzura. Skoro všechny dopisy, které jsem z domova dostal, byly odeslány ze Švýcarska. I zpáteční adresa zněla na švýcarskou poštovní schránku.

Náš svět se pro teď zúžil na oblast tři kilometry pod námi na vietminhský tábor. Sešli jsme se, abychom probrali nadcházející útok na partyzánskou základnu a vůbec naše další akce u rudé dálnice. Všechno záleželo na tom, s čím přijdou zpět dívky. Ačkoli nás ani nenapadlo, že by nás byly schopny zradit, dal jsem hned po jejich odchodu rozkaz, aby byla učiněna obvyklá bezpečnostní opatření. Přestavili jsme obranné postavení kolem tábora. Strážě změnily pozice a přemístili jsme i kulomety a plamenomety. Zásoby jsme přesunuli výš na kopec. Dvě stě padesát vojáků bylo rozmístěno nahoře v lese. Náš původní tábor přestal existovat. Od odchodu dívek se všechno změnilo. Vietminhský útok by zasáhl jen prázdné lesy.

Riedl zprvu považoval tato opatření za „osobní urážku“. Byl rozčilen. „Noy by nás, Hansi, nikdy nezahlavil,“ řekl mi dotčeně. Vysvětlil jsem mu však, že dívky mohou být zajaty a mučeny. Partyzáni by je mohli sledovat až k našemu táboru. Nemůžeme riskovat, dokonce ani když se to zdá sebevíc nepravděpodobné.

Ačkoli jsme se k rudé dálnici nemohli moc přiblížit, přesto se mi podařilo vyzvědět jisté cenné informace. Podrobně jsme prozkoumali okolní krajinu a Schulze podle toho nakreslil mapu oblasti rozprostírající se osm kilometrů po obou stranách dálnice. Bylo opravdu zajímavé pozorovat, jak se jednotvárná krajina, zanesená do obyčejných map jako

zalesněné pohoří, mění v jednotlivé kopce, údolí, rozsedliny a horské prameny a jak se plní všemi těmi důležitými údaji, bez kterých by pro nás byl útok téměř neproveditelný.

I bez informací, které nám mohly přinést dívky, jsme vyloučili možnost přímého útoku. U dálnice a na úpatí hor měli partyzáni rozmístěno příliš mnoho kulometů. Osm hnízd, která objevil Xuey a Krebitz, bylo pravděpodobně jen nepatrným zlomkem z celkového počtu. Základna však měla svou „Achillovu patu“. Stejně jako ostatní vietminhské základny v džungli byla i tato, v níž přebývalo někdy až několik set lidí, vybudována u stálého vodního zdroje. Základnou protékala říčka o šířce čtyř metrů a na tu jsme se zaměřili.

Erich, který předtím prozkoumal kopce na západě, směle navrhoval, abychom vyhodili do vzduchu přehradu, která stála nad hlubokou rozsedlinou asi dva kilometry od místa, kde jsme se skrývali.

„Jakmile začne řeka základnu zaplavovat, velitel vyšle své muže, aby zjistil, co se děje. Je to logické,“ uvažoval Erich.

„Když najdou řeku zasypanou sutí, řeknou si, že k tomu došlo sesuvem půdy.“

„Ale rozsedlinu nevyhodíš do vzduchu v tichosti, udělá to rámus,“ oponoval mu Riedl a připomněl nám, že přehrada je povážlivě blízko u nepřátelské základny.

„To mě taky napadlo,“ vložil se do toho Krebitz. „Mohli bychom ale vykopat díry a vyhodit to do povětří, až bude bouřka. Podívejte se na oblohu... Myslím, že bouřek bude v příštím týdnu dost.“

Byl to výborný nápad. Moji muži dostávali našťastí dobré nápady často. „Načasovat výbuch na okamžik, kdy zahřmí. Partyzáni explozi nerozeznají od hřmění,“ rozvedl tu myšlenku Schulze a ušklíbl se. Otočil se na mě a zeptal se: „Co tomu říkáš, Hansi?“

„Nevím, jestli na to budeme mít dost výbušnin,“ řekl jsem a pohlédl na Krebitze. Už dopředu jsem věděl, co mi odpoví.

„Obávám se, že ne,“ připustil. „Potřebovali bychom na to alespoň tři sta kilogramů výbušnin.“

„A kolik máme, Rudolfe?“

Seržant Krebitz vytáhl z postranní kapsy malý kroužkový zápisník. Zběžně do něj koukl a odpověděl: „Máme asi osmdesát šest kilogramů paxitu a jednatřicet kilogramů gelignitu.“

„Voilà,“ pokrčil jsem rameny. „To je hlavní problém.“ Riedl navrhoval, abychom výbušniny „zabavili“ nepřítelům. Připomněl jsem mu, že takovým akcím jsme se přece chtěli vyhnout, obzvláště před tím, než vyhodíme řeku do vzduchu.

„Ale kdo říká, že bychom je přepadali tady?“ vykřikl Riedl. „Jsou tu kolem stovky kuliů – a každý z nich něco přepravuje. Mohli bychom si počíhat na konvoj třicet kilometrů odtud.“

„Řekněme tak pětatřicet,“ pronesl jsem shovívavě. „Musí to být odtud co nejdále, Helmut.“

„A musí se to obejít beze svědků,“ dodal Schulze. „Kdyby nám utekl jeden jediný, roznesl by zprávu o přepadení široko daleko. Kdyby na základně něco tušili, museli bychom se celého plánu vzdát.“

„Zkusíš to?“ zeptal jsem se Riedla.

„Jasně, Hansi,“ ušklíbl se. „Bude to pro mě vítané rozptýlení. Už mě nebaví jen tak tu vysedávat.“ „Jestli narazíš na nějaký konvoj, odveď čistou práci. Mrtvolý musí zmizet, rozumíš.“

Přikývl.

„Kolik mužů s sebou chceš?“

Riedl pohlédl na Krebitze. „Alespoň dvanáct z Gruppe Drei a Abwehrmannschaftu. A hodně kulometů a plamenometů,“ dodal po chvíli.

„Plamenometry?“ divil se Erich. „Vždyť ti to všechno vyletí do vzduchu!“

„Nestarej se. Budeme mířit na malíčky,“ zažertoval Riedl a pak dodal vážně: „Musí to proběhnout rychle a potichu. Když je uškvaříme, nebudou na nás už střílet.“

Navrhoval jsem, aby skupina odešla brzy ráno, ale Riedl chtěl počkat, dokud se nevrátí Noy a Thi. „Dívky přinesou důležité informace. Možná že nám řeknou, jakou municí nepřátelé na jih převážejí.“

„A navíc budeš Noy potřebovat jako tlumočníci, že?“ podotkl Schulze.

„Možná,“ souhlasil Riedl, upřel však na Schulzeho zkoumavý pohled, jako by si nebyl úplně jist, zda to Erich myslel vážně.

„S kým chceš konverzovat?“ smál se Schulze. „Vždyť nemáš brát žádné zajatce.“

„Nechte toho. Vraťme se zpátky k řece,“ přerušil jsem je. „Předpokládejme, že Helmut ty výbušniny získá a že se nám podaří řeku zablokovat.“ Obrátil jsem se na Schulzeho. „Ty jsi řekl, že partyzáni k řece vyšlou jednotku, aby zjistila, co se stalo. Je to nanejvýš pravděpodobné, bez vody se neobejdou. A co pak?“

„Pak přece pošlou stovky lidí, aby řeku vyčistili. Základna bude prázdná, Hansi.“

„A pak na ni zaútočíme!“ vykřikl Riedl.

„No jasně,“ smál se Erich. „Necháme nepřátele napochodovat do rozsedliny a pak tnr...“ napodobil Erich rachot samopalu.

„A co uděláme s těmi bunkry kolem základny?“

„O ty se už postará voda.“

„Jaká voda?“

Schulze vytáhl náčrtek oblasti a rozložil ho na zem mezi nás. „Víš, že bych nikdy neudělal nic jen tak, bez předchozího plánu,“ řekl mi. „Prohlédl jsem už rozsedlinu s Krebitzem. Spočítali jsme to co možná nejpřesněji. Shodli jsme se na tom, že výbuch by měl uvolnit tolik sutí, aby v rozsedlině vytvořila hromadu vysokou čtrnáct až šestnáct metrů.“

Vzhlédl od mapy. „To znamená hromadu ve výši pětipatrové budovy.“

„Jen pokračuj.“

„Dočasná nádrž by se mohla vytvořit tady.“ Označil to místo tužkou na náčrtku. „Bude šest set metrů dlouhá a dvanáct metrů široká. Až bude plná, bude v ní něco kolem sto dvaceti tisíc tun vody.“ „A vydrží přehrada ten tlak?“

„To nevím,“ připustil Erich, „ale to taky není důležité. Když dosáhne tlak kritického bodu, přehrada se protrhne.“

Triumfálně na mě pohlédl. „A co myslíš, že se stane, až se voda nahrne dolů? Zatopí celé to krysí hnízdo.“

„A s ním i velkou část silnice,“ dodal Krebitz.

„Voda v rozsedlině teče v objemu přibližně sedm tun za minutu,“ pokračoval Schulze. „Naše nádrž se naplní za třicet šest hodin. Výbuch jsme načasovali na bouřku, déšť tedy ještě tuto dobu o něco zkrátí.“

„Jak jsi přišel na objem sedmi tun za minutu, Erichu?“ zeptal jsem se a prohlížel si při tom jeho náčrtek.

„To je jednoduché,“ odpověděl s úsměvem. Postavíme krabici o rozměrech jeden krát jeden metr s otvorem, který se otvírá nahoru. Ponoříme ji do vody, otvor otevřeme a změříme, za jak dlouho se krabice naplní,“ začal Erich.

„Opravdu jsi to tak udělal?“

„Samozřejmě, Hansi. Krabice o rozměrech jeden krát jeden metr pojme přesně jednu tunu vody,“ pokračoval ve vysvětlování. „Krabice se naplnila za šest sekund. Do rozsedliny by se na šířku vešlo přesně dvanáct takových krabic, což by dávalo dohromady sto dvacet tun za minutu, tedy sedm tisíc dvě stě tun za hodinu, a tak bychom mohli počítat dále.“

„A tak bychom mohli počítat dále,“ přikývl jsem. Erichovy počty na mě udělaly dojem.

„A co si o tom myslíš?“ zeptal se mě na konci Erich.

Měl jsem dojem, že s takovými vojáky jako Erich nemůžeme prohrát. Konečné rozhodnutí jsem však odložil, dokud si místo sám neprohlédnu.

Tábor jsem nechal na starosti Riedlovi. Vzal jsem si s sebou jen dvanáct mužů, Schulzeho a Krebitze a vyrazili jsme do hor. Schulze už se svými muži prosekal do hor cestu, takže se nám šlo dobře. I tak jsme však těch osm kilometrů mezi táborem a rozsedlinou šli téměř čtyři hodiny.

Džungle vypadala tak pokojně, že bylo těžké uvěřit, že jsme v zpustošené zemi, kde už po více než deset let lidé zabíjejí jeden druhého bez sebemenší vyhlídky na mír. Erich mi popsal plán do všech detailů. Připadal mi proveditelný. Seržant Krebitz sice zdůrazňoval, že to může ještě trvat poměrně dlouho, než se nám plán opravdu podaří uskutečnit, ale jinak jsme jím byli nadšeni. Riedlova výprava zabere aspoň týden, možná i deset dnů.

Vyhroubení rozsedliny bude trvat tři dny tvrdé práce, a až to bude všechno hotové, musíme počkat na bouřku.

Jak dlouho na ni budeme čekat, to nemohl nikdo předpovědět. Ona závislost na rozměrech matky přírody byla jedinou skulinkou v Erichově jinak geniálním plánu. Ale koneckonců, rudou dálnici jsme hledali celé měsíce. Teď, když už jsme byli u ní a měli jsme slušné zásoby, jsme nikam nespěchali. Radši bych s akcí počkal měsíc, než abych ji zahájil předčasně a ohrozil tím životy svých mužů.

Každý den se u dálnice střídaly na stráží tříčlenné skupinky. Strážé neustále hlásily, že dálnici hojně používají vietminhské jednotky sestávající z ozbrojených partyzánů a kuliů. Pak se k naší velké radosti vrátily dívky. Z jejich vzrušených výrazů jsem poznal, že jsme skutečně natrefili na významnou vietminhskou základnu. Kromě spousty munice, zbraní a pěti set kol tam bylo uskladněno i jídlo, které by vystačilo hned pro několik pluků. Kola byla hlavními vietminhskými dopravními prostředky. To, co partyzáni na kola naložili a co na nich dokázali převézt stovky kilometrů, bylo neuvěřitelné. Kuli běžně na kole vozil sto třicet pět kilogramů. Někdy ovšem museli kuliové z kola sesednout a vést ho za dlouhá řídítka.

„Na základně bylo stále kolem šesti set lidí,“ říkala Noy. „Tábor je obehnaný příkopy s kulomety. Nemůžete se k němu ani přiblížit,“ tvrdila. „Všechny stezky jsou hlídány a les je zaminovaný.“

Dívky pracovaly dva dny se skupinou žen, které přenášely bedny s municí do podzemních skladů. „Chodily jsme tam po sedmnácti dřevěných schodech,“ sdělila nám Thi „Dvanáct skladů plných až do stropu.“

Ptal jsem se dívek také na bedny a vaky, které jsme předtím zahlédli ve stodolách. „Ve spoustě stodol je rýže a nasolené ryby. V některých jsou náboje a pneumatiky na kola,“ vysvětlila nám Noy.

Druhý den ráno odešel Riedl se svými muži za výbušninami. Noy šla s ním. Seržant Krebitz se s padesáti vojáky vypravil k rozsedlině, aby zahájili výkopové práce. Schulze, Suoi, desátník Altreiter a jedna četa odešli připravit místo, kde jsme chtěli přepadnout teroristickou pracovní skupinu. Erich vybral téměř padesát skrytých míst, na nichž jsme rozmístili plamenomety a kulomety, které pokrývaly kromě rozsedliny i veškeré únikové cesty.

„Nebudeme čekat na tlak, který prorazí přehradu. To by mohlo být příliš riskantní,“ sdělil nám po dvou dnech seržant Krebitz. Gruppe Drei použila vodotěsné bedny a umístila tak do rozsedliny dvaadvacet kilogramů výbušnin. „Nálož bude pod kamením,“ řekl Krebitz, „připravené, aby v pravý okamžik vyhodily přehradu do vzduchu.“

Náš pobyt v lese se brzy změnil v utrpení. Když jsme byli na pochodu, bylo to mnohem povzbudivější. Schovávat se v lesích blízko nepřítele, být zticha a nedělat nic jiného než jen čekat a číhat na nepřítele, to je nesmírně vyčerpávající. Muži se strašně nudili, protože nemohli dělat téměř nic. Nesměli se nahlas bavit, nesměli se smát, nesměli zbytečně chodit i prasknutí suché větvičky totiž mohlo vzbudit pozornost nepřátelského stanoviště. Nejbližší bylo, jak zjistil Krebitz, sotva kilometr a půl od našeho tábora. Rozdělat oheň bylo přirozeně vyloučené a naše lihové kostky na vaření brambor, rýže či masa nestačily. Malé skupinky nicméně stále vycházely na lov do lesa západně od tábora.

Používaly samozřejmě jen pušky s tlumiči. Zvěře bylo všude dost. Za osm dnů ulovili naši lovci pět kanců, dvě srny a přes sto kusů divokého ptactva. Nebyli jsme v jídle vybíraví, jedli jsme téměř všechno, co se hýbalo a mělo maso. Na našem jídelníčku se objevovali i ježci, opice, hadi a ještěrky. Hadi jsou výteční, mají jemné maso.

V táboře jsme nemohli rozdělat žádný oheň, a tak nám maso připravovali přímo lovci. Upekli ho tam, kde ho ulovili, a přinesli nám ho už naporcované. Seržanta Krebitze jednoho dne napadlo, že by se tak dal vyřešit i problém s rýží a bramborami mohly by se odnést tři kilometry do lesa a tam uvařit. Thi a Či se usnesly na tom, že bude nejlepší, když půjdou s lovci a budou pak moci jídlo také uvařit. Od té doby se naše strava výrazně zlepšila hned na ní byla poznat ženská ruka. Dívky také nasbíraly koše divoké zeleniny, která chutnala znamenitě jak uvařená, tak syrová v okořeněném salátě.

Po deseti dnech se vrátil Riedl se svými muži. Přišel rozčilený a s prázdnými rukama. Nejen že nezískal žádné výbušniny, ale k rudé dálnici se mu nepodařilo ani přiblížit bylo by to příliš riskantní. Dálnice byla totiž chráněna speciálními obrannými jednotkami. „Je tam minimálně dva tisíce ozbrojených teroristů, kteří nemají nic jiného na práci než sedět po třicetikilometrových vzdálenostech u dálnice a hlídat ji. Kdykoli jsme našli vhodné místo, z něhož bychom mohli zaútočit, narazili jsme na nějaký bunkr či jámu, z nichž byla dálnice chráněna kulomety,“ nadával Helmut.

Bylo to nepříjemné, Riedlovi jsem to však klást za vinu nemohl. Nepřítel byl chytrý, byl to profesionál. Naše činnost na nepřátelském území udělala své. Partyzáni nás neuměli vystopovat a neuměli se nás zbavit, tak se proti nám alespoň pojistili zde, u této životně důležité komunikace. Později jsme zjistili, že Giap rozmístil u rudé dálnice přes šedesát tisíc partyzánů měli podél ní hlídat.

Riedlovo rozhodnutí neriskovat útokem, který by mohl Vietminh vyburcovat k větší bdělosti, bylo správné. Řešení této nemilé situace jsme hledali u seržanta Krebitze.

„Tak, Rudolfe, je to na tobě,“ řekl Schulze s nadějí v hlase. „Už jsme toho pro tuhle akci udělali až dost. Byla by škoda teď přestat.“

„Nemohu si gelignit vycucat z prstu,“ utrl se na něj Krebitz.

„A nedalo by se něco podniknout aspoň s tím, co máme?“ zeptal jsem se.

Krebitz ohrnul rty a rozesmál se. „S tím, co máme? Většinu už jsme přece zakopali v rozsedlině.“

„A nic jiného tě nenapadá?“

„Mohli bychom požádat, aby nám sem něco shodili letadly.“

„Nemůžeme žádat, aby sem znovu přiletěla letadla, nemůžeme chtít, aby se naši vojáci vydali na další padesátikilometrovou cestu...“

„Pak už mě tedy nenapadá nic jiného než oškubat prapor, Hansi.“

„Oškubat prapor? O kulky do revolverů?“

„O ruční granáty.“

„No jasně!“ vykřikl Erich. „A máme to. Všichni přece máme granáty!“

„Ale já je budu muset kus po kuse zakopávat do země,“ nadával Krebitz. „Myslíš, Rudolfe, že by to opravdu šlo?“

„Můžeme to zkusit!“

Brzy měl Krebitz na hromadě přes tisíc sedm set ručních granátů. „Vidíš to, Rudolfe,“ vykřikl nadšeně Erich. „Tolik výbušnin! Jestli potřebuješ s něčím pomoci, tak řekni.“

„To jsi velice laskavý,“ řekl Krebitz a poplácal Ericha po zádech. „Teď už si můžeš jenom vzít otvírák, odříznout vršek granátu a výbušninu vysypat do batohu. Ale ne abys při tom vyletěl do vzduchu!“

Za tři dny jsme byli připraveni vyhodit rozsedlinu do povětří. Už jsme čekali jen na bouřku. Za jedenáct dnů konečně začalo hřmít. Tehdy jsme byli v džungli už třicátý třetí den. Celou dobu jsme tam seděli sotva tři kilometry od rudé dálnice. Jakmile uhořel první blesk, začali moji vojáci zaujímat určené pozice. Rozpršelo se až odpoledne, pak ale šlehal z oblohy jeden blesk za druhým. Vypadalo to, jako by se měla rozestoupit nebesa. Krebitz odpálil nálož ve chvíli, kdy zrovna hřmělo. Kdybychom neviděli záblesk exploze, nevěřili bychom, že k ní došlo, takový rámus hromy dělaly. Skalní stěna se otřásla a uvolnila půdu. Ta se zřítila dolů do řeky, kde vytvořila sedmnáct metrů vysoký blok. Voda na druhé straně začala stoupat.

Druhý den v poledne jsme uviděli skupinku dvanácti partyzánů, jak se plaví ve člunu po řece, která téměř netekla. Stále pršelo, naše přehrada však byla pevná. Nechali jsme partyzány doplnout až k naší přehradě a vrátit se zpět do tábora. Přesně jak to Schulze předpověděl další den přišlo k přehradě na čtyři sta mužů s výbušninami a s nástroji na odstranění suti. Naštěstí stále pršelo. Déšť tedy ztlumil zvuk našich kulometů. Nepřátelé uzavření v rozsedlině neměli šanci. Většinou nebyli ani ozbrojeni, měli jen krumpáče a rýče. Dali se na útěk, ale nebylo jim to nic platné, neboť o kilometr a půl níž na ně čekal Riedl se svými střelci.

Za dvacet minut bylo po všem. Uběhlo odpoledne, aniž bychom zaznamenali jakýkoli další výpad ze strany nepřátel. V devět večer to už vypadalo, že přehrada dlouho nevydrží. Aby nedošlo k částečnému protržení přehradu, vyhodil seržant Krebitz nádrž do vzduchu. Tuny skály a dřeva explodovaly a řítily se dolů na dálnici. Voda zaplavila nepřátelskou základnu jako přílivová vlna. Byla už tma, a tak toho naši pozorovatelé moc neviděli. Když jsme však druhý den ráno zaostřili své dalekohledy, spatřili jsme jen hromady sutin uprostřed třpytící se bažiny.

POSLEDNÍ BITVA (OPERACE "SVĚTLUŠKA")

Ihned po zničení nepřátelské základny jsme se z místa činu stáhli. Plánů na nějaké další akce podél rudé dálnice jsme se vzdali. Minuli jsme desítky menších partyzánských táborů, kontrolních stanovišť a konvojů, a přece jsme na ně nezaútočili, neboť jsme nechtěli, aby Vietminh věděl, kam směřujeme. Prozradil by se tak náš další cíl. Za týden jsme urazili obtížným terénem dobrých šedesát kilometrů. Naše cesta vedla přes masív strmých hor, někdy jsme museli vyšplhat až na vrcholky, které ležely ve výšce tisíc metrů. Razili jsme si vlastní cesty, neboť jedině tak jsme se mohli vyhnout osadám s primitivním obyvatelstvem, které bylo nepřátelské dokonce i k našim dívkám a jehož jazyku nikdo z nás nerozuměl. Nikdo netušil, komu jsou tito lidé loajální. Považoval jsem za rozumné vyhýbat se jim, jak to šlo. Kdybychom použili jejich pohodlné lovecké cesty, postupovali bychom sice rychleji, ale zato bychom se setkali s jejich lovci. Ty bychom museli v rámci utajení naší přítomnosti zabít. Zprávy se v džungli šíří tak rychle jako dálnopisem. Prapor se tedy uchýlil do lesů, do nichž snad před ním nevkočila lidská noha. Prodírali jsme se trnitými křovisky a kapradím, které v džungli bujelo neuvěřitelnou rychlostí. Desetidenní prosekávání džunglí bylo únavnější než třeba třísetkilometrový pochod normální cestou. Uprostřed lesů jsme však narazili na malou mýtinu, na níž stála prostá chatrč, v které jsme našli mladou matku s pěti nahými dětmi. Všechny sužovaly hnisavé boláky. Náš nečekaný příchod matku vyděsil, vychrlila ze sebe přívál ječivých slov, kterým nerozuměla ani Noy. Popadla děti a chtěla s nimi prchnout do lesů, když tuji trochu uklidnil pohled na naše dívky. Noy se nakonec s pomocí alespoň tolika posunků jako slov podařilo s ženou domluvit. Její muž byl už pátý den na lovu v džungli. Rodina živila výhradně tím, co jí poskytoval les. Sami nic nepěstovali a peníze neviděli už léta. Žena neměla ani ponětí, že v zemi zuří válka. Občas sice zahlédla ozbrojené muže, jak chodí stezkou dole v údolí, ale nijak ji to nezajímalo. Někdy jich bylo i deset krát deset (desetkrát ukázala rozevřené dlaně). Nebyli bílí a nebyli ani tak vysocí jako my. Všichni ozbrojení muži (nás nevyjímaje) pro ni byli bandité a slova jako Vietminh, Ho Či Min, Francouzi, cizinecká legie, armáda a teroristé jí nic neříkala.

Když jsme přišli, žena zrovna vařila divokou slepici v zeleninové omáčce. Nabídla nám ji, ale my jsme zdvořile odmítli s poukazem na to, že nás je hodně. Schulze jí dal malý sáček soli, která se v džungli ohromně cenila, a balíček tabáku pro jejího manžela.

Suoi jí dala pro děti antibiotika. Nejstaršímu dítěti bylo sedm let. Dívky dětem boláky vydezinfikovaly a vysvětlily matce, že antibiotika musí dětem dávat každý den alespoň týden. Seržant Zeisl k antibiotikům přidal ještě nějaké

vitamíny. Chvilí trvalo, než žena pochopila, že jedno dítě by mělo denně spolknout jen jednu pilulku a že by krabičku měla před dětmi schovat.

Chtěla nám naši laskavost nějak oplatit, a tak nás zavedla k úzké stezce v lesích. Naznačila mně a dívkám, abychom ji následovali. Asi po sto metrech jsme došli k potůčku, který dole vytvářel hlubokou tůň. Rybami se to v ní jen hemžilo. Žena nám naznačila, abychom si jich nachytali, kolik budeme chtít. Většinu dne jsme pak strávili chytáním ryb, nechtěl jsem totiž tůň zničit tím, že bychom do ní naházeli granáty, jak jsme to obvykle dělali bylo to totiž rychlé. Na rybách s rýží jsme si ohromně pochutnali. Krebitz dal dětem ještě pár hraček, každé dostalo něco. Rozloučili jsme se jako dobří přátelé. Naše hostitelka připustila, že my bandité nejsme. Bylo nám však jasné, že nás není schopna zařadit do žádné jiné kategorie. Slova voják a armáda pro ni nic neznamenala.

Její manžel se do našeho odchodu nevrátil, žena se o něho však nebála. Lovci často odcházeli do džungle až na několik dnů. Vlastně mě mrzelo, že nebyl doma, neboť nám mohl poskytnout cenné informace, když se celé dny potuloval po lesích. Ale protože nebylo jisté, kdy se vrátí, dal jsem rozkaz k odchodu.

Po třech dnech únavné cesty, během níž jsme hory obešli velkým půlkruhem, jsme se znovu přiblížili k vietminhské silnici. Táhla se poblíž města Muong Ham, u něhož zatáčela ostře na východ. Pak obcházela podél řeky Khong Paksane. Krebitz přišel se svými muži na další velkou partyzánskou základnu, u níž bylo kromě obvyklých zásob uloženo také dvacet až třicet velkých člunů.

Základna byla zamaskována zelení, aby ji z průzkumných letadel nebylo vidět. Při pozornějším ohledání jsme zjistili, že čluny se na základně neskladují, ale vyrábějí. Takže další důležitý cíl!

I tato základna byla postavena v prostorné dolině uprostřed zalesněných kopců. Nenašli jsme však žádnou řeku, která by tábořem protékala, takže předchozí akce nepřípadala vůbec v úvahu. Přímý útok nebyl vyloučený, mohl by si však vyžádat oběti na životech a ty jsem riskovat nechtěl. Na tak velké vietminhské základně mohlo být i několik set teroristů, jistě tedy střežili všechny přístupové cesty.

Několik dnů jsme prozkoumávali okolí. Na nižších kopcích kolem základny byli všude rozmístěni vietminhští špehové. Na vyšších kopcích – od pěti set metrů výše – nikdo nebyl. Bez váhání jsme je obsadili. Už dávno jsem chtěl vyzkoušet jistou věc: noční útok stíhacími bombardéry. Popsal jsem svůj plán Erichovi. On mi na to jen řekl: „Ty máš snad úpal nebo co, Hansi.“

Opravdu to znělo jako šílenství – noční letecký útok na cíl, který není pod hustým porostem vidět ani za dne.

Připomněl jsem mu však, že když on přišel za mnou s plánem na zatopení vietminhské základny, já jsem mu dal šanci, aby mě o něm přesvědčil. Erich však můj přírůbek nepovažoval za relevantní.

„Já jsem za tebou přišel s detailním plánem,“ protestoval.

„A proč si myslíš, že já takový plán nemám, Erichu?“

„Protože to nejde, Hansi. Letadla by přece základnu nenašla – ani kdybychom je naváděli vysílačkou,“ trval na svém Erich.

„Mám lepší nápad, jak je navést,“ odpověděl jsem a pokynul mu, aby si sedl. Erich usedl na pařez.

„Opravdu bys uměl letadla navést přesně na cíl?“

„Na chlup přesně, Erichu.“

Bylo to jednoduché. Na dominantní kopce umístíme v okruhu šesti set metrů od základny kulometry a cíl označíme sbíhající se trasovací municí. Svůj plán jsem Erichovi vysvětlil na hrubém náčrtku. Přesvědčil jsem jak Schulzeho, tak Krebitze. Byl to úplně nový způsob spolupráce pozemních sil s leteckými – a navíc v noci.

Poslal jsem plukovníku Houssongovi podrobnou šifrovanou zprávu o rudé dálnici a vysvětlil jsem mu v ní svůj plán. Za tři dny jsem dostal odpověď s instrukcemi: „Mise číslo 1 operace Světluška začne ve středu ve dvě hodiny v noci.“

Všechno bude záviset na přesnosti navedení letounů. Náš jediný vysílač na dlouhé vlny bude umístěn na kopci osmnáct kilometrů od cílové oblasti. Budou z něho vysílány signály, které navedou letadla zpátky domů. Poslední údaje tedy dostanou v dostatečné vzdálenosti od cíle. Blíž k cíli jsme vysílačku umístit nemohli – bylo by to nebezpečné.

V den D odešel seržant Altreiter s dvaceti muži na kótu 811, aby tam nainstalovali vysílačku. My jsme se ještě před svítáním rozmístili na kótách 1022 a 1023. Schulze se čtyřiceti muži obsadil bližší kopec, já s padesáti dalšími vojáky ten vzdálenější. Riedl zůstal se zbytkem vojáků v táboře.

Brzy po poledni se na obloze začaly stahovat mraky. V pět odpoledne už bylo nebe zatažené. K naší velké úlevě se naštěstí nerozpršelo. Měsíc nebylo vidět, ale útok měl stále šanci na úspěch. Nepřátelská základna, rozprostírající se pod neproniknutelnou zelení džungle, ztichla. Během dne jsme nasměrovali kulometry tak, aby byly připravené jen spustit. Až zahájíme palbu z několika stran, trasovací munice se sběhne a označí tak nepřátelský tábor.

Připadalo nám, jak jsme tam tak čekali připravení, že se hodiny neskutečně vlečou. Ve dvě ráno jsme konečně zaslechli slabý hukot, který postupně sílil v hotový řev. Přilétala letadla.

Pár kroků ode mne stáli u kulometů střelci. Další muži měli nachystané signální pistole. První letouny už byly v dosahu našich vysílaček.

„Oiseaux – Oiseaux... světluška... žluté světlice. Vodopád v čtyřúhelníku... vodopád v čtyřúhelníku.“

„Sepieuil – Sepieuil... rozuměli jsme. Čas spojení 0146. Jsme tady.“

Světlice se rozlétly po obloze v polokruzích a osvětlily temnou džungli.

„Pal!“

Kulometry spustily děsivý rachot. Nad korunami stromů se objevila trasovací munice – nepřetržitě řady světel, které připomínaly hořící dráty natažené mezi jednotlivými kopci. Z kóty 1022 začal střílet Schulze. Jeho trasovací munice se sběhla s mojí. Přidali se k nám Krebitzovi střelci. I z našeho místa jsme zřetelně viděli čtyřúhelník, který obklopoval nepřátelskou základnu. Byla to úžasná podívaná.

Motory letadel burácely na plné obrátky. Navádění letadel převzaly další kulometry a džungle byla rázem jeden velký výbuch.

Už první bomby cíl zasáhly. Z oblohy sršely bomby, rakety a napalm.

Džungle se proměnila v hotové peklo.

„Sepieuil – Sepieuil, „ volal velitel letky. „Už nemusíte střílet. Světla je dost.“

Střelba ustala.

Přilétala stále další letadla a shazovala stále další bomby, rakety a napalm. Z hor se ozývala ozvěna výbuchů. Z údolí šlehalý stometrové plameny a stoupal z něj šedý kouř. Les, který předtím tak dokonale skrýval nepřátelskou základnu, se proměnil v moře plamenů. Z šesti set metrů se teď dala přečíst sériová čísla vyrytá na našich zbraních. Útok trval pouhých dvacet minut. Když letadla odletěla, po nepřátelské základně nebylo ani vidu ani slechu.

„Francouzům stačí dát šanci a odvedou výbornou práci,“ poznamenal uznale jeden z mých střelců. „Podívejte se na to údolí...žádná bomba neminula cíl.“

Zavolal jsem Schulzemu a Krebitzovi, aby se přemístili blíž k cíli.

Sestup byl snadný, neboť svah byl teď zalitý světlem. Na kraji pekla jsme spatřili pár běžajících stínů: byli to ti, kteří útok přežili. Došli jsme tak daleko k džungli, jak nám plameny dovolily, a pak jsme vyprázdnili zásobníky do toho, co se ještě hýbalo. Nebyli jsme si jistí, zda střílíme do teroristů, do utíkajících zvířat či jen do naklánějícího se křoví osvětleného ohněm.

Pokračovali jsme dál podél rudé dálnice a rozsévali smrt. Ničili jsme, co nám stálo v cestě, a netušili, že to jsou naše poslední slavné týdny v Indočíně.

Poslední bitvu jsme totiž prohráli.

Ságu lovců lebek neukončily zbraně Vietminhu, stejně jako Stalinova Rudá armáda neporazila wehrmacht.

Wehrmacht byl poražen doma, v Německu. My jsme byli poraženi v Paříži – v poslanecké sněmovně.

Nepřítel si uvědomil, že nás v horách neporazí, a tak napřel všechny své síly v poslední, zoufalé ofenzívě. K Vietminhu se přidal celý komunistický svět, aby nakonec vyhrál tu poslední, rozhodující bitvu. Nemělo se v ní bojovat kulometry, ale tiskárnami, rádiem a reproduktory. Nemělo se bojovat v džunglích Indočíny, ale ve světových metropolích.

„Záškodníci SS masakrují pod záštitou francouzské cizinecké legie nevinné civilisty,“ řval komunistický tisk.

„Hitlerovi přísluhovači jsou na svobodě a řádí v Indočíně.“

„Jak dlouho bude ještě francouzská vláda přihlížet?“

„Otřesné! Neuvěřitelné!“

Co se Ho Či Minovým plukům nepodařilo za pět let, zvládla mezinárodní komunistická pátá kolona za pět týdnů.

Dostali jsme rozkaz vrátit se do Hanoje.

Údiv komunistických stran ve světě byl pochopitelný. „Záškodníci SS“ dorazili až k hlavní vietminhské komunikaci mezi Čínou a Saigonom. Zničili jsme již šest klíčových nepřátelských základen. Vietminh utrpěl obrovské škody – jak na zásobách, tak na lidské síle. Osud celého „osvobozovacího hnutí“ na jihu byl ohrožen. Museli nás nějak zastavit – za každou cenu.

Náš prapor byl rozpuštěn. Vojáci, kteří si ještě neodsloužili u legie svůj závazek, byli převeleni ke smíšeným jednotkám. Ti, kteří již přesluhovali, si mohli vybrat mezi přemístěním a propuštěním. My jsme si zvolili odchod. Mohli jsme jít, kam jsme chtěli, a svět pro nás byl otevřený. Teprve tehdy jsme si uvědomili, že jsme francouzští občané, že jsme důstojníky a čestnými záložníky armády republiky. Vive la République!

Když se Erich Schulze ženil na radnici se Suoi, nepotřeboval už povolení od armády. A na to, aby uslyšel ono krátké „ano“ od malé Indočíňanky Noy, ho nepotřeboval ani Helmut Riedl.

Pár týdnů po našem odchodu z legie podal žádost o propuštění plukovník Houssong. Neodešel z armády proto, že byl nacista, ani proto, že by se teď styděl, že byl velitelem „záškodníků SS“. Plukovník byl skutečný vlastenec a my jsme ho navíc ctili i jako výborného vojáka. Nechtěl být prostě mezi těmi, kteří budou donuceni podepsat kapitulaci.

„Neboť ať už tomu budou říkat jakkoli, bude to kapitulace,“ řekl tehdy. Plukovník měl za to, že Francie už podepsala dost kapitulací a to na špatné straně stolu.

„Prapor prokletých“ byl rozpuštěn. Jeho existence trvala přesně 1243 dní, během nichž zabil 7466 partyzánů, zničil 221 vietnamských základů, skladů a táborů. Osvobodil tři sta jedenáct vojáků a civilistů a ušel zhruba jedenáct tisíc kilometrů.

Ztratili jsme 515 mužů – to pro nás byla těžká ztráta.

Zbraně Nguyen Giapa budou moci opět volně zabíjet Ze stezek v džungli se staly dálnice a pevnosti cizinecké legie se proměnily v pohřebiště. Francouzští vojáci statečně bojovali a slavně umírali. Nebylo jim však dovoleno zvítězit. Jejich velitelé a jejich vláda jim zasadili ránu do zad – ostatně jako už mnohokrát předtím.

Za sedm set dnů došlo k bitvě u Dien Bien Phu, ale indočínská válka tím neskončila. Neskončila pádem Hanoje, ani ztrátou severních provincií.

Pokračovala... Pokračuje stále... A bude pokračovat ještě dlouho... Jejich činy za druhá světová války byly nejkrvavější noční můrou dějin.

Když šla Francie do války v džunglích severovýchodní Asie, popel druhé světové války ještě zcela nevyhasl. V tomto konfliktu bojovali v předních liniích zatracenci a žoldáci francouzské cizinecké legie. Nikdo nebyl v této mezinárodní armádě zoufalých a zatracených tak poskvrněn krví jako veteráni německých SS. Jejich činy ve Vietnamu byly tím nejstrašnějším tajemstvím až do dnes.

Francouzi jimi opovrhovali, Vietnamci se jich báli a nenáviděli je. Němci ve Vietnamu nebojovali z patriotismu ani pro slávu, nýbrž proto, že bojovat pro Francii bylo lepší, než viset na šibenici. Toto je pravdivý příběh elitních zabijáků, jejichž disciplína, krutost a sebevražedná odvaha z nich učinily zbraň poslední instance. Odsouzení k smrti za krveprolití spáchaná během druhé světové

války, odpykávali si svůj trest na smrtelných bojištích ve Vietnamu.

V EDICI MILITARIA DOSUD VYŠLY TYTO SVAZKY:

1. Karel Hora: Moje matka cizinecká legie

Strhující vzpomínky majora Hory na jeho téměř dvacetiletou službu ve- francouzské cizinecké legii. S ní prošel taženými v Evropě, v Indočíně, v Koreji i v Alžírsku.

2. Jacob de Gheyn: Výchov se zbraněmi

Reprint příručky, která vyšla poprvé v Nizozemí v roce 1607. Světoznámý malíř J. de Gheyn na více než sto černobílých kresbách znázorňuje zacházení s arkebuzou, mušketou a pětlicí. Lze objednat v prodejně Magnet Press, Jungmannova 24, 113 66 Praha 1

3. Josef Šnejdár: Pochoduj, nebo zemři

Fascinující vzpomínky československého generála, který zahájil svou kariéru jako poručík rakousko-uherské armády, ale brzy odešel za dobrodružstvím do Afriky, kde vstoupil do řad francouzské cizinecké legie. Život legionáře v poušti očima českého vojáka.

Lze objednat v Expedici knihkupectví Slovanský dům, K Milíčovu 674, 149 00 Praha 4 4. Jordan Vause: Ponorkové eso Vzrušující příběh Wolfganga Liitha, německého ponorkového velitele z druhé světové války, nositele nejvyššího nacistického vyznamenání - a přesto mimo Německo téměř neznámého. Kniha amerického autora, napsaná na základě autentických pramenů. Nemilosrdná ponorková válka viděná z nevšedního úhlu. ROZEBRÁNO

5. Siegfried Knappe s Tedem Brusawem: Soldat Vzpomínky německého důstojníka na druhou světovou válku.

Siegfried Knappe bojoval, byl raněn a přežil bitvy v téměř každém větším tažení wehrmachtu. Jeho pozoruhodná kariéra začala s Hitlerovým nástupem k moci - a skončila pětiletým rozsudkem k pobytu v sovětském zajateckém táboře. ROZEBRÁNO

6. Léon Degrelle: Tažení v Rusku 1941-1945

Jedinečné svědectví příslušníka dobrovolnické belgické divize SS Wallonie o bojích na východní frontě. Lze objednat v Expedici knihkupectví Slovanský dům, K Milíčovu 674, 149 00 Praha 4 7. George Robert Elford: Dáblova garda

Brutální a šokující svědectví o nasazení bataliónu francouzské cizinecké legie, složeného z bývalých příslušníků SS, ve válce v Indočíně. Lze objednat v Expedici knihkupectví Slovanský dům, K Milíčovu 674, 149 00 Praha 4 1

Vydalo nakladatelství Elka Press,

P O. Box 46, 111 21 Praha 1

George Robert Elford **ĎÁBELSKÁ GARDA**

Z anglického originálu DEVIL'S GUARD

vydaného nakladatelstvím The New English Library, Ltd. v Londýně v květnu 1973 přeložila Kateřina Lišková ě Obálka Vladimír Kintera

Odpovědný redaktor Leonid Křížek Jazykový redaktor Viktor Janiš Sazba Michal Špatz Vydalo nakladatelství Elka Press jako 7. svazek edice Militaria Praha 1996, vydání první ISBN 80-901694-6-5→